

Grupa Kapitałowa

ING Banku Śląskiego S.A.

w 2020 r.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Spis treści**Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego SA**

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	4
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	7
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	8
Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	9
I Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	9
II Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	11
III Znaczące zasady rachunkowości	15
IV Porównywalność danych finansowych	68
V Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	73
1 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	73
2 Wynik z tytułu odsetek	77
3 Wynik z tytułu prowizji	78
4 Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	79
5 Wynik na sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend	79
6 Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	79
7 Wynik na pozostałej działalności podstawowej	80
8 Koszty działania	80
9 Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	84
10 Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach	84
11 Podatek od niektórych instytucji finansowych	85
12 Podatek dochodowy	85
13 Zysk oraz wartość księgowa przypadające na jedną akcję	86
14 Kasa, środki w Banku Centralnym	87
15 Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	87
16 Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	88
17 Wycena instrumentów pochodnych	88
18 Rachunkowość zabezpieczeń	91
19 Inwestycyjne papiery wartościowe	91
20 Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	93
21 Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	94
22 Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	101
23 Rzeczowe aktywa trwałe	102
24 Wartości niematerialne	105
25 Aktywa przeznaczone do sprzedaży	107
26 Podatek odroczony	108
27 Inne aktywa	110
28 Zobowiązania wobec innych banków	111
29 Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	111
30 Zobowiązania wobec klientów	112
31 Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	112

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

32	Zobowiązania podporządkowane	113
33	Rezerwy	114
34	Inne zobowiązania	121
35	Kapitał własny	121
36	Struktura walutowa aktywów i zobowiązań	125
37	Zobowiązania warunkowe	130
38	Wartość godziwa	131
39	Kompensowanie instrumentów finansowych	138
40	Działalność powiernicza	140
41	Leasing – Grupa jako leasingodawca	140
42	Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	141
43	Podmioty powiązane	145
44	Transakcje z personelem zarządzającym i pracownikami	146
45	Zatrudnienie	148
46	Istotne zdarzenia po dacie bilansowej	149
	Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem	150
I.	System zarządzania ryzykiem oraz kapitałem	150
II.	Ryzyko kredytowe	155
III.	Ryzyko rynkowe	180
IV.	Ryzyko płynności i finansowania	195
V.	Ryzyko niefinansowe	206
VI.	Ryzyko modeli	208
VII.	Ryzyko biznesowe	208

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

za rok zakończony 31 grudnia

	Numer noty	2020	2019
Przychody odsetkowe	2	5 246,9	5 311,3
obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	2	5 244,1	5 307,2
pozostałe przychody odsetkowe	2	2,8	4,1
Koszty odsetkowe	2	705,1	986,2
Wynik z tytułu odsetek	2	4 541,8	4 325,1
Przychody z tytułu prowizji	3	1 963,5	1 724,1
Koszty prowizji	3	435,1	383,6
Wynik z tytułu prowizji	3	1 528,4	1 340,5
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	4	103,5	108,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	5	7,3	0,0
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	5	31,1	36,3
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	6	11,5	-14,3
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	7	-9,0	-6,1
Wynik na działalności podstawowej		6 214,6	5 789,8
Koszty działania	8	2 762,5	2 497,4
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	9	804,6	574,3
w tym zysk z tytułu sprzedaży wierzytelności		4,1	34,3
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	10	270,3	31,2
Podatek od niektórych instytucji finansowych	11	481,6	435,7
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności		16,1	6,6
Zysk brutto		1 911,7	2 257,8
Podatek dochodowy	12	574,1	599,1
Zysk netto		1 337,6	1 658,7
- przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		1 337,6	1 658,7
- przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		0,0	0,0
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		1 337,6	1 658,7
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		130 100 000	130 100 000
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	13	10,28	12,75

Wartość rozwodnionego zysku na jedną akcję pokrywa się z wartością zysku na jedną akcję zwykłą.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

za rok zakończony 31 grudnia

	Numer noty	2020	2019
Zysk netto za okres sprawozdawczy		1 337,6	1 658,7
Pozostałe całkowite dochody netto, w tym:	35	2 057,4	698,2
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:		2 029,9	685,9
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny		102,8	17,3
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą		-18,3	-23,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny		2 562,5	1 083,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty		-617,1	-391,0
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:		27,5	12,3
kapitałowe instrumenty finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny		30,9	22,2
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych		0,0	0,3
zyski / straty aktuarialne		-3,4	-10,2
Całkowity dochód netto za okres sprawozdawczy		3 395,0	2 356,9
w tym przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		3 395,0	2 356,9

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

stan na

	Numer noty	2020	2019	01.01.2019
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	867,3	1 402,9	1 237,4
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	15	704,6	798,5	776,5
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	16, 17	2 017,7	1 384,6	2 153,4
Pochodne instrumenty zabezpieczające	18	1 194,8	851,6	909,6
Inwestycyjne papiery wartościowe	19	54 933,5	33 824,4	31 937,2
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	21	124 655,3	118 127,8	102 907,4
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	22	174,1	181,0	1,0
Rzeczowe aktywa trwałe	23	913,1	956,0	556,1
Wartości niematerialne	24	426,6	429,9	439,2
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	25	3,6	3,6	10,9
Aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego		2,7	0,0	0,0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26	423,2	445,6	398,2
Inne aktywa	27	279,2	204,8	486,0
Aktywa razem		186 595,7	158 610,7	141 812,9
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec innych banków	28	8 228,0	6 256,1	5 195,8
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	29, 17	1 530,8	915,1	1 687,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	18	558,5	546,0	611,8
Zobowiązania wobec klientów	30	151 028,5	130 473,5	117 682,5
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	1 370,5	399,7	300,3
Zobowiązania podporządkowane	32	2 309,2	2 131,1	1 076,9
Rezerwy	33	256,3	205,7	152,4
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		389,6	381,3	280,3
Inne zobowiązania	34	2 306,0	2 078,9	1 503,7
Zobowiązania razem		167 977,4	143 387,4	128 491,3
Kapitał własny				
Kapitał akcyjny	35	130,1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	35	956,3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	35	3 923,4	1 867,3	1 169,7
Zyski zatrzymane	35	13 608,5	12 269,6	11 065,5
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego		18 618,3	15 223,3	13 321,6
Udziały niekontrolujące		0,0	0,0	0,0
Kapitał własny razem		18 618,3	15 223,3	13 321,6
Zobowiązania i kapitał własny razem		186 595,7	158 610,7	141 812,9
Wartość księgowa		18 618,3	15 223,3	13 321,6
Liczba akcji		130 100 000	130 100 000	130 100 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		143,11	117,01	102,40

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

2020

Numer noty: 35

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Udziały niekontrolujące	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 867,3	12 269,6	0,0	15 223,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 337,6	-	1 337,6
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	2 056,1	1,3	0,0	2 057,4
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	133,7	-	-	133,7
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-18,3	-	-	-18,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	2 562,5	-	-	2 562,5
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-617,1	-	-	-617,1
zbycie środków trwałych	-	-	-1,3	1,3	-	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-3,4	-	-	-3,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	3 923,4	13 608,5	0,0	18 618,3

2019

Numer noty: 35

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Udziały niekontrolujące	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 169,7	11 080,2	0,0	13 336,3
korekta ujęcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	-	-	-14,7	-	-14,7
Kapitał własny na początek okresu po uwzględnieniu korekt	130,1	956,3	1 169,7	11 065,5	0,0	13 321,6
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 658,7	-	1 658,7
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	697,6	0,6	0,0	698,2
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	39,5	-	-	39,5
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-23,7	-	-	-23,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	1 083,3	-	-	1 083,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-391,0	-	-	-391,0
aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	0,3	0,0	-	0,3
zbycie środków trwałych	-	-	-0,6	0,6	-	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-10,2	-	-	-10,2
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	-455,2	0,0	-455,2
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,2	-	0,2
wypłata dywidendy	-	-	-	-455,4	-	-455,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	1 867,3	12 269,6	0,0	15 223,3

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

za rok zakończony 31 grudnia

	Nr noty	2020	2019
Zysk netto		1 337,6	1 658,7
Korekty, w tym:		18 076,1	-1 928,9
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	22	-16,1	-6,6
Amortyzacja	8,23,24	294,2	276,8
Wynik z tytułu odsetek (z rachunku zysków i strat)	2	-4 541,8	-4 325,1
Odsetki zapłacone		-649,4	-990,7
Odsetki otrzymane		5 275,4	5 354,3
Dywidendy otrzymane	5	-8,4	-7,0
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej		1,0	-8,6
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	12	574,1	599,1
Podatek dochodowy zapłacony z rachunku zysków i strat		-546,1	-545,5
Zmiana stanu rezerw	33,42	50,6	53,3
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	15,42	-141,5	-143,8
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	16,17,42	-632,9	768,4
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19,42	-100,9	-1 083,5
Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	18,42	1 614,7	684,5
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu	21,42	-6 687,5	-15 264,0
Zmiana stanu pozostałych aktywów	27,42	-136,8	266,6
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	28,42	2 061,1	265,1
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	17,29,42	615,9	-772,7
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	30,42	20 568,7	12 789,0
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	34,42	481,8	161,5
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		19 413,7	-270,2
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	23	-84,0	-107,4
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		1,3	1,9
Nabycie wartości niematerialnych	24	-81,1	-86,6
Zbycie wartości niematerialnych		0,0	26,7
Zbycie aktywów przeznaczonych do sprzedaży		0,2	15,1
Nabycie udziałów w jednostkach stowarzyszonych		0,0	-173,4
Nabycie instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		-8,3	0,0
Nabycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		-23 867,8	-993,6
Zbycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		3 116,3	204,0
Otrzymane dywidendy		8,4	7,0
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-20 915,0	-1 106,3
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych		891,0	2 543,8
Splata kredytów długoterminowych		-1 013,3	-643,4
Splata odsetek od kredytów długoterminowych		-37,7	-26,5
Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		0,0	-7,6
Splata zobowiązań z tytułu leasingu		-78,0	-93,4
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych		970,0	400,0
Dywidendy wypłacone		0,0	-455,4
Wykup dłużnych papierów wartościowych		0,0	-300,0
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		732,0	1 417,5
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		162,4	67,3
Zwiększenie / zmniejszenie środków pieniężnych netto		-769,3	41,0
Środki pieniężne na początek okresu		1 997,4	1 956,4
Środki pieniężne na koniec okresu	41	1 228,1	1 997,4

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

I. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1. Podstawowe informacje o Banku

ING Bank Śląski S.A. („Spółka dominująca”, „Jednostka dominująca”, „Bank”) z siedzibą Centrali w Polsce, w Katowicach, przy ul. Sokolskiej 34, został wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Katowicach, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 5459. Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 271514909 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 634-013-54-75. W roku 2020 nie nastąpiły zmiany w nazwie Banku ani w jego danych identyfikacyjnych w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

2. Zakres działania, czas trwania

ING Bank Śląski S.A. oferuje szeroki zakres usług bankowych świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych zgodnie z zakresem usług określonym w statucie Banku. Bank prowadzi operacje zarówno w złotych, jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie na krajowym i zagranicznych rynkach finansowych. Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa prowadzi działalność leasingową, faktoringową, pośrednictwa i obrotu nieruchomościami, wynajmu nieruchomości, doradztwa i pośrednictwa finansowego oraz świadczy usługi bankowe oraz inne usługi finansowe. Czas trwania Spółki dominującej jest nieoznaczony.

3. Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy (akcyjny) ING Banku Śląskiego S.A. wynosi 130.100.000 zł i dzieli się na 130.100.000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (sektor banki).

4. Akcjonariat ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank NV, który według stanu na 31 grudnia 2020 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. ING Bank NV wchodzi w skład Grupy Kapitałowej, określanej na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego jako Grupa ING.

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku akcjonariuszami posiadającymi 5 i więcej procent głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. były następujące podmioty:

Lp.	Podmiot	Liczba akcji i głosów	% ogólnej liczby akcji i głosów na WZ
1.	ING Bank NV	97 575 000	75,00
2.	AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA Santander	11 018 205	8,47

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

5. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku**Zarząd Banku**

1 lipca 2020 roku Pan Michał Mrożek objął stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej z 15 maja 2020 roku.

12 listopada 2020 roku Pan Michał Bolesławski złożył rezygnację z funkcji Wiceprezesa Zarządu ING Banku Śląskiego S.A., ze skutkiem na koniec dnia 31 grudnia 2020 roku.

30 listopada 2020 roku Pan Lorenzo Tassan-Bassut złożył rezygnację z funkcji Wiceprezesa Zarządu ING Banku Śląskiego S.A., ze skutkiem na koniec dnia 31 stycznia 2021 roku.

18 grudnia 2020 roku Rada Nadzorcza powołała Panią Ewę Łuniewską na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku od 1 stycznia 2021 roku.

Na koniec 2020 roku skład Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. przedstawiał się następująco:

- p. Brunon Bartkiewicz - Prezes Zarządu Banku,
- p. Michał Bolesławski - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Joanna Erdman - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Marcin Giżycki - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Bożena Graczyk - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Michał Mrożek - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Sławomir Soszyński - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Lorenzo Tassan-Bassut - Wiceprezes Zarządu Banku.

Rada Nadzorcza Banku

27 lutego 2020 roku Pan Ad Kas złożył rezygnację z funkcji członka Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A., z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok 2019.

3 marca 2020 roku Pan Norman Tambach złożył rezygnację z funkcji członka Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A. z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok 2019.

Walne Zgromadzenie w dniu 2 kwietnia 2020 roku powołało Panią Susan Poot i Pana Remco Nielanda w skład Rady Nadzorczej od dnia 1 maja 2020 roku. Nowo powołani członkowie są powiązani z Grupą ING.

Na koniec 2020 roku Rada Nadzorcza ING Banku Śląskiego S.A. działała w następującym składzie:

- p. Antoni F. Reczek – Przewodniczący, Członek Niezależny,
- p. Małgorzata Kołakowska - Wiceprzewodnicząca,
- p. Aleksander Galos – Sekretarz Rady, Członek Niezależny,
- p. Aleksander Kutela – Członek Niezależny,
- p. Remco Nieland – Członek,
- p. Susan Poot – Członek,
- p. Michał Szczurek – Członek.

6. Podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego

Podmiotem uprawnionym do badania jest KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. z siedzibą w Warszawie.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

7. Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”). Skład Grupy na 31 grudnia 2020 roku przedstawiał się następująco:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitale zakładowym	% udziału Grupy w głosach na WZ	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
ING Investment Holding (Polska) S.A.	holding finansowy	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
ING Commercial Finance S.A.*	usługi faktoringowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
ING Lease (Polska) Sp. z o.o.* / **	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
ING Bank Hipoteczny S.A.	usługi bankowe	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
ING Usługi dla Biznesu S.A.	usługi księgowe, kadrowo-płacowe	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
Nowe Usługi S.A.	edukacja i promocja na rzecz rynku finansowego oraz Certyfikatów TURBO	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
Solver Sp. Z o.o.	organizacja wypożyczni i szkoleń	Katowice	100	100	konsolidacja pełna
NN Investment Partners TFI S.A.*	towarzystwo funduszy inwestycyjnych	Warszawa	45	45	konsolidacja metodą praw własności

*) ING Bank Śląski S.A. posiada pośredni udział w spółce poprzez ING Investment Holding (Polska) S.A.

**) W skład grupy kapitałowej ING Lease (Polska) Sp. z o.o. wchodzi 5 spółek celowych, w których ING Lease (Polska) Sp. z o.o. posiada 100% udziałów.

8. Zatwierdzenie sprawozdania

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 9 marca 2021 roku.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie ING Banku Śląskiego S.A. w dniu 2 kwietnia 2020 roku.

II. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi zatwierdzonych przez UE standardów oraz interpretacji za wyjątkiem wymienionych w punkcie 1 poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez UE bądź zostały zatwierdzone przez UE, ale wchodzą w życie po dniu bilansowym.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

1. Zmiany w standardach rachunkowości

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa uwzględniła następujące zmiany do standardów i nowe interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską i obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie:

Zmiana	Wpływ na sprawozdanie Grupy
Zmiana do MSSF 16 Leasing Ulgi w czynszach związane z Covid-19	Zmiana w zakresie modyfikacji leasingu, której celem jest zapewnienie możliwości odstąpienia od oceny modyfikacji leasingu, w sytuacji, gdy zmiana płatności leasingowych jest bezpośrednią konsekwencją pandemii covid-19. Zastosowanie zmiany nie wywarło wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiana do MSSF 3 Definicja przedsięwzięcia (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020)	Zmiana precyzuje definicję przedsięwzięcia. Umożliwia również zastosowanie uproszczonego podejścia do oceny czy nabycie określonej działalności lub aktywów jest nabyciem przedsięwzięcia czy nabyciem aktywów. Zastosowanie zmiany nie wywarło wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiany do MSR 1 i MSR 8 Definicja materialności (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020)	Zmiana ma na celu doprecyzowanie definicji materialności oraz dostarczenie wytycznych w celu poprawy spójności w zastosowaniu koncepcji materialności w już obowiązujących standardach. Zastosowanie zmiany nie wywarło wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
Odniesienia do założeń koncepcyjnych MSSF (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2020)	Zmiana w treści szeregu standardów i interpretacji do standardów polegająca na aktualizacji odniesień do założeń koncepcyjnych w MSSF opublikowanych w marcu 2018 roku. Zastosowanie zmiany nie wywarło wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane do dnia 31 grudnia 2020 roku i zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę:

Zmiana (w nawiasie data zastosowania w Unii Europejskiej)	Wpływ na sprawozdanie Grupy
Zmiany do MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe Przedłużenie tymczasowego zwolnienia ze stosowania MSSF 9	Zmiana nie będzie wywierała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane do dnia 31 grudnia 2020 roku, ale nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską na 31 grudnia 2020 roku i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę:

Zmiana (w nawiasie oczekiwana data zastosowania przez IASB)	Wpływ na sprawozdanie Grupy
Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 i MSSF 16 Reforma stawek benchmarkowych – Faza II (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2021)	Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian będzie wiążąca się z możliwością kontynuacji ujęcia i prezentacji instrumentów finansowych dotkniętych w wyniku reformy stawek benchmarkowych oraz zwiększonym zakresem ujawnień. W ocenie Grupy zastosowanie zmian nie będzie wywierało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych: klasyfikacja zobowiązań finansowych jako krótkoterminowe lub długoterminowe z uwzględnieniem odroczenia daty zastosowania (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023)	Klasyfikacja zobowiązań finansowych jako długoterminowe będzie uzależniona od istnienia praw do dokonania prolongaty zobowiązania na okres dłuższy niż 12 miesięcy oraz od spełnienia warunków realizacji takiej prolongaty na dzień bilansowy. Implementacja zmiany nie będzie wywierała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 3 Odwołanie do założeń koncepcyjnych (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022)	Zmiana wprowadzająca do treści standardu odwołania do założeń koncepcyjnych opublikowanych w marcu 2018 roku. Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

MSR 37 <i>Umowy rodzące obciążenia – koszty wywiązania się z umowy (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022)</i>	Zmiana polegająca na doprecyzowaniu pojęcia kosztów wywiązania się z zobowiązań wynikających z umów, w których koszty przewyższają korzyści ekonomiczne z nich wynikające. Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSR 16 <i>Rzeczowe aktywa trwałe – korzyści przed planowanym wykorzystaniem (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022)</i>	Zmiana polegająca na wykluczeniu możliwości potrącania z kosztów wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych kwot otrzymanych ze sprzedaży produktów wyprodukowanych na etapie testów przedwdrożeniowych. Tego typu przychody ze sprzedaży i odpowiadające im koszty należy bowiem ująć w rachunku wyników. Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiany wynikające z cyklicznego przeglądu MSSF 2018-2020 <i>(rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2022)</i>	Zmiany w zakresie: MSSF 1 – jednostka zależna stosująca po raz pierwszy standardy rachunkowości MSSF 9 – opłaty w teście „10%” (do ustalenia możliwości wyłączenia zobowiązań finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej) – zgodnie ze zmianą w teście należy uwzględnić wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane również te które zostały rozliczone przez pożyczkobiorcę lub pożyczkodawcę w imieniu innych jednostek Przykłady ilustrujące do MSSF 16 – zachęty leasingowe MSR 41 – rolnictwo: opodatkowanie w wycenie do wartości godziwej. Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 17 <i>Umowy ubezpieczeniowe z uwzględnieniem wydłużenia okresu czasowego zwolnienia z zastosowania MSSF 9. (rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023)</i>	Z analiz Grupy wynika, że implementacja zmian nie będzie wywierała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

2. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty publikacji, czyli od 12 marca 2021 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę Kapitałową w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Grupę Kapitałową dotychczasowej działalności.

3. Działalność zaniechana

W 2020 i 2019 roku w Grupie nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.

4. Zakres podmiotowy i waluta sprawozdania

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za 2020 rok zawiera dane Banku oraz jego jednostek zależnych i stowarzyszonych (razem zwanych „Grupą”).

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzane w złotych polskich („PLN”, „zł”). Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są po zaokrągleniu do miliona złotych. W związku z tym mogą wystąpić przypadki matematycznej niespójności w sumowaniach lub pomiędzy poszczególnymi notami.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

5. Okres sprawozdania i dane porównawcze

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. obejmuje okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku i zawiera dane porównawcze:

- dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2019 roku oraz 1 stycznia 2019 roku,
- dla pozycji ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku.

6. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku oraz sprawozdania finansowe jego jednostek zależnych. Zostały one sporządzone za okres 12 miesięcy kończący się w dniu 31 grudnia 2020 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym przychody i koszty, niezrealizowane zyski oraz zyski i straty wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez jednostkę dominującą do dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy jednostka dominująca sprawuje władzę nad jednostką zależną, z tytułu swojego zaangażowania w jednostkę zależną jednostka dominująca podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych oraz posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką zależną do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

III. Znaczące zasady rachunkowości

Z wymagań MSSF wynikają określone opcje wyboru polityki rachunkowości. Kluczowe obszary, w których MSSF dopuszczają dokonanie wyboru polityki i które odnoszą się do Polityki Rachunkowości Grupy są następujące:

- wybór polityki rachunkowości w zakresie kontynuacji stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń zgodnie w wytycznymi MSR 39,
- wybór polityki rachunkowości w zakresie wyceny budynków i gruntów w wartości przeszacowanej odpowiadającej wartości godziwej na dzień bilansowy.

Polityka rachunkowości Grupy zgodna z wymaganiami MSSF oraz decyzje Grupy w zakresie dopuszczalnych opcji wyboru polityki zostały zaprezentowane poniżej.

1. Podstawy sporządzania sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe jest sporządzane w złotych polskich w zaokrągleniu do miliona złotych (chyba, że zaznaczono inaczej). W sprawozdaniu stosuje się koncepcję wartości godziwej dla nieruchomości własnych oraz aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Pozostałe składniki aktywów finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Ujęte aktywa finansowe, które zostały desygnowane jako pozycje zabezpieczane w strategii zabezpieczenia wartości godziwej i które w sytuacji braku takiej desygnacji wyceniane byłyby zamortyzowanym kosztem, wyceniane są zamortyzowanym kosztem z uwzględnieniem korekty wyceny z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad rachunkowości wobec zagadnień wskazanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

2.1. Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje aktywa z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.2. Klasyfikacja umów leasingowych przez leasingodawcę

Występując w roli leasingodawcy Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego. Klasyfikacja wykonywana jest oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu oraz w odniesieniu do leasingu aktywów wynikających z leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Treść ekonomiczna każdej transakcji stanowi podstawę do oceny w tym zakresie.

2.3. Klasyfikacja aktywów finansowych

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

i odsetek od kwoty tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w punkcie 14.

3. Zastosowanie szacunków

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach objaśniających.

Szacunki i założenia, przyjęte do prezentowania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Przyjęte założenia dotyczące przyszłości i dostępne źródła danych tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki uwzględniają przewidywane na dzień bilansowy przyczyny/źródła niepewności. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej opisane zostały najistotniejsze szacunki księgowe dokonane przez Grupę.

3.1. Utrata wartości

Grupa ocenia czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników aktywów finansowych (pojedynczych lub grupy aktywów finansowych) i składników aktywów trwałych.

3.1.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Strata oczekiwana w portfelu ekspozycji nieistotnych indywidualnie jest kalkulowana kolektywnie jako średnia ważona prawdopodobieństwem z kilku scenariuszy makroekonomicznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. Finalny poziom rezerw wynika z sumy strat oczekiwanych wyliczanych w każdym roku w przyszłości aż do daty zapadalności z uwzględnieniem dyskontowania.

Do określenia utraty wartości (lub jej odwrócenia) w portfelu ekspozycji istotnych indywidualnie niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana m.in. z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych ekspozycji oraz czynników makroekonomicznych.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby.

Korekty zarządcze

W czasach zmienności i niepewności, w których jakość portfela i otoczenie gospodarcze szybko się zmieniają, modele mają osłabione możliwości dokładnego przewidywania strat. Aby ograniczyć ryzyko modeli, możliwe jest dokonanie dodatkowych korekt, adresujących problemy z jakością danych, modelami lub wynikającymi z opinii ekspertów.

W trakcie roku 2020 zostały wdrożone programy polegające na możliwości zawieszania czy też odroczenia spłat. W efekcie pojawiło się potencjalne ryzyko niedoszacowania parametru PD na

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

portfelach objętych moratoriami pozaustawowymi. Na szczególne ryzyko niedoszacowania parametrów narażony jest portfel mikroprzedsiębiorstw, którego klienci wciąż mogą korzystać z programu pomocowego. Dlatego też, by zabezpieczyć ryzyko potencjalnego pogorszenia się jakości tego portfela, Grupa zawiązała dodatkowy odpis na poziomie 9,9 mln zł na 31 grudnia 2020 roku.

Specyfika obecnego kryzysu znacząco różni się od dotychczasowych. Do tej pory zmiany prognoz makroekonomicznych realizowały się stosunkowo powoli, przechodząc płynnie z jednej fazy cyklu do drugiej. Obecny kryzys ma zupełnie inną charakterystykę, szybkie i głębokie obniżenie PKB z następnie szybkim i równie dynamicznym odbiciem gospodarki. Zauważono, że w przeciwieństwie do poprzedniego kryzysu, spadek dynamiki PKB i szczyt niewypłacalności nie nastąpi w tym samym momencie. Odczyty makroekonomiczne na koniec 2020 roku zaczynają pozytywnie wpływać na wysokość odpisów podczas gdy wciąż mamy do czynienia z niepewnością co do wystąpienia kolejnej fali zachorowań, niewiadomym czasem trwania pandemii czy też tempa szczepień. W tej sytuacji gwałtowne rozwiązania odpisów niekoniecznie korelują z pewnością poprawy sytuacji klientów. Dodatkowo programy pomocowe i programy utrzymania płynności i zatrudnienia szczególnie w segmencie korporacyjnym mogą skutkować ryzykiem opóźnienia momentu wystąpienia niewypłacalności kredytobiorców. W tej sytuacji Grupa zdecydowała o utworzeniu dodatkowego odpisu, którego celem jest łagodzenie efektu rozwiązywania rezerw w związku z poprawiającymi się prognozami makroekonomicznymi. Jego wysokość na koniec 2020 roku, na podstawie eksperckich szacunków została ustalona na 33,1 mln zł.

Definicja ekspozycji w statusie niewykonania zobowiązania kredytowego (ang. DoD - Definition of Default)

Dokonano doprecyzowania definicji ekspozycji w statusie niewykonania zobowiązania kredytowego (ang.: default), ekspozycji z utratą wartości i ekspozycji nieobsługiwanych (ang.: non-performing) zgodnie z wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) nr EBA/GL/2016/07 dzięki czemu Grupa ujednoliciła podejście w tym zakresie do wymagań regulacyjnych. Dłużnik lub ekspozycja oceniana jako będąca w statusie niewykonania zobowiązania (ang.: default) jednocześnie uznawana jest za ekspozycję z utratą wartości (ang.: impaired) i nieobsługiwaną (ang.: non-performing). Zmiana ta skutkowała obciążeniem wyniku finansowego Grupy za rok 2020 w wysokości 7,8 mln zł. Szczegółowe informacje w tym zakresie znajdują się w punkcie 14.13. *Utrata wartości*.

Klasyfikacja ekspozycji objętych moratoriami kredytowymi do Etapów

Grupa nie identyfikuje możliwości odroczenia spłat oferowanej od końca marca 2020 klientom detalicznym jak i korporacyjnym w ramach moratorium pozaustawowego jako samoistnej przesłanki istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Grupa dokonuje portfelowej lub indywidualnej oceny w takich przypadkach łącznie z pozostałymi przesłankami istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.

Ekspozycja objęta moratorium ustawowym, co do zasady, jest klasyfikowana do Etapu 3. Klasyfikacja do Etapu 2 jest możliwa tylko w wyjątkowych przypadkach, biorąc pod uwagę szczególne okoliczności i fakty wynikające z dodatkowych analiz przeprowadzonych przez Grupę. W związku z trwającą wciąż epidemią oraz niemalejącym zainteresowaniem skorzystania z ustawowego moratorium, utworzony został dodatkowy odpis na oczekiwane podwyższone straty wynikające z wakacji rządowych, które nie były ujęte poprzez standardowe parametry ryzyka. W sumie dodatkowy odpis na koniec 2020 roku wyniósł 40,8 mln zł.

Opis przesłanek identyfikacji utraty wartości aktywów finansowych, metodologia kalkulacji odpisów oraz stosowane zasady ewidencyjne opisane zostały w punkcie 14.13. *Utrata wartości*.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Progi stosowane w identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz prognozy czynników makro i wagi przypisane poszczególnym scenariuszom makroekonomicznym

Ustalenie progu istotnego wzrostu ryzyka kredytowego wymaga osądu i jest istotnym źródłem niepewności szacunków dotyczących strat oczekiwanych.

W roku 2020 dokonano aktualizacji założeń w zakresie istotnej zmiany ryzyka kredytowego (SICR) dla portfela detalicznych kredytów gotówkowych. W szczególności, próg względny zmiany parametru PD, którego przekroczenie skutkuje przeklasyfikowaniem do Etapu 2, zmieniono z poziomu 75 bp do poziomu 350 bp. Zmiana progu SICR skutkowałą zmniejszeniem wartości odpisów aktualizujących z tytułu strat oczekiwanych o kwotę około 55 mln zł. W roku 2019 dokonano aktualizacji progu względnego zmiany PD dla korporacyjnej sieci sprzedaży z 100 bp do 250 bp.

W celu pokazania wrażliwości strat oczekiwanych na poziom przyjętego progu PD, Grupa dokonała oszacowania odpisów na straty oczekiwane w Etapie 1 i 2 przy następujących założeniach:

- wszystkie te aktywa finansowe znajdowałyby się poniżej progu PD i miały przypisane 12-miesięczne straty oczekiwane oraz
- wszystkie te aktywa przekroczyłyby ten próg PD i miały przypisane straty oczekiwane w całym okresie życia.

Te oszacowania pokazują odpowiednio hipotetyczne mniejsze straty oczekiwane dla składników aktywów w Etapie 1 i 2 o około 210 mln zł (w tym 125 mln zł dla portfela korporacyjnego i 85 mln zł dla portfela detalicznego) lub większe o około 720 mln zł (odpowiednio 315 mln zł dla portfela korporacyjnego i 405 mln zł dla portfela detalicznego).

Oszacowania wykonane na 31 grudnia 2019 roku pokazały odpowiednio hipotetyczne mniejsze straty oczekiwane dla składników aktywów w Etapie 1 i 2 o około 255 mln zł (w tym 100 mln zł dla portfela korporacyjnego i 155 mln zł dla portfela detalicznego) lub większe o około 660 mln zł (odpowiednio 345 mln zł dla portfela korporacyjnego i 315 mln zł dla portfela detalicznego).

Poniższe tabele przedstawiają przyjęte na 31 grudnia 2020 roku oraz na 31 grudnia 2019 roku prognozy makroekonomiczne głównych wskaźników oraz odchylenie strat oczekiwanych w scenariuszu pozytywnym, bazowym i negatywnym od raportowanych strat oczekiwanych, zważonych prawdopodobieństwem scenariuszy – podział na portfel korporacyjny, detaliczny oraz dla całego portfela kredytowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

Portfel korporacyjny					Straty oczekiwane nie ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %	Waga przypisana scenariuszowi	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)
		2021	2022	2023			
Scenariusz pozytywny	PKB	7,7%	4,2%	5,0%	-24%	20%	1 199,2
	Bezrobocie	3,8%	2,8%	1,8%			
	Indeks cen nieruchomości	8,1%	6,3%	4,3%			
	3-mies. stopa procentowa	0,6%	1,0%	1,3%			
Scenariusz bazowy	PKB	4,2%	3,7%	3,4%	-11%	60%	
	Bezrobocie	4,7%	3,4%	2,8%			
	Indeks cen nieruchomości	2,8%	4,6%	4,6%			
	3-mies. stopa procentowa	0,1%	0,4%	0,5%			
Scenariusz negatywny	PKB	-4,8%	5,4%	2,3%	56%	20%	
	Bezrobocie	6,8%	6,6%	6,9%			
	Indeks cen nieruchomości	-8,1%	5,2%	7,7%			
	3-mies. stopa procentowa	0,0%	0,2%	0,3%			
Portfel detaliczny					Straty oczekiwane nie ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %	Waga przypisana scenariuszowi	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)
		2021	2022	2023			
Scenariusz pozytywny	PKB	7,7%	4,2%	5,0%	-3%	20%	1 337,7
	Bezrobocie	3,8%	2,8%	1,8%			
	Indeks cen nieruchomości	8,1%	6,3%	4,3%			
	3-mies. stopa procentowa	0,6%	1,0%	1,3%			
Scenariusz bazowy	PKB	4,2%	3,7%	3,4%	-1%	60%	
	Bezrobocie	4,7%	3,4%	2,8%			
	Indeks cen nieruchomości	2,8%	4,6%	4,6%			
	3-mies. stopa procentowa	0,1%	0,4%	0,5%			
Scenariusz negatywny	PKB	-4,8%	5,4%	2,3%	5%	20%	
	Bezrobocie	6,8%	6,6%	6,9%			
	Indeks cen nieruchomości	-8,1%	5,2%	7,7%			
	3-mies. stopa procentowa	0,0%	0,2%	0,3%			
Cały portfel kredytowy					Straty oczekiwane nie ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %	Waga przypisana scenariuszowi	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)
		2021	2022	2023			
Scenariusz pozytywny	PKB	7,7%	4,2%	5,0%	-14%	20%	2 536,9
	Bezrobocie	3,8%	2,8%	1,8%			
	Indeks cen nieruchomości	8,1%	6,3%	4,3%			
	3-mies. stopa procentowa	0,6%	1,0%	1,3%			
Scenariusz bazowy	PKB	4,2%	3,7%	3,4%	-6%	60%	
	Bezrobocie	4,7%	3,4%	2,8%			
	Indeks cen nieruchomości	2,8%	4,6%	4,6%			
	3-mies. stopa procentowa	0,1%	0,4%	0,5%			
Scenariusz negatywny	PKB	-4,8%	5,4%	2,3%	32%	20%	
	Bezrobocie	6,8%	6,6%	6,9%			
	Indeks cen nieruchomości	-8,1%	5,2%	7,7%			
	3-mies. stopa procentowa	0,0%	0,2%	0,3%			

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

Portfel korporacyjny							
		2020	2021	2022	Straty oczekiwane nie ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %	Waga przypisana scenariuszowi	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)
Scenariusz pozytywny	PKB	4,2%	6,1%	5,0%	-14%	20%	804,3
	Bezrobocie	2,5%	1,9%	1,5%			
	Indeks cen nieruchomości	5,9%	8,8%	7,5%			
	3-mies. stopa procentowa	1,8%	1,9%	2,3%			
Scenariusz bazowy	PKB	3,5%	3,0%	2,9%	-4%	60%	
	Bezrobocie	2,8%	2,7%	2,7%			
	Indeks cen nieruchomości	5,1%	4,9%	4,9%			
	3-mies. stopa procentowa	1,6%	1,6%	1,6%			
Scenariusz negatywny	PKB	1,3%	-0,5%	0,6%	22%	20%	
	Bezrobocie	4,4%	5,6%	6,6%			
	Indeks cen nieruchomości	1,2%	0,1%	4,3%			
	3-mies. stopa procentowa	1,3%	1,0%	0,6%			
Portfel detaliczny							
		2020	2021	2022	Straty oczekiwane nie ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %	Waga przypisana scenariuszowi	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)
Scenariusz pozytywny	PKB	4,2%	6,1%	5,0%	-7%	20%	780,1
	Bezrobocie	2,5%	1,9%	1,5%			
	Indeks cen nieruchomości	5,9%	8,8%	7,5%			
	3-mies. stopa procentowa	1,8%	1,9%	2,3%			
Scenariusz bazowy	PKB	3,5%	3,0%	2,9%	0%	60%	
	Bezrobocie	2,8%	2,7%	2,7%			
	Indeks cen nieruchomości	5,1%	4,9%	4,9%			
	3-mies. stopa procentowa	1,6%	1,6%	1,6%			
Scenariusz negatywny	PKB	1,3%	-0,5%	0,6%	7%	20%	
	Bezrobocie	4,4%	5,6%	6,6%			
	Indeks cen nieruchomości	1,2%	0,1%	4,3%			
	3-mies. stopa procentowa	1,3%	1,0%	0,6%			
Cały portfel kredytowy							
		2020	2021	2022	Straty oczekiwane nie ważone prawdopodobieństwem - odchylenie od strat raportowanych w %	Waga przypisana scenariuszowi	Raportowane straty oczekiwane (ocena kolektywna w Etapie 1, 2 i 3)
Scenariusz pozytywny	PKB	4,2%	6,1%	5,0%	-10%	20%	1 584,3
	Bezrobocie	2,5%	1,9%	1,5%			
	Indeks cen nieruchomości	5,9%	8,8%	7,5%			
	3-mies. stopa procentowa	1,8%	1,9%	2,3%			
Scenariusz bazowy	PKB	3,5%	3,0%	2,9%	-2%	60%	
	Bezrobocie	2,8%	2,7%	2,7%			
	Indeks cen nieruchomości	5,1%	4,9%	4,9%			
	3-mies. stopa procentowa	1,6%	1,6%	1,6%			
Scenariusz negatywny	PKB	1,3%	-0,5%	0,6%	15%	20%	
	Bezrobocie	4,4%	5,6%	6,6%			
	Indeks cen nieruchomości	1,2%	0,1%	4,3%			
	3-mies. stopa procentowa	1,3%	1,0%	0,6%			

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

3.1.2. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Ocena w przedmiotowym zakresie bazuje na oszacowaniu wartości odzyskiwalnej aktywa, którą stanowi wartość użytkowa lub wartość sprzedaży netto w zależności od tego, która z wyżej wymienionych wartości na moment przeprowadzania przeglądu jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne w sytuacji gdy nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków, co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) oraz innych czynników. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa.

Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

Zasady ewidencyjne w tym zakresie zostały wskazane w punkcie 15.4. *Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.*

Szczegółowe informacje dotyczące testu na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przedstawiono w Nocie 24. *Wartości niematerialne.*

3.2. Wycena instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się poprzez zastosowanie technik wyceny. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny odpowiednie do rodzaju transakcji. Modele wyceny stosowane przez Grupę, podlegają weryfikacji przed ich zastosowaniem.

W miarę możliwości do modeli wprowadzane są wyłącznie dane możliwe do obserwacji pochodzące z aktywnego rynku, jednakże w pewnych okolicznościach dobranie właściwego parametru wyceny wymaga oszacowania opartego na porównaniu instrumentu do innego o podobnej charakterystyce lub analogicznego, występującego na innym rynku. Zasadą przewodnią przy ustalaniu wyceny tym sposobem jest zastosowanie się do zasady ostrożnej wyceny nakazującej wybór niższej wyceny aktywów i wyższej wyceny zobowiązań jako bardziej prawdopodobnej, zwłaszcza w warunkach obniżonej płynności lub/i zmienności na rynkach finansowych. Zmiana założeń dotyczących tych czynników może wpłynąć na wyceny niektórych instrumentów finansowych.

Analizę wrażliwości wyceny instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach zaprezentowano w Nocie 38. *Wartość godziwa*

3.3. Rezerwy na odpłaty emerytalne i rentowe

Grupa tworzy rezerwy na odpłaty emerytalne i rentowe zgodnie z MSR 19. Rezerwa na odpłaty emerytalne i rentowe przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji.

Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzeń jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych. Założenia są weryfikowane na koniec roku obrotowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Poniższe tabele prezentują wrażliwość modelu na przyjęte wartości poszczególnych założeń na 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku.

2020

	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe		
	dolny przedział	wariant bazowy	górny przedział
Stopa dyskontowa (+1% / wariant bazowy / - 1%)	56,91	63,77	71,92
Wzrost wynagrodzeń (-0,25% / wariant bazowy / +0,25)	61,80	63,77	65,82

2019

	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe		
	dolny przedział	wariant bazowy	górny przedział
Stopa dyskontowa (+1% / wariant bazowy / - 1%)	50,07	55,91	62,84
Wzrost wynagrodzeń (-0,25% / wariant bazowy / +0,25)	54,37	55,91	57,51

3.4. Okres leasingu przy umowach bezterminowych

Okres leasingu ustalony został z uwzględnieniem opcji przedłużenia oraz skrócenia dostępnych w zawartych kontraktach, jeżeli prawdopodobne jest skorzystanie z opcji. W przypadku kontraktów zawartych na czas nieokreślony z opcją wypowiedzenia przysługującą obu stronom kontraktu Grupa oceniła, czy występują istotne koszty wyjścia z umowy. Posiadane przez Grupę kontrakty na czas nieokreślony to przede wszystkim umowy najmu nieruchomości. Jeżeli nie występują istotne koszty, jako okres leasingu ustalony został okres wypowiedzenia przysługujący obu stronom kontraktu. W przypadku gdy koszty wyjścia z kontraktu są istotne, jako okres leasingu Grupa przyjęła okres 4 lat. Przyjęty okres wynika ze strategii fizycznej obecności w danej lokalizacji, zapewniającej elastyczność i efektywność biznesową oraz uwzględniającej zmieniające się oczekiwania i preferencje klientów.

Przyjęte szacunki nie mają istotnego wpływu na wartość aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Zmiana przyjętego okresu leasingu o 1 rok wpływa na zmianę wartości aktywów o ok. 6 mln zł.

3.5. Odpisy i rezerwy portfelowe związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu franka szwajcarskiego

Na 31 grudnia 2020 roku Grupa posiadała należności z tytułu detalicznych kredytów hipotecznych indeksowanych kursem CHF w kwocie bilansowej brutto 611,3 mln zł (880,6 mln zł na 31 grudnia 2019 roku). Łącznie kredyty indeksowane do różnych walut wyniosły 627,4 mln zł (951,4 mln zł na 31 grudnia 2019 roku).

Na 31 grudnia 2020 roku, bez uwzględnienia korekty na ryzyko prawne odniesionej do wartości bilansowej brutto, wartość bilansowa brutto detalicznych kredytów hipotecznych indeksowanych kursem CHF wyniosłaby 911,3 mln zł (915,9 mln zł na 31 grudnia 2019 roku).

Wysokość kwoty korekty wartości bilansowej brutto wynikającej z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz kwoty rezerw dotyczących ryzyka prawnego dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej zależy od wielu zmiennych tj. przede wszystkim prognozowanej liczby przyszłych spraw spornych oraz liczby i warunków ugód z kredytobiorcami, horyzontu prognozy przyjętego w szacunkach, możliwych przyszłych rozstrzygnięć prawnych, oraz rozkładu prawdopodobieństw poszczególnych możliwości.

Na 31 grudnia 2020 roku zastosowano portfelowe podejście do oszacowania korekty wartości bilansowej brutto związanej z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz do oszacowania rezerwy dla składników aktywów

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

dotyczących kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu CHF usuniętych ze sprawozdania wynikających z ryzyka prawnego dotyczącego tych kredytów.

Korekta wartości bilansowej brutto portfela CHF ma na celu odzwierciedlenie rzeczywistych i zmienionych oszacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy (zmiana w związku z oceną, że ryzyko prawne związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych w CHF zmienia oszacowanie płatności z tytułu tych składników aktywów a wprowadzenie korekty wartości bilansowej brutto pozwoli na ujawnienie wartości bilansowej brutto w wartości, która odzwierciedli rzeczywiste i zmienione oszacowane przepływy pieniężne wynikające z umowy).

Dla składników aktywów finansowych usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej utworzenie rezerw na ryzyko prawne na bazie portfelowej wynika z oceny prawdopodobieństwa zaistnienia wypływu środków pieniężnych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku kwoty korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyniosła 300,0 mln zł (35,3 mln zł na dzień 31 grudnia 2019 roku).

Dodatkowo, w odniesieniu do aktywów finansowych dotyczących kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej rozpoznano na dzień 31 grudnia 2020 roku rezerwę w wysokości 11,8 mln zł (9,6 mln zł na dzień 31 grudnia 2019 roku). Jest ona prezentowana w zobowiązaniach w pozycji Rezerwy.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku potencjalne straty z tytułu ryzyka prawnego szacowane są metodą portfelową jako średnia ważona prawdopodobieństwem z trzech scenariuszy - bazowego, pozytywnego i negatywnego - z uwzględnieniem oszacowanego prawdopodobieństwa wystąpienia. Scenariusze, na których bazuje estymacja są zróżnicowane pod względem prawdopodobieństwa zaistnienia różnych możliwych wyroków sądowych oraz oczekiwanej przez Bank skali ugód z klientami dotyczących konwersji kredytów z indeksowanych do CHF na kredyty denominowane w PLN (których oprocentowanie ustala się w oparciu o stawkę WIBOR z uwzględnieniem marży kredytowej wynikającej ze średniego oprocentowania nowych kredytów w PLN z miesiąca udzielenia kredytu w CHF publikowanego w statystykach NBP) i oczekiwanej liczby spraw sądowych wyliczonej na podstawie profesjonalnego osądu Banku wynikającego z dotychczasowych doświadczeń Banku i aktualnej analizy sytuacji rynkowej.

Na 31 grudnia 2020 roku, dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Bank przyjmuje w każdym ze scenariuszy, że dla określonej części portfela możliwa jest:

- 1) konwersja kredytów z indeksowanych do CHF na kredyty denominowane w PLN (których oprocentowanie ustala się w oparciu o stawkę WIBOR) poprzez dobrowolne ugody lub
- 2) unieważnienie umowy kredytowej po zakończeniu prawomocnego postępowania sądowego.

Kalkulacja strat w przypadku konwersji kredytów na kredyty denominowane w PLN, zakłada przeliczenie umowy kredytowej i spłat dokonywanych na jej podstawie przez kredytobiorcę w taki sposób, jakby kredyt od początku był udzielony w PLN. W kalkulacji pierwotnej kwoty kredytu oraz spłat dokonanych w trakcie jej życia wykorzystane są historyczne kursy CHF/PLN z dat tych przepływów pieniężnych. W kalkulacji uwzględniono wynagrodzenie z tytułu oprocentowania kredytu opartego o stawkę WIBOR oraz rynkowe marże kredytowe dla kredytów udzielonych w PLN z okresu udzielenia kredytu.

Kalkulacja strat w przypadku unieważnienia umowy kredytowej wykorzystuje historyczne kursy CHF/PLN do rozliczenia, nie uwzględnia natomiast wynagrodzenia Banku z tytułu oprocentowania za korzystanie przez kredytobiorcę z kapitału.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Scenariusze pozytywny, bazowy i negatywny różnią się od siebie wielkością portfela objętego konwersją na PLN lub sprawami sądowymi, w tym unieważnieniem umów.

Zmiana szacunku z tytułu korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w 2020 roku w porównaniu do salda tej korekty na dzień 31 grudnia 2019 roku wynikała m.in. z wprowadzenia nowego scenariusza ugód z klientami dotyczących konwersji kredytów z indeksowanych do CHF na kredyty denominowane w PLN zgodnie z propozycją KNF z grudnia 2020 roku i wzrostu liczby spraw spornych, które mogą zakończyć się unieważnieniem umowy.

Głównym źródłem niepewności dla szacunku korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej są założenia dotyczące 1) rozkładu ilości ugód dobrowolnych w porównaniu do ilości spraw spornych kończących się unieważnieniem umowy 2) wielkości portfela nie objętego ani dobrowolnymi ugodami ani sprawami spornymi oraz 3) założeniem dotyczącym prawdopodobieństwa wyroku unieważnienia umowy dla spraw sądowych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku:

- zmiana prawdopodobieństwa między scenariuszem dotyczącym dobrowolnych ugód z klientami na rzecz wyroku unieważniającego umowę kredytową o +/- 5 p.p. (bez zmiany pozostałych założeń) skutkowałoby zmianą poziomu korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej o +/- 20 mln zł.
- uwzględnienie +/-5% ekspozycji w portfelu objętym dobrowolnymi ugodami lub sprawami spornymi (bez zmiany pozostałych założeń) skutkowałoby zmianą poziomu korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej o +/- 18 mln zł.
- zmiana prawdopodobieństwa zakończenia się spraw spornych unieważnieniem umowy o +/- 10 p.p. (bez zmiany pozostałych założeń) skutkowałoby zmianą poziomu korekty wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej o +/- 15 mln zł.

Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na portfel kredytów hipotecznych indeksowanych do kursu CHF wynikające z ujęcia tych kredytów w Etapie 2 wyniosły na 31 grudnia 2020 roku 14,8 mln zł a w Etapie 3 11,6 mln zł.

Szczegółowe informacje odnośnie spraw sądowych podano w Nocie nr 33.

3.6. Zwroty części kosztu kredytu wynikające z przedpłat kredytów konsumenckich

W dniu 11 września 2019 roku Europejski Trybunał Sprawiedliwości (TSUE) ogłosił wyrok w sprawie skierowanego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód zapytania prejudycjalnego co do wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki. Obowiązująca w Polsce Ustawa o kredycie konsumenckim (UKK) zawiera w art. 49 analogiczny przepis, co do którego do roku 2016 nie było wątpliwości interpretacyjnych i banki co do zasady pobierając prowizję za udzielenie kredytu nie zwracały jej klientowi w przypadku wcześniejszej spłaty (za wyjątkiem odstąpienia od umowy). Dyskusję w temacie interpretacji art. 49 UKK rozpoczął UOKiK wydając w 2016 roku wspólne stanowisko z Rzecznikiem Finansowym, zgodnie z którym w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego powinno nastąpić obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę a redukcja ta ma mieć charakter proporcjonalny, tj. odnosić się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Wyrok TSUE rozstrzyga tą kwestię w ten sposób, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego banki powinny:

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- obniżyć całkowity koszt kredytu wraz z jego wszystkimi elementami składowymi (np. opłaty, prowizję, ubezpieczenia),
- dokonać proporcjonalnego zwrotu tych kosztów tzn. zwrot powinien obejmować okres od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Po opublikowaniu w/w wyroku, Prezes UOKiK przedstawił swoje stanowisko, w którym w pełni podzielił ustalenia wyroku TSUE.

W związku z wyrokiem TSUE oraz oświadczeniem UOKiK w 2019 roku Grupa dostosowała swoją działalność do aktualnej interpretacji przepisów w następujący sposób:

- Zwroty wynagrodzenia dotyczące kredytów spłaconych do dnia 11 września 2019 roku odbywają się na bazie ścieżki reklamacyjnej. Grupa oszacowała oczekiwane wypływy wynikające ze zwrotów prowizji dla klientów i ujęła stosowną rezerwę w pozycji Inne rezerwy. Szacunek rezerwy został dokonany w oparciu o założenia odnośnie liczby klientów, którzy mogą zwrócić się do Grupy z reklamacjami oraz sumy prowizji od przepłaconych kredytów. Grupa utworzyła w 2019 roku 17,1 mln zł rezerwy z tego tytułu. Zwiększenie lub zmniejszenie liczby zgłoszeń reklamacyjnych o 10% spowodowałoby odpowiednio wzrost lub spadek rezerwy o 1,7 mln zł. Według stanu na 31 grudnia 2020 roku wartość rezerwy wynosiła 8,9 mln zł.
- W odniesieniu do przedpłat dokonywanych od dnia 11 września 2019 roku Grupa zwraca pobrane prowizje po dokonaniu przez klienta wcześniejszej spłaty kredytu metodą proporcjonalną. Księgowo przychody te ujmowane są metodą efektywnej stopy procentowej, która charakteryzuje się szybszym tempem rozpoznania przychodu niż używana do wyliczenia zwrotu metoda liniowa. W celu poprawnego uwzględnienia wpływu na wycenę należności oraz wynik finansowy Grupa dokonała oszacowania różnicy między rozliczeniem przychodów metodą efektywnej stopy i metodą liniową na bazie oczekiwanych zwrotów prowizji z wykorzystaniem danych historycznych o profilach przedpłat kredytów o różnych tenorach. W rezultacie wartość brutto należności z tytułu kredytów konsumenckich oraz kredytów hipotecznych wycenianych według zamortyzowanego kosztu uległa pomniejszeniu w roku 2020 o kwotę 6,4 mln zł do łącznej kwoty 27,4 mln zł pomniejszającej wartość brutto na koniec 2020 roku w porównaniu z kwotą 21,0 mln zł pomniejszającą wartość brutto ujętą w roku 2019 i wykazaną na koniec roku 2019.

4. Podstawy konsolidacji

4.1. Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są te podmioty, które są kontrolowane przez Bank. Kontrola istnieje wówczas, gdy Bank ma bezpośredni lub pośredni wpływ na politykę finansową i operacyjną jednostki, który pozwala mu na osiągnięcie zwrotu (tj.: korzyści ekonomicznych) z działalności tej jednostki.

Potwierdzenie sprawowania kontroli nad określoną jednostką zgodnie z wytycznymi wskazanymi w MSSF 10 wymaga jednoczesnego spełnienia następujących warunków:

- posiadania istniejącego prawa (władzy) dającego bieżącą możliwość kierowania istotną działalnością jednostki (działalnością, która znacząco wpływa na zwrot z tytułu określonego zaangażowania w daną jednostkę),
- ekspozycji na zmienne zwroty lub posiadania praw do zmiennych zwrotów,
- posiadania możliwości wykorzystania istniejących praw (władzy) do wywierania wpływu na kwotę zwrotów wynikających z danego zaangażowania.

Warunków wskazanych powyżej nie uważa się za spełnione, jeżeli istniejące prawa mają wyłącznie charakter ochronny tj.: definiowane są jako prawa zabezpieczające interesy Banku wynikające z danego zaangażowania.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Ponowna ocena kontroli prowadzona jest każdorazowo, jeżeli fakty i okoliczności wskazują, że nastąpiła zmiana w zakresie warunków stanowiących podstawę analizy określonego zaangażowania, niemniej jednak nie rzadziej niż raz w roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych są zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od momentu przejścia kontroli do chwili jej ustania.

W sytuacji ustania kontroli Bank:

- zaprzestaje ujmowania aktywów i zobowiązań jednostki poprzednio zależnej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym,
- rozpoznaje wszelkie zyski lub straty związane ze zdarzeniami powodującymi utratę kontroli, przypadające udziałom poprzednio dającym kontrolę.

Inwestycje zatrzymane ujmuje w wartości godziwej na dzień utraty kontroli, który stanowi moment początkowego ujęcia w księgach Banku takiej inwestycji, w zależności od warunków jako:

- udziały we wspólnych ustaleniach umownych lub,
- udziały w jednostkach stowarzyszonych lub
- aktywa finansowe klasyfikowane i wyceniane zgodnie z intencją ich utrzymywania.

4.2. Jednostki stowarzyszone

Jednostkami stowarzyszonymi są te jednostki, na które Bank wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy Kapitałowej Banku w zyskach i stratach jednostki stowarzyszonej według wielkości posiadanych udziałów w kapitale własnym, począwszy od dnia rozpoczęcia wywierania znaczącego wpływu do dnia, w którym znaczący wpływ wygasa.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych ujmuje się początkowo według ceny nabycia, a następnie rozlicza się metodą praw własności. Inwestycja Grupy Kapitałowej Banku w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia. Udział Grupy Kapitałowej Banku w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych całkowitych dochodach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia.

W przypadku, gdy udział Grupy Kapitałowej Banku w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce stowarzyszonej, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach lub tworzy na wszelkie dodatkowe straty rezerwy tylko w takiej wysokości, w jakiej inwestor podjął prawny lub zwyczajowy obowiązek lub dokonał płatności w imieniu spółki stowarzyszonej.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą Kapitałową a tymi jednostkami eliminuje się proporcjonalnie do udziału w tych jednostkach Grupy Kapitałowej. Niezrealizowane straty są również eliminowane, chyba, że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

4.3. Połączenia jednostek

4.3.1. Objęcie kontroli nad jednostką spoza Grupy ING

Metoda przejścia stosowana jest przy rozliczaniu nabycia jednostek od stron niepowiązanych. W dniu przejścia Bank ujmuje, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania z uwzględnieniem warunków ujmowania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w jednostce przejmowanej.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

4.3.2. Transakcje podlegające wyłączeniu przy konsolidacji

Salda wewnątrzgrupowe oraz zyski i straty lub przychody i koszty powstałe w wyniku transakcji wewnątrzgrupowych podlegają wyłączeniu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

5. Waluty obce**5.1. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji**

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Banku wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

5.2. Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych są przeliczane po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, przeliczane są po kursie obowiązującym w danym dniu. Różnice kursowe powstające z rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych rozpoznawane są w rachunku zysków i strat w pozycji szczegółowej *Wynik z pozycji wymiany*, będącej elementem linii *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

Różnice kursowe wynikające ze zmian wartości godziwej dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmują się w skumulowanych całkowitych dochodach dotyczących aktywów finansowych klasyfikowanych do tej kategorii finansowej.

6. Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmowane są w rachunku zysków i strat w wysokości zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

Potencjalne przyszłe straty kredytowe uwzględniane są tylko i wyłącznie w przypadku aktywów finansowych, które na moment początkowego ujęcia dotknięte są utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Powyższe ma na celu kalkulację efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów z harmonogramami spłat, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych zaklasyfikowanych do Etapu 3, przychody odsetkowe są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych desygnowanych, jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń prezentowane są w pozycji *Wynik z tytułu odsetek*.

7. Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Grupę i obejmują m.in. opłaty za udzielenie kredytów, za zobowiązanie się do udzielenia kredytu, opłaty za wydanie kart, usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, usługi związane z produktami ubezpieczeniowymi oraz usługi zarządzania aktywami. Przychody z tytułu prowizji obejmują również marże transakcyjne na natychmiastowych i terminowych transakcjach wymiany walutowej.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody, jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych.

Grupa do prowizji korygujących efektywną stopę procentową zalicza:

- prowizje od rozpatrzenia wniosku, a także za wydanie promesy kredytowej,
- prowizje od przyznanego limitu,
- prowizje za udzielenie kredytu lub limitu,
- prowizja od obsługi kredytu restrukturyzowanego,
- prowizja za zmiany w umowie kredytowej skutkujące zmianą kwoty, waluty lub harmonogramu spłat kredytu,
- koszty prowizji za pośrednictwo w udzieleniu kredytów i pożyczek.

Prowizje integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu.

Grupa do prowizji rozliczanych liniowo zalicza:

- prowizje opisane jako prowizje korygujące efektywną stopę procentową jeżeli kredyty których prowizje dotyczą nie charakteryzują się możliwymi do określenia przepływami pieniężnymi (przede wszystkim kredyty w systemie rachunków bieżących, kredyty obrotowe, odnawialne),
- prowizje za wystawienie, potwierdzenie, wydłużenie terminu i podwyższenie kwoty gwarancji i akredytyw,
- prowizje z tytułu umów wieloproduktowych,
- prowizje od przyznanego kredytu/limitu za rozpoczęcie kolejnego roku kredytowania.

Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane, jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, oraz usługi zarządzania aktywami, są rozpoznawane w rachunku zysków i strat z uwzględnieniem zasady pięciu kroków:

- 1) identyfikacji umowy z klientem,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- 2) identyfikacji poszczególnych zobowiązań w umowie,
- 3) określenie ceny transakcji,
- 4) przypisanie ceny do poszczególnych zobowiązań umownych,
- 5) rozpoznanie przychodu w momencie spełnienia poszczególnych zobowiązań.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, Grupa rozpoznaje przychody z tytułu prowizji i opłat:

- jednorazowo, gdy usługa została dostarczona (również dla opłat pobieranych z góry), tj. w momencie przeniesienia kontroli nad dobrem lub usługą,
- w miarę upływu czasu, jeśli świadczenie usług jest realizowane w określonym okresie czasu,
- w określonym momencie w czasie (point-in-time), gdy Grupa wykonuje kluczowe działania,
- w momencie gdy z punktu widzenia klienta występuje rzeczywista korzyść.

Po spełnieniu (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia Grupa ujmuje jako przychód kwotę równą cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia.

Przychody z tytułu prowizji, które zostały naliczone i są należne ale nie zostały zapłacone w terminie, po upływie 90 dni podlegają wyłączeniu z wyniku finansowego Grupy.

Przychody i koszty z tytułu prowizji bancassurance

Prowizje i opłaty związane z produktami ubezpieczeniowymi są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z ich treścią ekonomiczną i klasyfikowane jako:

- prowizje stanowiące integralną część wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego, z którym powiązany jest produkt ubezpieczeniowy,
- wynagrodzenie za usługę pośrednictwa,
- wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego, w celu jego właściwego ujęcia w rachunku zysków i strat, Grupa analizuje charakterystyki produktu ubezpieczeniowego, a także powiązania produktu ubezpieczeniowego z produktem bankowym. Grupa uwzględnia w tej analizie zasadę przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną. Czynniki, jakie Grupa analizuje to m.in.:

- sposób oferowania produktu ubezpieczeniowego, możliwość nabycia produktu bankowego bez produktu ubezpieczeniowego oraz możliwość nabycia wyłącznie produktu ubezpieczeniowego w Grupie,
- warunki cenowe obu produktów sprzedawanych łącznie i odrębnie,
- rentowność produktu ubezpieczeniowego i bankowego sprzedawanych łącznie i odrębnie,
- poziom sprzedaży produktów łączonych w porównaniu do poziomu sprzedaży tych samych produktów bankowych bez ubezpieczenia,
- możliwość zawarcia umowy ubezpieczeniowej poza Grupą,
- ilość rezygnacji i wysokość zwracanych składek ubezpieczeniowych,
- cykl rozliczeń z klientem,
- zakres czynności wykonywanych przez Grupę na rzecz ubezpieczyciela oraz okres ich wykonywania.

Produkty ubezpieczeniowe oferowane do kredytów są traktowane przez Grupę jako powiązane z produktami kredytowymi, przede wszystkim ze względu na brak możliwości nabycia w Grupie produktu ubezpieczeniowego bez zakupu kredytu lub pożyczki.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

W zdecydowanej większości funkcjonujących w Grupie produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami kredytowymi, sposób pobierania przychodów z produktów ubezpieczeniowych opiera się na rozliczeniach miesięcznych zarówno z ubezpieczycielem jak i z klientem. Klient może w każdym momencie zrezygnować z ochrony ubezpieczeniowej na kolejny miesiąc, w związku z tym Grupa traktuje takie ubezpieczenia jak odnawiane co miesiąc i rozliczane za każdy miesiąc odrębnie.

W związku z powyższym, przychody z produktów ubezpieczeniowych rozliczanych miesięcznie są rozpoznawane w rachunku zysków i strat również w okresach miesięcznych. Grupa prezentuje przychody z tytułu takich ubezpieczeń w przychodach prowizyjnych dotyczących produktów ubezpieczeniowych. W analogiczny sposób Grupa prezentuje koszty bezpośrednio związane z tymi produktami ubezpieczeniowymi.

Podejście takie zapewnia zgodność z zasadą współmierności przychodów i kosztów. Jednocześnie Grupa monitoruje poziom przychodów z tytułu produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami kredytowymi pod kątem zasadności podziału na przychody odsetkowe i przychody prowizyjne. Aktualnie, taki podział nie miałby istotnego wpływu na rachunek zysków i strat Grupy. Analogiczne ujęcie Grupa stosuje dla ubezpieczenia nieruchomości do kredytów hipotecznych. Uwzględniając zasadę istotności, Grupa prezentuje przychody z tego ubezpieczenia w pełnej wysokości w wyniku prowizyjnym.

Produkty ubezpieczeniowe powiązane z produktami depozytowymi Grupy (rachunkami bieżącymi i oszczędnościowymi) są w zdecydowanej większości oparte na konstrukcji rozliczeń miesięcznych. W związku z powyższym, przychody z produktów ubezpieczeniowych rozliczanych miesięcznie są rozpoznawane w rachunku zysków i strat również w okresach miesięcznych. Grupa prezentuje przychody z tytułu takich ubezpieczeń w przychodach prowizyjnych dotyczących produktów ubezpieczeniowych.

Prowizje z tytułu produktów ubezpieczeniowych nie powiązanych z produktami bankowymi, rozpoznawane są w rachunku zysków i strat:

- liniowo, przez okres ważności polisy - w przypadku gdy Grupa, oprócz czynności sprzedaży, świadczy także dodatkowe usługi w trakcie trwania okresu ubezpieczenia,
- jednorazowo - jeżeli Grupa nie świadczy żadnych dodatkowych usług w trakcie trwania polisy.

W przypadku gdy występuje ryzyko zwrotu wynagrodzenia z tytułu produktu ubezpieczeniowego, Grupa pomniejsza przychody o kwoty szacowanych rezerw. Rezerwy na zwroty są tworzone w oparciu o dane historyczne o rzeczywistych zwrotach zrealizowanych w przeszłości oraz w oparciu o przewidywania co do wysokości zwrotów w przyszłości.

8. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia, przychody o charakterze odsetkowym oraz zmiany wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu z wyłączeniem instrumentów pochodnych stopy procentowej desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w strategiach na zasadach rachunkowości zabezpieczeń.

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany obejmuje również korekty wartości godziwej z tytułu przedrozliczeniowego ryzyka kredytowego (ang. presettlement) oraz analogicznego ryzyka generowanego przez Grupę (ang. bilateral value adjustment).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

9. Wynik na sprzedaży papierów wartościowych oraz przychody z tytułu dywidend

Na wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody składają się zrealizowane zyski i straty powstałe na skutek zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend.

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

Na wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu składają się zrealizowane zyski i straty powstałe na skutek zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

10. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

W pozycji tej prezentowana jest wycena transakcji zabezpieczanych i zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających w części nieefektywnej powiązania zabezpieczającego rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

11. Wynik na pozostałej działalności podstawowej

Do wyniku na pozostałej działalności podstawowej zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy. Są to w szczególności wynik zbycia środków trwałych i wartości niematerialnych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, przychody z tytułu odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymane i zapłacone odszkodowania, kary i grzywny.

12. Zysk netto przypadający akcjonariuszom niekontrolującym

Zysk netto przypadający akcjonariuszom niekontrolującym stanowi tę część zysku lub straty oraz wyników netto uzyskanych z działalności oraz aktywów netto jednostki zależnej, którą można przyporządkować do udziałów nie należących (bezpośrednio lub pośrednio przez jednostki zależne) do jednostki dominującej.

13. Leasing i usługi faktoringowe**13.1. Grupa jako leasingodawca**

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowa leasingu zaliczana jest do leasingu finansowego po spełnieniu osobno lub łącznie następujących warunków:

- umowa przenosi własność składnika aktywów na leasingobiorcę przed końcem okresu leasingu,
- umowa zawiera prawo leasingobiorcy do nabycia składnika aktywów po cenie, która zgodnie z przewidywaniami będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, w którym realizacja prawa zakupu staje się możliwa, iż na dzień rozpoczęcia leasingu można być wystarczająco pewnym, że leasingobiorca z tego prawa skorzysta,
- okres leasingu odpowiada w przeważającej części ekonomicznemu okresowi użytkowania składnika aktywów, nawet jeśli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,
- leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy (lub zawarcia nowej umowy) na dodatkowy okres za opłatą znacząco niższą od opłat obowiązujących na rynku,
- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,
- zyski lub straty związane z wahaniami wartości końcowej składnika aktywów przypadają leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowa leasingu trwa przeciętnie od pięciu do dziesięciu lat, z przeniesieniem prawa własności przedmiotu na korzystającego (leasingobiorcę) po zakończeniu umowy leasingu. Własność przedmiotu leasingu stanowi zabezpieczenie należności z tytułu umów leasingu.

W Grupie nie występują warunkowe opłaty leasingowe ani niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy.

W przypadku umów leasingu na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Odsetki od leasingu finansowego prezentowane są w Przychodach z tytułu odsetek w pozycji Odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom, w pozycji szczegółowej Odsetki od umów leasingowych.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

13.2. Usługi faktoringowe

Grupa świadczy usługi faktoringowe w obrocie krajowym i zagranicznym, których istotę stanowi obsługa i finansowanie wierzytelności oraz zarządzanie ryzykiem. Ponadto w ramach działalności faktoringowej Grupa świadczy usługi dodatkowe w zakresie limitów finansowych dla dłużników, windykacji oraz przejmowania ryzyka handlowego. Faktoring krajowy bez przejęcia ryzyka (z regresem) jest dominującą formą działalności faktoringowej Grupy.

Przychody odsetkowe wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji *Wynik z tytułu odsetek* natomiast przychody prowizyjne w pozycji *Wynik z tytułu prowizji*.

14. Aktywa i zobowiązania finansowe**14.1. Początkowe ujęcie**

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy staje się związany postanowieniami umowy tego instrumentu.

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz według wartości godziwej przez wynik finansowy ujmuje się stosownie z przyjętą dla wszystkich tego typu operacji metodą księgowania w dniu rozliczenia transakcji – dniu, w którym składnik aktywów jest dostarczony

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

jednostce lub dostarczony przez jednostkę. Pożyczki i należności są rozpoznawane w momencie wypłaty środków do kredytobiorcy.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nie klasyfikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

14.2. Klasyfikacja aktywów finansowych

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, oraz
- wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są łącznie oba poniższe warunki oraz nie jest desygnowany do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy:

- aktywo jest utrzymywane w ramach modelu biznesowego, którego celem jest otrzymywanie kontraktowych przepływów pieniężnych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywa finansowego uprawniają do otrzymywania w określonych datach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od kapitału pozostałego do spłaty.

Dłużne aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik dłużnych aktywów finansowych wyceniany jest według wartości godziwej przez inne całkowite dochody jeżeli spełnione są łącznie oba poniższe warunki oraz nie jest desygnowany do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy:

- aktywo jest utrzymywane w ramach modelu biznesowego którego celem jest otrzymywanie kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży aktywa finansowego,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywa finansowego uprawniają do otrzymywania w określonych datach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od kapitału pozostałego do spłaty.

Instrumenty kapitałowe wycenianie według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Instrumenty kapitałowe wyceniane są według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w sytuacji, gdy na moment początkowego ujęcia w księgach Banku, została podjęta nieodwołalna decyzja o wskazaniu określonej inwestycji do wyceny według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wszystkie aktywa finansowe, które nie spełniają warunków klasyfikacji do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, klasyfikowane są do aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowych.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Dodatkowo, na moment początkowego ujęcia Grupa może nieodwołalnie desygnować aktywo finansowe do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy pomimo, że spełnia warunki klasyfikacji do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub wyceny według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Warunkiem koniecznym jest potwierdzenie, że ta desygnacja ma na celu wyeliminowanie lub istotne ograniczenie niedopasowania księgowego, które wystąpiłoby bez takiej desygnacji.

Ocena modelu biznesowego

Grupa ocenia cele modelu biznesowego na poziomie jednostki organizacyjnej Grupy, która zarządza i jest tzw. opiekunem merytorycznym danego portfela aktywów finansowych. Wyróżnia się modele biznesowe utrzymywania aktywów finansowych w celu:

- otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych,
- otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży,
- pozostałych (np. w celu maksymalizacji zysków ze sprzedaży).

Modele biznesowe określone są na poziomie, który najlepiej odzwierciedla podejście Grupy do zarządzania składnikami aktywów finansowych dla osiągnięcia celów biznesowych oraz generowania przepływów pieniężnych.

W trakcie oceny Grupa weryfikuje wszelkie obszary działalności jednostki opiekuna merytorycznego wyodrębnionego portfela aktywów finansowych, które mogą mieć wpływ na decyzje dotyczące utrzymywania aktywów w portfelu Grupy, w tym w szczególności:

- założenia konstrukcji oferty produktowej,
- strukturę organizacyjną jednostki,
- założenia w zakresie oceny wyników portfela aktywów (np.: podejścia do planowania, założenia w zakresie informacji zarządczej, kluczowych wskaźników oceny),
- podejście do wynagradzania kluczowej kadry zarządzającej w relacji z wynikami portfela i przepływami pieniężnymi wynikającymi z portfela,
- ryzyka generowanego przez portfel aktywów oraz podejścia do zarządzania tymi ryzykami.
- analiza transakcji sprzedaży z portfela aktywów (częstotliwości, wolumen oraz przesłanki podjętych decyzji),
- analiza przewidywań co do przyszłej aktywności sprzedażowej.

Grupa dopuszcza realizację transakcji sprzedaży aktywów finansowych utrzymywanych w celu otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych, która wynika z następujących przesłanek:

- wzrostu ryzyka kredytowego,
- blisko terminu zapadalności,
- sporadyczną sprzedaż,
- sprzedaż o nieznacnej wartości,
- w odpowiedzi na wymagania regulacyjne/nadzorcze,
- w warunkach kryzysów płynności (sytuacji stresowych),
- zmiany limitu kredytowego względem określonego klienta.

Grupa przyjmuje, że:

- sprzedaż blisko terminu zapadalności oznacza sprzedaż aktywów finansowych:
  - z pierwotnym terminem zapadalności dłuższym niż 1 rok, na mniej niż 6 miesięcy przed terminem zapadalności,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- z pierwotnym terminem zapadalności krótszym niż 1 rok, na mniej niż 3 miesiące przed terminem zapadalności.
- sprzedaż sporadyczna oznacza sprzedaż na poziomie mniejszym niż 10% transakcji sprzedaży w relacji do średniej liczby pozycji w ramach danego modelu biznesowego,
- sprzedaż o nieznacznej wartości oznacza sprzedaż na poziomie mniejszym niż wskaźnik ustalony w oparciu o iloraz stawki 10% i średniego terminu zapadalności portfela w relacji do:
  - ilorazu wartości bilansowej sprzedanej pozycji w stosunku do wartości bilansowej całego portfela w ramach danego modelu biznesowego, lub
  - ilorazu wartości zrealizowanego wyniku w stosunku do marży odsetkowej netto całego portfela utrzymywanego w ramach danego modelu biznesowego.

Ocena charakterystyki przepływów pieniężnych

Dla celów oceny charakterystyki realizowanych przepływów pieniężnych Grupa przyjmuje następujące definicje:

- kapitał – definiowany jest jako wartość godziwa aktywa finansowego na moment początkowego ujęcia w księgach Grupy,
- odsetki – definiowane są jako zapłata obejmująca wynagrodzenie:
  - za zmianę wartości pieniądza w czasie,
  - za ryzyko kredytowe związane z kwotą kapitału pozostającą do spłaty przez określony okres czasu,
  - za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytu (np. ryzyko płynności i koszty administracyjne), oraz
  - marżę zysku.

Ocena ma na celu potwierdzenie czy realizowane przepływy pieniężne są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od tego kapitału pozostającego do spłaty. Grupa weryfikuje postanowienia umowne, które mają wpływ zarówno na moment realizacji przepływów jak i wysokość kwot przepływów pieniężnych wynikających z określonych aktywów finansowych.

W szczególności weryfikowane są następujące warunki:

- zdarzenia warunkowe mające wpływ na wysokość kwoty przepływów lub terminy ich realizacji,
- dźwignie,
- warunki przedpłaty lub wydłużenia finansowania,
- warunki ograniczające prawo do dochodzenia roszczeń prawnych do realizowanych przepływów,
- warunki modyfikujące wynagrodzenie za zmianę wartości pieniądza w czasie.

Ocena warunków modyfikujących zmianę wartości pieniądza w czasie jest przeprowadzana w oparciu o analizę jakościową lub ilościową.

W sytuacji, gdy ocena jakościowa nie umożliwia potwierdzenia konkluzji co do charakterystyki realizowanych przepływów pieniężnych, Grupa przeprowadza ocenę ilościową. Ocena ilościowa polega na porównaniu:

- niedyskontowanych przepływów pieniężnych wynikających z analizowanej umowy z
- niedyskontowanymi przepływami pieniężnymi wynikającymi z referencyjnego aktywa, który nie zawiera warunków modyfikujących wynagrodzenie za zmianę wartości pieniądza w czasie,

Jeżeli analizowane przepływy znacząco się różnią, to oceniane aktywo obligacyjnie klasyfikowane jest do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy, ponieważ realizowane przepływy

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

pieniężne nie są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od tego kapitału pozostającego do spłaty.

14.3. Klasyfikacja zobowiązań finansowych

Grupa klasyfikuje zobowiązania finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- gwarancje finansowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrumenty pochodne będące zobowiązaniami i zobowiązania finansowe ujęte w wyniku krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wycenia się po początkowym ujęciu według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe będące wynikiem z umowy obowiązkiem wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce niezakwalifikowane do grupy wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub zobowiązania finansowego ujętego w wyniku transakcji sprzedaży aktywa finansowego, która nie klasyfikuje się do usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Gwarancje finansowe

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjenta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjenta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

14.4. Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych a przeniesienie spełnia warunki zaprzestania ujmowania.

Grupa przenosi składnik aktywów finansowych wtedy i tylko wtedy, gdy:

- przenosi umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych, lub
- zatrzymuje umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ale przyjmuje na siebie zobowiązanie umowne do przekazania przepływów pieniężnych.

W sytuacji gdy Grupa zatrzymuje umowne prawa do przepływów pieniężnych ale przejmuje na siebie zobowiązanie umowne do przekazania tych przepływów pieniężnych, Grupa traktuje taką transakcję jako przeniesienie składnika aktywów finansowych tylko wtedy, gdy spełnione są wszystkie trzy następujące warunki:

- Grupa nie ma obowiązku wypłaty kwoty ostatecznym odbiorcom dopóki nie otrzyma odpowiadającym im kwot, które wynikają z pierwotnego składnika aktywów,
- na mocy umowy przeniesienia Grupa nie może sprzedać ani zastawić pierwotnego składnika aktywów, w inny sposób niż jako ustanowione na rzecz ostatecznych odbiorców zabezpieczenie zobowiązania do przekazania przepływów pieniężnych,
- Grupa jest zobowiązana do przekazania wszystkich przepływów pieniężnych otrzymanych z

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

pierwotnego aktywa bez istotnej zwłoki.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest nadal ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej do wysokości wynikającej z utrzymania zaangażowania (continuing involvement).

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Grupa usuwa aktywa finansowe lub ich części ze sprawozdania z sytuacji finansowej, jeżeli prawa wynikające z tego aktywa wygasają, Grupa zrzeknie się tych praw, dokona sprzedaży wierzytelności, nastąpiło umorzenie lub w wyniku istotnej modyfikacji warunków umowy kredytu lub pożyczki.

Grupa obniża wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych w przypadku, gdy nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części.

Kwoty należności spisanych odzyskane w późniejszych okresach pomniejszają wartość odpisów utworzonych z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat.

14.5. Modyfikacja przepływów pieniężnych wynikających z umowy

Jeżeli w wyniku renegotiacji warunków umowy kredytu lub pożyczki, przepływy pieniężne związane z danym aktywem finansowym polegają na modyfikacji, Grupa przeprowadza ocenę czy przedmiotowa modyfikacja jest istotna i prowadzi do wyłączenia tego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy.

Grupa przyjmuje, że istotna modyfikacja warunków umowy ma miejsce w sytuacji, gdy następuje:

- zmiana dłużnika za zgodą Grupy, lub
- zmiana formy prawnej/rodzaju instrumentu finansowego, lub
- przewalutowanie kredytu o ile nie zostało to z góry określone w warunkach umowy.

W sytuacji, gdy modyfikacja nie jest istotna i tym samym nie prowadzi do wyłączenia składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy, Grupa dokonuje ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych oraz ujmuje w wyniku finansowym zysk lub stratę z tytułu modyfikacji.

14.6. Wycena

Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, za wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem:

- zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się według wartości godziwej, w szczególności zobowiązania będącego instrumentem pochodnym powiązany z instrumentem kapitałowym nie kwotowanym na aktywnym rynku, które musi być rozliczone przez dostawę tego instrumentu,

- zobowiązań finansowych powstałych w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, które nie kwalifikuje się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub ujmowanych z zastosowaniem podejścia wynikającego z utrzymania zaangażowania (continuing involvement),
- zobowiązania do udzielenia pożyczki oprocentowanej poniżej rynkowej stopy procentowej, które wycenia się według wyższej z następujących wartości:
  - kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe, oraz
  - początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15,
- warunkowej zapłaty ujętej przez Grupę jako jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek zgodnie z MSSF 3, którą wycenia się według wartości godziwej przez wynik finansowy.

W przypadku, gdy zmianie ulegają oszacowania płatności lub wpływów (z wyłączeniem nieistotnych modyfikacji i zmian oszacowań oczekiwanych strat kredytowych), Grupa koryguje wartość bilansową brutto składnika aktywów lub zamortyzowany koszt zobowiązania finansowego (lub grupy instrumentów finansowych) tak, aby wartość ta odzwierciedlała rzeczywiste i zmienione oszacowane przepływy pieniężne wynikające z umowy. W tym celu Grupa przelicza wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych lub zamortyzowany koszt zobowiązania finansowego jako wartość bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, które są dyskontowane według pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe) bądź, w stosownych przypadkach, według zmienionej efektywnej stopy procentowej).

W szczególności Grupa koryguje wartość bilansową brutto portfela kredytów hipotecznych w walutach obcych uwzględniając zmienione szacowane przepływy pieniężne z tych umów wynikających z ryzyka prawnego tego portfela. Korekta jest ujmowana jako osobna linia w rachunku zysków i strat *Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych*.

Udzielone gwarancje finansowe wyceniane są w kwocie wyższej z:

- kwoty będącej najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku wynikającego z gwarancji finansowej, przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa jej realizacji,
- kwoty rozpoznanej w momencie początkowego ujęcia, skorygowanej o rozliczoną kwotę prowizji otrzymanej za udzielenie gwarancji.

14.7. Przeklasyfikowanie

Składnik aktywów finansowych może zostać przeklasyfikowany do innej kategorii finansowej, tylko i wyłącznie w sytuacji, gdy zmieni się model biznesowy. Aktywo jest wówczas przenoszone do kategorii zgodnie z modelem biznesowym po wprowadzonej zmianie. Przeklasyfikowanie jest realizowane ze skutkiem prospektywnym (tj.: od dnia przeklasyfikowania).

W sytuacji przeklasyfikowania:

- Aktywa wycenianego według zamortyzowanego kosztu na aktywo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, na dzień przeklasyfikowania ustala się nową wartość godziwą aktywa finansowego. Wszelkie różnice pomiędzy wcześniejszym zamortyzowanym

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

kosztem a wartością godziwą ujmuje się w wyniku finansowym.

- Aktywa wycenianego według wartości godziwej przez wynik finansowy na aktywo wyceniane według zamortyzowanego kosztu, wartość godziwa tego składnika na dzień przeklasyfikowania staje się jego nową wartością bilansową brutto i podlega amortyzacji na zasadach ogólnych.
- Aktywa wycenianego według zamortyzowanego kosztu na aktywo wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, na dzień przeklasyfikowania ustala się nową wartość godziwą aktywa finansowego. Wszelkie różnice pomiędzy wcześniejszym zamortyzowanym kosztem a wartością godziwą ujmuje się w innych całkowitych dochodach.
- Aktywa wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody na aktywo wyceniane według zamortyzowanego kosztu – skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach zostaną usunięte z tej pozycji kapitałów i skorygowane z wartością godziwą aktywa. Wartość aktywa na dzień przeklasyfikowania jest taka jakby aktywo od zawsze było wyceniane według zamortyzowanego kosztu.
- Aktywa wycenianego według wartości godziwej przez wynik finansowy na aktywo wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – aktywo wyceniane jest w wartości godziwej a skutek wyceny odnoszony jest do pozycji kapitałów własnych.
- Aktywa wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody na aktywo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy – skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach zostaną przeniesione z tej pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego zgodnie z wytycznymi MSR1.

14.8. Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, nie stanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, zakwalifikowanego jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- zyski lub straty wynikające z wyceny do wartości godziwej składnika aktywów finansowych wycenianego przez inne całkowite dochody, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Odpowiednią wartość oblicza się przez zastosowanie efektywnej stopy procentowej do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, z wyjątkiem:

- zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W odniesieniu do tych składników aktywów finansowych Grupa stosuje efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych od momentu początkowego ujęcia,
- składników aktywów finansowych niebędących zakupionymi lub utworzonymi składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, które następnie stały się składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 3).

W przypadku tych składników aktywów finansowych Grupa stosuje efektywną stopę procentową do wartości zamortyzowanego kosztu (netto) składnika aktywów finansowych w późniejszych okresach sprawozdawczych.

Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Różnice kursowe wynikające ze zmian wartości składnika aktywów finansowych wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyrażonego w walucie obcej ujmują się bezpośrednio w kapitale własnym tylko w odniesieniu do aktywów niepieniężnych, natomiast różnice kursowe generowane przez aktywa pieniężne (np. papiery dłużne) zaliczane są do rachunku zysków i strat.

W momencie usunięcia składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym:

- w zakresie dłużnych aktywów finansowych ujmują się w rachunku zysków i strat,
- w zakresie instrumentów kapitałowych ujmują się w odpowiedniej pozycji kapitałów własnych, w której prezentowane są zyski zatrzymane.

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych kwotowanych na aktywnym rynku (w tym papierów wartościowych) ustalana jest w oparciu o cenę kupna (bid price) dla pozycji długiej i sprzedaży (offer price) dla pozycji krótkiej. W przypadku braku aktywnego rynku dla danego instrumentu lub w przypadku papierów wartościowych, które nie są notowane na aktywnym rynku Grupa ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny, do których zalicza się wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne techniki wyceny powszechnie używane przez uczestników rynku.

Aktywność rynku ocenia się w oparciu o częstotliwość i wolumen przeprowadzanych transakcji oraz dostępność do informacji o kwotowanych cenach, które co do zasady powinny być dostarczane w sposób ciągły.

Za rynek główny i zarazem najkorzystniejszy uważa się rynek do którego Grupa ma dostęp i na którym w zwykłych warunkach zawarłby transakcje sprzedaży/zakupu składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom 1: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku,
- poziom 2: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe,
- poziom 3: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W cyklach miesięcznych Grupa weryfikuje czy wystąpiły zmiany w jakości danych wejściowych stosowanych do poszczególnych technik wyceny i ustala, jakie były powody tych zmian oraz ich wpływ na kalkulację wartości godziwej składnika aktywów/zobowiązań finansowych. Każdy zidentyfikowany przypadek rozpatrywany jest indywidualnie i w oparciu o szczegółowe analizy Grupa podejmuje decyzję, czy jego identyfikacja wiąże się z koniecznością aktualizacji podejścia do ustalania wartości godziwej czy też nie.

W uzasadnionych przypadkach Grupa podejmuje decyzję o wprowadzeniu zmian w metodologii ustalania wartości godziwej oraz dacie ich wprowadzenia rozumianej, jako data zmiany okoliczności. Następnie uwzględnia wpływ wprowadzenia zmian na klasyfikację do poszczególnych kategorii hierarchii wyceny wartości godziwej. Wszelkie zmiany w metodologii wyceny wraz z uzasadnieniem podlegają szczegółowym ujawnieniom w odrębnej notce do sprawozdania finansowego.

14.9. Metoda rozchodu w zakresie dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Dla celów szacowania wartości godziwej oraz wyniku zrealizowanego na sprzedaży papierów wartościowych, konieczne jest zastosowanie określonej metody rozchodu. Zastosowanie metody rozchodu w przedmiotowym zakresie bazuje na interpretacji, której skutkiem jest analogiczne

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

zastosowanie wytycznych wskazanych w MSR 2 Zapasy, jednak w zakresie możliwym do wykorzystania z uwzględnieniem określonej specyfiki tego typu instrumentów finansowych.

Grupa stosuje „średnią ważoną cenę nabycia” jako obowiązującą metodę rozchodu do szacowania wartości godziwej oraz wyniku zrealizowanego w zakresie papierów wartościowych z prawem do kapitału.

Grupa stosuje metodę „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” FIFO jako obowiązującą metodę rozchodu w zakresie dłużnych papierów wartościowych.

14.10. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wyceniane są w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Podstawą do wyznaczenia wartości godziwej pochodnego instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna, tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty.

Wartość bilansowa instrumentów pochodnych stopy procentowej rozliczanych za pośrednictwem centralnego kontrahenta uwzględnia sposób rozliczania transakcji zgodnie z podejściem „rozliczone do rynku” (ang.: „settled to market”).

W wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych uwzględniany jest komponent ryzyka kredytowego, poprzez dodatkowe korekty wyceny. Korekty wycen są szacowane na poziomie pojedynczego kontrahenta z uwzględnieniem oczekiwanej ekspozycji z tytułu przedrozliczeniowego ryzyka kredytowego (ang. presettlement) oraz analogicznego ryzyka generowanego przez Grupę. Podejście to zakłada możliwość występowania ryzyka nierozliczenia przyszłych płatności po obu stronach transakcji (ang. bilateral value adjustment). Korekta wyliczana jest w oparciu o szacowaną na podstawie wielu symulacji oczekiwaną dodatnią ekspozycję (eliminowane są wyniki ze scenariuszy dające wynik negatywny) oraz bieżącą rynkową wartość (bądź jej szacunek na podstawie referencji do danych porównywalnych) instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym (ang. CDS). W analogiczny sposób kalkulowany jest element ryzyka własnego na poziomie Grupy oraz element wystąpienia scenariusza równoczesnej niewypłacalności po stronie klienta i Grupy.

Dodatkowo, dla transakcji zapadłych lub zerwanych i nierozliczonych na dzień bilansowy Grupa dokonuje odpisów wykorzystując metodologię stosowaną dla oceny ryzyka należności kredytowych, dla których stwierdzono utratę wartości.

Powyższe dwa typy korekt wartości godziwej zostały w różny sposób odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym. Korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka dla transakcji niezapadłych zostały zaprezentowane w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*, natomiast odpisy dla transakcji zapadłych w pozycji *Odpisy na oczekiwane straty kredytowe*.

Jeżeli transakcja, dla której w poprzednim okresie sprawozdawczym została dokonana korekta wartości godziwej w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany* staje się zapadła lub podlega restrukturyzacji, to kwota wcześniejszej korekty do wartości godziwej zostaje przeniesiona do pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej *Odpisy na oczekiwane straty kredytowe*, a dotworzona część odpisu dla takiej już zapadłej transakcji jest prezentowana w rachunku zysków i strat w pozycji *Odpisy na oczekiwane straty kredytowe*. Tak więc na wynik finansowy wpływa tylko kwota nadwyżki aktualnego odpisu (lub dokonanego umorzenia) dla transakcji zapadłej nad kwotą korekty wartości godziwej utworzoną w sytuacji gdy transakcja ta była jeszcze niezapadła.

Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym oraz instrument pochodny powodujący, że część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Instrument hybrydowy, w którym umowa zasadnicza stanowi aktywo Grupy jest w całości klasyfikowany do aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa oddziela i ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych, w których umowa zasadnicza stanowi zobowiązanie Grupy. Wydzielone od umowy zasadniczej wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się analogicznie jak pozostałe instrumenty pochodne, jeżeli cechy ekonomiczne i ryzyka związane z wbudowanymi instrumentami pochodnymi nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykami właściwymi dla umowy zasadniczej, instrument pochodny o takich samych warunkach jak wbudowany instrument pochodny spełnia definicję instrumentu pochodnego oraz umowa zasadnicza stanowiąca zobowiązanie Grupy nie jest wyceniana według wartości godziwej przez wynik finansowy. Wbudowane instrumenty pochodne wyceniane są według wartości godziwej, a jej zmiany są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności Grupy. Instrumenty pochodne, które nie zostały desygnowane jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

14.10.1. Rachunkowość zabezpieczeń

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje wytyczne MSR 39.

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

Grupa wyznacza określone instrumenty pochodne jako zabezpieczenie wartości godziwej lub zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń, jeśli spełnione są następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia sporządzono sformalizowaną dokumentację powiązania zabezpieczającego, w której określono przyjęty przez Grupę cel zarządzania ryzykiem oraz strategię zabezpieczania. W dokumentacji Grupa wyznacza instrument zabezpieczający, który zabezpiecza daną pozycję lub transakcję oraz określa rodzaj ryzyka, przed którym się zabezpiecza. Grupa określa sposób, w jaki będzie oceniana skuteczność instrumentu zabezpieczającego w równoważeniu zmian przepływów środków pieniężnych z tytułu zabezpieczanej transakcji, w zakresie ograniczenia ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza,
- zabezpieczający instrument finansowy będący przedmiotem kontraktu i zabezpieczane za jego pomocą aktywa lub zobowiązania charakteryzują się podobnymi cechami, a w szczególności wartością nominalną, datą zapadalności, wrażliwością na zmiany stopy procentowej lub na zmiany kursu waluty,
- Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego,
- skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływ środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego,
- zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Zabezpieczenie wartości godziwej

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane jest w następujący sposób: zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (tj. pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w rachunku zysków i strat; zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat. Z uwagi na powyższe ewentualna nieefektywność strategii (tj. brak pełnego kompensowania zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanej i zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego) ujawniana jest od razu w rachunku zysków i strat.

W przypadku pozycji zabezpieczanej będącej składnikiem aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmują się w rachunku zysków i strat, natomiast zyski lub straty wynikające z niezabezpieczonego ryzyka ujmują się w kapitale własnym.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zakwalifikowanych do portfela aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które:

- można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją,
- może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, które stanowią efektywną część powiązania zabezpieczającego, ujmują się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez sprawozdanie z całkowitych dochodów, natomiast nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmują się w rachunku zysków i strat.

Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na rachunek zysków i strat.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia wielkości przyszłych przepływów pieniężnych określonego portfela aktywów/zobowiązań Grupy lub portfela wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych oraz wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji przed ryzykiem wynikającym ze zmiany kursu walut obcych.

Ponadto Grupa stosuje strategię zabezpieczającą w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego i ryzyka bazy wynikającego z finansowania portfela kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

CHF lub EUR zobowiązaniami w złotych przy wykorzystaniu walutowych transakcji wymiany stóp procentowych tj. Currency Interest Rate Swap (CIRS).

W ramach jednego powiązania ekonomicznego pomiędzy zawartymi transakcjami CIRS a udzielonymi kredytami w CHF lub EUR oraz finansującymi je depozytami złotowymi, Grupa dla celów rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych równocześnie ustanawia dwa powiązania zabezpieczające. Powyższe jest przeprowadzane poprzez wyodrębnienie części rzeczywistej transakcji CIRS zabezpieczającej portfel kredytów indeksowanych do waluty CHF lub EUR przed ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej oraz części rzeczywistej transakcji CIRS zabezpieczającej zobowiązania w złotych przed ryzykiem stopy procentowej.

14.10.2. Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych stopy procentowej wynikające z bieżącego naliczania kuponu odsetkowego oraz pozostała część zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych stopy procentowej prezentowana jest w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

Zmiany wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych prezentowana jest w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

14.11. Kompensowanie instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe Grupa kompensuje i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następują jednocześnie.

W celu ograniczenia ryzyka strat kredytowych Grupa zawiera umowy ramowe z kontrahentami, z którymi przeprowadza transakcje, uwzględniające możliwość kompensowania wzajemnych należności i zobowiązań w sytuacjach wystąpienia przypadków naruszenia takiej umowy ramowej. Z uwagi na warunkowy charakter tych postanowień umownych, kompensowanie w sprawozdaniu finansowym nie występuje a skutki kompensowania warunkowego są zaprezentowane w notce objaśniającej nr 39.

14.12. Transakcje kupna/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odsprzedaży/odkupu

Grupa prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy-back) jednocześnie ujmując zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell-back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu zabezpieczona papierami wartościowymi.

14.13. Utrata wartości

Szacowanie odpisów na utratę wartości opiera się na wycenie oczekiwanej straty kredytowej. Podejście takie stosuje się do dłużnych aktywów finansowych, zaangażowań kredytowych, należności leasingowych, nieodwołalnych zobowiązań finansowych i gwarancji finansowych za wyjątkiem inwestycji kapitałowych.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa dokonuje szacunku odpisu na oczekiwane straty kredytowe aktywa finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia. Jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z aktywem finansowym nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe tego aktywa w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Grupa wycenia oczekiwane straty kredytowe w sposób uwzględniający:

- nieobciążoną i ważoną prawdopodobieństwem kwotę, którą ustala się, oceniając szereg możliwych wyników,
- wartość pieniądza w czasie, oraz
- racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

Grupa doprecyzowała definicję ekspozycji w statusie niewykonania zobowiązania kredytowego (default), ekspozycji z utratą wartości i ekspozycji nieobsługiwanych (non-performing) przez co ujednoliciła podejście w tym zakresie do wymagań regulacyjnych. Dłużnik lub ekspozycja oceniana jako będąca w stanie niewykonania zobowiązania jednocześnie jest uznawana za ekspozycję z utratą wartości (impaired) i nieobsługiwaną (non-performing).

Podejście oparte na trzech Etapach

W procesie tworzenia rezerw kredytowych zmiana jakości kredytowej ekspozycji od momentu jej początkowego ujęcia jest w Grupie opisana trzema etapami o różnym sposobie wyceny oczekiwanych strat kredytowych:

- Etap 1 obejmuje ekspozycje pracujące bez rozpoznanego istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od daty początkowego ujęcia. Rezerwa jest liczona w oparciu o 12-miesięczną stratę oczekiwaną (lub do daty zapadalności jeśli jest krótsza niż 12 miesięcy).
- Etap 2 obejmuje ekspozycje pracujące z rozpoznanym istotnym wzrostem ryzyka kredytowego od daty początkowego ujęcia. Rezerwa jest liczona w oparciu o stratę oczekiwaną w całym okresie życia (lifetime), tj. od daty sprawozdawczej do daty zapadalności (remaining maturity).
- Etap 3 to ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, czyli w stanie niewykonania zobowiązania. Rezerwa jest liczona w oparciu o stratę oczekiwaną w całym okresie życia aktywa dla wartości PD = 100%.

Grupa kwalifikuje ekspozycje do Etapu 1, 2 lub 3 z wykorzystaniem podejścia kaskadowego w następującej kolejności:

1. Identyfikacja ekspozycji z utratą wartości i zakwalifikowanie ich do Etapu 3,
2. Alokacja ekspozycji do Etapu 2 w oparciu o przesłanki istotnego wzrostu ryzyka kredytowego,
3. Przydzielenie pozostałych ekspozycji do Etapu 1.

Definicja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

O istotnym wzroście ryzyka kredytowego, skutkującym klasyfikacją do Etapu 2, świadczy wystąpienie co najmniej jednej z poniższych przesłanek, przy czym wiodąca jest pierwsza z nich:

- Znaczący wzrost parametru PD w całym okresie życia ekspozycji („lifetime”) określonego na datę sprawozdawczą w stosunku do PD „lifetime” z daty początkowego ujęcia w perspektywie okresu pozostałego od daty sprawozdawczej do daty zapadalności,
- Występowanie klienta/ekspozycji na Watch List (lista obserwacyjna),

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- Fakt nadania udogodnienia (forbearance) klientowi,
- Opóźnienie w spłacie zaangażowania powyżej 30 dni,
- Zaangażowanie dotyczy kredytu hipotecznego w CHF w Banku.

Dowody i przesłanki klasyfikacji aktywa wycenianego według zamortyzowanego kosztu do Etapu

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, gdy istnieją dowody utraty wartości, wynikające z jednego lub więcej zdarzeń, mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Grupa ujmuje oczekiwane straty kredytowe w oparciu o racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

Dowody utraty wartości

Dowodem utraty wartości jest

- identyfikacja obiektywnego dowodu utraty wartości (w przypadku korporacyjnych i detalicznych ekspozycji kredytowych), lub
- opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni i jednocześnie kwota zaległości w spłacie przekracza bezwzględny i względny próg istotności.

Obiektywne dowody utraty wartości nie wymagają oceny eksperckiej - identyfikacja wystąpienia dowodu powoduje uznanie ekspozycji kredytowej za będącą w stanie niewykonania zobowiązania i jednocześnie ekspozycję z utratą wartości bez dalszej analizy. Obiektywne dowody utraty wartości korporacyjnej lub detalicznej ekspozycji kredytowej obejmują wystąpienie co najmniej jednej z następujących sytuacji:

- klasyfikacja ekspozycji do Etapu 3,
- restrukturyzacja ekspozycji kredytowej ze względów niekomercyjnych, związanych z istotnymi trudnościami finansowymi klienta, skutkująca zmianą dotychczasowych warunków umowy, całkowitym lub częściowym refinansowaniem zagrożonej ekspozycji, które nie miałyby miejsca, gdyby klient nie doświadczał trudności finansowych (w tym forbearance), skutkująca stratą w kwocie większej niż 1% wartości bieżącej zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych; dla detalicznych ekspozycji kredytowych – restrukturyzacja non-performing,
- umorzenie lub odpisanie przez Grupę w procesie restrukturyzacji istotnej kwoty należności klienta korporacyjnego skutkującej zmniejszeniem przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych,
- umorzenie lub odpisanie detalicznej ekspozycji kredytowej w procesie windykacji,
- złożenie przez Grupę, kontrahenta klienta, lub inny bank wniosku o upadłość klienta lub wszczęcie postępowania w obrębie prawa restrukturyzacyjnego,
- ogłoszenie upadłości; w przypadku korporacyjnych ekspozycji kredytowych, klient został postawiony w stan likwidacji, zaprzestano prowadzenia działalności,
- ekspozycja kredytowa staje się wymagalna wskutek wypowiedzenia przez Grupę umowy kredytowej,
- zbycie przez Grupę należności kredytowej (lub jej części) ze stratą większą niż 5% kwoty ekspozycji bilansowej, jeżeli przyczyną sprzedaży była pogarszająca się jakość kredytowa ekspozycji,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- wystąpienie przeterminowania przekraczającego 30 dni lub udzielenie kolejnego udogodnienia (forbearance) na ekspozycji kredytowej klasyfikowanej pierwotnie jako forbearance non-performing (ekspozycja niepracująca), a następnie uzdrowionej i będącej w statusie forbearance performing w trakcie okresu próbnego,
- status bezodsetkowy (wstrzymanie naliczania odsetek) dla ekspozycji kredytowej,
- dla detalicznej ekspozycji kredytowej ponad 3-miesięczne zaległości w spłacie należnych zobowiązań w ramach kredytu z jednorazową spłatą całego uruchomionego kapitału na koniec okresu kredytowania,
- dla korporacyjnych ekspozycji kredytowych - podjęcie decyzji o dochodzeniu należności w ramach strategii windykacyjnej,
- kwestionowanie bilansowej ekspozycji kredytowej przez klienta na drodze postępowania sądowego

Przesłanki utraty wartości

Przesłanki utraty wartości wymagają indywidualnej eksperckiej oceny sytuacji dłużnika i decyzji, czy klasyfikacja do stanu niewykonania zobowiązania jako ekspozycji z utratą wartości jest uzasadniona.

Do przesłanek utraty wartości dla korporacyjnych ekspozycji kredytowych należą:

- udzielenie przez osobę fizyczną będącą w sytuacji niewykonania zobowiązania, poręczenia w Banku za istotne zobowiązania firmy należącej do niej lub gdy osoba fizyczna jest dłużnikiem Banku, a firma należąca do niej znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania,
- ponad 3-miesięczne zaległości w spłacie (w tym wszystkie odsetki, kapitał i prowizje) w ramach kredytu z jednorazową spłatą całego uruchomionego kapitału na koniec okresu kredytowego (nie ma zastosowania, jeżeli częstotliwość spłat przekracza jeden miesiąc),
- klient należy do tej samej grupy ekonomicznej lub prawnej co dłużnik będący w stanie niewykonania zobowiązania,
- zanik możliwości refinansowania,
- dla ekspozycji wynikających z transakcji zawartych na rynku finansowym - zanik aktywnego rynku (np. zawieszenie notowań na GPW) na dany składnik aktywów finansowych (akcje, obligacje, inne papiery wartościowe) znajdujących się w posiadaniu Grupy ze względu na trudności finansowe emitenta/klienta, co może mieć negatywny wpływ na przyszłe przepływy pieniężne z danego składnika aktywów finansowych,
- zaprzestanie przez klienta spłat kapitału, odsetek lub prowizji i opóźnienie w spłacie lub najstarsze niedozwolone przekroczenie salda w rachunku bieżącym utrzymuje się przez więcej niż 45 dni kalendarzowych,
- zagrożenie upadłością, złożenie wniosku o wszczęcie postępowania w obrębie prawa restrukturyzacyjnego lub inna reorganizacja finansowa, które mogą skutkować brakiem spłaty aktywa finansowego lub jej opóźnieniem,
- brak zamiaru lub możliwości spłaty zobowiązania przez Dłużnika ze względu na występujące problemy finansowe; w szczególności poniższe zdarzenia mogą oznaczać istotne trudności finansowe (zdarzenia opisane w punktach „a” do „e” nie są przesłankami utraty wartości jeśli były założone w planach finansowych klienta na moment przyznania zaangażowania i Grupa takie plany zaakceptowała:
  - a) ujemne kapitały własne na koniec rocznego okresu obrachunkowego,
  - b) ujemne przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej w trzech kolejnych rocznych okresach obrachunkowych (ze sprawozdania z przepływów pieniężnych, a jeżeli nie jest sporządzane, to z uproszczonego sprawozdania z przepływów),

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- c) przychody z działalności podstawowej ulegają znaczącemu obniżeniu (ponad 50% rok do roku w oparciu o wyniki rocznych okresów obrachunkowych) lub przychody z działalności podstawowej ulegają obniżeniu (ponad 30% rok do roku w oparciu o wyniki rocznych okresów obrachunkowych) i jednocześnie iloraz zadłużenia do EBITDA (earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation, zysk przed odliczeniem odsetek od zobowiązań oprocentowanych, podatków i amortyzacji) jest większy od 4 lub EBITDA jest mniejsza od 0 (jeżeli umowa zawiera inną definicję wskaźnika to zdarzenie jest przesłanką utraty wartości, jeżeli jest przekroczony poziom 4 wg definicji z umowy. Jeżeli umowa wskazuje poziom wskaźnika > 4, to identyfikujemy przesłankę utraty wartości przy przekroczeniu poziomu z umowy),
- d) EBITDA ujemny w dwóch kolejnych rocznych okresach obrachunkowych,
- e) realizacja projekcji finansowych przez Klienta odbiega w negatywny sposób od zakresu zaakceptowanego przez Grupę o minimum 20%, co doprowadza do istotnego przełamania wskaźników finansowych,
- f) zdarzenia opisane w punktach „a” do „e” wystąpiły w trakcie roku obrachunkowego, o ile wystąpiły w wielkościach uznanych za znaczące i Grupa przewiduje, że sytuacja nie ulegnie poprawie w okresie do zakończenia rocznego okresu obrachunkowego oraz sytuacja ta może skutkować brakiem spłaty aktywa finansowego lub jej opóźnieniem,
- g) czynne zajęcia egzekucyjne do rachunków klienta prowadzonych w Grupie, jeśli najstarszy czynny tytuł egzekucyjny utrzymuje się powyżej 90 dni oraz łączna kwota czynnych tytułów jest wyższa niż 100 tys. zł dla klientów korporacyjnej sieci sprzedaży lub 500 tys. zł dla klientów strategicznych,
- h) nierozliczone roszczenia z gwarancji udzielonych przez Grupę (brak środków klienta), jeżeli przeterminowane zobowiązanie klienta wobec Grupy z tytułu zapłacenia gwarancji przez Grupę utrzymuje się powyżej 45 dni od daty wypłaty roszczenia z gwarancji,
- istotne naruszenie warunków umownych przez klienta, które może mieć negatywny wpływ na przyszłe przepływy pieniężne z danego składnika aktywów finansowych (jeżeli nastąpiło istotne naruszenie warunków umownych, ale Grupa po rozpoznaniu i ocenie przyczyn i skutków takiego naruszenia, zaakceptowała je (czasowo lub trwale) lub warunek taki zmieniła, takie zdarzenie nie jest traktowane jako przesłanka utraty wartości),
- wypowiedzenie umowy kredytowej w innym banku o znaczącej wartości,
- nieznane miejsce pobytu klienta skutkujące brakiem reprezentacji w kontaktach z Grupą oraz nieujawniony majątek klienta,
- kryzys sektora, w którym działa klient w połączeniu ze słabą pozycją kredytobiorcy w danym sektorze,
- restrukturyzacja należności kredytowej ze względów niekomercyjnych związanych z istotnymi trudnościami finansowymi klienta, skutkująca zmianą dotychczasowych warunków umowy, całkowitym lub częściowym refinansowaniem zagrożonej ekspozycji, które nie miałyby miejsca, gdyby klient nie doświadczał tych trudności finansowych (w tym forbearance) i strata wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych jest równa lub niższa niż 1%,
- oszustwo kredytowe dłużnika wobec Banku lub innego podmiotu Grupy ING,
- w ciągu ostatnich 5 lat ekspozycja otrzymała udogodnienie (forbearance) 2 lub więcej razy,
- znaczące pogorszenie ratingu klienta skutkujące jego przeklasyfikowaniem do klasy ryzyka minimum 17 przy jednoczesnym jednorazowym spadku o minimum 4 klasy.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Grupa ustaliła również dodatkowe następujące przesłanki utraty wartości obowiązujące dla transakcji lewarowanych (tj.: transakcji, w których występuje wysoki poziom zadłużenia w stosunku do zysku operacyjnego):

- znaczące naruszenie istotnej klauzuli finansowej lub brak powrotu do stanu sprzed naruszenia, zwłaszcza w sytuacji gdy klient jednocześnie wnioskuję o udogodnienie w spłacie,
- refinansowanie o charakterze forbearance istniejącego kredytobiorcy przy podwyższonym poziomie dźwigni finansowej (IBD/EBITDA, tj. interest bearing debt/earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation, zobowiązania ogółem/ zysk przed odliczeniem odsetek od zobowiązań oprocentowanych, podatków i amortyzacji) w porównaniu z poziomami dźwigni w momencie udzielenia finansowania lub poprzedniego refinansowania,
- refinansowanie ekspozycji ze spłatą całego uruchomionego kapitału na koniec okresu kredytowania w sytuacji trudności finansowych klienta i z niskim prawdopodobieństwem refinansowania przez inny bank w aktualnych warunkach rynkowych,
- scenariusze bazowe (base case) oraz warunków skrajnych (stress case) wskazują na brak wystarczających i stabilnych przepływów finansowych do obsługi zadłużenia zgodnie z przyjętym harmonogramem;

oraz dodatkowe następujące przesłanki dla transakcji finansowania nieruchomości przychodowych:

- wskaźnik LTV (Loan to Value) > 90% i nie jest to sytuacja tymczasowa,
- wskaźnik historyczny DSCR (debt service cover ratio, Wskaźnik Pokrycia Obsługi Długu < 1.0 lub ICR (interest coverage ratio, Wskaźnik Pokrycia Zobowiązań Odsetkowych) < 1.0 (w zależności od tego, który wskaźnik jest stosowany do oceny ryzyka transakcji) przez dwa kolejne roczne okresy obrachunkowe oraz przepływy pieniężne generowane przez nieruchomość w ocenie eksperckiej są niewystarczające do spłaty i obsługi kredytu zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Do przesłanek utraty wartości dla detalicznych ekspozycji kredytowych należą:

- niedotrzymanie minimum trzech uzgodnień spłaty zadłużenia w ramach aktualnego okresu trwania zaległości,
- osoba fizyczna, która udzieliła poręczenia w Grupie za istotne zobowiązania swojej firmy, znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania lub osoba fizyczna jest dłużnikiem Grupy, a jej firma znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania,
- klient biznesowy jest powiązany w ramach tej samej grupy dłużników (prawnie lub ekonomicznie) w której jeden z dłużników znajduje się w stanie niewykonania zobowiązania,
- brak zamiaru lub możliwości spłaty – w ocenie Grupy dłużnik nie chce spłacić zobowiązania lub nie ma możliwości spłaty; brak możliwości spłaty zobowiązania występuje wówczas, gdy źródła dochodów dłużnika są niewystarczające do realizacji spłat należnych rat, np.:
  - dla klienta indywidualnego: utrata pracy, zakończenie wypłat świadczeń socjalnych, rozwód, poważna choroba, śmierć dłużnika, uzyskanie informacji o nieterminowej obsłudze zadłużenia o znacznej wartości w innym banku (przeterminowanie powyżej 90 dni) lub rozpoczęcie działań egzekucyjnych/ windykacyjnych przez inny bank,
  - dla klienta biznesowego: (przewidywane) niedobory środków pieniężnych, (przewidywana) wysoka dźwignia finansowa lub jej nagły wzrost, (przewidywane) złamanie klauzul finansowych, (przewidywane) pogorszenie sytuacji na rynku, na którym pozycja dłużnika jest słaba,
- udzielenie udogodnienia klientowi, który nie jest w stanie wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych wynikających z zawartej z Grupą umowy kredytowej ze względu na występujące lub spodziewane trudności finansowe,
- oszustwo kredytowe dłużnika wobec Grupy – uzasadnione podejrzenie wyłudzenia kredytu, tj.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

zobowiązanie, z którego dokumentacji kredytowej lub z ustalonego stanu faktycznego wynika, że został udzielony w wyniku świadomego wprowadzenia w błąd Grupy poprzez przedstawienie dokumentów, zaświadczeń, oświadczeń niezgodnych w treści ze stanem faktycznym,

- wystąpienie co najmniej 2 udogodnień w okresie 5 lat od zastosowania pierwszego udogodnienia.

W procesie identyfikacji utraty wartości, w pierwszej kolejności Grupa ocenia, czy występują obiektywne dowody lub przesłanki utraty wartości dla składników aktywów finansowych.

Kontrolą pod kątem utraty wartości ekspozycji objęty jest cały portfel kredytowy klientów detalicznych, strategicznych i klientów korporacyjnych. Ocena ekspozycji kredytowej pod kątem utraty wartości wykonywana jest w stosunku do dłużnika automatycznie w cyklu dziennym dla klientów z segmentów detalicznych oraz w cyklu bieżącym i w obowiązujących terminach monitoringu portfela regularnego i nieregularnego w stosunku do klientów strategicznych i klientów biznesowych. Wystąpienie obiektywnego dowodu utraty wartości wymaga przekwalifikowania klienta do portfela ekspozycji niepracujących (non-performing).

Identyfikacja przesłanki utraty wartości ekspozycji kredytowej klientów strategicznych i klientów korporacyjnych wymaga indywidualnej eksperckiej oceny sytuacji dłużnika i decyzji, czy klasyfikacja do stanu niewykonania zobowiązania jest uzasadniona tj.:

- oceny zdolności klienta do spłaty całości zobowiązania wobec Grupy zgodnie z umową oraz udokumentowania tej oceny,
- jeżeli nie stwierdza się stanu niewykonania zobowiązania lub utraty wartości należy przygotować pisemne uzasadnienie pozostawienia klienta w portfelu performing,
- jeżeli w wyniku oceny stwierdzono sytuację stanu niewykonania zobowiązania lub utratę wartości – przekwalifikowania klienta do portfela ekspozycji niepracujących (non-performing).

Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych nie istnieją dowody utraty wartości składnik ten włączany jest do grup aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy. Odpis aktualizujący w tak wyznaczonych grupach wyliczany jest metodą kolektywną w oparciu o wycenę oczekiwanych strat kredytowych. Jeśli istnieją dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości składnika aktywów wycenianego według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika instrumentu finansowego.

W praktyce oznacza to, że dla aktywów z portfela Etapu 3 podlegającego ocenie indywidualnej (aktywa finansowe istotne indywidualnie) kalkulacja odpisu dokonywana jest bezpośrednio przy zastosowaniu zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych dla danego aktywa, a dla aktywów z portfela Etapu 3 podlegającego ocenie kolektywnej (aktywa finansowe nieistotne indywidualnie) - określana jest przy użyciu metody kolektywnej kalkulacji odpisów z zastosowaniem oczekiwanej straty kredytowej w całym okresie życia aktywa. Podczas szacowania przyszłych przepływów pieniężnych brane są pod uwagę dostępne informacje na temat dłużnika, w szczególności ocenie podlega możliwość spłaty ekspozycji, a w przypadku, gdy ekspozycja kredytowa posiada zabezpieczenie, przy szacowaniu uwzględnia się również oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne z realizacji zabezpieczenia z uwzględnieniem m.in. czasu, kosztów oraz trudności związanych z odzyskaniem płatności w wyniku sprzedaży zabezpieczenia.

Jeżeli istniejące dowody utraty wartości składnika aktywów lub grupy aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu wskazują, że oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

wynikające z wyżej wymienionych aktywów finansowych nie wystąpią, wtedy kwota odpisu aktualizującego wartość aktywów równa jest ich wartości bilansowej.

Grupa wdrożyła nową definicję niewykonania zobowiązania (ang.: definition of default), zgodnie z wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) nr EBA/GL/2016/07 z dnia 18.01.2017 dotyczącymi stosowania definicji niewykonania zobowiązania, określonej w art. 178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Wycena oczekiwanej straty kredytowej

Do wyceny oczekiwanej straty kredytowej w podejściu kolektywnym Grupa wykorzystuje dostosowane do wymagań MSSF 9 regulacyjne modele szacowania parametrów ryzyka (PD, LGD, EAD) zbudowane dla potrzeb zaawansowanej metody wewnętrznych ratingów (dalej: metoda AIRB). Modele parametrów ryzyka dla potrzeb MSSF 9 zachowują tę samą strukturę co modele regulacyjne, natomiast sposób estymacji konkretnych wartości parametrów (PD, LGD, EAD) jest dostosowany do wymagań MSSF 9, a w szczególności obejmuje racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych. Parametry modeli zostały skalibrowane według podejścia PIT („point-in-time”) i zaprognozowane w perspektywie 30 lat. W parametrze EAD uwzględniono harmonogramy spłat zgodnie z umowami kredytowymi.

Kwota odpisu aktualizującego wyliczana kolektywnie oparta jest na historii strat dla portfeli aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Na potrzeby wyznaczenia parametrów ryzyka stosowanych jest w Grupie ponad trzydzieści modeli, na potrzeby których ekspozycje klasyfikowane są do grup homogenicznych o podobnych charakterystykach na bazie różnych kryteriów. Ekspozycje z segmentu bankowości detalicznej dzieli się na kredyty hipoteczne, konsumpcyjne i dla przedsiębiorców. Ekspozycje z segmentu bankowości korporacyjnej pogrupowane są głównie z uwagi na wielkość klienta (np. małe i średnie przedsiębiorstwa, korporacje), typ klienta (np. instytucje finansowe) przeznaczenie kredytu (np. finansowanie nieruchomości, finansowanie projektów) i produkt (np. leasing, faktoring).

Grupa wycenia oczekiwaną stratę kredytową w całym okresie życia pozostałym do zapadalności (ozn. LEL - Lifetime Expected Loss) na ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości jako zdyskontowaną sumą częściowych strat w okresie życia ekspozycji, odnoszących się do zdarzeń niewykonania zobowiązania w każdym 12-miesięcznym oknie czasowym pozostałym do daty zapadalności ekspozycji w oparciu o następujący wzór:

$$LEL = \sum_{t=0}^T \frac{PD_t^{PIT} \times EAD_t^{PIT} \times LGD_t^{PIT}}{(1 + EIR)^{t+1/2}}$$

gdzie:

- PD_t^{PIT} – krańcowa wartość PD (marginal PD), czyli oczekiwany w kolejnym 12-miesięcznym oknie po czasie t procent zdarzeń niewykonania zobowiązania;
- EAD_t^{PIT} – oczekiwana ekspozycja dla zdarzenia niewykonania zobowiązania, które zajdzie w kolejnym 12-miesięcznym oknie po czasie t;
- LGD_t^{PIT} – oczekiwany procent straty w stosunku do EAD zdarzenia niewykonania zobowiązania, które zajdzie w kolejnym 12-miesięcznym oknie po czasie t;
- EIR – efektywna stopa procentowa (Effective Interest Rate);
- T – czas do zapadalności;
- t – kolejny rok w okresie pomiędzy datą sprawozdawczą, a datą oczekiwanej zapadalności danej ekspozycji.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

W przypadku ekspozycji zakwalifikowanych do Etapu 1 stosuje się 12-miesięczną stratę oczekiwaną wyliczoną w oparciu o powyższy wzór, ale dla $T = 12$ miesięcy.

Dla ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości z Etapu 3 (w stanie niewykonania zobowiązania - „in default”), dla których liczy się rezerwę zbiorową (kolektywną), Grupa wycenia oczekiwaną stratę kredytową w całym okresie życia pozostałym do zapadalności ekspozycji w oparciu o następujący wzór:

$$LEL_{etap\ 3} = EAD_{in\_default}^{PiT} \times LGD_{in\_default}^{PiT}$$

gdzie $PD = 100\%$, a wartości $LGD_{in\_default}^{PiT}$ oraz $EAD_{in\_default}^{PiT}$ powinny odzwierciedlać charakterystyki ekspozycji w stanie niewykonania zobowiązania.

Wartość pieniądza w czasie jest odzwierciedlona w stracie oczekiwanej przez dwa czynniki dyskontujące:

- Dyskontowanie pomiędzy momentem wejścia należności w stan niewykonania zobowiązania, a momentem odzysku należności. Jest ono uwzględnione w parametrach regulacyjnych modeli LGD.
- Dyskontowanie pomiędzy datą sprawozdawczą a momentem wejścia ekspozycji w stan niewykonania zobowiązania, które jest dodatkowo wzięte pod uwagę w kalkulacji straty oczekiwanej w całym okresie życia (LEL). Zakłada się, że dla każdego rocznego przedziału czasu zdarzenie niewykonania zobowiązania występuje średnio w połowie okresu 0 – 12 miesięcy.

Grupa kalkuluje oczekiwaną stratę kredytową jako średnią ważoną prawdopodobieństwem z kilku scenariuszy (najczęściej trzech: bazowego, stresowego i optymistycznego) o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. Strata oczekiwana jest liczona oddzielnie dla każdego scenariusza a średnia ważona prawdopodobieństwem wynika z wag (prawdopodobieństw) przypisanych do każdego scenariusza (suma wag = 100%). Takie podejście wypełnia wymóg standardu, aby rezerwa (odpis na utratę wartości) był nieobciążoną i ważoną prawdopodobieństwem kwotą ustaloną w oparciu o szereg możliwych wyników.

Prognoza (wycena) straty oczekiwanej jest dokonywana w każdym punkcie czasu w przyszłości w zależności od oczekiwanych w danym punkcie warunków ekonomicznych. W oparciu o dane historyczne Grupa określiła relacje pomiędzy obserwowanymi parametrami straty oczekiwanej (PD, LGD), a czynnikami makroekonomicznymi jako funkcje, na podstawie których - przy zadanych prognozach czynników makroekonomicznych - oblicza się przewidywane wartości parametrów straty oczekiwanej w danym roku w przyszłości według podejścia PiT (tzw. forward looking PiT).

Dla potrzeb oszacowania straty oczekiwanej Grupa określa poziom ekspozycji EAD tylko dla nieodwołalnych zobowiązań kredytowych poprzez zastosowanie współczynników konwersji CCF (procent wykorzystania wolnej części limitu kredytowego w okresie od daty sprawozdawczej do wystąpienia niewykonania zobowiązania) z regulacyjnych modeli EAD (oszacowanych według podejścia TTC - „through the cycle”). EAD spada z czasem zgodnie z harmonogramem spłat danej ekspozycji.

Dla ekspozycji z określoną datą końcowej spłaty czas do zapadalności został ograniczony do 30 lat. W przypadku, gdy istotna część portfela ma czas trwania powyżej 30 lat, długość okresu do zapadalności odpowiada przewidywanemu czasowi trwania takich ekspozycji.

Dla ekspozycji bez określonej daty końca zaangażowania (np. niektóre kredyty odnawialne i karty kredytowe) oczekiwany czas do zapadalności jest określonym statystycznie parametrem behawioralnym.

Parametr LGD, będący funkcją stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego i wyrażony jako procent EAD, jest szacowany na poziomie produktu i ekspozycji w oparciu o odpowiednio skalibrowane

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

dla potrzeb MSSF 9 parametry z regulacyjnych modeli LGD (oszacowane według podejścia TTC – „through the cycle”).

Poziom parametru LGD, służący do wyliczania kwoty odpisu aktualizującego metodą kolektywną dla ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości (PD = 100%), jest uzależniony od czasu przebywania ekspozycji kredytowej w stanie niewykonania zobowiązania. Dodatkowo, w segmencie klientów korporacyjnych w zakresie dużych i średnich firm, Grupa stosuje tzw. Politykę pełnej rezerwy, która zakłada, że dla ekspozycji pozostających w stanie niewykonania zobowiązania co najmniej 2 lata, wartość parametru LGD wynosi 100%. Analogicznie, w ramach segmentu klientów detalicznych zastosowanie zasad polityki pełnej rezerwy (tj.: LGD = 100%) uzależnione jest od wystąpienia następujących warunków:

- nastąpiło zdarzenie utraty wartości, oraz
  - obiektywne dowody utraty wartości występują nieprzerwanie przez 2 lata od daty rozpoznania utraty wartości w przypadku kredytów konsumpcyjnych i wobec Przedsiębiorców, i
  - aktualne przeterminowanie jest powyżej 90 dni,
- nastąpiła trwała utrata zdolności kredytowej klienta do spłaty zaległości lub jej części, oraz
  - klient nie posiada aktywów, z których Grupa mogłaby odzyskać swą należności, i
  - brak jest przesłanek do zmiany tej sytuacji w przewidywalnej przyszłości (tzw. early write-off) – dotyczy klientów z utratą wartości,
- Klient podlega procesom upadłościowym i istnieją uzasadnione przesłanki, że Grupa nie odzyska żadnych lub nieistotne kwoty w ramach tego procesu.

Ujęcie odpisu na oczekiwane straty kredytowe dotyczącego aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu

Utrata wartości wykazywana jest jako zmniejszenie wartości bilansowej składnika aktywów poprzez dokonanie odpisów aktualizujących, zaś kwota straty (utworzonego w okresie odpisu aktualizującego) obciąża rachunek zysków i strat okresu.

Jeżeli w kolejnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany przez rachunek zysków i strat poprzez dokonanie odpowiedniej korekty odpisów aktualizujących. W stosunku do klientów strategicznych i klientów korporacyjnych Grupa określiła zdarzenia skutkujące możliwością odwrócenia utraty wartości ekspozycji kredytowej.

Grupa stosuje te same kryteria dla celów wyjścia klienta ze stanu niewykonania zobowiązania i odwrócenia straty z tytułu utraty wartości. Proces rozpoczęcia okresu próbnego i następnie uzdrowienia, tj. przejścia z portfela niepracującego (non-performing) do portfela performing jest realizowany:

- dla klientów z segmentu kredytów hipotecznych i konsumenckich – na poziomie segmentu biznesowego, chyba że dotyczy sytuacji rozpoznawanej na poziomie dłużnika (np. upadłość),
- dla klientów korporacyjnych, oraz klientów detalicznych z segmentu przedsiębiorców i portfela Easy Lending – na poziomie dłużnika.

Jeżeli dłużnik znajduje się w portfelu z utratą wartości i nie posiada żadnej ekspozycji w statucie udzielonego udogodnienia w spłacie (forbearance) – zostaje uznany za uzdrowionego i zakwalifikowany do portfela pracującego (performing), jeżeli są spełnione wszystkie następujące warunki w poniższej kolejności:

- żaden dowód utraty wartości lub przesłanka utraty wartości będące źródłem niewykonania zobowiązania lub wskazujące na wysokie prawdopodobieństwo niedokonania płatności – nie

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

są aktywne,

- od daty zakończenia dowodu/ przesłanki utraty wartości upłynęło co najmniej 3 miesiące (okres próbny) i w tym okresie zachowanie (zamiar spłaty) i sytuacja klienta (zdolność spłaty) zostały pozytywnie ocenione, a w przypadku klienta korporacyjnego ocena sytuacji finansowej została udokumentowana,
- klient dokonywał regularnych spłat, tj. brak zaległości >30 dni w okresie próbnym,
- po zakończeniu okresu próbnego klient został uznany za zdolnego do spłaty zobowiązań kredytowych w całości, bez korzystania z zabezpieczenia,
- brak zaległości w spłacie przekraczających kwotę limitu bezwzględnego; jeżeli występują zaległości w kwocie przewyższającej kwotę limitu bezwzględnego, okres próbny zostaje wydłużony do czasu obniżenia kwoty zaległości poniżej kwoty tego limitu.

Klient znajdujący się w portfelu z utratą wartości posiadający ekspozycję ze statusem udzielonego udogodnienia w spłacie (forbearance) - zostaje uznany za uzdrowionego i zakwalifikowany do portfela pracującego (performing) jeżeli są spełnione wszystkie następujące warunki:

- żaden dowód utraty wartości lub przesłanka utraty wartości będące źródłem niewykonania zobowiązania lub wskazujące na wysokie prawdopodobieństwo niedokonania płatności - nie są aktywne,
- od ostatniego z poniższych zdarzeń upłynęło co najmniej 12 miesięcy (okres próbny):
  - przyznanie ostatnich środków restrukturyzacji tj. udzielenia udogodnienia w spłacie (forbearance),
  - ekspozycji został nadany status niewykonania zobowiązania;
  - koniec okresu karencji określonego w umowie restrukturyzacyjnej,
- w okresie próbnym klient dokonał istotnych/ regularnych spłat:
  - klient, w ramach swoich regularnych płatności zgodnych z ustalonymi warunkami restrukturyzacji, spłacił materialną kwotę w wysokości stanowiącej wcześniejsze przeterminowanie (jeżeli były kwoty przeterminowane) lub umorzenie (jeżeli nie było żadnych kwot przeterminowania),
  - klient dokonywał regularnych spłat, zgodnie z nowym harmonogramem uwzględniającym warunki restrukturyzacji, tj. brak zaległości > 30 dni w okresie próbnym.
- na koniec okresu próbnego klient nie ma żadnych kwot przeterminowanych i nie ma obaw, co do pełnej spłaty ekspozycji zgodnie z warunkami umowy restrukturyzacyjnej.

Grupa ustaliła następujące dodatkowe warunki odwrócenia utraty wartości / wyjścia ze statusu niewykonania zobowiązania (default) obowiązujące wszystkich klientów:

- Jeśli w okresie próbnym zostanie zidentyfikowany dowód lub przesłanka utraty wartości będące źródłem niewykonania zobowiązania/ wskazujące na wysokie prawdopodobieństwo nie dokonania płatności, data zakończenia okresu próbnego zostanie ponownie ustalona i okres próbny zaczyna się liczyć od początku od momentu wygaśnięcia działania dowodu/ przesłanki.
- Jeżeli w trakcie trwania okresu próbnego i po okresie karencji spłaty wystąpiło zdarzenie DPD > 30, data zakończenia okresu próbnego zostanie zresetowana i okres próbny zaczyna się liczyć od początku od momentu, kiedy DPD wróciło do poziomu poniżej 31 dni.
- Wszystkie warunki odwrócenia utraty wartości/ wyjścia ze stanu niewykonania zobowiązania powinny być spełnione także w odniesieniu do nowych ekspozycji wobec klienta, w szczególności, jeżeli poprzednie ekspozycje kredytowe tego klienta będące wcześniej w

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

restrukturyzacji zostały zbyte lub trwale odpisane.

Wyjątek od zasady braku aktywnych dowodów/ przesłanek utraty wartości będących źródłem niewykonania zobowiązania stanowi dowód „klasyfikacja do Etapu 3/ rezerwa” - jego utrzymywanie się nie wstrzymuje rozpoczęcia okresu próbnego (ponieważ jest on skutkiem a nie przyczyną niewykonania zobowiązania) - klasyfikacja do Etapu 3 i rezerwa utrzymywane są również w okresie próbnym.

Przesłanki klasyfikacji aktywa finansowego wycenianego według wartości godziwej przez inne całkowite dochody do Etapu 3

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy wystąpiły obiektywne dowody utraty wartości dłużnych aktywów finansowych klasyfikowanych do wyceny według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Potwierdzenie wystąpienia obiektywnego dowodu utraty wartości jest przesłanką do klasyfikacji aktywa do etapu 3.

Dowody wskazujące, że aktywo finansowe lub grupa aktywów finansowych trwale utraciła wartość mogą wynikać z jednej lub kilku przesłanek, które zaprezentowane zostały poniżej:

- znaczące trudności finansowe emitenta (np.: znaczące ujemne kapitały własne, wysokie ponoszone straty w bieżącym roku przekraczające kapitał własny, wypowiedzenie umowy kredytowej o znaczącej wartości w innym banku),
- niedotrzymanie warunków umowy, w tym w szczególności niespłacenie lub zaleganie ze spłatą wymagalnych zobowiązań (np.: odsetek lub nominału), interpretowane jako materializacja ryzyka kredytowego emitenta,
- przyznanie emitentowi przez jego wierzycieli udogodnień w spłacie zobowiązań, których by nie otrzymał w innych okolicznościach,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej emitenta,
- identyfikacja utraty wartości aktywa finansowego w poprzednim okresie,
- zanik aktywnego rynku na aktywo finansowe, który może wynikać z trudności finansowych emitenta,
- opublikowane analizy oraz przewidywania agencji ratingowych lub innych jednostek, które potwierdzają określony (wysoki) profil ryzyka aktywa finansowego,
- inne możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na możliwy do ustalenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z grupy aktywów finansowych, które pojawiły się po dacie ich początkowego ujęcia w księgach Grupy. Dane o których mowa powyżej mogą dotyczyć niekorzystnych zmian w sytuacji płatniczej grupy emitentów, kraju lub lokalnych warunków ekonomicznych, które są skorelowane z brakiem spłat z grupy aktywów finansowych.

Ujęcie odpisu na oczekiwane straty kredytowe dotyczącego dłużnych aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

W sytuacji, gdy występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości dłużnych aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, to część wyceny odpowiadająca kwocie odpisu wyksięgowuje się z innych całkowitych dochodów i ujmuje się w rachunku zysków i strat, nawet jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat, stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

14.14. Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

Grupa rozpoznaje jako odrębną kategorię aktywa finansowe zakupione lub utworzone, które są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe na moment początkowego ujęcia (Purchased and originated credit-impaired financial assets, POCI).

Aktywa te mogą zostać ujęte w rezultacie:

- transakcji nabycia aktywa ze zidentyfikowaną utratą wartości,
- istotnej modyfikacji (opisanej w punkcie 14.5) następującej po wyłączeniu z ksiąg pierwotnego zaangażowania lub
- udzielonego nowego zaangażowania kredytowego klientowi dla którego inne zaangażowania klasyfikowane są do Etapu 3.

Aktywa te wyłączone są z modelu opartego o trójetapowe podejście opisane w punkcie 14.13 i są klasyfikowane do Etapu 3 do momentu wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy.

Powyższe oznacza, że każda zmiana skumulowanych oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia tych aktywów finansowych, zarówno pozytywna jak i negatywna, ujmowana jest w rachunku wyników jako zysk lub strata z tytułu utraty wartości.

14.15. Ekspozycje z udzielonymi udogodnieniami w spłacie i ekspozycje niepracujące

Grupa ustaliła zasady w zakresie identyfikacji i raportowania transakcji z udzielonym udogodnieniem w spłacie (ang.: forbearance) oraz ekspozycji niepracujących (ang.: non-performing exposures) w oparciu o Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/1278 z dnia 9 lipca 2015 roku zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do instrukcji, wzorów i definicji.

Zgodnie z przyjętą definicją, forbearance występuje w sytuacji, w której:

- klient ma stwierdzone lub spodziewane w krótkim czasie trudności z regulowaniem swoich zobowiązań finansowych,
- ze względu na te trudności Grupa zdecydowała o zastosowaniu wobec klienta udogodnienia w celu umożliwienia mu wywiązania się ze zobowiązań umownych lub nie dopuszczenia do powstania trudności ze spłatą,
- udogodnienie nie wynika ze względów komercyjnych oraz zostało przyznane na warunkach odbiegających od rynkowych, w tym nie byłoby przyznane, gdyby klient nie doświadczał trudności finansowych oraz zmieniona umowa zawiera warunki bardziej korzystne od warunków rynkowych, tj. takich jakie mogliby uzyskać w Grupie w tym czasie inni dłużnicy o podobnym profilu ryzyka,
- klient zaakceptował udogodnienie, tj. nastąpiła zmiana dotychczasowych warunków umowy lub zawarta została umowa o refinansowanie lub weszła w życie „wbudowana klauzula udogodnienia” albo Grupa zaniechała podjęcia działań w sytuacji istotnego złamania przez klienta kluczowej klauzuli finansowej.

Forbearance jest rozpoznawany w ww. sytuacjach niezależnie od otrzymanej od klienta rekompensaty za udogodnienie oraz przyjętych przez Grupę prawnych zabezpieczeń.

W segmencie detalicznym wszystkie zaangażowania objęte procesem restrukturyzacji traktowane są jako zaangażowania z udogodnieniem.

Do kategorii ekspozycji niepracujących (non-performing exposure) Grupa zalicza ekspozycje, które spełniają co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- istotne zaangażowanie jest przeterminowane powyżej 90 dni,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- w ocenie Grupy istnieje małe prawdopodobieństwo, że klient wywiąże się w całości ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności podejmowania przez Grupę działań takich jak realizacja zabezpieczeń (bez względu na wartość przeterminowanej kwoty i liczbę dni przeterminowania),
- stwierdzono utratę wartości ekspozycji kredytowej.

Ekspozycje są również klasyfikowane do grupy ekspozycji niepracujących (non-performing exposure) w sytuacji pojawienia się przeterminowania powyżej 30 dni kalendarzowych na ekspozycji ze statusem forbearance lub udzielenia kolejnego udogodnienia typu forbearance na takiej ekspozycji, przy czym nie dotyczy to przypadków, w których klient w całym okresie od nadania danej ekspozycji statusu forbearance był klasyfikowany do portfela pracującego.

Udzielone udogodnienie może:

- nie zmieniać w znaczący sposób istotnych warunków oraz oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych istniejącego aktywa finansowego, lub
- zmieniać istotnie warunki lub oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, względem warunków lub oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z istniejącego aktywa finansowego.

W takich przypadkach odpowiednio:

- oczekiwane przyszłe przepływy ze zmienionego aktywa finansowego podlegającego udogodnieniu zostają ujęte w wycenie istniejącego aktywa finansowego w oparciu o oczekiwany okres realizacji oraz kwoty zdyskontowane pierwotną efektywną stopą procentową dla istniejącego aktywa finansowego, lub
- istniejące aktywo finansowe jest wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a nowe aktywo finansowe jest ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej na dzień początkowego ujęcia, a różnica pomiędzy istniejącym a nowym aktywem odnoszona jest na rachunek zysków i strat. Ujęcie takie jest niezależne od zmiany lub braku zmiany formy prawnej transakcji i opiera się na jej treści ekonomicznej.

15. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

15.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Rzeczowe aktywa trwałe stanowią kontrolowane środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zaliczane są składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe, za wyjątkiem budynków i gruntów wykazuje się według modelu opartego na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne / umorzeniowe oraz z tytułu utraty wartości. Na koszt historyczny składają się cena nabycia / koszt wytworzenia i koszty bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Każda część składowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych, której cena nabycia lub koszt wytworzenia jest istotny w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całej pozycji jest amortyzowana osobno. Grupa alokuje początkową wartość pozycji rzeczowych aktywów trwałych na jej istotne części.

Budynki i grunty wykazuje się według modelu opartego na wartości przeszacowanej tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się w wartości przeszacowanej, stanowiącej jej wartość godziwą na

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

dzień przeszacowania, pomniejszonej o kwotę późniejszej zakumulowanej amortyzacji i późniejszych zakumulowanych odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości. Przeszacowania przeprowadza się na tyle regularnie, aby wartość bilansowa nie różniła się w sposób istotny od wartości, która zostałaby ustalona przy zastosowaniu wartości godziwej na dzień bilansowy.

Efekt przeszacowania jest odzwierciedlony w innych całkowitych dochodach w przypadku wzrostu wartości lub w rachunku zysków i strat w przypadku spadku wartości bilansowej składnika. Jednakże zwiększenie wartości ujmowane jest jako przychód w rachunku zysków i strat w takim zakresie, w jakim odwraca ono zmniejszenie wartości z tytułu przeszacowania tego samego składnika aktywów, które poprzednio ujęto jako koszt danego okresu w rachunku zysków i strat. Analogicznie zmniejszenie wartości aktywa wynikające z przeszacowania rozlicza się z odnośną nadwyżką powstałą w wyniku poprzednio dokonanego przeszacowania tego aktywa. Całość nadwyżki z przeszacowania odnoszona jest na zyski zatrzymane w momencie wycofania z użycia lub zbycia składnika aktywów.

Środki trwałe w leasingu

Grupa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których otrzymuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Grupa stosuje postanowienia MSSF 16 do ewidencji wszystkich umów leasingowych z wyjątkiem kontraktów leasingu aktywów niematerialnych oraz zwolnień przewidzianych w standardzie i opisanych poniżej.

Grupa dokonuje identyfikacji elementów leasingowych i nieleasingowych w zawartych umowach. Opłaty nieleasingowe z tytułu umów ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu. Opłaty leasingowe podlegają ewidencji zgodnie z poniżej opisanymi zasadami.

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa ujmuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Początkową wycenę zobowiązania z tytułu leasingu Grupa wyznacza w wysokości bieżącej wartości przyszłych opłat leasingowych. Do wyznaczenia zdyskontowanej wartości opłat leasingowych Grupa stosuje stopę procentową leasingu, a jeżeli stopa nie jest łatwo dostępna, Grupa stosuje krańcową stopę procentową. Grupa określa stopę procentową leasingu jako sumę stopy oprocentowania swap-ów i wewnętrznej ceny transferowej, z uwzględnieniem walut w jakich denominowane są kontrakty leasingowe oraz okresów zapadalności umów. Po dacie rozpoczęcia leasingu, wartość bilansowa zobowiązania:

- powiększana jest o naliczone odsetki leasingowe, które ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty odsetkowe,
- pomniejszana jest o zapłacone opłaty leasingowe,
- aktualizowana jest w wyniku ponownej oceny, zmiany leasingu lub zmiany zasadniczo stałych opłat leasingowych.

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa ujmuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania według kosztu, którego podstawą jest kwota początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu. Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje również:

- opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed datą rozpoczęcia leasingu, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę,
- koszty, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z doprowadzeniem aktywa do stanu pierwotnego.

Prawo do użytkowania podlega amortyzacji przez okres trwania leasingu oraz jest pomniejszane o straty z tytułu utraty wartości. Aktualizacja wartości prawa do użytkowania w okresie trwania leasingu następuje w wyniku aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Identyfikacja przyszłych opłat leasingowych wymaga ustalenia okresu leasingu. Określając okres leasingu Grupa bierze pod uwagę nieodwołalny okres leasingu wraz z okresami, na które można przedłużyć leasing oraz okresami, w których można wypowiedzieć leasing. W dacie rozpoczęcia umowy leasingowej Grupa ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z opcji przedłużenia leasingu, lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu. W celu wykonania oceny Grupa uwzględnia wszystkie istotne fakty i okoliczności, które tworzą zachętę ekonomiczną do skorzystania lub nieskorzystania z tych opcji. Grupa dokonuje przeglądu okresu leasingu w celu ponownej oceny istotnych zdarzeń lub okoliczności, które mogą wpływać na oszacowaną długość okresu leasingu. Leasing przestaje być egzekwowalny gdy zarówno leasingobiorca, jak i leasingodawca ma prawo wypowiedzenia leasingu bez konieczności uzyskania zezwolenia drugiej strony, czego konsekwencją jest najwyżej nieznaczna kara. Dla kontraktów leasingowych zawartych na czas nieokreślony, w których występuje obustronna opcja wypowiedzenia oraz potencjalnie wysokie koszty związane z rozwiązaniem kontraktu Grupa dokonuje oszacowania okresu leasingu.

Grupa korzysta ze zwolnienia dla:

- leasingów krótkoterminowych- umowa może być zaklasyfikowana jako umowa krótkoterminowa, jeżeli okres trwania umowy nie przekracza 12 miesięcy, a w stosunku do przedmiotu umowy nie jest przewidziana opcja zakupu,
- leasingów, w których przedmiot umowy ma niską wartość- aktywa mogą być zaklasyfikowane jako aktywa o niskiej wartości, jeżeli cena brutto nabycia nowego składnika nie przekracza kwoty 5 000 EUR, a przedmiot umowy nie jest i nie będzie oddany w subleasing.

Opłaty leasingowe z tytułu powyżej wskazanych kontraktów Grupa ujmuje jako koszty w rachunku zysków i strat w sposób systematyczny przez okres trwania leasingu.

15.2. Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej.

Do wartości niematerialnych klasyfikowane są aktywa spełniające następujące wymagania:

- można je wyodrębnić lub wydzielić z jednostki gospodarczej i sprzedać, przekazać, licencjonować lub oddać do odpłatnego użytkowania osobom trzecim, zarówno indywidualnie, jak też łącznie z powiązanymi z nimi umowami, składnikami aktywów lub zobowiązań,
- wynikają z tytułów umownych lub innych tytułów prawnych, bez względu na to, czy podlegają one przeniesieniu lub wyodrębnieniu z jednostki gospodarczej lub innych praw i obowiązków.

Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty,
- kwoty wszelkich niekontrolujących (mniejszości) udziałów w jednostce przejmowanej oraz
- w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej,

nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Wartość firmy prezentowana w sprawozdaniu finansowym Grupy ujęta została w oparciu o wymagania obowiązujące na dzień zastosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy tj.: według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.

Nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy spełnione są obowiązujące w Grupie kryteria standardów. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

15.3. Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezyduálną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania (efekt takiej zmiany jest zgodnie z MSR 8 odnoszony do rachunku zysków i strat).

W przypadku budynków podlegających wycenie do wartości godziwej saldo zakumulowanego umorzenia w dniu przeszacowania jest eliminowane z wartości bilansowej brutto, a wartość bilansowa netto korygowana do wartości przeszacowanej.

Odpisy amortyzacyjne rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych są ujmowane w rachunku zysków i strat. Wartość firmy oraz inne wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem utraty wartości na każdy dzień bilansowy. Szacowane okresy użytkowania są następujące:

• budynki i budowle	50 lat
• inwestycje w obce środki trwałe	okres najmu, dzierżawy, leasingu, nie dłuższy niż 10 lat
• urządzenia	3 - 7 lat
• wyposażenie	5 lat
• koszty wytworzenia oprogramowania	3 lata

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- oprogramowanie komputerowe

3 lata

15.4. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje oceny rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych pod względem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości.

W przypadku istnienia takiej przesłanki, Grupa dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej.

W zakresie wartości firmy test na utratę wartości przeprowadza się na dzień bilansowy bez względu na to czy istnieją przesłanki wskazujące, że taka utraty wartości wystąpiła.

Ujęcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Grupa ustala wartość odzyskiwalną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Utrata wartości firmy ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości.

Odpis z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Odwrocenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwracaniu.

W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwracaniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałaby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

16. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmują się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji. W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, Grupa zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

17. Inne aktywa finansowe

Inne aktywa finansowe obejmują należności handlowe i inne należności.

Grupa zastosowała uproszczone podejście w zakresie szacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe i ujmując odpis w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia należności.

Należności handlowe obejmowane są odpisami aktualizującymi po osiągnięciu progu przeterminowania w wysokości 60 dni. W uzasadnionych przypadkach, a w szczególności w przypadku należności z tytułu niedoborów i szkód, roszczeń kwestionowanych przez dłużników oraz innych należności, dla których ryzyko nieodzyskania Grupa ocenia jako wysokie, odpisów aktualizujących dokonuje się we wcześniejszym terminie.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualną wartość pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako wynik z tytułu odsetek.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach innych aktywów finansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

18. Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów (prawo zwyczajowe) mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków. Jeżeli skutek jest istotny, kwotę rezerwy wyznacza się za pomocą zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

według stopy przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz, tam gdzie to dotyczy, ryzyka związane z danym składnikiem zobowiązań.

Grupa tworzy rezerwy na koszty restrukturyzacji tylko wtedy, gdy zostaną spełnione ogólne kryteria dotyczące ujmowania rezerw wynikające z MSR 37, w szczególności gdy Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji określający co najmniej działalność lub część działalności, której dotyczy, podstawowe lokalizacje, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników objętych odszkodowaniem, kwotę nakładów do poniesienia oraz termin przeprowadzenia. Warunkiem niezbędnym do utworzenia rezerwy jest również rozpoczęcie restrukturyzacji albo jej publiczne ogłoszenie. Utworzone rezerwy obejmują tylko bezpośrednie i nieodzowne nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji nie związane z bieżącą działalnością i nie obejmują przyszłych kosztów operacyjnych.

Grupa tworzy rezerwy na ryzyko prawne w sposób indywidualny lub portfelowy:

- w podejściu indywidualnym Grupa tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu spraw sądowych oraz innych należności o charakterze roszczeń prawnych jeżeli szacowane prawdopodobieństwo realizacji takiego zobowiązania jest wyższe niż 50%,
- w przypadku występowania szeregu podobnych spraw sądowych lub innych należności o charakterze roszczeń prawnych, prawdopodobieństwo wypływu środków w celu wypełnienia przez Grupę obowiązku jest ustalane portfelowo przy uwzględnieniu grupy obowiązków jako całości, a szacunek rezerwy dokonywany jest metodą wartości oczekiwanej jako średniej ważonej prawdopodobieństwem z kilku scenariuszy (najczęściej trzech: bazowego, pozytywnego i negatywnego) o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia.

Grupa stosuje powyższe zasady w przypadku roszczeń prawnych, które nie wpływają na przepływy pieniężne z tytułu aktywów finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej – w takim przypadku Grupa stosuje zasady zgodne z MSSF 9, jak opisano w punkcie 14.6.

W przypadku, gdy roszczenie prawne dotyczy aktywa finansowego, które zostało wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej (np. spłacone), podstawą tworzenia rezerwy jest MSR 37.

19. Rozliczenia międzyokresowe

19.1. Koszty rozliczane w czasie

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów, oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Koszty rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Inne aktywa*.

19.2. Przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Inne zobowiązania*.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

20. Świadczenia pracownicze**20.1. Świadczenia wynikające z Ustawy o pracowniczych programach emerytalnych**

Wydatki ponoszone w związku z programem określonych składek są ujmowane jako koszty w rachunku zysków i strat.

20.2. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę) zawierają wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną niezdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę (bez względu na termin zapłaty) w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

20.3. Długoterminowe świadczenia pracownicze**20.3.1. Świadczenia z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy**

Rezerwy na odprawy emerytalne przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy szacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej. Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej ujmowana i aktualizowana jest w okresach rocznych.

Rezerwy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji *Rezerwy* sprawozdania z sytuacji finansowej w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w rachunku zysków i strat.

Opis założeń metody kalkulacji i prezentacji zysków i strat aktuarialnych zawarty jest w punkcie dotyczącym zastosowanych szacunków w zakresie rezerw na odprawy emerytalne i rentowe.

20.3.2. Świadczenia wynikające z programu zmiennych składników wynagrodzeń

Świadczenia przyznawane w ramach programu zmiennych składników wynagrodzeń składają się z dwóch części:

- części płatnej w gotówce (maksymalnie 50%) oraz
- części przyznanej w formie akcji fantomowych (minimalnie 50%, po zaokrągleniu do pełnego instrumentu), uprawniających do otrzymania środków pieniężnych, których ostateczna wysokość uzależniona jest od ceny akcji ING Banku Śląskiego S.A.,

Cześć programu płatna w gotówce wykazywana jest zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych i jest rozliczana w czasie w okresie nabywania przez pracowników uprawnień do tych świadczeń (zarówno w okresie oceny rozumianym jako rok pracy, za który pracownicy otrzymują świadczenie, jak i w okresie odroczenia odpowiednich części tego świadczenia). Wartość świadczenia ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników w korespondencji z rachunkiem wyników.

W przypadku świadczeń przyznawanych w formie akcji fantomowych zastosowanie ma roczny termin przetrzymania akcji, który dotyczy zarówno części przyznanej po roku oceny (część nieodroczonej) jak i części odroczonej świadczenia na zasadach analogicznych jak w zakresie części gotówkowej (na okresy roczne, dwuletnie, trzyletnie). Podczas okresu przetrzymania pracownik któremu przyznano świadczenie nie może wykonać praw związanych z przyznanymi akcjami fantomowymi.

Wartość godziwa akcji fantomowych ustalana zgodnie z przyjętymi zasadami (w oparciu o dokonane szacunki z uwzględnieniem współczynnika redukcji) jest alokowana w okresie nabywania uprawnień.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Wartość świadczenia ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników w korespondencji z rachunkiem wyników.

21. Kapitały

Na kapitały własne składają się: kapitał akcyjny, kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, skumulowane inne całkowite dochody oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są w wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego.

Dywidendy

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach Pozostałych zobowiązań.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

Skumulowane inne całkowite dochody

Skumulowane inne całkowite dochody tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do wyceny przez inne całkowite dochody,
- wyceny pochodnych instrumentów finansowych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych,
- wyceny aktywów trwałych wycenianych według wartości godziwej,
- zysków / strat aktuarialnych.

Na skumulowane inne całkowite dochody odnosi się zmiany aktywa lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego wynikające z ujęcia powyższych wycen. Skumulowane inne całkowite dochody nie podlegają dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa. Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ryzyka ogólnego,
- wycenę motywacyjnych programów pracowniczych,
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- wynik finansowy netto przypadający na jednostkę dominującą.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ryzyka ogólnego tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto przypadający na jednostkę dominującą stanowi wynik brutto z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz o wynik przypadający na udziały mniejszości.

22. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Z punktu widzenia rachunku przepływów pieniężnych na stan środków pieniężnych składa się wartość gotówki (w kasach i Banku Centralnym) oraz jej ekwiwalentów, na które składają się salda na rachunkach bieżących i rachunkach lokat jednodniowych w innych bankach.

23. Podatki**23.1. Podatek dochodowy**

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w kapitale.

Bieżący podatek jest zobowiązaniem podatkowym odnoszącym się do przychodu do opodatkowania przy użyciu stopy podatkowej obowiązującej na dzień bilansowy, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

23.2. Odroczony podatek dochodowy

Grupa tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Dodatnią różnicę netto wykazuje się jako *Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego*. Ujemną różnicę netto wykazuje się w pozycji *Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego*.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa z tytułu podatku odroczonego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy,
- wartości firmy, której amortyzacja nie stanowi kosztów uzyskania przychodu,
- początkowego ujęcia danego składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz w czasie wystąpienia transakcji nie ma wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód podlegający opodatkowaniu (stratę podatkową).

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym oraz niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są do wysokości, do której jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji, które nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdej ze spółek podlegającej konsolidacji. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy, gdy posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą tego samego podatnika.

23.3. Podatek od niektórych instytucji finansowych

Podatek od niektórych instytucji finansowych (wprowadzony Ustawą z dnia 15 stycznia 2016 roku Dz.U. 2016 poz. 68) nie jest podatkiem dochodowym i jest prezentowany w linii rachunku zysków i strat *Podatek od niektórych instytucji finansowych*.

23.4. Inne podatki

Przychody, koszty i aktywa ujmowane są w kwocie pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, podatku od czynności cywilno-prawnych i innych podatków od sprzedaży, z wyjątkiem, gdy podatek od sprzedaży zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od towarów i usług jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako element kosztów.

Kwota netto podatku od sprzedaży możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jako część należności lub zobowiązań.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

IV. Porównywalność danych finansowych

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku w stosunku do skonsolidowanych rocznych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa dokonała zmian w sposobie prezentacji poszczególnych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat, sprawozdania z sytuacji finansowej oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, w tym zmiany zasad rachunkowości. Zmiany są następujące:

- zmiana prezentacji prowizji dotyczących wykupu faktur w ramach faktoringu (zmiana a)

Grupa zmieniała prezentację przychodów dotyczących wykupu faktur w ramach faktoringu - we wcześniejszych okresach były one ujmowane w przychodach prowizyjnych, natomiast obecnie są ujęte w przychodach odsetkowych. W opinii Grupy zmiana ta wpływa na zwiększenie przejrzystości i wartości informacyjnej skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

- zmiana zasad rachunkowości dotyczących ujmowania rezerw wynikających z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF (zmiana b)

W 2020 roku Grupa zmieniła sposób ujęcia oczekiwanych strat z tytułu ryzyka prawnego z tytułu portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF, które w sprawozdaniu finansowym za rok 2019 ujmowane były jako odpisy na oczekiwane straty kredytowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w korespondencji z kosztami z tytułu strat oczekiwanych w rachunku zysków i strat.

W 2020 Grupa zastosowała do ujęcia tych strat zapisy MSSF 9.B.5.4.6 i ujęła je jako korektę wartości bilansowej brutto portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Zgodnie z MSSF 9.B.5.4.6, gdy jednostka zmienia oszacowanie płatności lub wpływów (z wyłączeniem nieistotnych modyfikacji i zmian oszacowań oczekiwanych strat kredytowych), koryguje wartość bilansową brutto składnika aktywów lub grupy instrumentów finansowych tak, aby wartość ta odzwierciedlała rzeczywiste i zmienione oszacowane przepływy pieniężne wynikające z umowy.

Zgodnie z MSR 8 Grupa wprowadziła zmianę polityki rachunkowości oceniając, że zmiana ta wpływa na poprawę wiarygodności i przydatności informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym. Grupa uznaje, że ryzyko prawne związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wpływa przede wszystkim na kwotę oszacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, do których Grupa może rościć sobie prawa.

Ponadto, ujmowanie korekty z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF jako korekty wartości bilansowej brutto zgodnie z MSSF 9.B.4.6 w przeciwieństwie do jej ujmowania jako odpisu z tytułu strat oczekiwanych pozwala na lepsze odzwierciedlenie jakości kredytowej portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. W konsekwencji pozwala na identyfikację dowodów utraty wartości tj. klasyfikacji do Etapu 3, dla tych składników aktywów zgodnie z MSSF 9 wg przesłanek dotyczących przede wszystkim ryzyka kredytowego, podczas gdy ryzyko prawne kredytów indeksowanych do CHF nie jest bezpośrednio związane z jakością kredytową tych składników aktywów. Możliwe zmiany przepływów kontraktowych z tytułu ryzyka prawnego tego portfela nie wynikają z ryzyka kredytowego a z potencjalnej zmiany oryginalnych warunków umownych dotyczących m.in. waluty kredytu a zatem dotyczą oczekiwanej zmiany oryginalnych kontraktowych przepływów wynikających z umów kredytowych.

Zmiana ta nie ma wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej, ponieważ nie powoduje ona zmiany wartości bilansowej (netto) portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Ma ona jednak wpływ na dodatkowe ujawnienia dotyczące wartości brutto i odpisów z tytułu strat oczekiwanych dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF.

W rachunku zysków i strat, Grupa wprowadziła dodatkową linię *Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych*, w której prezentowane są koszty dotyczące ryzyka prawnego

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz kredytów usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej (kredyty spłacone).

- zmiana prezentacji kosztów spisania należności z tytułu prowizji zawieszonych (zmiana c)

Grupa zmieniła prezentację kosztów spisania należności z tytułu prowizji zawieszonych – we wcześniejszych okresach były one prezentowane jako pomniejszenie *Przychodów z tytułu prowizji* a obecnie są ujmowane w *Kosztach prowizji*. W opinii Grupy zmiana wpływa na zwiększenie wartości informacyjnej skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

- wydzielenie w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej odrębnej linii dla aktywów wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy (zmiana d)

Grupa utworzyła w aktywach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej nową pozycję o nazwie *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy*, do której zostały przeniesione kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (wcześniej prezentowane w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone klientom*), instrumenty kapitałowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz *Aktywa przeznaczone do obrotu*. Zmiana miała na celu ujęcie w jednej pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wszystkich aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat. Równocześnie z tą zmianą doprecyzowano nazwy niektórych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, co w opinii Grupy wpłynie na zwiększenie przejrzystości sprawozdania finansowego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat według wartości zaprezentowanych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku oraz według wartości zaprezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

okres od 01.01.2019 do 31.12.2019

	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku (dane zatwierdzone)	zmiana a)	zmiana b)	zmiana c)	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku (dane porównywalne)
Przychody z tytułu odsetek	5 280,1	31,2			5 311,3
Koszty odsetek	986,2				986,2
Wynik z tytułu odsetek	4 293,9	31,2	0,0	0,0	4 325,1
Przychody z tytułu prowizji	1 749,9	-31,2		5,4	1 724,1
Koszty prowizji	378,2			5,4	383,6
Wynik z tytułu prowizji	1 371,7	-31,2	0,0	0,0	1 340,5
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	108,3				108,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	36,3				36,3
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-14,3				-14,3
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	-6,1				-6,1
Wynik na działalności podstawowej	5 789,8	0,0	0,0	0,0	5 789,8
Koszty działania	2 497,4				2 497,4
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	605,5		-31,2		574,3
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	0,0		31,2		31,2
Podatek od niektórych instytucji finansowych	435,7				435,7
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	6,6				6,6
Zysk brutto	2 257,8	0,0	0,0	0,0	2 257,8
Podatek dochodowy	599,1				599,1
Zysk netto	1 658,7	0,0	0,0	0,0	1 658,7

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według wartości zaprezentowanych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku oraz według wartości zaprezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

stan na 31.12.2019

w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku (dane zatwierdzone)		zmiana d)	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku (dane porównywalne)	
Aktywa			Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 402,9		Kasa, środki w Banku Centralnym	1 402,9
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	798,5		Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	798,5
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 224,2	160,4	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 384,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	851,6		Pochodne instrumenty zabezpieczające	851,6
Inwestycyjne papiery wartościowe	33 824,5	-0,1	Inwestycyjne papiery wartościowe	33 824,4
Kredyty i inne należności udzielone klientom	118 288,1	-160,3	Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	118 127,8
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	181,0		Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	181,0
Rzeczowe aktywa trwałe	956,0		Rzeczowe aktywa trwałe	956,0
Wartości niematerialne	429,9		Wartości niematerialne	429,9
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,6		Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,6
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	445,6		Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	445,6
Inne aktywa	204,8		Inne aktywa	204,8
Aktywa razem	158 610,7	0,0	Aktywa razem	158 610,7
Zobowiązania			Zobowiązania	
Zobowiązania wobec innych banków	6 256,1		Zobowiązania wobec innych banków	6 256,1
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	915,1		Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	915,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	546,0		Pochodne instrumenty zabezpieczające	546,0
Zobowiązania wobec klientów	130 473,5		Zobowiązania wobec klientów	130 473,5
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	399,7		Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	399,7
Zobowiązania podporządkowane	2 131,1		Zobowiązania podporządkowane	2 131,1
Rezerwy	205,7		Rezerwy	205,7
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	381,3		Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	381,3
Inne zobowiązania	2 078,9		Inne zobowiązania	2 078,9
Zobowiązania razem	143 387,4	0,0	Zobowiązania razem	143 387,4
Kapitał własny razem	15 223,3	0,0	Kapitał własny razem	15 223,3
Zobowiązania i kapitał własny razem	158 610,7	0,0	Zobowiązania i kapitał własny razem	158 610,7

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

stan na 31.12.2018

w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku (dane zatwierdzone)		zmiana c)	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku (dane porównywalne)	
Aktywa			Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 237,4		Kasa, środki w Banku Centralnym	1 237,4
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	776,5		Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	776,5
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 934,9	218,5	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	2 153,4
Pochodne instrumenty zabezpieczające	909,6		Pochodne instrumenty zabezpieczające	909,6
Inwestycyjne papiery wartościowe	31 937,3	-0,1	Inwestycyjne papiery wartościowe	31 937,2
Kredyty i inne należności udzielone klientom	103 125,8	-218,4	Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	102 907,4
Inwestycje w jednostki podporządkowane	1,0		Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	1,0
Rzeczowe aktywa trwałe	556,1		Rzeczowe aktywa trwałe	556,1
Wartości niematerialne	439,2		Wartości niematerialne	439,2
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	10,9		Aktywa przeznaczone do sprzedaży	10,9
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	398,2		Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	398,2
Inne aktywa	486,0		Inne aktywa	486,0
Aktywa razem	141 812,9	0,0	Aktywa razem	141 812,9
Zobowiązania			Zobowiązania	
Zobowiązania wobec innych banków	5 195,8		Zobowiązania wobec innych banków	5 195,8
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 687,6		Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 687,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	611,8		Pochodne instrumenty zabezpieczające	611,8
Zobowiązania wobec klientów	117 682,5		Zobowiązania wobec klientów	117 682,5
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	300,3		Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	300,3
Zobowiązania podporządkowane	1 076,9		Zobowiązania podporządkowane	1 076,9
Rezerwy	152,4		Rezerwy	152,4
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	280,3		Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	280,3
Inne zobowiązania	1 503,7		Inne zobowiązania	1 503,7
Zobowiązania razem	128 491,3	0,0	Zobowiązania razem	128 491,3
Kapitał własny razem	13 321,6	0,0	Kapitał własny razem	13 321,6
Zobowiązania i kapitał własny razem	141 812,9	0,0	Zobowiązania i kapitał własny razem	141 812,9

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych według wartości zaprezentowanych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku oraz według wartości zaprezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

okres od 01.01.2019 do 31.12.2019

	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku (dane zatwierdzone)	zmiana a)	zmiana d)	w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku (dane porównywalne)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-235,4	0,0	0,0	-235,4
Odsetki naliczone (z rachunku zysków i strat)	-4 293,9	-31,2		-4 325,1
Odsetki otrzymane	5 323,1	31,2		5 354,3
Zmiana aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	710,3		58,1	768,4
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-15 205,9		-58,1	-15 264,0

V. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segmentacja działalności

Zarządzanie działalnością Grupy dokonywane jest w wymiarach określonych przez model biznesowy Grupy. Model biznesowy Grupy, głównie dla potrzeb sprawozdawczości zarządczej, zawiera podział klientów na dwa główne segmenty:

- segment bankowości detalicznej,
- segment bankowości korporacyjnej.

Podstawą wydzielenia poszczególnych segmentów są kryteria finansowe (w szczególności wysokość obrotów, poziom zgromadzonych aktywów) i podmiotowe. Szczegółowe zasady przypisywania klientów do poszczególnych segmentów regulują kryteria segmentacji klienta, które są określone wewnętrznymi regulacjami Grupy. W 2020 roku Grupa przesunęła obsługę przedsiębiorców indywidualnych z obszaru działalności detalicznej do obszaru działalności korporacyjnej. Dane za rok 2019 zostały doprowadzone do porównywalności i prezentowane są w niniejszym sprawozdaniu zgodnie z aktualną segmentacją klientów.

W Grupie został wydzielony organizacyjnie obszar działalności realizowanej przez Departament Skarbu (Group Treasury). Działalność Group Treasury polega na zarządzaniu ryzykiem płynności krótkoterminowej i długoterminowej, zgodnie z obowiązującymi regulacjami i z wewnętrżnie ustalonym w Grupie apetytem na ryzyko, zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej oraz inwestowaniu nadwyżek pozyskanych od linii biznesowych przy zachowaniu bufora płynności w postaci aktywów płynnych. Wynik działalności Group Treasury podlega alokacji do segmentów biznesowych, z uwagi na jego funkcję wspierającą segmenty biznesowe Grupy.

Segment bankowości detalicznej

W ramach obszaru działalności detalicznej Grupa obsługuje osoby prywatne - segment klientów masowych oraz klientów zamożnych.

Działalność ta jest analizowana w ujęciu głównych produktów, obejmujących między innymi: produkty kredytowe (kredyty w rachunku bieżącym, kredyty związane z kartami, kredyty ratalne, kredyty mieszkaniowe, kredyty hipoteczne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe), produkty strukturyzowane, jednostki uczestnictwa funduszy ING, usługi maklerskie oraz karty bankowe.

Segment bankowości korporacyjnej

Obszar działalności korporacyjnej obejmuje:

- obsługę klientów instytucjonalnych,
- obsługę przedsiębiorców indywidualnych,
- produkty rynków finansowych.

Obsługa klientów instytucjonalnych obejmuje klientów strategicznych, duże firmy oraz średnie firmy. Dla działalności korporacyjnej prowadzona jest sprawozdawczość w podziale na główne produkty, obejmujące między innymi produkty kredytowe (kredyty obrotowe, inwestycyjne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe i negocjowane, rachunki oszczędnościowe), produkty rynków finansowych, usługi w zakresie powiernictwa, operacje na rynku kapitałowym realizowane przez podmiot dominujący oraz produkty związane z usługami leasingowymi i faktoringowymi, oferowane przez ING Lease (Polska) Sp. z o.o. oraz ING Commercial Finance Polska S.A.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Produkty rynków finansowych obejmują operacje dokonywane na rynkach pieniężnych i kapitałowych, prowadzone zarówno na rachunek własny jak i na rzecz klientów. W ramach tej działalności wyróżnia się produkty rynków walutowych, pieniężnych i instrumentów pochodnych, operacje papierami wartościowymi (papiery skarbowe, akcje i obligacje).

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań segmentu, przychodów i kosztów segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości stosowanych przez Grupę, zawartych w notach opisujących stosowane zasady rachunkowości. W szczególności ustalenia dochodów i kosztów odsetkowych wewnętrznych i zewnętrznych dla poszczególnych segmentów dokonuje się przy wykorzystaniu systemu cen transferowych, w ramach Systemu Transferu Ryzyka (RTS). Ceny transferowe wyznaczone są w oparciu o jedną krzywą rentowności dla danej waluty wspólną dla produktów aktywnych i pasywnych. Cena transferowa wyznaczona dla produktów aktywnych i pasywnych o tym samym położeniu na krzywej rentowności jest jednakowa. Możliwe są modyfikacje wyjściowej ceny transferowej otrzymane z wyceny produktu na krzywej rentowności, a czynnikami korygującymi cenę transferową mogą być: premia za pozyskanie długoterminowej płynności, dopasowanie pozycji Grupy, koszt zabezpieczenia w przypadku produktów skomplikowanych oraz polityka cenowa. Wykorzystując równania matematyczne – na podstawie stawek kwotowań dostępnych w serwisach informacyjnych – budowane są następnie krzywe dochodowości. Przychody i koszty, wyniki, aktywa i zobowiązania segmentu zawierają te elementy, które bezpośrednio można przyporządkować do danego segmentu, jak również te, które można przypisać do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki. Grupa prezentuje przychody segmentu z tytułu odsetek pomniejszone o koszty z tytułu odsetek.

Segmenty geograficzne

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	RAZEM
Przychody ogółem	2 942,6	3 272,0	6 214,6
wynik z tytułu odsetek	2 439,9	2 101,9	4 541,8
przychody z tytułu prowizji w tym:	738,7	1 224,8	1 963,5
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	64,4	370,7	435,1
prowadzenie rachunków klientów	97,7	263,2	360,9
udzielanie kredytów	19,8	331,2	351,0
karty płatnicze i kredytowe	275,5	99,2	374,7
dystrybucja jednostek uczestnictwa	78,7	0,0	78,7
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	134,9	27,6	162,5
usługi faktoringowe i leasingowe	0,0	31,1	31,1
pozostałe prowizje	67,7	101,8	169,5
koszty prowizji	281,4	153,7	435,1
wynik z tytułu prowizji	457,3	1 071,1	1 528,4
pozostałe przychody/koszty	45,4	99,0	144,4
Koszty działania	1 439,6	1 322,9	2 762,5
w tym amortyzacja	191,0	103,2	294,2
Wynik segmentu	1 503,0	1 949,1	3 452,1
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	316,0	488,6	804,6
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	270,3	0,0	270,3
Podatek od niektórych instytucji finansowych	196,4	285,2	481,6
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	16,1	0,0	16,1
Zysk brutto	736,4	1 175,3	1 911,7
Podatek dochodowy	-	-	574,1
Zysk netto	-	-	1 337,6
- przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	-	-	1 337,6
Aktywa segmentu	82 866,1	101 730,4	184 596,5
Inwestycje segmentu w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	174,1	-	174,1
Pozostałe aktywa (nieprzypisane segmentom)	-	-	1 825,1
Aktywa ogółem	83 040,2	101 730,4	186 595,7
Zobowiązania segmentu	96 781,5	68 244,0	165 025,5
Pozostałe zobowiązania (nieprzypisane segmentom)	-	-	2 951,9
Kapitały własne	-	-	18 618,3
Zobowiązania ogółem	96 781,5	68 244,0	186 595,7
Nakłady inwestycyjne	86,1	79,1	165,2
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	6 198,0	13 289,4	19 487,4
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (nieprzypisane segmentom)	-	-	-73,7
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej razem	6 198,0	13 289,4	19 413,7
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-9 963,1	-10 951,9	-20 915,0
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-	732,0	732,0

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	RAZEM
Przychody ogółem	2 792,2	2 997,6	5 789,8
wynik z tytułu odsetek	2 309,9	2 015,2	4 325,1
przychody z tytułu prowizji w tym:	671,2	1 052,9	1 724,1
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	55,9	333,8	389,7
prowadzenie rachunków klientów	98,3	195,2	293,5
udzielanie kredytów	27,0	300,1	327,1
karty płatnicze i kredytowe	270,1	81,8	351,9
dystrybucja jednostek uczestnictwa	74,5	0,0	74,5
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	110,4	25,1	135,5
usługi faktoringowe i leasingowe	0,0	24,6	24,6
pozostałe prowizje	35,0	92,3	127,3
koszty prowizji	253,3	130,3	383,6
wynik z tytułu prowizji	417,9	922,6	1 340,5
pozostałe przychody/koszty	64,4	59,8	124,2
Koszty działania	1 323,9	1 173,5	2 497,4
w tym amortyzacja	184,4	92,4	276,8
Wynik segmentu	1 468,3	1 824,1	3 292,4
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	162,4	411,9	574,3
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	31,2	0,0	31,2
Podatek od niektórych instytucji finansowych	167,3	268,4	435,7
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	7,5	-0,9	6,6
Zysk brutto	1 114,9	1 142,9	2 257,8
Podatek dochodowy	-	-	599,1
Zysk netto	-	-	1 658,7
- przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	-	-	1 658,7
Aktywa segmentu	67 772,2	88 840,9	156 613,1
Inwestycje segmentu w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	176,7	4,3	181,0
Pozostałe aktywa (nieprzypisane segmentom)	-	-	1 816,6
Aktywa ogółem	67 948,9	88 845,2	158 610,7
Zobowiązania segmentu	85 532,8	55 188,7	140 721,5
Pozostałe zobowiązania (nieprzypisane segmentom)	-	-	2 665,9
Kapitały własne	-	-	15 223,3
Zobowiązania ogółem	85 532,8	55 188,7	158 610,7
Nakłady inwestycyjne	102,8	91,2	194,0
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-1 306,3	1 077,4	-228,9
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (nieprzypisane segmentom)	-	-	-41,2
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej razem	-1 306,3	1 077,4	-270,1
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-656,3	-450,0	-1 106,3
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-	1 417,5	1 417,5

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2. Wynik z tytułu odsetek

	2020	2019
Przychody odsetkowe, w tym:	5 246,9	5 311,3
Przychody odsetkowe obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	5 244,1	5 307,2
odsetki od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	4 902,2	4 873,1
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	19,1	42,0
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom	4 502,8	4 571,1
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych	380,3	260,0
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	341,9	434,1
Pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	2,8	4,1
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	2,8	4,1
Koszty odsetkowe, w tym:	705,1	986,2
odsetki od zobowiązań wobec innych banków	19,9	58,3
odsetki od zobowiązań wobec klientów	642,4	891,1
odsetki od zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	8,4	9,8
odsetki od zobowiązań podporządkowanych	30,4	19,7
odsetki od zobowiązań leasingowych	4,0	7,3
Wynik z tytułu odsetek	4 541,8	4 325,1

Koszty odsetkowe prezentowane powyżej dotyczą zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Dla aktywów w Etapie 3 przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto, tzn. kwoty uwzględniające dokonane odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Za rok 2020 przychody odsetkowe od aktywów finansowych w Etapie 3 wynosiły 92,6 mln zł w porównaniu z 89,3 mln zł za rok 2019.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

3. Wynik z tytułu prowizji

	2020	2019
Przychody z tytułu prowizji		
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	435,1	389,7
prowadzenie rachunków klientów	360,9	293,5
udzielanie kredytów	351,0	327,1
karty płatnicze i kredytowe	374,7	351,9
dystribucja jednostek uczestnictwa	78,7	74,5
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	162,5	135,5
usługi faktoringowe i leasingowe	31,1	24,6
działalność maklerska	63,1	20,1
działalność powiernicza*	32,2	28,2
zagraniczne operacje handlowe	34,0	38,1
pośrednictwo w transakcjach na instrumentach finansowych	5,8	6,2
pozostałe prowizje w tym:	34,4	34,7
związane z aktywami/zobowiązaniami niewycenianymi według wartości godziwej przez wynik finansowy	1,3	0,9
inne	33,1	33,8
Razem przychody z tytułu prowizji	1 963,5	1 724,1
Koszty prowizji		
zapłacone prowizje od kart	234,4	204,7
pośrednictwo w sprzedaży produktów depozytowych	59,0	54,8
działalność maklerska	31,8	15,3
udostępnienie informacji kredytowej	16,5	16,6
usługi w zakresie obsługi gotówki	25,5	20,9
usługi bankowości elektronicznej	10,4	12,3
obróty papierami wartościowymi	9,2	8,8
koszty KIR	11,8	11,3
pośrednictwo w transakcjach na instrumentach finansowych	4,6	2,0
usługi leasingowe	3,1	2,9
pozostałe prowizje w tym:	28,8	34,0
związane z aktywami/zobowiązaniami niewycenianymi według wartości godziwej przez wynik finansowy	9,8	12,4
inne	19,0	21,6
Razem koszty prowizji	435,1	383,6
Wynik z tytułu prowizji	1 528,4	1 340,5

*) Prowizje z działalności powierniczej dotyczą prowizji pobranych z tytułu usług powiernictwa, w ramach których Grupa utrzymuje lub inwestuje aktywa na rzecz swoich klientów.

Powyższe zestawienie obejmuje następujące pozycje odnoszące się do instrumentów finansowych, które nie są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy i które nie zostały uwzględnione w wyliczeniu efektywnej stopy procentowej:

- przychody w łącznej kwocie 383,4 mln zł z tytułu udzielania kredytów, usług faktoringowych i leasingowych (352,6 mln zł w 2019 roku),
- koszty w łącznej kwocie 88,4 mln zł z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów depozytowych, udostępnienia informacji kredytowej i usług leasingowych (86,7 mln zł w 2019 roku).

Przychody z umów z klientami w rozumieniu MSSF 15 wyniosły w 2020 roku 1 580,1 mln zł w porównaniu z 1 371,5 mln zł w roku 2019.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

	2020	2019
Wynik z pozycji wymiany oraz wynik na pochodnych transakcjach walutowych, w tym:	61,1	46,4
wynik z pozycji wymiany	53,0	68,4
transakcje pochodne walutowe	8,1	-22,0
Wynik na transakcjach pochodnych na stopę procentową	5,5	39,4
Wynik na instrumentach dłużnych przeznaczonych do obrotu	36,8	22,4
Wynik z tytułu wyceny kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	0,1	0,1
Razem	103,5	108,3

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi oraz wynik na wycenie tych instrumentów do wartości godziwej.

Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto na obrocie i wycenie do wartości godziwej instrumentów na stopę procentową (FRA, IRS/CIRS, opcje cap), instrumentów walutowych (swap, opcje) oraz opcji na indeks giełdowy.

5. Wynik na sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend

	2020	2019
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	7,3	0,0
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend, w tym:	31,1	36,3
sprzedaż dłużnych papierów wartościowych	22,7	29,3
przychody z tytułu dywidend	8,4	7,0

Przychody z tytułu dywidend otrzymane w roku 2020 oraz w 2019 pochodzą ze spółek, których akcje Grupa utrzymywała na 31 grudnia 2020 roku oraz na 31 grudnia 2019 roku, odpowiednio, w swoim portfelu.

6. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

	2020	2019
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych	19,9	8,2
wycena transakcji zabezpieczanej	316,7	34,3
wycena transakcji zabezpieczającej	-296,8	-26,1
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-8,4	-22,5
nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-8,4	-22,5
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	11,5	-14,3

Szczegółowe informacje na temat stosowanej w Grupie rachunkowości zabezpieczeń zamieszczone są w dalszej części sprawozdania w nocy nr III.8. *Rachunkowość zabezpieczeń w rozdziale Zarządzanie ryzykiem i kapitałem.*

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

7. Wynik na pozostałej działalności podstawowej

	2020	2019
Sprzedaż pozostałych usług	9,4	13,8
Wynik z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-1,5	-0,2
Odszkodowania i straty związane z działalnością bankową	-3,7	-3,0
Rezerwa na zwroty prowizji z tytułu wcześniejszych spłat kredytów*	0,0	-17,1
Inne	-13,2	0,4
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	-9,0	-6,1

*) Jak opisano w Nocie 3.6 w Rozdziale III Znaczące zasady rachunkowości oraz w nodzie 33 Rezerwy.

8. Koszty działania

	2020	2019
Koszty pracownicze, w tym:	1 314,0	1 202,6
wynagrodzenia, w tym:	1 079,2	985,2
program zmiennych składników wynagrodzeń	28,5	34,2
program motywacyjny Grupy ING	0,1	0,2
odprawy emerytalne	4,7	3,7
świadczenia na rzecz pracowników	234,8	217,4
Koszty marketingu i promocji	123,3	119,4
Amortyzacja, w tym:	294,2	276,8
amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	214,4	198,7
w tym amortyzacja prawa do użytkowania	104,4	96,8
amortyzacja wartości niematerialnych	79,8	78,1
Pozostałe koszty działania, w tym:	1 031,0	898,6
koszty IT	251,0	221,3
koszty łączności	44,7	51,0
koszty transportu i reprezentacji	24,2	37,0
koszty utrzymania budynków	96,0	100,0
koszty z tytułu leasingu krótkoterminowego i leasingu o niskiej wartości	13,3	22,0
obowiązkowe wpłaty na rzecz BFG, w tym:	288,7	202,3
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	125,4	131,2
na fundusz gwarancyjny banków	163,3	71,1
opłaty na rzecz KNF	13,3	16,1
usługi doradcze i prawne, koszty audytu	99,6	90,0
darowizny	9,5	5,0
roszczenia sporne	12,3	0,6
pozostałe	178,4	153,3
Razem	2 762,5	2 497,4

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

8.1. Świadczenia pracownicze**8.1.1. Program zmiennych składników wynagrodzeń**

W roku 2020 kontynuowano rozpoczęty w roku 2012 program zmiennych składników wynagrodzeń. Program kierowany jest do osób zajmujących stanowiska kierownicze mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy (w celu wypełnienia wytycznych wynikających z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku, Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 roku uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji).

Świadczenia te przyznawane są pracownikom objętym programem w oparciu o ocenę ich wyników pracy za dany rok. Opis i charakterystykę programu ujęto w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości* w punkcie nr 20.3.2. *Świadczenia wynikające z programu zmiennych składników wynagrodzeń*.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe informacje na temat programu kierowanego do osób zajmujących stanowiska kierownicze mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

	Liczba akcji	Wartość akcji (w mln zł)	Liczba akcji nieodroczonych - przetrzymane 1 rok	Liczba akcji odroczonych razem	2 rok odroczenia	3 rok odroczenia	4 rok odroczenia	5 rok odroczenia	6 rok odroczenia	Mediana cen akcji za okres 10.10 - 20.11.2020/ wartość aktywów netto na 30.11.2020*
Program 2016	9 863	1,2	-	9 863	przyznane 2019 płatne 2020 -	przyznane 2020 płatne 2021 9 863	-	-	-	124,80
Program 2017	26 985	3,4	-	26 985	przyznane 2020 płatne 2021 8 683	przyznane 2021 płatne 2022 8 729	przyznane 2022 płatne 2023 8 774	przyznane 2023 płatne 2024 398	przyznane 2024 płatne 2025 401	124,80
Program 2018	28 636	3,7	-	28 636	przyznane 2021 płatne 2022 9 362	przyznane 2022 płatne 2023 9 400	przyznane 2023 płatne 2024 9 446	przyznane 2024 płatne 2025 214	przyznane 2025 płatne 2026 214	124,80/ 1213,90
Program 2019	72 259	9,6	43 151	29 108	przyznane 2022 płatne 2023 9 328	przyznane 2023 płatne 2024 9 370	przyznane 2024 płatne 2025 9 420	przyznane 2025 płatne 2026 495	przyznane 2026 płatne 2027 495	124,80/ 1213,90
Program 2020 (zawieszona rezerwa na program, faktyczne przyznanie w 2021 roku)	113 038	14,7	66 171	46 867	przyznane 2023 płatne 2024 14 863	przyznane 2024 płatne 2025 14 896	przyznane 2025 płatne 2026 14 932	przyznane 2026 płatne 2027 1 088	przyznane 2027 płatne 2028 1 088	124,80/ 1213,90

*) Do wyceny programów ING Banku Śląskiego S.A. oraz jego podmiotów zależnych za wyjątkiem ING Banku Hipotecznego S.A. została użyta mediana cen akcji za okres od 10 października do 20 listopada 2020 roku. Do wyceny programów ING Banku Hipotecznego S.A. przyjęto wartość aktywów netto na 30 listopada 2020 roku.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

8.1.2. Program motywacyjny Grupy ING

Do 2012 roku Grupa była uczestnikiem długoterminowego systemu motywacyjnego Grupy ING LSPP (Longterm Sustainable Performance Plan), dawniej LEO (Long-term Equity Ownership).

Na dzień bilansowy Grupa wykazuje w księgach wycenę instrumentów będących w posiadaniu pracowników Grupy. Wartość godziwa udzielonych opcji jest wykazywana jako koszty pracownicze (drugostronnie w kapitałach) i jest alokowana w okresie nabywania uprawnień.

Parametry przyjęte do modelu wyceny opcji

	2020		2019	
	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>min</i>	<i>max</i>
oprocentowanie wolne od ryzyka	2,02%	4,62%	2,02%	4,62%
spodziewany termin realizacji opcji	5 lat	9 lat	5 lat	9 lat
bieżąca cena akcji	2,9 EUR	25,42 EUR	2,9 EUR	25,42 EUR
spodziewana zmienność świadectw udziałowych	25%	84%	25%	84%
spodziewany dochód z dywidendy	0,94%	8,99%	0,94%	8,99%

Zmiana stanu opcji w okresie sprawozdawczym

	liczba opcji (w szt.)		średnia ważona cena wykonania opcji (w EUR)	
	2020	2019	2020	2019
Opcje występujące na początek okresu	21 601	41 073	7,35	5,13
opcje przeniesione w danym okresie	-4 868	3 861	7,35	5,13
opcje wykonane w danym okresie	-6 642	-1 501	7,35	5,74
opcje umorzone w danym okresie	0	0	0,00	0,00
opcje wygasłe w danym okresie	-10 091	-21 832	7,35	2,90
Opcje występujące na koniec okresu	0	21 601	0,00	7,35

Wszystkie opcje występujące na 31 grudnia 2019 roku były opcjami rozliczanymi poprzez emisję akcji. Dla opcji występujących i możliwych do wykonania na 31 grudnia 2019 roku przedział cen wykonania wynosił 5,00-10,00 EUR a średni ważony okres (w latach) pozostały do końca umownego czasu trwania (życia) opcji wynosił 0,20.

Łączna wartość wewnętrzna opcji występujących oraz możliwych do wykonania na 31 grudnia 2020 roku wynosiła 0 EUR w porównaniu do 72 147 EUR według stanu na 31 grudnia 2019 roku.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

9. Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Wynik z tytułu odpisów

	2020	2019
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom, w tym:	0,5	0,0
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	0,5	0,0
Inwestycyjne papiery wartościowe, w tym:	4,1	-1,6
wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-0,2	-0,8
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4,3	-0,8
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu*, w tym:	820,7	546,5
bankowość korporacyjna	504,2	383,7
w tym dłużne papiery wartościowe korporacyjne i komunalne	0,0	0,0
bankowość detaliczna	316,5	162,8
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-20,7	29,4
Razem	804,6	574,3

*) Wartości prezentowane w pozycji Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują m.in. kwoty spłat dotyczących należności uprzednio spisanych z bilansu, które w roku 2020 wynosiły 1,6 mln zł w porównaniu z 0,9 mln zł w roku 2019.

Bilansowy stan odpisów

	2020	2019
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom, w tym:	0,5	0,0
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	0,5	0,0
Inwestycyjne papiery wartościowe, w tym:	9,7	5,6
wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	3,8	4,0
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	5,9	1,6
Kredyty i inne należności wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	3 270,3	2 446,0
bankowość korporacyjna	2 183,2	1 686,0
w tym dłużne papiery wartościowe korporacyjne i komunalne	0,6	0,6
bankowość detaliczna	1 087,1	760,0
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	86,9	107,1
Razem	3 367,4	2 558,7

10. Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach

	2020	2019
Rezerwy na ryzyko prawne kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF, w tym:		
dotyczące kredytów znajdujących się w portfelu Banku	267,3	24,5
dotyczące kredytów spłaconych	3,0	6,7
Razem	270,3	31,2

Szczegółowe informacje na temat ryzyka prawnego kredytów hipotecznych indeksowanych kursem franka szwajcarskiego zamieszczone są w dalszej części sprawozdania w notcie nr. 33. Rezerwy.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

11. Podatek od niektórych instytucji finansowych

Na mocy Ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych banki obciążane są tzw. podatkiem bankowym, wynoszącym w skali miesięcznej 0,0366% wartości jego aktywów. Podstawę opodatkowania stanowi suma aktywów po pomniejszeniu o 4 mld zł oraz o wartość funduszy własnych i skarbowych papierów wartościowych. Za rok 2020 kwota podatku wyniosła 481,6 mln zł (435,7 mln zł za rok 2019).

12. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	2020	2019
Podatek bieżący	628,4	628,1
Podatek odroczony, w tym:	-54,3	-29,0
powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	-5,7	-29,0
straty podatkowe w podmiotach zależnych*	-48,6	0,0
Razem podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat	574,1	599,1

*) Kwota prezentowana w pozycji „straty podatkowe w podmiotach zależnych” obejmuje przede wszystkim stratę podatkową poniesioną przez podmiot zależny ING Lease (Polska) Sp. z o.o. Strata podatkowa w wysokości 258,9 mln zł ujęta w pełnej wysokości w podatku odroczonym tj. w kwocie 49,2 mln zł (19%*258,9 mln zł) wynika z wprowadzenia moratoriów związanych z Covid-19 dla leasingobiorców. W ocenie Grupy na 31 grudnia 2020 roku nie występuje ryzyko utraty wartości aktywa z tytułu podatku odroczonego.

Wyliczenie efektywnej stopy podatkowej

	2020	2019
A. Zysk brutto	1 911,7	2 257,8
B. 19% zysku brutto	363,2	429,0
C. Zwiększenia - koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu, w tym:	215,7	172,6
podatek od niektórych instytucji finansowych	91,5	82,8
opłaty na rzecz BFG	54,8	38,5
odpis aktualizujący na należności w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	1,6	23,5
utworzenie rezerw na roszczenia sporne i inne aktywa	1,4	3,3
koszty spisania należności kredytowych i pozakredytowych	9,1	4,0
PFRON	1,4	1,4
koszty reprezentacji	0,7	0,6
rezerwy na ryzyko prawne kredytów hipotecznych w walutach oraz zwroty prowizji	48,1	12,4
inne	7,1	6,1
D. Zmniejszenia - przychody niepodlegające opodatkowaniu, w tym:	4,8	2,5
rozwiązanie rezerw na roszczenia sporne	0,7	0,9
wycena metodą praw własności spółek stowarzyszonych	3,1	1,3
inne	1,0	0,3
E. Podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat (B+C-D)	574,1	599,1
Efektywna stopa podatkowa (E : A)*	30,03%	26,53%

*) Na odchylenie w roku 2020 efektywnej stawki podatkowej powyżej 19% wpłynęły głównie:

- podatek od niektórych instytucji finansowych w wysokości 481,6 mln zł (435,7 mln zł w roku 2019),
- opłaty na rzecz BFG (składka na fundusz gwarancyjny banków oraz składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji) w wysokości 288,7 mln zł (202,3 mln zł w roku 2019),
- utworzenie rezerw na ryzyko prawne kredytów hipotecznych w walutach oraz na zwroty prowizji od przedpłaconych kredytów konsumenckich w wysokości 270,3 mln zł (48,3 mln zł w roku 2019).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Podatek bieżący

	2020	2019
Podatek bieżący ujęty w rachunku zysków i strat	628,4	628,1
Podatek bieżący ujęty w skumulowanych całkowitych dochodach	405,4	182,3
Razem podatek bieżący	1 033,8	810,4

13. Zysk oraz wartość księgowa przypadające na jedną akcję**Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję**

Wyliczenie podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję jednostki dominującej za rok 2020 oparte było na zysku netto w kwocie 1 337,6 mln zł (rok 2019: 1 658,7 mln zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących na koniec roku 2020 i 2019 w liczbie 130 100 000 sztuk.

	2020	2019
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	1 337,6	1 658,7
Średnia ważona ilość akcji zwykłych	130 100 000	130 100 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w zł)	10,28	12,75

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

W ciągu roku 2020 jak również w ciągu roku 2019 nie wystąpiły czynniki rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję. W opisywanych okresach ING Bank Śląski S.A. nie emitował obligacji zamiennych na akcje ani opcji na akcje. Kapitał zakładowy dzieli się w całości na akcje zwykłe (nie ma akcji uprzywilejowanych). Ze względu na powyższe wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

Wartość księgowa przypadająca na jedną akcję

Wyliczenie wartości księgowej przypadającej na jedną akcję jednostki dominującej za rok 2020 oparte było na kwocie kapitału własnego przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. w wysokości 18 618,3 mln zł (rok 2019: 15 223,3 mln zł) oraz liczbie akcji występujących na koniec roku 2020 i 2019 w liczbie 130 100 000 sztuk.

	2020	2019
Wartość księgowa	18 618,3	15 223,3
Liczba akcji	130 100 000	130 100 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	143,11	117,01

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

14. Kasa, środki w Banku Centralnym

	2020	2019
Gotówka i pozostałe środki pieniężne	723,1	733,9
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	144,2	669,0
Razem	867,3	1 402,9

Podmiot dominujący Grupy utrzymuje na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim rezerwę obowiązkową w wysokości 3,5% wartości depozytów otrzymanych przez jednostkę dominującą.

Średnia arytmetyczna stanu środków rezerwy obowiązkowej, którą podmiot dominujący Grupy zobligowany jest utrzymywać w danym okresie na rachunku bieżącym w NBP wyniosła:

- 774,7 mln zł dla okresu od 31.12.2020 r. do 30.01.2021 r.,
- 4 554,0 mln zł dla okresu od 31.12.2019 r. do 30.01.2020 r.

Środki rezerwy obowiązkowej utrzymywane na rachunku bieżącym w NBP są oprocentowane w okresie rezerwowym w wysokości ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej. Na 31 grudnia 2020 roku oprocentowanie wyniosło 0,1% w porównaniu do 0,5% na 31 grudnia 2019 roku.

15. Kredyty i inne należności udzielone innym bankom

	2020	2019
Rachunki bieżące	92,1	258,3
Lokaty międzybankowe, w tym:	0,0	74,1
lokaty jednodniowe	0,0	74,1
Kredyty i pożyczki	344,3	204,0
Złożone depozyty zabezpieczające typu call	268,7	262,1
Razem (brutto)	705,1	798,6
Odpis na oczekiwane straty kredytowe, w tym:	-0,5	0,0
dotyczący kredytów i pożyczek	-0,5	0,0
Razem (netto)	704,6	798,5

Kredyty i inne należności udzielone innym bankom według terminów zapadalności

	2020	2019
do 1 miesiąca	376,7	600,5
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	10,1	0,0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	18,9	0,0
powyżej 1 roku do 5 lat	299,4	198,0
Razem (brutto)	705,1	798,5

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

16. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

	2020	2019
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 910,7	1 224,2
wycena instrumentów pochodnych*	1 199,8	554,3
pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	710,9	669,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	436,0	498,4
obligacje Skarbu Państwa	419,2	480,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	16,8	17,8
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	274,9	171,5
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	107,0	160,4
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	106,2	160,3
instrumenty kapitałowe	0,8	0,1
Razem	2 017,7	1 384,6

*) Szczegółowe ujawnienia na temat wartości nominalnych instrumentów pochodnych oraz ich wyceny w podziale na poszczególne typy instrumentów pochodnych wraz z terminami pozostałymi do ich realizacji zostały zaprezentowane w notcie nr 17. *Wycena instrumentów pochodnych*.

Począwszy od skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2020 Grupa utworzyła w aktywach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej nową pozycję o nazwie *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy*, do której zostały przeniesione kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (wcześniej prezentowane w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone klientom*), instrumenty kapitałowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz aktywa przeznaczone do obrotu. Zmiana została opisana w rozdziale IV. *Porównywalność danych finansowych*.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych) według terminów zapadalności

	2020				2019			
	pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	OGÓŁEM	pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	OGÓŁEM
bez określonego terminu	-	-	0,8	0,8	-	-	0,1	0,1
do 1 miesiąca	278,6	-	-	278,6	174,8	-	-	174,8
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0,0	4,2	-	4,2	-	1,3	-	1,3
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	218,3	18,9	-	237,2	27,0	37,6	-	64,6
powyżej 1 roku do 5 lat	142,3	60,7	-	203,0	134,4	84,7	-	219,1
powyżej 5 lat	71,7	11,2	-	82,9	333,7	25,5	-	359,2
dla których termin zapadalności upłynął	-	11,2	-	11,2	-	11,2	-	11,2
Razem	710,9	106,2	0,8	817,9	669,9	160,3	0,1	830,3

17. Wycena instrumentów pochodnych

W tabeli poniżej zostały zaprezentowane wartości nominalne instrumentów pochodnych, których wycena prezentowana jest w aktywach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy (wycena dodatnia) oraz zobowiązaniach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy (wycena ujemna) skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy. Nominały instrumentów pochodnych w przypadku transakcji jednowalutowych zostały zaprezentowane w kwotach zakupionych, natomiast w przypadku transakcji dwuwalutowych zaprezentowano zarówno kwoty zakupione jak i sprzedane.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

	Wycena do wartości godziwej		Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem
	Aktywa	Zobowią- zania	poniżej 3 miesięcy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	
Instrumenty pochodne na stopę procentową, w tym:	837,3	675,8	71 158,8	120 369,1	344 556,9	536 084,8
<i>rozliczane przez CCP</i>	495,5	402,2	66 100,9	104 039,8	290 844,4	460 985,1
kontrakty na przyszłą stopę procentową FRA - PLN	3,8	3,7	34 944,0	16 040,0	3 996,0	54 980,0
swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	742,4	568,5	34 505,4	97 119,1	324 204,2	455 828,7
swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	88,4	101,1	1 400,6	3 461,0	11 152,2	16 013,8
swapy na stopę procentową (IRS USD) fixed - float	1,7	1,5	82,0	2 273,8	4 819,0	7 174,8
opcje CAP - EUR	0,9	0,9	226,8	1 475,2	321,5	2 023,5
opcje CAP - PLN	0,1	0,1	0,0	0,0	64,0	64,0
Walutowe instrumenty pochodne, w tym:	351,9	371,8	24 579,2	22 073,9	5 123,7	51 776,8
kontrakty walutowe (swap, forward), w tym:	299,7	216,9	23 185,1	13 118,4	2 980,9	39 284,4
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/PLN	159,3	66,3	11 122,0	4 774,9	786,1	16 683,0
kontrakty walutowe (swap, forward) USD/PLN	77,1	46,5	4 720,5	3 481,7	549,8	8 752,0
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/USD	9,5	34,1	1 942,2	1 071,1	370,8	3 384,1
kontrakty walutowe (swap, forward) pozostałe pary walut	53,8	70,0	5 400,4	3 790,7	1 274,2	10 465,3
CIRS, w tym:	43,8	143,2	44,7	4 909,9	2 142,8	7 097,4
CIRS CHF/PLN (float-float)	6,9	10,7	0,0	0,0	196,0	196,0
CIRS EUR/PLN (float-float)	36,9	20,7	44,7	127,3	1 946,8	2 118,8
CIRS EUR/PLN (fixed-fixed)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIRS EUR/USD (float-float)	0,0	109,7	0,0	3 718,9	0,0	3 718,9
CIRS USD/CHF (float-float)	0,0	2,1	0,0	1 063,7	0,0	1 063,7
opcje walutowe (nabyte), w tym:	12,1	-0,3	674,7	2 022,8	0,0	2 697,5
opcje CHF/PLN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
opcje EUR/PLN	0,0	-0,3	0,4	0,0	0,0	0,4
opcje USD/PLN	12,1	0,0	674,3	2 022,8	0,0	2 697,1
opcje walutowe (sprzedane)	-3,7	12,0	674,7	2 022,8	0,0	2 697,5
opcje EUR/PLN	-3,7	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4
opcje USD/PLN	0,0	12,0	674,3	2 022,8	0,0	2 697,1
Bieżące transakcje pozabilansowe, w tym:	7,7	15,0	7 128,8	0,0	0,0	7 128,8
operacje wymiany walutowej	7,7	15,0	7 123,8	-	-	7 123,8
operacje papierami wartościowymi	0,0	0,0	5,0	-	-	5,0
Wycena pozostałych instrumentów finansowych	2,9	2,7	-	-	-	-
Razem	1 199,8	1 065,3	102 866,8	142 443,0	349 680,6	594 990,4

W kwocie wyceny instrumentów pochodnych do wartości godziwej ujęto korektę wyceny z tytułu ryzyka kredytowego związanego z niewypłacalnością kontrahenta (CVA) oraz niewypłacalnością Grupy (DVA).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	Wycena do wartości godziwej		Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem
	Aktywa	Zobowią- zania	poniżej 3 miesięcy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	
Instrumenty pochodne na stopę procentową, w tym:	429,9	555,8	54 656,9	114 843,5	301 532,9	471 033,3
<i>rozliczane przez CCP</i>	140,7	198,0	52 056,8	109 945,90	288 712,10	450 714,8
kontrakty na przyszłą stopę procentową FRA - PLN	0,4	0,7	26 047,0	24 960,0	4 000,0	55 007,0
swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	308,5	341,6	26 676,6	84 628,1	277 592,7	388 897,4
swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	86,1	178,4	926,3	2 889,1	12 654,2	16 469,6
swapy na stopę procentową (IRS USD) fixed - float	31,5	31,7	1 006,4	1 666,8	5 761,1	8 434,3
opcje CAP - EUR	3,3	3,3	0,6	698,4	1 458,1	2 157,1
opcje CAP - PLN	0,1	0,1	0,0	1,1	66,8	67,9
Walutowe instrumenty pochodne, w tym:	118,5	105,6	18 093,5	11 510,2	8 382,2	37 985,9
kontrakty walutowe (swap, forward), w tym:	87,7	75,4	16 887,8	9 135,0	1 449,3	27 472,1
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/PLN	26,4	34,1	5 067,2	3 455,2	362,2	8 884,6
kontrakty walutowe (swap, forward) USD/PLN	37,3	25,9	2 177,5	1 169,3	77,6	3 424,4
kontrakty walutowe (swap, forward) EUR/USD	12,3	4,5	6 853,3	2 831,0	101,5	9 785,8
kontrakty walutowe (swap, forward) pozostałe pary walut	11,7	10,9	2 789,8	1 679,5	908,0	5 377,3
CIRS, w tym:	13,4	10,9	1 192,9	1 492,4	1 510,5	4 195,8
CIRS CHF/PLN (float-float)	3,8	6,0	0,0	0,0	187,4	187,4
CIRS EUR/PLN (float-float)	9,3	2,2	124,8	641,6	1 323,1	2 089,5
CIRS EUR/PLN (fixed-fixed)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIRS EUR/USD (float-float)	0,3	0,0	0,0	850,8	0,0	850,8
CIRS USD/CHF (float-float)	0,0	2,7	1 068,1	0,0	0,0	1 068,1
opcje walutowe (nabyte), w tym:	20,1	0,9	6,4	879,3	2 711,2	3 596,9
opcje CHF/PLN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
opcje EUR/PLN	2,6	0,9	5,9	879,1	0,0	885,0
opcje USD/PLN	17,5	0,0	0,5	0,2	2 711,2	2 711,9
opcje walutowe (sprzedane)	-2,7	18,4	6,4	3,5	2 711,2	2 721,1
opcje EUR/PLN	-2,7	0,9	5,9	3,3	0,0	9,2
opcje USD/PLN	0,0	17,5	0,5	0,2	2 711,2	2 711,9
Bieżące transakcje pozabilansowe, w tym:	0,4	0,4	1 728,5	0,0	0,0	1 728,5
operacje wymiany walutowej	0,4	0,4	1 726,2	-	-	1 726,2
operacje papierami wartościowymi	0,0	0,0	2,3	-	-	2,3
Wycena pozostałych instrumentów finansowych	5,5	5,4	-	-	-	-
Razem	554,3	667,2	74 478,9	126 353,7	309 915,1	510 747,7

Instrumenty pochodne stopy procentowej IRS/FRA „rozliczane do rynku” (ang.: „settled to market”)

Instrumenty pochodne stopy procentowej IRS/FRA przekazane do rozliczania za pośrednictwem centralnych kontrahentów/CCP rozliczane są zgodnie z podejściem „settlement-to-market/rozliczenie do rynku”. Zgodnie z warunkami wspomnianej usługi, ekspozycja bilansowa wynikająca z transakcji jest codziennie rozliczana w oparciu o zmianę wartości godziwej poszczególnych transakcji. W związku z tym nie jest składany depozyt zabezpieczający Variation Margin. Wartość bilansowa poszczególnych transakcji uwzględnia przepływy realizowane w ramach dziennego rozliczenia ekspozycji z nich wynikających.

Wbudowane instrumenty pochodne

Na koniec roku 2020 i 2019 Grupa posiadała depozyty w PLN, w które wbudowane są instrumenty pochodne. Instrumentami wbudowanymi są opcje walutowe. Wartość wyceny instrumentów wbudowanych na 31 grudnia 2020 roku wynosiła 0,02 mln zł w porównaniu z 0,01 mln zł według stanu na 31 grudnia 2019 roku.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

18. Rachunkowość zabezpieczeń

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym za rok 2020 (podobnie jak za rok 2019) Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. W tabeli poniżej zaprezentowano wycenę instrumentów zabezpieczających w podziale na instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych oraz instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne. Wycena instrumentów zabezpieczających prezentowana jest w pozycji *Pochodne instrumenty zabezpieczające* w aktywach (wycena dodatnia) i zobowiązaniach (wycena ujemna) skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy.

	2020		2019	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	1 194,8	513,9	846,1	474,8
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych	0,0	44,6	5,5	71,2
Razem pochodne instrumenty zabezpieczające	1 194,8	558,5	851,6	546,0

Szczegółowe informacje na temat stosowanej w Grupie rachunkowości zabezpieczeń zamieszczone są w dalszej części sprawozdania w nocie nr III.8 *Rachunkowość zabezpieczeń* w rozdziale *Zarządzanie ryzykiem i kapitałem*.

19. Inwestycyjne papiery wartościowe

	2020			2019		
	Etap 1			Etap 1		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	21 397,2	-3,8	21 393,4	21 248,0	-4,0	21 244,0
dłużne papiery wartościowe, w tym:	21 239,5	-3,8	21 235,7	21 137,4	-4,0	21 133,4
obligacje Skarbu Państwa	18 611,4	-3,4	18 608,0	18 686,1	-3,7	18 682,4
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 057,9	-0,2	1 057,7	982,8	-0,2	982,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 078,2	-0,1	1 078,1	1 021,5	0,0	1 021,5
obligacje Rządu Austriackiego	492,0	-0,1	491,9	447,0	-0,1	446,9
instrumenty kapitałowe, w tym:	157,7	0,0	157,7	110,6	0,0	110,6
Biurowo Informacji Kredytowej S.A.	70,3	0,0	70,3	63,8	0,0	63,8
Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	19,2	0,0	19,2	14,7	0,0	14,7
pozostałe	68,2	0,0	68,2	32,1	0,0	32,1
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	33 546,0	-5,9	33 540,1	12 582,0	-1,6	12 580,4
dłużne papiery wartościowe, w tym	33 546,0	-5,9	33 540,1	12 582,0	-1,6	12 580,4
obligacje Skarbu Państwa	17 985,6	-3,4	17 982,2	5 963,6	-0,8	5 962,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	4 095,1	-0,8	4 094,3	3 273,3	-0,6	3 272,7
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	2 103,9	-0,5	2 103,4	508,6	-0,1	508,5
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	6 171,4	-0,5	6 170,9	2 606,5	-0,1	2 606,4
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 017,4	-0,7	3 016,7	0,0	0,0	0,0
bony skarbowe	172,6	0,0	172,6	0,0	0,0	0,0
bony pieniężne NBP	0,0	0,0	0,0	230,0	0,0	230,0
Razem	54 943,2	-9,7	54 933,5	33 830,0	-5,6	33 824,4

Wartość prezentowana w pozycji *instrumenty kapitałowe* w kategorii wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody obejmuje inwestycje w akcje i udziały wyemitowane przez podmioty, które są uważane za istotne z punktu widzenia działalności Grupy. Podejście do wyceny do wartości godziwej tych instrumentów zostało opisane w dalszej części sprawozdania w nocie nr 38.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Wartość Godziwa. Z tytułu posiadanych akcji Grupa otrzymała w 2020 roku przychód w postaci dywidend w wysokości 8,4 mln zł (7,0 mln zł w roku 2019), który został zaprezentowany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji *Wynik na sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend*.

W roku 2020 i 2019 Grupa nie dokonywała sprzedaży z portfela papierów kapitałowych.

Inwestycyjne papiery wartościowe - zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe

	2020			2019		
	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	OGÓŁEM	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	OGÓŁEM
	Etap 1			Etap 1		
Odpis na początek okresu	4,0	1,6	5,6	4,7	2,3	7,0
Zmiany w okresie, w tym:	-0,2	4,3	4,1	-0,7	-0,7	-1,4
utworzenia i rozwiązania w okresie	-0,2	4,3	4,1	-0,7	-0,7	-1,4
Odpis na koniec okresu	3,8	5,9	9,7	4,0	1,6	5,6

W 2020 roku istotnie wzrósł wolumen inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według amortyzowanego kosztu co przełożyło się na wzrost odpisu na oczekiwane straty kredytowe w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 2019 roku, zmiany w wartości brutto inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu nie miały istotnego wpływu na poziom odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

W 2020 i 2019 roku nie miały miejsca transfery inwestycyjnych papierów wartościowych między etapami o różnym sposobie wyceny oczekiwanych strat kredytowych.

Inwestycyjne papiery wartościowe według terminów zapadalności

	2020			2019		
	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	OGÓŁEM	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	wyceniane według amortyzowanego kosztu	OGÓŁEM
bez określonego terminu	157,7	0,0	157,7	110,6	0,0	110,6
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0,0	172,6	172,6	0,0	388,9	388,9
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 787,8	2 415,5	6 203,3	1 005,1	2 715,3	3 720,4
powyżej 1 roku do 5 lat	8 009,8	20 423,1	28 432,9	9 252,0	5 809,8	15 061,8
powyżej 5 lat	9 438,1	10 528,9	19 967,0	10 876,3	3 666,4	14 542,7
Razem	21 393,4	33 540,1	54 933,5	21 244,0	12 580,4	33 824,4

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

20. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość rynkowa aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań

	2020	2019
Obligacje z portfela aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy:		
obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (transakcje sell-buy-back)	197,7	80,0
Obligacje i należności kredytowe z portfela aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu:		
obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (transakcje repo)	756,8	30,0
wierzytelności hipoteczne stanowiące zabezpieczenie listów zastawnych	3 017,7	632,7
Obligacje z portfela aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		
obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	681,4	574,8
obligacje Rządu Austriackiego stanowiące zabezpieczenie rozliczeń dokonywanych z LCH	490,2	445,4
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego stanowiące zabezpieczenie rozliczeń dokonywanych z LCH	127,1	0,0
obligacje skarbowe stanowiące blokadę pod zobowiązanie do zapłaty z tytułu składki na fundusz gwarancyjny banków	139,4	87,4
obligacje skarbowe stanowiące blokadę pod zobowiązanie do zapłaty z tytułu składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków	131,1	88,4
papiery wartościowe jako depozyt zabezpieczający pod rozliczenie transakcji w EUREX	119,5	45,7
obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego przez spółkę zależną z Europejskiego Banku Inwestycyjnego	67,3	128,7
obligacje skarbowe stanowiące wniesienie zabezpieczenia w papierach wartościowych z tytułu wstępnego depozytu rozliczeniowego	33,1	60,0
papiery wartościowe na rachunku w Euroclear, przeznaczone na zabezpieczenie pod transakcje nie przekazane do izb clearingowych	25,1	3,0
obligacje stanowiące zabezpieczenie pod fundusz rozliczeniowy	11,0	10,0
obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie w rejestrze zabezpieczeń listów zastawnych	13,4	14,8

Blokowanie papierów wartościowych odbywa się z uwzględnieniem warunków wynikających z:

- Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku,
- z zawartych umów,
- zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu.

Grupa posiada zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych, których zabezpieczeniem są wskazane powyżej wierzytelności hipoteczne. Na koniec 2020 i 2019 roku wartość nominalna wyemitowanych listów zastawnych wynosiła 400 mln zł. Szczegółowe informacje na temat wyemitowanych listów zastawnych znajdują się w nocie 31. *Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych.*

Grupa posiada złożone depozyty zabezpieczające typu call stanowiące zabezpieczenie transakcji na instrumentach pochodnych. Należności z tego tytułu prezentowane są w nocie nr 15. *Kredyty i inne należności udzielone innym bankom oraz w nocie nr 21. Kredyty i inne należności udzielone klientom.*

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Papiery wartościowe nie stanowiące aktywów Grupy przyjęte jako zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu

Wartość rynkowa papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji typu buy-sell-back / reverse repo wynosiła 270,6 mln zł według stanu na 31 grudnia 2020 roku w porównaniu do 169,7 mln zł według stanu na 31 grudnia 2019 roku.

Na 31 grudnia 2020 roku papiery o wartości 246,9 mln zł były przedmiotem dalszej odsprzedaży (w porównaniu do 165,9 mln zł na 31 grudnia 2019 roku).

Do aktywów o ograniczonej możliwości dysponowania poza instrumentami prezentowanymi w niniejszej notcie zalicza się także wartość rezerwy obowiązkowej, którą jednostka dominująca Grupy zobowiązana jest utrzymywać na rachunku bieżącym w NBP. Więcej informacji na temat rezerwy obowiązkowej zawarto w notcie nr 14. *Kasa, środki w Banku Centralnym*.

21. Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu

	2020			2019		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Portfel kredytowy, w tym:	125 992,4	-3 270,3	122 722,1	118 277,0	-2 446,0	115 831,0
Bankowość korporacyjna	70 159,9	-2 183,2	67 976,7	69 916,7	-1 686,0	68 230,7
kredyty w rachunku bieżącym	9 549,9	-567,8	8 982,1	11 515,3	-515,8	10 999,5
kredyty i pożyczki terminowe	42 928,5	-1 417,7	41 510,8	41 166,6	-1 067,4	40 099,2
należności leasingowe	9 832,1	-134,5	9 697,6	9 396,8	-62,1	9 334,7
należności faktoringowe	4 857,1	-62,6	4 794,5	5 333,4	-40,1	5 293,3
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 992,3	-0,6	2 991,7	2 504,6	-0,6	2 504,0
Bankowość detaliczna	55 832,5	-1 087,1	54 745,4	48 360,3	-760,0	47 600,3
kredyty i pożyczki hipoteczne	47 901,1	-279,3	47 621,8	40 771,7	-174,3	40 597,4
kredyty w rachunku bieżącym	655,0	-60,7	594,3	645,2	-48,7	596,5
pozostałe kredyty i pożyczki	7 276,4	-747,1	6 529,3	6 943,4	-537,0	6 406,4
Inne należności, w tym:	1 933,3	-0,1	1 933,2	2 296,8	0,0	2 296,8
złożone depozyty zabezpieczające typu call	1 272,2	0,0	1 272,2	1 598,6	0,0	1 598,6
pozostałe należności	661,1	-0,1	661,0	698,2	0,0	698,2
Razem	127 925,7	-3 270,4	124 655,3	120 573,8	-2 446,0	118 127,8

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Kredyty i inne należności udzielone klientom według terminów zapadalności

	2020	2019
do 1 miesiąca	14 311,5	17 289,7
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	5 229,9	4 160,1
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	19 331,2	16 054,2
powyżej 1 roku do 5 lat	39 538,1	39 261,9
powyżej 5 lat	47 413,6	42 023,4
dla których termin zapadalności upłynął	2 101,4	1 784,5
Razem	127 925,7	120 573,8

21.1. Należności z tytułu leasingu finansowego

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku największy udział w portfelu przedmiotów oddanych w leasing stanowiły pojazdy (49% wartości portfela), jednocześnie odnotowano 3,3% wzrost wartości nowych umów finansowania pojazdów w stosunku do końca roku 2019.

Znaczny udział w portfelu stanowią również maszyny i urządzenia (32% wartości portfela) przy jednoczesnym wzroście o 9,4% w stosunku do wartości finansowanych maszyn i urządzeń z końca roku 2019, pozostałe ruchomości stanowiły 10% wartości portfela (wzrost o 3,1% w stosunku do końca roku 2019).

Jednocześnie zmniejszyło się w 2020 roku zaangażowanie finansowe w obszarze leasingu nieruchomości - 10% wartości portfela (spadek o 10,9% w stosunku do końca roku 2019).

Przyszłe minimalne płatności leasingowe, które mają być otrzymane przez Grupę z tytułu umów leasingowych przedstawiają się następująco:

	2020	2019
poniżej 1 roku	3 735,8	3 269,9
od 1 roku do 2 lat	2 507,3	2 527,5
od 2 do 3 lat	1 802,5	1 667,4
od 3 do 4 lat	1 022,0	1 073,5
od 4 do 5 lat	436,7	499,5
powyżej 5 lat	327,8	359,1
Razem	9 832,1	9 396,8

Należności brutto z tytułu leasingu finansowego, które mają być otrzymane przez Grupę z tytułu umów leasingowych przedstawiają się następująco:

	2020	2019
poniżej 1 roku	3 923,7	3 509,6
od 1 roku do 2 lat	2 619,0	2 678,5
od 2 do 3 lat	1 864,4	1 752,3
od 3 do 4 lat	1 051,2	1 117,0
od 4 do 5 lat	448,9	518,0
powyżej 5 lat	340,8	380,1
Razem	10 248,0	9 955,5

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych przedstawia się następująco:

	2020	2019
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	10 248,0	9 955,5
Niezapadłe odsetki	415,9	558,7
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	9 832,1	9 396,8

Przychody zrealizowane przez Grupę z tytułu umów leasingu finansowego przedstawiają się następująco:

	2020	2019
Zysk ze sprzedaży środków trwałych (przedmiotów leasingu)	4,3	3,4
Przychody odsetkowe z inwestycji leasingowej netto	243,9	286,2
Zmienne opłat leasingowe (prowinzje od umów)	10,2	10,4
Razem	258,4	300,0

W roku 2020 i 2019 nie stwierdzono przypadków występowania istotnych modyfikacji umów leasingu finansowego.

Sposób zarządzania ryzykiem przez leasingodawcę związanym z wszelkimi prawami, jakie zachowuje on w odniesieniu do bazowych składników aktywów

W umowach leasingu finansowego leasingobiorca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu.

Podstawowym zabezpieczeniem kontraktów leasingowych są przedmioty leasingu, dotyczy to wszystkich umów, z uwagi na konstrukcję standardowej umowy leasingowej oraz fakt, iż własność przedmiotu leasingu pozostaje do czasu zakończenia umowy po stronie leasingodawcy. Przedmioty leasingu są ubezpieczane w pełnym zakresie przez Grupę lub przez Klienta w zaakceptowanych przez Grupę towarzystwach ubezpieczeniowych. Przed zawarciem umowy leasingu Grupa dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta oraz oceny ryzyka związanego z przedmiotem leasingu. Dodatkowo, mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Grupa dąży do zawierania dodatkowych umów zabezpieczeń. Typ i wartość wymaganych zabezpieczeń są uzależnione od kwoty i przedmiotu finansowania, parametrów leasingu (np. udział własny, okres finansowania, wartość rezydualna). Zgodnie z warunkami umów leasingu w przypadku wypowiedzenia umowy leasingu należności z niej wynikające stają się wymagalne. Dodatkowo w ramach realizacji zabezpieczeń Grupa przejmuje przedmiot leasingu i niezwłocznie dąży do zagospodarowania go w możliwie jak najkorzystniejszy sposób (sprzedaż, releasing).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

21.2. Jakość portfela kredytowego

	2020			2019		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Bankowość korporacyjna	70 159,9	-2 183,2	67 976,7	69 916,7	-1 686,0	68 230,7
aktywa w Etapie 1	59 222,1	-192,1	59 030,0	61 733,3	-67,0	61 666,3
aktywa w Etapie 2	7 842,2	-227,7	7 614,5	5 261,7	-144,9	5 116,8
aktywa w Etapie 3	3 094,3	-1 763,4	1 330,9	2 920,2	-1 474,1	1 446,1
w tym aktywa indywidualnie istotne	1 966,6	-969,5	997,1	2 005,3	-885,5	1 119,8
aktywa POCI	1,3	0,0	1,3	1,5	0,0	1,5
Bankowość detaliczna	55 832,5	-1 087,1	54 745,4	48 360,3	-760,0	47 600,3
aktywa w Etapie 1	52 646,0	-150,2	52 495,8	44 045,1	-56,2	43 988,9
aktywa w Etapie 2	2 129,6	-181,8	1 947,8	3 706,6	-268,9	3 437,7
w tym kredyty hipoteczne indeksowane do CHF	587,2	-14,8	572,4	907,0	-48,5	858,5
aktywa w Etapie 3	1 054,7	-755,1	299,6	608,6	-434,9	173,7
w tym kredyty hipoteczne indeksowane do CHF	24,1	-11,6	12,5	8,9	-4,2	4,7
aktywa POCI	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
Razem	125 992,4	-3 270,3	122 722,1	118 277,0	-2 446,0	115 831,0
łącznie aktywa w Etapie 1	111 868,1	-342,3	111 525,8	105 778,4	-123,2	105 655,2
łącznie aktywa w Etapie 2	9 971,8	-409,5	9 562,3	8 968,3	-413,8	8 554,5
łącznie aktywa w Etapie 3	4 149,0	-2 518,5	1 630,5	3 528,8	-1 909,0	1 619,8
łącznie aktywa POCI	3,5	0,0	3,5	1,5	0,0	1,5

Grupa identyfikuje aktywa finansowe POCI, których wartość bilansowa na 31 grudnia 2020 roku wynosi 3,5 mln zł (1,5 mln zł na 31 grudnia 2019 roku). Są to ekspozycje z tytułu wierzytelności z utratą wartości nabyte w związku z przejściem w roku 2017 Bieszczadzkiej SKOK oraz ekspozycje, które w wyniku restrukturyzacji zostały istotnie zmodyfikowane, co wiązało się z koniecznością usunięcia pierwotnego zaangażowania kredytowego i ponownym ujęciem aktywa w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

W 2020 roku, ekspozycje kredytowe w kwocie 6 642,9 mln zł podlegały modyfikacji kontraktowych przepływów pieniężnych, które nie skutkowały ich wyłączeniem i ponownym ujęciem składnika aktywów finansowych (dla porównania w roku 2019 ekspozycje te wynosiły 1 144,0 mln zł).

Modyfikacje kontraktowych przepływów pieniężnych, które nie skutkują ich wyłączeniem i ponownym ujęciem składnika aktywów finansowych czyli prowadzą do ujęcia zysków lub strat z modyfikacji wynikają z przesłanek biznesowych lub zdarzeń z zakresu ryzyka kredytowego w postaci ugodnień (forbearance) przyznanych klientom. W przypadku wystąpienia przesłanek biznesowych sposób ustalania odpisów na oczekiwane straty kredytowe nie ulega zmianie. Przyznanie klientom ugodnień (forbearance) świadczy o istotnym wzroście ryzyka kredytowego, skutkującego klasyfikacją do Etapu 2, w przypadku przyznania kolejnego ugodnienia następuje klasyfikacja do Etapu 3 zgodnie z zasadami szacowania odpisów z tytułu utraty wartości opisany w pkt. 14.13. *Utrata wartości*.

Dla aktywów finansowych, w przypadku których przepływy pieniężne wynikające z umowy uległy modyfikacji w trakcie okresu sprawozdawczego, podczas gdy odpowiadający im odpis na oczekiwane straty kredytowe był wyceniany w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia, zamortyzowany koszt przed modyfikacją wyniósł 795,7 mln zł, a strata netto z tytułu modyfikacji wyniosła -1,7 mln zł (w roku 2019 odpowiednio: 208,9 mln zł i -1,8 mln zł).

Wartość bilansowa brutto na koniec okresu sprawozdawczego aktywów finansowych, które od momentu początkowego ujęcia uległy modyfikacji w momencie, w którym odpis na oczekiwane straty kredytowe był wyceniany w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia, i w przypadku których odpis na oczekiwane straty kredytowe uległ w trakcie okresu sprawozdawczego

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

zmianie na kwotę równą 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym wynosiła na 31 grudnia 2020 roku 173,2 mln zł w porównaniu z 25,9 mln zł na koniec roku 2019.

Sprzedaż wierzytelności niepracujących

W roku 2020 Grupa dokonała następujących transakcji sprzedaży wierzytelności niepracujących:

- portfel korporacyjny
  - W dniu 24 lutego 2020 roku Grupa zawarła umowę dotyczącą sprzedaży należności korporacyjnych z portfela z rozpoznaną utratą wartości. W wyniku transakcji portfel należności dotkniętych utratą wartości zmniejszył się o 8,3 mln zł. Pozytywny wpływ transakcji na wynik brutto Grupy wyniósł 4,1 mln zł.

W roku 2019 Grupa dokonała następujących transakcji sprzedaży wierzytelności niepracujących:

- portfel korporacyjny
  - W dniu 31 stycznia 2019 roku Grupa zawarła umowę dotyczącą sprzedaży należności korporacyjnych z portfela z rozpoznaną utratą wartości. W wyniku transakcji portfel należności dotkniętych utratą wartości zmniejszył się o 117,4 mln zł. Pozytywny wpływ transakcji na wynik brutto Grupy wyniósł 9,8 mln zł.
- portfel detaliczny
  - W dniach 21 i 22 listopada 2019 roku Grupa zawarła umowę dotyczącą sprzedaży należności detalicznych i korporacyjnych z portfela z rozpoznaną utratą wartości. W wyniku transakcji portfel należności dotkniętych utratą wartości zmniejszył się o 219,6 mln zł. Pozytywny wpływ transakcji na wynik brutto Grupy wyniósł 24,5 mln zł.

Wynik na sprzedaży wierzytelności jest prezentowany w linii *Zysk z tytułu sprzedaży wierzytelności w Odpisach na oczekiwane straty kredytowe* w rachunku zysków i strat.

Zabezpieczenia

Zgodnie z polityką kredytową Grupa przyjmuje zabezpieczenia spłaty udzielonych kredytów, ustanowione na rachunkach kredytobiorców oraz zabezpieczenia na majątku kredytobiorców. Więcej informacji na temat zabezpieczeń zaprezentowano w rozdziale *Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem* w punkcie nr II. *Ryzyko kredytowe*.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe

2020

	Bankowość korporacyjna				Bankowość detaliczna				OGÓŁEM
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem	
Odpis na początek okresu	67,0	144,9	1 474,1	1 686,0	56,2	268,9	434,9	760,0	2 446,0
Zmiany w okresie, w tym:	125,1	82,8	289,3	497,2	94,0	-87,1	320,2	327,1	824,3
odpisy na kredyty udzielone w okresie	77,1	-	-	77,1	55,9	-	-	55,9	133,0
transfer do Etapu 1	6,6	-41,8	-4,3	-39,5	23,9	-106,8	-6,6	-89,5	-129,0
transfer do Etapu 2	-19,6	149,5	-7,9	122,0	-4,5	74,7	-11,6	58,6	180,6
transfer do Etapu 3	-1,6	-25,1	259,6	232,9	-2,7	-51,2	295,7	241,8	474,7
zmiana oszacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe	51,0	-1,1	63,7	113,6	21,4	-4,9	33,8	50,3	163,9
wyłączenie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-67,6	-67,6	-	-	-9,6	-9,6	-77,2
naliczenia i spisania odsetek efektywnych	-	-	54,7	54,7	-	-	30,7	30,7	85,4
pozostałe	11,6	1,3	-8,9	4,0	-	1,1	-12,2	-11,1	-7,1
Odpis na koniec okresu	192,1	227,7	1 763,4	2 183,2	150,2	181,8	755,1	1 087,1	3 270,3

2019

	Bankowość korporacyjna				Bankowość detaliczna				OGÓŁEM
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem	
Odpis na początek okresu	68,4	149,6	1 306,4	1 524,4	45,8	275,2	424,6	745,6	2 270,0
Zmiany w okresie, w tym:	-1,4	-4,7	167,7	161,6	10,4	-6,3	10,3	14,4	176,0
odpisy na kredyty udzielone w okresie	36,0	-	-	36,0	37,2	-	-	37,2	73,2
transfer do Etapu 1	3,5	-35,7	-4,9	-37,1	4,9	-64,6	-4,0	-63,7	-100,8
transfer do Etapu 2	-17,7	91,0	-8,2	65,1	-13,0	139,2	-19,8	106,4	171,5
transfer do Etapu 3	-5,2	-27,6	433,3	400,5	-1,9	-36,8	191,0	152,3	552,8
zmiana oszacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe	-18,0	-32,4	-43,5	-93,9	-16,9	-44,5	-2,7	-64,1	-158,0
wyłączenie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-228,6	-228,6	-	-	-153,1	-153,1	-381,7
naliczenia i spisania odsetek efektywnych	-	-	26,7	26,7	-	-	-	0,0	26,7
pozostałe	-	-	-7,1	-7,1	0,1	0,4	-1,1	-0,6	-7,7
Odpis na koniec okresu	67,0	144,9	1 474,1	1 686,0	56,2	268,9	434,9	760,0	2 446,0

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Uzgodnienie wartości bilansowej brutto

Zmiany wartości bilansowej brutto portfela kredytowego wpływają na poziom odpisów na oczekiwane straty kredytowe przede wszystkim poprzez uruchomienia kredytów w okresie, transfery między Etapami oraz spłaty dokonane przez kredytobiorców. Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie zmian wartości bilansowej brutto w podziale na Etapy.

2020

	Bankowość korporacyjna					Bankowość detaliczna					OGÓŁEM
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Razem	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Razem	
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	61 733,3	5 261,7	2 920,2	1,5	69 916,7	44 045,1	3 706,6	608,6	0,0	48 360,3	118 277,0
Zmiany w okresie, w tym:	-2 511,2	2 580,5	174,1	-0,2	243,2	8 600,9	-1 577,0	446,1	2,2	7 472,2	7 715,4
kredyty udzielone w okresie	17 502,0	-	-	-0,2	17 501,8	12 292,1	-	-	2,2	12 294,3	29 796,1
spłaty (całkowite i częściowe) oraz uruchomienia nowych transz	-15 260,3	-1 566,6	-364,1	-	-17 191,0	-3 943,8	-559,4	-44,6	-	-4 547,8	-21 738,8
naliczenia odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	134,2	-	134,2	-	-	28,0	-	28,0	162,2
transfer do etapu 1	1 276,5	-1 266,8	-9,7	-	0,0	1 213,8	-1 204,7	-9,1	-	0,0	0,0
transfer do etapu 2	-5 706,0	5 726,7	-20,7	-	0,0	-693,0	716,8	-23,8	-	0,0	0,0
transfer do etapu 3	-323,4	-312,8	636,2	-	0,0	-268,2	-265,0	533,2	-	0,0	0,0
wyłączenie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-67,6	-	-67,6	-	-	-9,6	-	-9,6	-77,2
korekta wartości z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w CHF	-	-	-	-	0,0	-	-264,7	-	-	-264,7	-264,7
spisania odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	-134,2	-	-134,2	-	-	-28,0	-	-28,0	-162,2
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	59 222,1	7 842,2	3 094,3	1,3	70 159,9	52 646,0	2 129,6	1 054,7	2,2	55 832,5	125 992,4

2019

	Bankowość korporacyjna					Bankowość detaliczna					OGÓŁEM
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Razem	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Razem	
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	56 152,8	5 897,1	2 335,5	0,0	64 385,4	34 213,3	5 058,4	569,5	0,0	39 841,2	104 226,6
Zmiany w okresie, w tym:	5 580,5	-635,4	584,7	1,5	5 531,3	9 831,8	-1 351,8	39,1	0,0	8 519,1	14 050,4
kredyty udzielone w okresie	18 357,3	-	-	1,5	18 358,8	15 685,2	-	-	-	15 685,2	34 044,0
spłaty (całkowite i częściowe) oraz uruchomienia nowych transz	-10 512,3	-1 742,5	-387,0	-	-12 641,8	-6 230,3	-674,4	-29,8	-	-6 934,5	-19 576,3
naliczenia odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	100,3	-	100,3	-	-	31,0	-	31,0	131,3
transfer do etapu 1	2 107,1	-2 097,2	-9,9	-	0,0	2 047,2	-2 041,3	-5,9	-	0,0	0,0
transfer do etapu 2	-3 683,7	3 696,5	-12,8	-	0,0	-1 543,4	1 576,2	-32,8	-	0,0	0,0
transfer do etapu 3	-687,9	-492,2	1 180,1	-	0,0	-126,9	-177,0	303,9	-	0,0	0,0
wyłączenie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-185,7	-	-185,7	-	-	-196,3	-	-196,3	-382,0
korekta wartości z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w CHF	-	-	-	-	0,0	-	-35,3	-	-	-35,3	-35,3
spisania odsetek karnych (za zwłokę)	-	-	-100,3	-	-100,3	-	-	-31,0	-	-31,0	-131,3
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	61 733,3	5 261,7	2 920,2	1,5	69 916,7	44 045,1	3 706,6	608,6	0,0	48 360,3	118 277,0

W roku 2020, wśród kredytów udzielonych w trakcie roku najbardziej istotną pozycję stanowią kredyty hipoteczne dla osób fizycznych (8 979,0 mln zł), ponadto pożyczki pieniężne dla osób fizycznych (2 360,2 mln zł). Znaczącą część to także kredyty krótkoterminowe: odnawialne (692,3 mln zł), obrotowe (2 750,1 mln zł) oraz kredyty w rachunku bieżącym (1 041,5 mln zł). W portfolio kredytów udzielonych w trakcie roku są też należności leasingowe (3 032,6 mln zł) oraz faktoringowe (1 770,3 mln zł). Dodatkowo, w trakcie 2020 roku do wartości bilansowej brutto kredytów i innych należności udzielonych klientom naliczone zostały odsetki karne w wysokości 162,2 mln zł, które zostały w całości spisane.

W roku 2019, wśród kredytów udzielonych w trakcie roku najbardziej istotną pozycję stanowiły kredyty hipoteczne dla osób fizycznych (8 953,0 mln zł), ponadto pożyczki pieniężne dla osób fizycznych

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

(3 074,7 mln zł). Znacząca część to także kredyty krótkoterminowe: odnawialne (1 424,7 mln zł), obrotowe (3 989,6 mln zł) oraz kredyty w rachunku bieżącym (1 395,3 mln zł). W portfelu kredytów udzielonych w trakcie roku były też należności leasingowe (3 979,0 mln zł) oraz faktoringowe (1 556,1 mln zł). Dodatkowo, w trakcie 2019 roku do wartości bilansowej brutto kredytów i innych należności udzielonych klientom naliczone zostały odsetki karne w wysokości 131,3 mln zł, które zostały w całości spisane.

22. Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności

	2020	2019
NN Investment Partners TFI S.A.	174,1	176,7
Twisto Polska Sp. z o.o.	nd	4,3
Saldo na koniec okresu	174,1	181,0

W 2020 roku nastąpiła zmiana klasyfikacji udziałów w spółce Twisto Polska Sp. z o.o. z jednostki stowarzyszonej na mniejszościową inwestycję kapitałową. Obecnie udziały w tej spółce prezentowane są w pozycji *Inwestycyjne papiery wartościowe – wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – instrumenty kapitałowe* (nota nr 19).

ING Bank Śląski S.A. posiada pośredni udział w kapitale zakładowym spółki NN Investment Partners TFI poprzez ING Investment Holding (Polska) S.A. będący podmiotem zależnym Banku. Przedmiotem działalności spółki NN Investment Partners TFI jest tworzenie funduszy oraz portfeli inwestycyjnych i zarządzanie nimi. Grupa ujmuje udziały jako inwestycję w jednostkę stowarzyszoną i wycenia metodą praw własności zgodnie z MSR 28.

Wybrane dane dotyczące jednostek stowarzyszonych:

	NN Investment Partners TFI S.A.		Twisto Polska Sp. z o.o.
	2020	2019	2019
Udział w kapitałach jednostki	45%	45%	20%
Aktywa, w tym:	132,7	128,5	22,4
krótkoterminowe	129,5	123,7	22,3
długoterminowe	3,2	4,8	0,1
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:	33,3	29,4	1,2
krótkoterminowe	31,6	26,2	1,2
długoterminowe	1,7	3,2	0,0
Aktywa netto	99,4	99,1	21,1
Zysk (strata)	41,3	41,5	-5,0
Przychody	119,6	117,6	0,2
Zysk lub strata po opodatkowaniu z działalności zaniechanej	0,0	0,0	0,0
Inne całkowite dochody	0,5	0,7	0,0
Całkowite dochody ogółem	41,8	42,2	21,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	63,2	99,6	7,1
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań i rezerw)	2,8	2,8	0,0
Długoterminowe zobowiązania finansowe (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań i rezerw)	1,6	3,2	0,0
Amortyzacja	1,0	1,1	0,0
Przychody odsetkowe	0,5	1,3	0,0
Koszty odsetkowe	0,1	0,2	0,0
Obciążenie lub dochód z tytułu podatku dochodowego	10,5	10,8	0,0

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Poniżej przedstawiono uzgodnienie wartości bilansowej inwestycji w jednostki stowarzyszone za rok 2020 i 2019.

	2020	2019
Wartość bilansowa na początek okresu	181,0	1,0
Zakup udziałów	0,0	173,4
Wycena metodą praw własności w okresie	16,1	6,6
Otrzymane dywidendy	-18,7	0,0
Reklasyfikacja z inwestycji w jednostki stowarzyszone do inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4,3	0,0
Wartość bilansowa na koniec okresu	174,1	181,0

23. Rzeczowe aktywa trwałe

	2020	2019
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania, w tym:	376,6	398,4
nieruchomości	354,9	374,8
środki transportu	21,6	23,2
pozostałe aktywa	0,1	0,4
Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	327,7	330,8
Sprzęt informatyczny	110,4	106,8
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	68,9	76,0
Środki trwałe w budowie	29,5	44,0
Razem	913,1	956,0

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

2020

	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania				Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	Sprzęt informatyczny	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Środki trwałe w budowie	RAZEM
	nieruchomości	środki transportu	pozostałe aktywa	Ogółem aktywa z tytułu prawa do użytkowania					
Wartość brutto na początek okresu	461,1	30,8	0,7	492,6	734,5	306,5	407,1	44,0	1 984,7
Zwiększenia, w tym:	87,6	9,1	0,0	96,7	26,8	54,9	20,2	83,4	282,0
nowe kontrakty	38,7	8,9	-	47,6	-	-	-	-	47,6
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	48,9	0,2	-	49,1	-	-	-	-	49,1
zakup	-	-	-	0,0	-	0,4	0,2	83,4	84,0
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	23,4	54,5	20,0	-	97,9
przekwalifikowanie z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	2,6	-	-	-	2,6
inne	-	-	-	0,0	0,8	-	-	-	0,8
Zmniejszenia, w tym:	-18,2	-2,8	0,0	-21,0	-9,7	-0,5	-2,1	-97,9	-131,2
przedterminowe zakończenie kontraktu	-18,0	-2,8	-	-20,8	-	-	-	-	-20,8
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	-0,2	-	-	-0,2	-	-	-	-	-0,2
sprzedaż i likwidacja	-	-	-	0,0	-0,2	-0,5	-0,9	-	-1,6
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	-	-	-	-97,9	-97,9
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-9,5	-	-1,2	-	-10,7
Zmiana wartości godziwej, w tym:	0,0	0,0	0,0	0,0	11,0	0,0	0,0	0,0	11,0
uwzględniona w rachunku zysków i strat*	-	-	-	0,0	11,0	-	-	-	11,0
Wartość brutto na koniec okresu	530,5	37,1	0,7	568,3	762,6	360,9	425,2	29,5	2 146,5
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-86,3	-7,6	-0,3	-94,2	-403,7	-199,7	-331,1	0,0	-1 028,7
Zmiany w okresie, w tym:	-89,3	-7,9	-0,3	-97,5	-31,2	-50,8	-25,2	0,0	-204,7
odpisy amortyzacyjne	-93,8	-10,3	-0,3	-104,4	-32,8	-50,8	-26,4	-	-214,4
zmniejszenie zakresu i przedterminowe zakończenie kontraktu	4,5	2,4	-	6,9	-	-	-	-	6,9
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	3,2	-	1,2	-	4,4
przekwalifikowanie z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-1,6	-	-	-	-1,6
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-175,6	-15,5	-0,6	-191,7	-434,9	-250,5	-356,3	0,0	-1 233,4
Wartość netto na koniec okresu	354,9	21,6	0,1	376,6	327,7	110,4	68,9	29,5	913,1

*) w linii koszty działania, w pozycji szczegółowej koszty utrzymania budynków

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania			Ogółem aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Nieruchomości i inwestycje w obcych środkach trwałych	Sprzęt informatyczny	Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	Środki trwałe w budowie	RAZEM
	nieruchomości	środki transportu	pozostałe aktywa						
Wartość brutto na początek okresu	470,1	15,5	0,7	486,3	712,4	263,0	385,4	32,1	1 879,2
Zwiększenia, w tym:	52,0	15,9	0,0	67,9	28,7	44,0	25,4	106,6	272,6
nowe kontrakty	25,8	15,9	0,0	41,7	-	-	-	-	41,7
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	26,2	-	-	26,2	-	-	-	-	26,2
zakup	-	-	-	0,0	-	0,3	0,5	106,6	107,4
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	26,7	43,1	24,8	-	94,6
przekwalifikowanie do innej grupy w ramach rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	0,0	2,0	-	0,1	-	2,1
przekwalifikowanie z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-	0,1	-	-	0,1
inne	-	-	-	0,0	-	0,5	-	-	0,5
Zmniejszenia, w tym:	-61,0	-0,6	0,0	-61,6	-13,7	-0,5	-3,7	-94,7	-174,2
przedterminowe zakończenie kontraktu	-60,0	-0,5	-	-60,5	-	-	-	-	-60,5
korekta aktywa w związku z rekalkulacją zobowiązania leasingowego	-1,0	-0,1	-	-1,1	-	-	-	-	-1,1
sprzedaż i likwidacja	-	-	-	0,0	-0,5	-0,5	-1,3	-	-2,3
przyjęcie z inwestycji	-	-	-	0,0	-	-	-	-94,6	-94,6
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	-13,2	-	-2,3	-	-15,5
przekwalifikowanie do innej grupy w ramach rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	0,0	-	-	-0,1	-	-0,1
inne	-	-	-	0,0	-	-	-	-0,1	-0,1
Zmiana wartości godziwej, w tym:	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	7,1
uwzględniona w innych całkowitych dochodach	-	-	-	0,0	0,4	-	-	-	0,4
uwzględniona w rachunku zysków i strat*	-	-	-	0,0	6,7	-	-	-	6,7
Wartość brutto na koniec okresu	461,1	30,8	0,7	492,6	734,5	306,5	407,1	44,0	1 984,7
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,0	0,0	0,0	0,0	-378,4	-159,0	-299,4	0,0	-836,8
Zmiany w okresie, w tym:	-86,3	-7,6	-0,3	-94,2	-25,3	-40,7	-31,7	0,0	-191,9
odpisy amortyzacyjne	-88,8	-7,7	-0,3	-96,8	-29,6	-40,5	-31,8	-	-198,7
zmniejszenie zakresu i przedterminowe zakończenie kontraktu	2,5	0,1	-	2,6	-	-	-	-	2,6
sprzedaż i likwidacja	-	-	-	0,0	-0,8	-	-0,1	-	-0,9
przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	0,0	5,0	-	2,2	-	7,2
przekwalifikowanie do innej grupy w ramach rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-	0,0	-	-	-2,1	-	-2,1
inne	-	-	-	0,0	0,1	-0,2	0,1	-	0,0
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-86,3	-7,6	-0,3	-94,2	-403,7	-199,7	-331,1	0,0	-1 028,7
Wartość netto na koniec okresu	374,8	23,2	0,4	398,4	330,8	106,8	76,0	44,0	956,0

*) w linii koszty działania, w pozycji szczegółowej koszty utrzymania budynków

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Nie występują ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych na koniec 2020 i 2019 roku.

Zobowiązania umowne do nabycia rzeczowego majątku trwałego

W roku 2020 Grupa zawarła umowy z kontrahentami skutkujące w przyszłości przyrostem wartości rzeczowych aktywów trwałych na łączną kwotę 1,2 mln zł. Z uwagi na ramowy charakter części umów kwota ta nie jest docelowa - jej wysokość będzie wynikała z kosztorysów skalkulowanych w trakcie realizacji. Umowy dotyczą nieruchomości (budynków i budowli), inwestycji w obcych środkach trwałych, środków trwałych w budowie oraz pozostałych środków trwałych.

Na koniec roku 2019 Grupa posiadała umowy (częściowo o charakterze ramowym) dotyczące nieruchomości (budynków i budowli), inwestycji w obcych środkach trwałych, środków trwałych w budowie oraz pozostałych środków trwałych na łączną kwotę 3,5 mln zł.

24. Wartości niematerialne

	2020	2019
Wartość firmy	223,3	223,3
Oprogramowanie	167,9	189,2
Nakłady na wartości niematerialne	34,7	15,8
Inne wartości niematerialne	0,7	1,6
Razem	426,6	429,9

Zmiana stanu wartości niematerialnych

2020

	Wartość firmy	Oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Inne wartości niematerialne	RAZEM
Wartość brutto na początek okresu	223,3	1 194,9	15,8	16,6	1 450,6
Zwiększenia, w tym:	0,0	60,6	81,2	0,0	141,8
zakup	-	-	81,2	-	81,2
przyjęcie z inwestycji	-	60,6	-	-	60,6
Zmniejszenia, w tym:	0,0	-1,3	-62,3	0,0	-63,6
sprzedaż i likwidacja	-	-1,3	-1,2	-	-2,5
przyjęcie z inwestycji	-	-	-60,6	-	-60,6
inne	-	-	-0,5	-	-0,5
Wartość brutto na koniec okresu	223,3	1 254,2	34,7	16,6	1 528,8
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,0	-1 005,7	0,0	-15,0	-1 020,7
Zmiany w okresie, w tym:	0,0	-80,6	0,0	-0,9	-81,5
odpisy amortyzacyjne	-	-78,9	-	-0,9	-79,8
inne	-	-1,7	-	-	-1,7
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0,0	-1 086,3	0,0	-15,9	-1 102,2
Wartość netto na koniec okresu	223,3	167,9	34,7	0,7	426,6

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	Wartość firmy	Oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Inne wartości niematerialne	RAZEM
Wartość brutto na początek okresu	223,3	1 106,7	20,1	14,9	1 365,0
Zwiększenia, w tym:	0,0	88,2	85,7	1,7	175,6
zakup	-	0,9	85,7	-	86,6
przyjęcie z inwestycji	-	87,3	-	1,7	89,0
Zmniejszenia, w tym:	0,0	0,0	-90,0	0,0	-90,0
przyjęcie z inwestycji	-	-	-89,0	-	-89,0
inne	-	-	-1,0	-	-1,0
Wartość brutto na koniec okresu	223,3	1 194,9	15,8	16,6	1 450,6
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0,0	-912,1	0,0	-13,7	-925,8
Zmiany w okresie, w tym:	0,0	-93,6	0,0	-1,3	-94,9
odpisy amortyzacyjne	-	-76,8	-	-1,3	-78,1
sprzedaż i likwidacja	-	-16,8	-	-	-16,8
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0,0	-1 005,7	0,0	-15,0	-1 020,7
Wartość netto na koniec okresu	223,3	189,2	15,8	1,6	429,9

Zobowiązania umowne do nabycia wartości niematerialnych

W roku 2020 Grupa zawarła umowy z kontrahentami na nabycie w przyszłości wartości niematerialnych na łączną kwotę 7,3 mln zł, przy czym z uwagi na ramowy charakter części umów kwota ta nie jest docelowa. Umowy te, podobnie jak w roku ubiegłym, dotyczą zakupu licencji oraz wdrożenia oprogramowania komputerowego.

Na koniec roku 2019 Grupa posiadała umowy (częściowo o charakterze ramowym) zakupu licencji oraz wdrożenia oprogramowania na łączną kwotę 5,2 mln zł.

Test na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które posiadają wartość firmy

W odniesieniu do wartości firmy test na utratę wartości jest przeprowadzany przynajmniej raz w roku bez względu na stwierdzenie jakichkolwiek przesłanek wskazujących na to, że możliwość utraty wartości mogła nastąpić.

W jednostce dominującej Grupy testem na utratę wartości objęto wartość firmy uzyskaną w wyniku wniesionego aportem oddziału ING Bank NV, która została przypisana do działalności korporacyjnej Grupy. Ustalono najmniejsze możliwe do zidentyfikowania ośrodki wypracowujące środki pieniężne, do których przypisano wartość firmy w łącznej kwocie 223,3 mln zł. Nie stwierdzono żadnych innych dodatkowych składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które mogłyby zostać przyporządkowane do zidentyfikowanych ośrodków generujących środki pieniężne.

Dane wejściowe dla potrzeb testu obejmują wysokość kapitału ekonomicznego, aktywów ważonych ryzykiem, zysku przed opodatkowaniem w podziale na segmenty oraz efektywnej stopy podatkowej. Test wykonywany jest na podstawie modelu kalkulującego i porównującego wartość bieżącą wolnych przepływów pieniężnych ośrodka z wielkością szacowanej wartości księgowej kapitałów ośrodka. Przepływy pieniężne ośrodka zdefiniowane są jako zyski netto pomniejszone o kapitał wymagany do utrzymania współczynnika wypłacalności na wymaganym poziomie. Do dyskontowania przepływów używa się stopy dyskonta w wysokości 7,52% reprezentującej średni ważony koszt kapitału, oszacowany na bazie stopy wolnej od ryzyka (1,52%), współczynnika beta (1,0) oraz premii za ryzyko cen akcji (6,00%). Do pozostałych założeń należy nominalna stopa wzrostu po okresie prognozy (2,5%).

Ustalenie wartości odzyskiwalnej przeprowadzono w oparciu o oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów przy uwzględnieniu szacunkowej prognozy oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych generowanych w trakcie kontynuowania użytkowania. Prognozy dotyczące przepływów pieniężnych opierają się na racjonalnych założeniach odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

kierownictwa odnośnie całokształtu warunków, które wystąpią podczas pozostającego okresu użytkowania aktywów. Prognozy dotyczące przepływów oparte są na przyjętym w jednostce dominującej Grupy średnioterminowym planie finansowym oraz strategii działania obejmującym maksymalnie okres najbliższych 3 lat. Dane dotyczące kolejnych lat są wynikiem ekstrapolacji. Ekstrapolacja zakłada, że ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne utrzyma wskaźnik zysk brutto / aktywa ważone ryzykiem na poziomie z ostatniego roku prognozy Grupy podnosząc swoje zyski o uprzednio wskazaną stopę wzrostu. Zasadność przyjętych założeń jest okresowo weryfikowana - a rozbieżności pomiędzy szacowanymi w oparciu o przyszłe przepływy a rzeczywistymi przepływami analizowane.

Przeprowadzony test wykazał nadwyżkę bieżącej wartości przepływów pieniężnych nad wartością księgową netto ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne i w związku z tym nie stwierdzono dla tego ośrodka utraty wartości.

25. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

	2020	2019
Wartość na początek okresu	3,6	10,9
Zwiększenia, w tym:	6,3	16,4
przekwalifikowanie z rzeczowych aktywów trwałych	6,3	16,4
Zmniejszenia, w tym:	-6,3	-23,7
sprzedaż	-5,3	-14,4
przekwalifikowanie do rzeczowych aktywów trwałych	-1,0	-9,3
Wartość na koniec okresu	3,6	3,6

Na kwotę *Aktywów przeznaczonych do sprzedaży* według stanu na 31 grudnia 2020 roku składa się wartość 3 nieruchomości, które zostały przekwalifikowane z rzeczowych aktywów trwałych. Nieruchomości są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w ich bieżącym stanie. Grupa zamierza zbyć ww. nieruchomości korzystając z usług wyspecjalizowanych firm, zajmujących się poszukiwaniem nabywców przy wykorzystaniu różnorodnych dostępnych środków (ogłoszenia, dedykowany mailing, kontakt z innymi biurami pośrednictwa, itp.). Zbycie nieruchomości ma nastąpić w ciągu 12 miesięcy od dnia przekwalifikowania.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

26. Podatek odroczony

Zmiany różnic przejściowych w ciągu roku

2020

	saldo na początek okresu	zmiany odnoszone na wynik finansowy	zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	saldo na koniec okresu
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-280,0	-68,1	-	-348,1
leasing operacyjny wycena	-167,8	52,7	-	-115,1
aktualizacja wyceny	-147,4	-54,5	-28,7	-230,6
świadczenia pracownicze	-83,0	19,4	-	-63,6
pozostałe rezerwy	-71,2	-3,2	-	-74,4
rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	-11,9	-7,3	-	-19,2
leasing finansowy	-0,9	0,8	-	-0,1
straty podatkowe w spółkach zależnych	-0,6	-48,6	-	-49,2
rezerwa na restrukturyzację	0,0	-7,3	-	-7,3
inne	0,0	-2,1	-	-2,1
Razem	-762,8	-118,2	-28,7	-909,7
	saldo na początek okresu	zmiany odnoszone na wynik finansowy	zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	saldo na koniec okresu
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
aktualizacja wyceny	188,3	-	105,4	293,7
odsetki naliczone	111,6	58,6	-	170,2
korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	13,8	7,4	-	21,2
rozliczenie międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	1,1	-0,2	-	0,9
leasing finansowy wycena	1,8	-1,5	-	0,3
Inne	0,6	-0,4	-	0,2
Razem	317,2	63,9	105,4	486,5
Podatek odroczony – stan bilansowy, w tym:	-445,6	-54,3	76,7	-423,2
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				-423,2

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	saldo na początek okresu	zmiany odnoszone na wynik finansowy	zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	saldo na koniec okresu
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-271,4	-8,6	-	-280,0
leasing operacyjny wycena	-144,3	-23,5	-	-167,8
aktualizacja wyceny	-136,1	-10,1	-1,2	-147,4
świadczenia pracownicze	-81,7	-1,3	-	-83,0
pozostałe rezerwy	-58,5	-12,7	-	-71,2
rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	0,0	-11,9	-	-11,9
leasing finansowy	0,0	-0,9	-	-0,9
straty podatkowe w spółkach zależnych	-1,1	0,5	-	-0,6
leasing finansowy wycena	-1,9	1,9	-	0,0
Razem	-695,0	-66,6	-1,2	-762,8
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
aktualizacja wyceny	206,1	-0,6	-17,2	188,3
odsetki naliczone	84,1	27,5	-	111,6
korekta z tytułu efektywnej stopy procentowej	3,3	10,5	-	13,8
rozliczenie międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	2,8	-1,7	-	1,1
rozliczenie różnicy między amortyzacją podatkową a bilansową	0,2	-0,2	-	0,0
leasing finansowy wycena	0,0	1,8	-	1,8
Inne	0,3	0,3	-	0,6
Razem	296,8	37,6	-17,2	317,2
Podatek odroczony – stan bilansowy, w tym:	-398,2	-29,0	-18,4	-445,6
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				-445,6

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

	2020	2019
zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty dłużne	62,9	63,1
zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty kapitałowe	23,6	16,4
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych	1,3	1,6
aktualizacja wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	126,6	55,8
zyski/straty aktuarialne	-3,6	-2,8
Razem	210,8	134,1

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

27. Inne aktywa

	2020	2019
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	216,0	165,2
przychody do otrzymania	101,3	56,5
rozliczenia z tytułu prowizji	42,9	43,2
koszty działania opłacone z góry	62,0	56,8
koszty do rozliczenia	9,8	8,7
Pozostałe aktywa, w tym:	63,2	39,6
rozrachunki z odbiorcami	15,9	13,0
rozliczenia publiczno-prawne	43,9	7,2
pozostałe	3,4	19,4
Razem	279,2	204,8
w tym aktywa finansowe	63,2	39,6

27.1. Jakość pozostałych aktywów finansowych

	2020			2019		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
aktywa w Etapie 1	63,2	0,0	63,2	39,6	0,0	39,6
aktywa w Etapie 3	45,6	-45,6	0,0	56,3	-56,3	0,0
Razem	108,8	-45,6	63,2	95,9	-56,3	39,6

Zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe

	2020			2019		
	Etap 1	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 3	Razem
Odpis na początek okresu	0,0	56,3	56,3	0,0	59,5	59,5
Zmiany w okresie, w tym:	0,0	-10,7	-10,7	0,0	-3,2	-3,2
dowiązanie odpisu na oczekiwane straty kredytowe	0,0	14,4	14,4	0,0	10,1	10,1
wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej w wyniku umorzenia	0,0	-3,6	-3,6	0,0	-9,2	-9,2
wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej z tytułu spłaty	0,0	-21,5	-21,5	0,0	-4,1	-4,1
Odpis na koniec okresu	0,0	45,6	45,6	0,0	56,3	56,3

Uzgodnienie wartości bilansowej brutto

	2020			2019		
	Etap 1	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 3	Razem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	39,6	56,3	95,9	360,1	59,5	419,6
Zmiany w okresie, w tym:	23,6	-10,7	12,9	-320,5	-3,2	-323,7
transfer do Etapu 3	-14,4	14,4	0,0	-10,1	10,1	0,0
wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej z tytułu umorzenia	0,0	-3,6	-3,6	0,0	-9,2	-9,2
rozpoznanie nowych instrumentów finansowych, spłaty i inne	38,0	-21,5	16,5	-310,4	-4,1	-314,5
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	63,2	45,6	108,8	39,6	56,3	95,9

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

28. Zobowiązania wobec innych banków

	2020	2019
Rachunki bieżące	421,3	474,9
Depozyty międzybankowe	2 861,6	1 559,5
Kredyty otrzymane*	3 517,1	3 639,5
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	762,9	31,1
Przyjęte depozyty zabezpieczające typu call	660,3	549,2
Pozostałe zobowiązania	4,8	1,9
Razem	8 228,0	6 256,1

*) Pozycja "Kredyty otrzymane" obejmuje finansowanie długoterminowych kontraktów leasingowych w EUR (tzw. "matched funding") otrzymane przez spółkę zależną ING Lease Sp. z o.o. od ING Banku NV oraz innych banków nie powiązanych z Grupą.

Zobowiązania wobec innych banków według terminów zapadalności

	2020	2019
do 1 miesiąca	4 855,4	2 812,3
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	143,3	174,0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	288,4	807,5
powyżej 1 roku do 5 lat	1 205,8	2 373,8
powyżej 5 lat	1 735,1	88,5
Razem	8 228,0	6 256,1

29. Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

	2020	2019
Wycena instrumentów pochodnych*	1 065,3	667,2
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	465,5	247,9
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	265,5	167,2
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	200,0	80,7
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	200,0	80,7
Razem	1 530,8	915,1

*) Szczegółowe ujawnienia na temat wartości nominalnych instrumentów pochodnych oraz ich wyceny w podziale na poszczególne typy instrumentów pochodnych zostały zaprezentowane w notce nr 17. *Wycena instrumentów pochodnych*.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy według terminów zapadalności

	2020	2019
do 1 miesiąca	200,0	80,7
powyżej 1 roku do 5 lat	117,9	85,9
powyżej 5 lat	147,6	81,3
Razem	465,5	247,9

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

30. Zobowiązania wobec klientów

	2020	2019
Depozyty, w tym:	149 269,9	128 800,1
Bankowość korporacyjna	58 755,4	49 848,1
depozyty bieżące	45 250,6	34 707,2
depozyty oszczędnościowe	12 920,5	13 513,1
depozyty terminowe	584,3	1 627,8
Bankowość detaliczna	90 514,5	78 952,0
depozyty bieżące	22 924,1	15 706,7
depozyty oszczędnościowe	65 896,2	60 812,0
depozyty terminowe	1 694,2	2 433,3
Pozostałe zobowiązania, w tym:	1 758,6	1 673,4
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	547,1	400,1
pozostałe zobowiązania	1 211,5	1 273,3
depozyty zabezpieczające typu call	20,7	11,6
pozostałe zobowiązania	1 190,8	1 261,7
Razem	151 028,5	130 473,5

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

	2020	2019
do 1 miesiąca	149 384,7	127 964,6
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	433,1	929,7
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 085,4	1 361,2
powyżej 1 roku do 5 lat	115,1	176,9
powyżej 5 lat	10,2	41,1
Razem	151 028,5	130 473,5

31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	2020	2019
Zobowiązania z tytułu emisji, w tym:	1 370,5	399,7
obligacje wyemitowane przez ING Bank Hipoteczny S.A.	975,1	0,0
listy zastawne wyemitowane przez ING Bank Hipoteczny S.A.	395,4	399,7
Razem	1 370,5	399,7

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych według terminów zapadalności

	2020	2019
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	925,1	0,0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	50,0	2,1
powyżej 1 roku do 5 lat	395,4	397,6
Razem	1 370,5	399,7

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Program emisji obligacji

W 2020 roku w ramach Programu Emisji Obligacji podmiot zależny Grupy – ING Bank Hipoteczny S.A. – wyemitował obligacje o łącznej wartości nominalnej 975 mln zł (tj. 1.950 sztuk o wartości nominalnej 500 tys. zł każda).

W grudniu 2020 roku w ramach ww. programu wyemitowano trzy serie obligacji tj.:

- Seria 1 (INGBH001) o wartości 675 mln zł oraz okresie wykupu ustalonym na 3 miesiące,
- Seria 2 (INGBH002) o wartości 50 mln zł oraz okresie wykupu ustalonym na 6 miesięcy,
- Seria 3 (INGBH003) o wartości 250 mln zł oraz okresie wykupu ustalonym na 3 miesiące.

Obligacje skierowane były do inwestorów kwalifikowanych. Obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Listy zastawne

Na koniec roku 2020 jak i 2019 Grupa posiadała zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych wyemitowanych w ramach ustanowionego w roku 2019 Programu emisji listów zastawnych ING Banku Hipotecznego S.A. ('Program'). Celem ustanowienia Programu było stworzenie infrastruktury prawnej, w ramach której Grupa będzie mogła przeprowadzać emisje listów zastawnych zarówno na rynku lokalnym jak i zagranicznym. Środki pozyskane z inauguracyjnej 5-cio letniej „zielonej” emisji, przeprowadzonej w ramach Programu, zostały przeznaczone na refinansowanie złotych kredytów hipotecznych osób fizycznych, zabezpieczonych na nieruchomościach należących do 15% najbardziej efektywnych energetycznie budynków w Polsce. Wykup emisji będzie miał miejsce w październiku 2024 roku.

32. Zobowiązania podporządkowane

ING Bank Śląski zawarł trzy umowy pożyczek podporządkowanych z ING Bank N.V. z siedzibą w Amsterdamie:

- Umowa zawarta w dniu 23 lutego 2016 roku na kwotę 150,0 mln EUR. Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19 kwietnia 2016 roku Bank uzyskał zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier 2.
- Umowa zawarta w dniu 30 października 2018 roku na kwotę 100,0 mln EUR. Po podpisaniu umowy pożyczki Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier 2. Uzyskanie zgody nastąpiło 30 stycznia 2019 roku.
- Umowa zawarta w dniu 30 września 2019 roku na kwotę 250,0 mln EUR. Po podpisaniu umowy pożyczki Bank wystąpił do KNF z wnioskiem o zgodę na zaliczenie kwoty pożyczki do kapitału Tier 2. Uzyskanie zgody nastąpiło 28 listopada 2019 roku.

Wszystkie pożyczki zostały udzielone na okres 10 lat. Bank ma prawo do wcześniejszej spłaty każdej z nich po upływie 5 lat, pod warunkiem uzyskania stosownej zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Odsetki wszystkich pożyczek są płatne kwartalnie według stawki EURIBOR 3M powiększonej o marżę (2,25% dla pożyczki z roku 2016, 1,22% dla pożyczki z roku 2018 i 1,66% dla pożyczki z roku 2019). Warunki finansowe pożyczek nie odbiegają od warunków rynkowych. ING Bank N.V. jest podmiotem dominującym, posiadającym 75% akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Na koniec 2020 roku wartość bilansowa pożyczek podporządkowanych wynosiła łącznie 2 309,2 mln zł (2 131,1 mln zł na koniec 2019 roku).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

33. Rezerwy

	2020	2019
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	86,9	107,1
Rezerwa na odprawy emerytalne	63,8	55,9
Rezerwa na sprawy sporne	21,4	18,1
Rezerwa na restrukturyzację	49,5	0,0
Inne rezerwy	34,7	24,6
Razem	256,3	205,7

2020

	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe				Rezerwa na odprawy emerytalne	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na restrukturyzację	Inne rezerwy	RAZEM
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem					
Saldo na początek okresu	22,3	17,5	67,3	107,1	55,9	18,1	0,0	24,6	205,7
utworzenia i rozwiązania w okresie	16,2	-3,2	-33,2	-20,2	3,7	4,4	49,5	16,9	54,3
wykorzystanie	-	-	-	0,0	-	-1,0	-	-6,9	-7,9
przeniesienie do zysków i strat aktuarialnych	-	-	-	0,0	4,2	-	-	-	4,2
inne	-	-	-	0,0	-	-0,1	-	0,1	0,0
Saldo na koniec okresu	38,5	14,3	34,1	86,9	63,8	21,4	49,5	34,7	256,3
Przewidywany okres rozliczenia rezerwy:									
do 1 roku				0,0	4,0	1,7	22,6	18,9	47,2
powyżej 1 roku				86,9	59,8	19,7	26,9	15,8	209,1

2019

	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe				Rezerwa na odprawy emerytalne	Rezerwa na sprawy sporne	Inne rezerwy	RAZEM
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem				
Saldo na początek okresu	26,6	17,8	34,1	78,5	41,4	32,5	0,0	152,4
utworzenia i rozwiązania w okresie	-4,3	-0,3	33,9	29,3	3,8	0,5	17,0	50,6
wykorzystanie	-	-	-	0,0	-1,9	-0,3	-2,0	-4,2
przeniesienie do zysków i strat aktuarialnych	-	-	-	0,0	12,6	-	-	12,6
przejście z indywidualnej na portfelową rezerwę na kredyty hipoteczne w CHF	-	-	-	0,0	-	-14,6	9,6	-5,0
inne	0,0	0,0	-0,7	-0,7	-	-	-	-0,7
Saldo na koniec okresu	22,3	17,5	67,3	107,1	55,9	18,1	24,6	205,7
Przewidywany okres rozliczenia rezerwy:								
do 1 roku				0,0	3,4	2,3	14,9	20,6
powyżej 1 roku				107,1	52,5	15,8	9,7	185,1

Rezerwa na odprawy emerytalne

Rezerwy na odprawy emerytalne szacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej z zastosowaniem stopy dyskonta, którą na koniec roku 2020 przyjęto na poziomie 1,2% (2,0% na koniec roku 2019). Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej ujmowana jest i aktualizowana w okresach rocznych.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Rezerwa na odprawy emerytalne - zmiana zobowiązania ujętego w bilansie

	2020	2019
Saldo na początek okresu	55,9	41,4
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat, z tego:	4,8	3,8
koszt bieżącego zatrudnienia	3,7	2,6
koszty odsetek	1,1	1,2
Zyski i straty aktuarialne	4,2	12,6
Wypłacone świadczenia	-1,1	-1,9
Saldo na koniec okresu	63,8	55,9

Rezerwa na sprawy sporne

Wartość postępowań dotyczących zobowiązań lub wierzytelności toczących się w 2020 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy. W ocenie Grupy żadne z pojedynczych postępowań toczących się w roku 2020 przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stwarzają zagrożenia dla płynności finansowej Grupy.

Rezerwa na restrukturyzację

W 2020 roku Zarząd Banku podjął decyzję o kontynuacji w latach 2021-2023 procesu zapoczątkowanego w 2016 roku, który związany jest przede wszystkim z transformacją profilu detalicznej sieci dystrybucji w konsekwencji zmian zachodzących w zachowaniu klientów. Ostatecznym celem prowadzanego procesu jest m.in. stopniowe zmniejszanie liczby placówek bankowych, liczby punktów z obsługą gotówkową oraz zatrudnienia. W 2020 roku została utworzona rezerwa restrukturyzacyjna w wysokości 49,5 mln zł, która przeznaczona jest na pokrycie kosztów osobowych (tj. kosztów odpraw pracowniczych) oraz kosztów pozasobowych związanych z fizyczną likwidacją i transformacją placówek (dotyczących przedterminowego rozwiązania umów najmu placówek, kosztów doprowadzenia likwidowanych placówek do pierwotnego stanu oraz kosztów związanych z likwidacją stanowisk obsługi gotówkowej). Została ona ujęta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji *Koszty działania* w pozycjach szczegółowych:

- kwota 39,5 mln zł jako koszty pracownicze,
- kwota 10,0 mln zł jako koszty pozostałe.

Realizacja przepływów pieniężnych związanych z restrukturyzacją będzie następowała stopniowo w latach 2021-2023.

Inne rezerwy

Pozycja ta zawiera rezerwy dotyczące spłaconych kredytów hipotecznych indeksowanych kursem franka szwajcarskiego oraz rezerwy na zwroty prowizji z tytułu kredytów konsumenckich przedpłaconych przez klientów.

- Ryzyko prawne związane z portfelem kredytów indeksowanych do CHF

Na 31 grudnia 2020 roku kwota korekty wartości bilansowej brutto wynikająca z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyniosła 300,0 mln zł (35,3 mln zł na koniec 2019 roku).

W odniesieniu do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2020 roku Grupa utrzymywała rezerwę w wysokości 11,8 mln zł (9,6 mln zł na koniec 2019 roku). Kwota ta prezentowana jest w zobowiązaniach w pozycji Rezerwy.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Istotne założenia dotyczące kalkulacji kwoty korekty wartości bilansowej brutto wynikającej z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz kwoty rezerw dotyczących do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2020 roku opisano w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 3.5.

Na 31 grudnia 2020 roku przeciwko Bankowi toczyło się 450 spraw sądowych (156 spraw na koniec roku 2019) w związku z zawartymi umowami o kredyt w złotych indeksowany kursem franka szwajcarskiego. Na 31 grudnia 2020 roku niespłacony kapitał kredytów, których dotyczyły przedmiotowe postępowania wynosił 129,6 mln zł (51,0 mln zł na koniec roku 2019).

Do tej pory do Banku nie wpłynął żaden pozew zbiorowy, jak również żadna z klauzul stosowanych przez Bank w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych.

W kwietniu 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, w związku z prowadzoną przez ten sąd sprawą z tytułu pozwu przeciwko jednemu z polskich banków, złożył wniosek do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej TSUE) o wydanie orzeczenia prejudycjalnego w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich odnośnie skutków ewentualnej abuzywności postanowień umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego.

3 października 2019 roku TSUE wydał wyrok, który nie dotyczył oceny klauzul znajdujących się w umowach kredytów indeksowanych do CHF pod kątem ich ewentualnej abuzywności, a jedynie możliwych konsekwencji uznania przez sąd krajowy abuzywności danego postanowienia. W wyroku zawarto pewne wskazówki którymi powinny kierować się sądy krajowe. Trybunał kolejny raz potwierdził, że ocena umowy nie powinna odbywać się w sposób automatyczny. To do sądu krajowego należy również ocena, czy po stwierdzeniu abuzywności danego postanowienia umowa – zgodnie z prawem krajowym - nie może dalej obowiązywać bez takiego postanowienia. Dopiero, gdy sąd krajowy dojdzie do przekonania, że umowa nie może dalej obowiązywać bez warunku uznanego za abuzywny, klient wyraża zgodę na utrzymanie uznanych za abuzywne postanowień lub wyrażnie się temu sprzeciwia. Ocena potencjalnych skutków dla konsumenta stwierdzenia nieważności danej umowy kredytowej również należy do sądu krajowego. TSUE poddał też w wątpliwość możliwość przekształcenia kredytu w kredyt złotówkowy oprocentowany według stawki LIBOR. Zdaniem Trybunału opcja przekształcenia kredytów walutowych w kredyty złote z pozostawieniem stawki LIBOR mogłaby być zbyt daleko idącą ingerencją w charakter głównego przedmiotu umowy.

W lipcu 2019 roku ZBP wystąpił do Prezes Sądu Najwyższego (dalej SN) w sprawie poddania analizie przez SN wadliwej, z prawnego i ekonomicznego punktu widzenia, koncepcji przekształcenia umowy o kredyt indeksowany do CHF w kredyt PLN według stawki LIBOR, wyrażonej w opinii Rzecznika Generalnego TSUE. W sierpniu 2019 roku SN wydał publikację w której powyższe rozwiązanie zostało zaakceptowane.

W związku z powyższym, w ocenie Banku wyroki sądów krajowych w tych sprawach mogą być nadal różne.

Jednocześnie z informacji przekazywanych przez pełnomocników reprezentujących banki w sporach frankowych wynika, że w wielu sądach ukształtowała się praktyka polegająca na zaniechaniu badania przesłanek abuzywności klauzul waloryzacyjnych. Coraz więcej sędziów stoi na stanowisku, że zostało już przesądzone, że jeśli klauzula waloryzacyjna odsyła do tabeli kursowej banku to jest ona abuzywna. Dlatego sędziowie rezygnują z oceny danego, konkretnego postanowienia umownego, a ich rozważania koncentrują się jedynie na analizie, czy umowa może dalej być wykonywana bez tego postanowienia. Ostatnie orzeczenia pokazują, że najczęściej sądy nie widzą takiej możliwości i stwierdzają nieważność umowy kredytu. Powyższa praktyka przejawia się we wzroście liczby przegranych przez banki spraw sądowych w 2020 roku. Jeżeli takie podejście dalej się utrzyma i przyjmą je również inne sądy (na ten moment taki wniosek wydaje się przedwczesny) istnieje możliwość, że w przyszłości Bank będzie przegrywał sprawy sądowe. Z uwagi na ogólną liczbę spraw i

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

obłożenie sądów będzie to jednak proces rozłożony w czasie. Należy też mieć na względzie obecny stan epidemii w kraju, co z pewnością spowoduje m.in. wydłużenie terminu rozpatrywania spraw przez sądy.

W dniu 25 marca 2021 roku odbędzie się posiedzenie pełnego składu Izby Cywilnej SN, podczas którego rozpoznany zostanie wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2021 roku o podjęcie uchwały w przedmiocie następujących zagadnień prawnych dotyczących tematyki kredytów denominowanych i indeksowanych w walutach obcych (podstawa prawna art. 83 § 1 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym):

1. Czy w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów?

W razie odpowiedzi przeczącej na powyższe pytanie:

2. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego do takiej waluty umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie?
3. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej umowa ta może wiązać strony w pozostałym zakresie?

Niezależnie od treści odpowiedzi na pytania 1-3:

4. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej, w wykonaniu której bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają odrębne roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron, czy też powstaje jedynie jedno roszczenie, równe różnicy spełnionych świadczeń, na rzecz tej strony, której łączne świadczenie miało wyższą wysokość?
5. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej z powodu niedozwolonego charakteru niektórych jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się od chwili ich wypłaty?
6. Czy, jeżeli w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej którejkolwiek ze stron przysługuje roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu takiej umowy, strona ta może również żądać wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych przez drugą stronę?

Wyrok Sądu Najwyższego może mieć wpływ na założenia przyjęte w modelu szacowania przez Grupę korekt wartości bilansowej brutto wynikających z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rezerw dotyczących ryzyka prawnego dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej. W szczególności może mieć on wpływ na ilość i rozstrzygnięcia spraw spornych oraz zainteresowanie kredytobiorców zawieraniem dobrowolnych uгод dotyczących konwersji na kredyty w PLN. Bank będzie monitorował sytuację prawną związaną z wyrokiem Sądu Najwyższego, co może mieć wpływ na zmianę założeń w modelu dotyczącym kosztów z tytułu ryzyka prawnego kredytów indeksowanych do CHF w kolejnych okresach sprawozdawczych.

W grudniu 2020 roku przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego przedstawił propozycję zawierania przez banki z kredytobiorcami dobrowolnych uгод. Założeniem uгод jest konwersja kredytów na kredyty denominowane w PLN, na mocy których następuje przeliczenie umowy kredytowej i spłat dokonywanych na jej podstawie przez kredytobiorcę w taki sposób, jakby kredyt od początku był udzielony w PLN. Oprocentowanie kredytu w PLN ustala się w oparciu o stawkę WIBOR z uwzględnieniem marży kredytowej wynikającej ze średniego oprocentowania nowych kredytów w PLN z miesiąca udzielenia kredytu w CHF publikowanego w statystykach NBP.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Informacje nt. podejścia Grupy do szacowania korekt wartości bilansowej brutto wynikających z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rezerw dotyczących ryzyka prawnego dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej znajdują się w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 3.5. Grupa uwzględniła scenariusz dobrowolnych konwersji opisany powyżej w szacowaniu korekty w tytułu ryzyka prawnego do wartości bilansowej brutto dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

- Rezerwa na zwroty prowizji od przedpłaconych kredytów konsumenckich

11 września 2019 roku Europejski Trybunał Sprawiedliwości (TSUE) ogłosił wyrok w sprawie skierowanego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód zapytania prejudycjalnego co do wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki. Obowiązująca w Polsce Ustawa o kredycie konsumenckim (UKK) zawiera w art. 49 analogiczny przepis, co do którego do roku 2016 nie było wątpliwości interpretacyjnych i banki co do zasady pobierając prowizję za udzielenie kredytu nie zwracały jej klientowi w przypadku wcześniejszej spłaty (za wyjątkiem odstąpienia od umowy). Dyskusję w temacie interpretacji art. 49 UKK rozpoczął UOKiK wydając w 2016 roku wspólne stanowisko z Rzecznikiem Finansowym. Wyrok TSUE rozstrzyga tę kwestię w ten sposób, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego banki powinny:

- obniżyć całkowity koszt kredytu wraz z jego wszystkimi elementami składowymi (np. opłaty, prowizję, ubezpieczenia);
- dokonać proporcjonalnego zwrotu tych kosztów tzn. zwrot powinien obejmować okres od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Po opublikowaniu w/w wyroku, Prezes UOKiK przedstawił swoje stanowisko, w którym w pełni podzielił ustalenia wyroku TSUE.

W związku z wyrokiem TSUE oraz oświadczeniem UOKiK Grupa obecnie automatycznie zwraca proporcjonalnie część prowizji w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego (dla spłat dokonanych po 11 września 2019 roku). Dla przedterminowych spłat dokonanych przed 11 września 2019 roku Grupa dokonuje zwrotów o ile klient złoży reklamację a jej weryfikacja wykaże zasadność zwrotu.

09 października 2019 roku zostało Bankowi doręczone zawiadomienie o wszczęciu przez UOKiK postępowania wyjaśniającego i wezwanie do udzielenia informacji odnoszących się do produktów bankowych będących w ofercie od dnia 16.05.2016 roku, do których znajdują zastosowanie przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, w tym art. 49 tej ustawy. Postępowanie wyjaśniające dotyczy rozliczania przez Bank zwrotów prowizji w przypadkach przedterminowych spłat kredytów konsumenckich. Bank przekazał do UOKiK żądane informacje pismem z dnia 29 października 2019 roku. 24 grudnia 2019 roku zostało Bankowi doręczone kolejne pismo UOKiK w tym samym postępowaniu z wnioskiem o udzielenie dodatkowych informacji. Bank odpowiedział pismem z dnia 03 stycznia 2020 roku.

Wysokość utworzonej rezerwy na zwroty dokonywane na ścieżce reklamacyjnej w 2019 roku wyniosła 17,1 mln zł a na koniec roku 2020 kształtowała się na poziomie 8,9 mln zł. Na 31 grudnia 2020 roku nie nastąpiła zmiana szacunków w odniesieniu do zwrotów prowizji realizowanych na ścieżce reklamacyjnej.

Grupa monitoruje wpływ wyroków TSUE na zachowania kredytobiorców, praktykę i orzecznictwo polskich sądów w tych sprawach oraz na bieżąco dokonuje oceny prawdopodobieństwa wpływu środków pieniężnych w odniesieniu do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF oraz zwrotów prowizji z tytułu kredytów konsumenckich.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Postępowania prowadzone przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)

- Postępowanie w sprawie postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych

1 kwietnia 2019 roku Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie w sprawie o uznanie wzorca umowy za niedozwolony w zakresie postanowień umownych, które mogą naruszać art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Postępowanie dotyczy postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych.

Zakres postępowania odnosi się do zapisów w różnych ogólnych warunkach umów, regulaminach oraz umowach zawieranych z konsumentami: dla pożyczek pieniężnych, limitu zadłużenia w koncie, udzielania i spłaty kredytów w rachunku brokerskim, korzystanie z karty kredytowej – w wersji obowiązującej od 7 marca 2016 roku; dla rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz oszczędnościowych – w wersji obowiązującej od 9 listopada 2015 roku; dla prowadzenia rachunków płatniczych – w wersji obowiązującej od 6 sierpnia 2018 roku; dla kart przedpłaconych – w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2016 roku.

W ocenie Prezesa UOKiK analizowane klauzule modyfikacyjne mogą stanowić niedozwolone postanowienia umowne ze względu na:

- możliwość jednostronnej zmiany ogólnych warunków umowy co do jej istotnych postanowień, w zakresie umów umożliwiających generowanie zadłużenia po stronie konsumentów, zawartych na czas oznaczony,
- ogólny, niedoprecyzowany charakter przesłanek jednostronnej zmiany umowy, który nie daje konsumentom możliwości ich poprawnej weryfikacji, a w niektórych zapisach brak ograniczeń czasowych co do zakresu zmian,
- brak zapisów dotyczących możliwości kontynuowania umowy zawartej na czas oznaczony dotyczącej kredytowania potrzeb konsumentów na dotychczasowych zasadach w przypadku niez zaakceptowania jednostronnych propozycji zmian kierowanych ze strony banku.

25 listopada 2020 roku UOKiK zdecydował o przedłużeniu zakończenia postępowania.

Na 31 grudnia 2020 roku Grupa nie tworzyła rezerw z tego tytułu.

- Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

Przed Prezesem UOKiK prowadzone było postępowanie wszczęte z urzędu 9 lipca 2014 roku w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na: dokonywaniu w trakcie obowiązywania umów o kartę płatniczą wymiany kart płatniczych niewyposażonych w funkcję zbliżeniową na karty wyposażone w tę funkcję bez zmiany treści umowy; wywodzeniu skutków prawnych z Komunikatu dla posiadaczy rachunków określonych w Regulaminie świadczenia przez ING Bank Śląski usług w ramach prowadzenia rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz rachunków oszczędnościowych dla osób fizycznych; niedostarczeniu konsumentom informacji o możliwości oraz zasadach dokonywania za pomocą kart płatniczych tzw. transakcji zbliżeniowych, limitach wydatków dla transakcji płatniczych wykonywanych za pomocą tych kart płatniczych, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, w odpowiednim czasie przed zawarciem umowy. Propozycje zobowiązań banku przedstawione nadzorcy w ramach powyższego postępowania zostały już zrealizowane 18 grudnia 2018 roku UOKiK zdecydował o przedłużeniu postępowania. Do dnia dzisiejszego status postępowania nie uległ zmianie. Na 31 grudnia 2020 roku Grupa nie tworzyła rezerw z tego tytułu.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- Postępowanie w sprawie zarzutu praktyk ograniczających konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z płatnościami za pomocą kart płatniczych w Polsce

Prezes UOKiK na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców (POHiD), po przeprowadzeniu przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. oraz innym bankom postępowania antymonopolowego, wydał 29 grudnia 2006 r. decyzję, stwierdzającą, że Bank dopuścił się praktyk ograniczających konkurencję. UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu przez różne polskie banki, w tym Bank, w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów, z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi, za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty interchange pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W związku ze stwierdzeniem praktyk ograniczających konkurencję UOKiK nałożył kary pieniężne, w tym na Bank w kwocie 14,1 mln zł.

Od decyzji tej m.in. Bank złożył odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem 12 listopada 2008 SOKiK zmienił decyzję UOKiK, w ten sposób, że nie stwierdził praktyki ograniczającej konkurencję. 22 kwietnia 2010 roku wyrok ten został uchylony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który przekazał sprawę SOKiK do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem SOKiK z 21 listopada 2013 roku Sąd nie zmienił decyzji UOKiK w zakresie zarzutu ograniczenia konkurencji ale zmniejszył Bankowi karę do kwoty 403.209 zł. Wyrok SOKiK został jednak zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który w dniu 06 października 2015 roku orzekł o zmianie wyroku SOKiK w ten sposób, że oddalono wszystkie odwołania w całości. Wskutek tego orzeczenia decyzja Prezesa stała się prawomocna, a Bank w październiku 2015 roku zapłacił orzeczoną karę 14,1 mln zł.

Bank, podobnie jak inne banki uczestniczące w postępowaniu, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Zgodnie ze stanowiskiem UOKiK zapłacona kara została Bankowi zwrócona.

23 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny uchylił wyrok SOKiK z dnia 21 listopada 2013 r. i przekazał sprawę SOKiK do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach.

Ze względu na brak ostatecznych rozstrzygnięć kwota zwróconej kary nie została ujęta w rachunku zysków i strat. Według stanu na 31 grudnia 2020 roku Bank utrzymuje rezerwę w wysokości 14,1 mln zł.

KNF: postępowania w sprawie naruszenia obowiązków depozytariusza

12 października 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nałożyła na Bank karę pieniężną w wysokości 500 tysięcy złotych, na podstawie art. 232 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 31 marca 2016 roku, w związku z naruszeniem obowiązków depozytariusza określonych w art. 72 ustawy w związku z pełnieniem przez Bank funkcji depozytariusza funduszu Inventum Premium SFIO oraz Inventum Parasol FIO z wydzielonymi subfunduszami.

W toku ponownego rozpatrywania sprawy KNF potwierdziła zaistniałe naruszenia oraz nie zidentyfikowała okoliczności przemawiających za obniżeniem kary.

W związku z postępowaniem, w grudniu 2018 utworzona została rezerwa w wysokości 0,5 mln zł. Bank zapłacił orzeczoną karę w 3 kwartale 2020 roku. 1 października 2020 Bank zaskarżył przedmiotową decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

34. Inne zobowiązania

	2020	2019
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	439,7	417,1
z tytułu świadczeń pracowniczych, w tym:	274,8	281,1
program zmiennych składników wynagrodzeń	46,0	63,0
z tytułu prowizji	154,0	131,4
pozostałe	10,9	4,6
Pozostałe zobowiązania, w tym:	1 866,3	1 661,8
zobowiązania z tytułu leasingu	393,7	404,5
rozrachunki międzybankowe	611,7	569,4
rozrachunki z dostawcami	290,7	317,1
rozrachunki publiczno-prawne	101,3	97,2
zobowiązanie do zapłaty na fundusz gwarancyjny BFG	121,8	49,0
zobowiązanie do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG	113,5	35,8
pozostałe	233,6	188,8
Razem	2 306,0	2 078,9
W tym zobowiązania finansowe	1 866,3	1 661,8

35. Kapitał własny**35.1. Kapitał akcyjny**

Kapitał akcyjny jednostki dominującej wynosi 130.100.000,00 zł i dzieli się na:

- 92.600.000 akcji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 1,00 zł każda,
- 37.500.000 akcji zwykłych na okaziciela serii B o wartości nominalnej 1,00 zł każda.

Każda akcja zwykła daje swojemu posiadaczowi prawo do dywidendy i jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Wszystkie akcje są w pełni opłacone.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

35.2. Skumulowane inne całkowite dochody

	2020	2019
Zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty dłużne, w tym:	353,4	268,9
podatek odroczony	-62,9	-63,1
podatek bieżący*	-19,9	0,0
Zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty kapitałowe, w tym:	100,8	69,9
podatek odroczony	-23,6	-16,4
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	5,8	7,1
podatek odroczony	-1,3	-1,6
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych, w tym:	3 480,0	1 534,6
podatek odroczony	-126,6	-55,8
podatek bieżący**	-689,7	-304,2
Zyski / straty aktuarialne, w tym:	-16,6	-13,2
podatek odroczony	3,6	2,8
Razem	3 923,4	1 867,3

*) podatek bieżący od wyceny instrumentów dłużnych

Ze względu na to, że dłużne papiery wartościowe wchodzące w skład wszystkich portfeli stanowią łącznie własność jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych (dalej „CIT”), Bank skalkulował dla wszystkich portfeli łącznie, odrębnie dla każdego papieru oraz z zastosowaniem metody FIFO wyniki podatkowe na nabyciu i zbyciu dłużnych papierów wartościowych. Zmiana metody ustalania wyników podatkowych z tytułu nabycia/zbycia dłużnych papierów wartościowych powoduje inny rozkład wyników zrealizowanych w zakresie wyceny. Rachunkowa niezrealizowana wycena w skumulowanych innych całkowitych dochodach na potrzeby CIT staje się wyceną zrealizowaną, od której Bank płaci podatek bieżący. Z tego powodu dla tej części wyceny niezrealizowanej w skumulowanych innych całkowitych dochodach, która w ujęciu CIT jest zrealizowana, ewidencjonowany jest podatek bieżący.

** podatek bieżący od wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających

Grupa korzysta z usługi przewidzianej w regulaminie KDPW CCP oraz London Clearing House Clearnet (LCH) w zakresie podejścia do rozliczania instrumentów pochodnych stopy procentowej IRS/FRA polegającym na „rozliczaniu do rynku” (ang.: „settled to market”, „STM”). Efektywna część powiązania zabezpieczającego wynikająca z wyceny pochodnych instrumentów zabezpieczających mimo, że jest prezentowana w innych całkowitych dochodach to z uwagi na mechanizm STM jest rozliczona gotówkowo i kwota płacona na rzecz/ otrzymana od LCH i KDPW stanowi przychód/ koszt podatkowy z punktu widzenia podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Stąd w innych całkowitych dochodach ewidencjonowany jest podatek bieżący. Szczegółowe informacje na temat usługi STM zawarte są w notce nr 17. Wycena instrumentów pochodnych.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

	Zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty dłużne	Zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty kapitałowe	Rzeczowe aktywa trwałe	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Zyski / straty aktuarialne	RAZEM
Stan na początek okresu	268,9	69,9	7,1	1 534,6	-13,2	1 867,3
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	102,8	30,9	-	-	-	133,7
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-18,3	0,0	-	-	-	-18,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-	2 562,5	-	2 562,5
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-	-617,1	-	-617,1
zbycie środków trwałych	-	-	-1,3	-	-	-1,3
zyski / straty aktuarialne	-	-	-	-	-3,4	-3,4
Stan na koniec okresu	353,4	100,8	5,8	3 480,0	-16,6	3 923,4

2019

	Zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty dłużne	Zmiany wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody - instrumenty kapitałowe	Rzeczowe aktywa trwałe	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Zyski / straty aktuarialne	RAZEM
Stan na początek okresu	275,3	47,7	7,4	842,3	-3,0	1 169,7
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	17,3	22,2	-	-	-	39,5
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-23,7	0,0	-	-	-	-23,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-	1 083,3	-	1 083,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-	-391,0	-	-391,0
aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	0,3	-	-	0,3
zbycie środków trwałych	-	-	-0,6	-	-	-0,6
zyski / straty aktuarialne	-	-	-	-	-10,2	-10,2
Stan na koniec okresu	268,9	69,9	7,1	1 534,6	-13,2	1 867,3

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

35.3. Zyski zatrzymane

	2020	2019
Pozostały kapitał zapasowy	314,7	314,7
Kapitał rezerwowy	10 193,4	9 043,3
Fundusz ogólnego ryzyka	1 215,2	1 215,2
Wycena motywacyjnych programów pracowniczych	51,9	51,9
Niepodzielony wynik lat ubiegłych	495,7	-14,2
Wynik roku bieżącego	1 337,6	1 658,7
Razem	13 608,5	12 269,6

2020

	Pozostały kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Wycena motywacyjnych programów pracowniczych	Niepodzielony wynik lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	RAZEM
Stan na początek okresu	314,7	9 043,3	1 215,2	51,9	1 644,5	0,0	12 269,6
wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	1 337,6	1 337,6
odpis z zysku na kapitał rezerwowy	-	1 150,1	-	-	-1 150,1	-	0,0
zbycie środków trwałych	-	-	-	-	1,3	-	1,3
Stan na koniec okresu	314,7	10 193,4	1 215,2	51,9	495,7	1 337,6	13 608,5

2019

	Pozostały kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Wycena motywacyjnych programów pracowniczych	Niepodzielony wynik lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	RAZEM
Stan na początek okresu	314,7	8 232,9	1 215,2	51,7	1 265,7	0,0	11 080,2
korekta ujęcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	-	-	-	-14,7	-	-14,7
Stan na początek okresu po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości	314,7	8 232,9	1 215,2	51,7	1 251,0	0,0	11 065,5
wynik netto bieżącego okresu	-	-	-	-	-	1 658,7	1 658,7
odpis z zysku na kapitał rezerwowy	-	810,4	-	-	-810,4	-	0,0
wypłata dywidendy	-	-	-	-	-455,4	-	-455,4
zbycie środków trwałych	-	-	-	-	0,6	-	0,6
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,2	-	-	0,2
Stan na koniec okresu	314,7	9 043,3	1 215,2	51,9	-14,2	1 658,7	12 269,6

W 2019 roku dokonano wypłaty dywidend z zysku za rok 2018 w kwocie 455,4 mln zł, tj. 3,50 zł na akcję.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzy się z odpisów z zysku po opodatkowaniu, z nadwyżek osiągniętych przy wydawaniu akcji powyżej ich wartości nominalnej oraz z uiszczanych przez akcjonariuszy dopłat, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych. Decyzję o wykorzystaniu kapitału zapasowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy tworzony jest niezależnie od kapitału zapasowego z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie. Kapitał rezerwowy może być przeznaczony na pokrycie szczególnych strat i wydatków, jak również na podwyższenie kapitału zakładowego ze środków Banku. Decyzję o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Fundusz Ogólnego Ryzyka

Fundusz Ogólnego Ryzyka tworzony jest na podstawie ustawy Prawo Bankowe z zysku po opodatkowaniu i jest przeznaczony na ryzyka działalności bankowej. Decyzje o użyciu funduszu podejmuje Zarząd.

Wypłata dywidendy

Dywidenda jest wypłacana w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowych rocznych sprawozdaniach finansowych jednostki dominującej oraz spółek Grupy.

Szczegółowe informacje nt polityki dywidendowej Grupy oraz ograniczeń w wypłacie dywidendy znajdują się w niniejszym sprawozdaniu w części *Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem*, w rozdziale I. *System zarządzania ryzykiem oraz kapitałem*, w punkcie nr 5. *Polityka dywidendowa*.

36. Struktura walutowa aktywów i zobowiązań

Poniżej zaprezentowano skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej w podziale na podstawowe waluty. Do wyliczeń wartości w oryginalnej walucie zastosowano następujące kursy walut:

	31.12.2020	31.12.2019
EUR	4,6148	4,2585
USD	3,7584	3,7977
CHF	4,2641	3,9213

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN	RAZEM
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	516,7	235,2	51,0	61,3	16,3	4,8	1,1	49,3	867,3
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	362,5	289,9	62,8	30,6	8,1	0,5	0,1	21,1	704,6
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 832,7	134,3	29,1	16,1	4,3	10,0	2,3	24,6	2 017,7
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 031,3	163,5	35,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 194,8
Inwestycyjne papiery wartościowe	48 815,5	6 118,0	1 325,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	54 933,5
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	105 726,5	16 517,1	3 579,2	681,7	181,4	597,0	140,0	1 133,0	124 655,3
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	174,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	174,1
Rzeczowe aktywa trwałe	913,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	913,1
Wartości niematerialne	426,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	426,6
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6
Aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	423,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	423,2
Inne aktywa	274,9	3,8	0,8	0,3	0,1	0,0	0,0	0,2	279,2
Aktywa razem	160 503,4	23 461,8	5 084,1	790,0	210,2	612,3	143,5	1 228,2	186 595,7

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN	RAZEM
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	3 318,9	4 592,3	995,1	252,4	67,2	22,8	5,3	41,6	8 228,0
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 211,7	116,2	25,2	158,7	42,2	14,5	3,4	29,7	1 530,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	375,3	183,2	39,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	558,5
Zobowiązania wobec klientów	130 908,8	15 601,4	3 380,7	3 708,4	986,7	24,9	5,8	785,0	151 028,5
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1 370,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 370,5
Zobowiązania podporządkowane	0,0	2 309,2	500,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 309,2
Rezerwy	244,0	7,1	1,5	5,2	1,4	0,0	0,0	0,0	256,3
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	389,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	389,6
Inne zobowiązania	2 102,4	198,8	43,1	2,6	0,7	0,0	0,0	2,2	2 306,0
Zobowiązania razem	139 921,2	23 008,2	4 985,7	4 127,3	1 098,2	62,2	14,5	858,5	167 977,4
Kapitał własny									
Kapitał akcyjny	130,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	130,1
Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	3 811,8	111,6	24,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 923,4
Zyski zatrzymane	13 608,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13 608,5
Kapitał własny razem	18 506,7	111,6	24,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18 618,3
Zobowiązania i kapitał własny razem	158 427,9	23 119,8	5 009,9	4 127,3	1 098,2	62,2	14,5	858,5	186 595,7
Zobowiązania warunkowe udzielone	37 953,1	4 821,1	1 044,7	802,8	213,6	2,5	0,6	8,0	43 587,5
Zobowiązania warunkowe otrzymane	10 756,5	589,6	127,8	167,2	44,5	0,0	0,0	72,8	11 586,1

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN	RAZEM
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 071,6	252,7	59,3	39,6	10,4	5,4	1,4	33,6	1 402,9
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	397,9	283,7	66,6	90,4	23,8	0,4	0,1	26,1	798,5
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 235,2	89,9	21,1	44,2	11,6	3,8	1,0	11,5	1 384,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	680,5	171,1	40,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	851,6
Inwestycyjne papiery wartościowe	28 683,6	5 140,8	1 207,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33 824,4
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	100 369,7	14 866,8	3 491,1	628,5	165,5	906,8	231,2	1 356,0	118 127,8
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	181,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	181,0
Rzeczowe aktywa trwałe	956,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	956,0
Wartości niematerialne	429,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	429,9
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	445,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	445,6
Inne aktywa	193,4	10,7	2,5	0,3	0,1	0,0	0,0	0,4	204,8
Aktywa razem	134 648,0	20 815,7	4 888,0	803,0	211,4	916,4	233,7	1 427,6	158 610,7

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	PLN	EUR		USD		CHF		pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN	RAZEM
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	2 087,2	4 110,9	965,3	2,2	0,6	47,0	12,0	8,8	6 256,1
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	684,6	184,5	43,3	39,7	10,5	0,0	0,0	6,3	915,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	324,9	221,1	51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	546,0
Zobowiązania wobec klientów	113 594,6	13 332,7	3 130,8	2 725,1	717,6	38,0	9,7	783,1	130 473,5
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	399,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	399,7
Zobowiązania podporządkowane	0,0	2 131,1	500,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 131,1
Rezerwy	194,8	4,3	1,0	6,6	1,7	0,0	0,0	0,0	205,7
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	381,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	381,3
Inne zobowiązania	1 854,1	220,7	51,8	2,5	0,7	1,5	0,4	0,1	2 078,9
Zobowiązania razem	119 521,2	20 205,3	4 744,5	2 776,1	731,1	86,5	22,1	798,3	143 387,4
Kapitał własny									
Kapitał akcyjny	130,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	130,1
Kapitał zapasowy - nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody	1 766,8	100,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 867,3
Zyski zatrzymane	12 269,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12 269,6
Kapitał własny razem	15 122,8	100,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15 223,3
Zobowiązania i kapitał własny razem	134 644,0	20 305,8	4 744,5	2 776,1	731,1	86,5	22,1	798,3	158 610,7
Zobowiązania warunkowe udzielone	30 190,2	4 867,7	1 143,1	1 431,1	376,8	1,2	0,3	57,5	36 547,7
Zobowiązania warunkowe otrzymane	7 234,5	1 175,8	276,1	157,6	41,5	0,0	0,0	77,8	8 645,7

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

37. Zobowiązania warunkowe**37.1. Zobowiązania warunkowe udzielone**

	2020	2019
Niewykorzystane linie kredytowe	33 997,6	27 699,0
Gwarancje	6 058,6	5 837,2
Niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 580,5	1 425,6
Limity na kartach kredytowych	1 520,5	1 389,9
Akredytywy	430,3	196,0
Razem	43 587,5	36 547,7

Grupa posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się zatwierdzone kredyty, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym.

Grupa wystawia gwarancje i akredytywy, które stanowią zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy ze swoich zobowiązań wobec podmiotów trzecich. Wartości gwarancji i akredytów pokazane w powyższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci w całości nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Z tytułu udzielonych zobowiązań warunkowych Grupa pobiera prowizje, które są rozliczane zgodnie z charakterystyką danego instrumentu.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji finansowych według terminów wymagalności

	2020	2019
do 1 miesiąca	152,6	141,0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	618,7	458,0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 535,3	2 380,0
powyżej 1 roku do 5 lat	1 990,6	2 060,7
powyżej 5 lat	761,4	797,5
Razem	6 058,6	5 837,2

37.2. Zobowiązania warunkowe otrzymane

	2020	2019
Zobowiązania warunkowe o charakterze gwarancyjnym*	10 763,6	8 211,4
Zobowiązania warunkowe dotyczące finansowania	822,5	434,3
Razem	11 586,1	8 645,7

*) W 2020 roku Grupa podjęła decyzję o zmianie prezentacji w zakresie gwarancji otrzymanych. Obecna prezentacja uwzględnia tylko te gwarancje, które stanowią podstawę do redukcji aktywów ważonych ryzykiem oraz odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

38. Wartość godziwa

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

38.1. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych Grupa klasyfikuje do jednej z trzech kategorii, tzw. Poziomu wyceny. Opis poszczególnych poziomów wyceny zawarty jest w rozdziale III. *Znaczące zasady rachunkowości*, w punkcie 14.8.

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej w rozbiciu na poziomy wyceny.

2020

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	21 672,4	2 669,5	264,0	24 605,9
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 199,8	-	1 199,8
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	436,0	274,9	0,0	710,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	436,0	0,0	0,0	436,0
obligacje Skarbu Państwa	419,2	-	-	419,2
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	16,8	-	-	16,8
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	274,9	-	274,9
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	0,7	0,0	106,3	107,0
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	106,2	106,2
instrumenty kapitałowe	0,7	-	0,1	0,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,0	1 194,8	0,0	1 194,8
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	21 235,7	0,0	157,7	21 393,4
dłużne papiery wartościowe, w tym	21 235,7	-	-	21 235,7
obligacje Skarbu Państwa	18 608,0	-	-	18 608,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 057,7	-	-	1 057,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 078,1	-	-	1 078,1
obligacje Rządu Austriackiego	491,9	-	-	491,9
instrumenty kapitałowe	0,0	0,0	157,7	157,7
Zobowiązania finansowe, w tym:	265,5	1 823,8	0,0	2 089,3
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 065,3	-	1 065,3
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	265,5	200,0	0,0	465,5
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	265,5	-	-	265,5
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	-	200,0	-	200,0
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	200,0	-	200,0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	558,5	-	558,5

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	21 631,8	1 577,4	271,0	23 480,2
Wycena instrumentów pochodnych	-	554,3	-	554,3
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	498,4	171,5	0,0	669,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	498,4	-	-	498,4
obligacje Skarbu Państwa	480,6	-	-	480,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	17,8	-	-	17,8
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	171,5	-	171,5
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	0,0	0,0	160,4	160,4
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	160,3	160,3
instrumenty kapitałowe	-	-	0,1	0,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	851,6	-	851,6
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	21 133,4	0,0	110,6	21 244,0
dłużne papiery wartościowe, w tym	21 133,4	-	-	21 133,4
obligacje Skarbu Państwa	18 682,4	-	-	18 682,4
obligacje Skarbu Państwa w EUR	982,6	-	-	982,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 021,5	-	-	1 021,5
obligacje Rządu Austriackiego	446,9	-	-	446,9
instrumenty kapitałowe	-	-	110,6	110,6
Zobowiązania finansowe, w tym:	167,2	1 293,9	0,0	1 461,1
Wycena instrumentów pochodnych	-	667,2	-	667,2
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	167,2	80,7	0,0	247,9
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	167,2	-	-	167,2
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	-	80,7	-	80,7
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	80,7	-	80,7
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	546,0	-	546,0

Przesunięcia pomiędzy poziomami wyceny

W roku 2020 nie było przesunięć pomiędzy poziomami wyceny.

Wycena instrumentów finansowych klasyfikowanych do poziomu 2 wyceny

Do poziomu 2 wyceny Grupa klasyfikuje instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu.

Instrumenty pochodne

Dla transakcji o profilu nieliniowym (opcje walutowe), w zależności od typu produktu, stosuje się następujące modele:

- europejska opcja waniliowa – model Garmana-Kohlhagena,
- europejska opcja digital – model Garmana-Kohlhagena skorygowany o call spread,
- Cap/Floor (transakcje back to back) – model Black'a.

Danymi wejściowymi do modeli są:

- kurs walutowy – pozyskiwany ze strony internetowej NBP,
- zmienności implikowane – pozyskiwane z Bloomberg,
- krzywe rentowności analogiczne jak dla instrumentów pochodnych o charakterze liniowym.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Dla instrumentów o charakterze liniowym (pozostałe instrumenty pochodne) wartość godziwa jest wyznaczana w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne na poziomie transakcji. Wartość godziwa wyznaczona w ten sposób jest wartością bieżącą tych przepływów.

Wszystkie dane wejściowe wykorzystane do konstrukcji krzywych rewaluacyjnych są informacjami obserwowanymi na rynku. Są to stopy rynku depozytowego, punkty forward, stopy FRA, stopy IRS, stopy OIS, punkty basis walutowe, punkty basis pomiędzy indeksami na zmienną stopę, kursy walutowe. Dane pochodzą z systemu Reuters i są to w większości informacje od brokerów. Jakość danych rynkowych podlega kontroli podczas dziennego procesu kontrybucji stawek rewaluacyjnych.

Instrumenty pochodne wyceniane są według koncepcji krzywych OIS z założeniem istnienia zabezpieczenia wyceny transakcji w postaci depozytu oprocentowanego stopą EONIA. Wyjątkiem są transakcje w PLN podlegające rozliczeniu w ramach centralnych izb rozliczeniowych (LCH, KDPW, EUREX), gdzie rozliczenie NPV odbywa się w walucie oryginalnej, co ma odzwierciedlenie w stosowanych krzywych do wyceny (krzywa dyskontowa oparta na kwotowaniach WIBOR oraz IRS).

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu

Wartość godziwa dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu wyznaczana jest w oparciu o przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane według krzywej rentowności dla instrumentów z przepływem płatności (tzw. instrumentów cashowych).

Wycena instrumentów finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny

W aktywach finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny na 31 grudnia 2020 roku oraz na 31 grudnia 2019 roku znajdują się nienotowane instrumenty kapitałowe oraz kredyty, które nie spełniły kryterium SPPI według MSSF 9.

Wycena do wartości godziwej nienotowanych udziałów kapitałowych w innych spółkach jest oparta o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych, dywidend lub ekonomicznej wartości dodanej. Szacunki przyszłych przepływów pieniężnych zostały przygotowane w oparciu o średnioterminowe prognozy rentowności przygotowane przez Zarządy tych spółek. Stopa dyskonta jest oparta o koszt kapitału własnego szacowany w oparciu o model CAPM (Capital Asset Pricing Model). Na koniec 2020 roku kształtowała się w przedziale 7,7%-13,5% w zależności od spółki. Podczas gdy na koniec 2019 roku wynosiła ona 9,2%. Wycena do wartości godziwej nienotowanych udziałów kapitałowych w innych spółkach na 31 grudnia 2020 roku obejmowała następujące podmioty: Biuro Informacji Kredytowej S.A., Krajową Izbę Rozliczeniową S.A., Polski Standard Płatności sp. z o.o. oraz Twisto Polska sp. z o.o. podczas gdy na 31 grudnia 2019 roku wycena ta obejmowała Biuro Informacji Kredytowej S.A., Krajową Izbę Rozliczeniową S.A. oraz Polski Standard Płatności sp. z o.o.

Analiza wrażliwości wyceny instrumentów kapitałowych wskazuje, że 1) przyjęcie docelowej stopy wypłaty dywidendy o +10p.p. / -10p.p. względem scenariusza bazowego, skutkowałoby odpowiednio zwiększeniem / zmniejszeniem wyceny o 11%; 2) przyjęciu kosztu kapitału własnego o -0,5p.p. / +0,5p.p. względem scenariusza bazowego, skutkowałoby odpowiednio zwiększeniem wyceny o 10% / zmniejszeniem wyceny o 8%; 3) połączynie efektów z punktu 1) i 2), skutkowałoby odpowiednio zwiększeniem wyceny o 23% / zmniejszeniem wyceny o 18%.

Metodyka wyceny do wartości godziwej portfela kredytów opiera się na metodzie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W ramach tej metody dla każdego wycenianego kontraktu szacowane są oczekiwane przepływy pieniężne, czynniki dyskontowe na poszczególne daty płatności oraz wyznaczana jest wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych na datę wyceny. Modele wyceny zasilane są parametrami biznesowymi dla poszczególnych kontraktów oraz parametrami obserwowalnymi przez rynek, takimi jak krzywe stóp procentowych, koszt płynności i koszt kapitału. Zmiana parametrów przyjętych do wyceny nie miała istotnego wpływu na wartość wyceny na 31 grudnia 2020 roku.

Stopy dyskontowe dla powyższych kredytów wynosiły na koniec 2020 i 2019 około 2%, natomiast analiza wrażliwości wartości godziwej według stanu na 31 grudnia 2020 oraz 31 grudnia 2019 roku

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

wskazuje, że przy zmianie stopy dyskontowej o +1/-1 p.p. przy braku zmiany oczekiwanych przepływów powoduje zmianę wartości godziwej o około +/- 3%.

W trakcie 2020 roku zmiana wyceny instrumentów kapitałowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny uwzględniona w pozostałych całkowitych dochodach wyniosła 38,1 mln zł (w 2019: 27,4 mln zł). W roku 2020 wpływ wyceny kredytów klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny wyniósł 0,1 mln zł (w roku 2019: 0,1 mln zł) i został uwzględniony w rachunku zysków i strat w pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

Zmiana stanu aktywów / zobowiązań finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny

	2020			2019		
	Kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	Instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	Instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Stan na początek okresu	160,3	0,1	110,6	218,4	0,1	83,2
Zwiększenia, w tym:	0,0	0,0	47,1	0,0	0,0	27,4
kredyty udzielone w okresie / nabycie inwestycji	-	-	4,2	-	-	-
reklasyfikacja instrumentów kapitałowych z inwestycji w jednostki stowarzyszone do inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	4,8	-	-	-
wycena odnoszona na skumulowane inne całkowite dochody	-	-	38,1	-	-	27,4
Zmniejszenia, w tym:	-54,1	0,0	0,0	-58,1	0,0	0,0
spląty kredytów	-54,0	-	-	-58,0	-	-
wycena odnoszona na rachunek zysków i strat*	-0,1	-	-	-0,1	-	-
Stan na koniec okresu	106,2	0,1	157,7	160,3	0,1	110,6

*) W pozycji *Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany*.

38.2. Aktywa niefinansowe wyceniane według wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej**2020**

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Nieruchomości własne	-	-	266,9	266,9
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	-	3,6	3,6

2019

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Nieruchomości własne	-	-	263,7	263,7
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	-	3,6	3,6

Zmiana stanu aktywów niefinansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny zaprezentowana jest w niniejszym sprawozdaniu w notach 23. *Rzeczowe aktywa trwałe* oraz 25. *Aktywa przeznaczone do sprzedaży*.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Wycena do wartości godziwej Nieruchomości własne

Grupa wycenia posiadane nieruchomości do wartości godziwej. Wycena jest przeprowadzana przez niezależnego rzeczoznawcę z wykorzystaniem metody dochodowej zgodnie z obowiązującymi zasadami wyceny nieruchomości.

Analiza wrażliwości wyceny nieruchomości własnych wskazuje, że przy przyjęciu stopy kapitalizacji o -0,5p.p. / +0,5p.p. względem scenariusza bazowego, skutkowałoby odpowiednio zwiększeniem wyceny o 9% (17,8 mln zł) / zmniejszeniem wyceny o 8% (-16,8 mln zł).

Wyniki wycen nieruchomości zostały zaprezentowane w rachunku zysków i strat w Kosztach działania (w nocy nr 8 w pozycji szczegółowej koszty utrzymania budynków).

Na 31 grudnia 2020 roku w skumulowanych innych całkowitych dochodach była zaewidencjonowana kwota 5,8 mln zł (uwzględniająca podatek odroczone) dotycząca nieruchomości wycenionych według wartości godziwej. Według stanu na 31 grudnia 2019 roku kwota ta wynosiła 7,1 mln zł.

Wartość wycenianych nieruchomości oszacowana według kosztu historycznego z uwzględnieniem utraty wartości i odpisów amortyzacyjnych wyniosłaby na 31 grudnia 2020 roku 259,8 mln zł w porównaniu z 255,0 mln zł na 31 grudnia 2019 roku.

38.3. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Poniżej przedstawiono porównanie wartości bilansowej z wartością godziwą dla inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, portfela kredytowego oraz zobowiązań wobec klientów i zobowiązań podporządkowanych. Dla pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych oraz gwarancji i zobowiązań pozabilansowych niewycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej, wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

2020

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			RAZEM
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	33 540,1	29 416,1	4 704,5	0,0	34 120,6
obligacje Skarbu Państwa	17 982,2	18 462,8	-	-	18 462,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	4 094,3	4 133,9	-	-	4 133,9
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	2 103,4	537,6	1 555,4	-	2 093,0
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	6 170,9	6 281,8	-	-	6 281,8
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 016,7	-	2 976,5	-	2 976,5
bonny skarbowe	172,6	-	172,6	-	172,6
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	124 655,3	0,0	0,0	124 318,4	124 318,4
Bankowość korporacyjna, w tym:	67 976,7	0,0	0,0	68 103,5	68 103,5
kredyty i pożyczki (w rachunku bieżącym i terminowe)	50 492,9	-	-	50 765,5	50 765,5
należności leasingowe	9 697,6	-	-	9 677,8	9 677,8
należności faktoringowe	4 794,5	-	-	4 794,5	4 794,5
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 991,7	-	-	2 865,7	2 865,7
Bankowość detaliczna, w tym:	54 745,4	0,0	0,0	54 281,7	54 281,7
kredyty i pożyczki hipoteczne	47 621,8	-	-	47 127,0	47 127,0
kredyty i pożyczki pozostałe	7 123,6	-	-	7 154,7	7 154,7
Inne należności	1 933,2	-	-	1 933,2	1 933,2
Zobowiązania wobec klientów	151 028,5	-	-	151 032,9	151 032,9
Zobowiązania podporządkowane	2 309,2	-	-	2 160,0	2 160,0

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			RAZEM
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	12 580,4	11 601,9	755,3	0,0	12 357,2
obligacje Skarbu Państwa	5 962,8	5 806,5	-	-	5 806,5
obligacje Skarbu Państwa w EUR	3 272,7	3 223,2	-	-	3 223,2
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	508,5	-	525,3	-	525,3
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	2 606,4	2 572,2	-	-	2 572,2
bony pieniężne NBP	230,0	-	230,0	-	230,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	118 127,8	0,0	0,0	117 932,6	117 932,6
Bankowość korporacyjna, w tym:	68 230,7	0,0	0,0	68 141,2	68 141,2
kredyty i pożyczki (w rachunku bieżącym i terminowe)	51 098,7	-	-	51 169,7	51 169,7
należności leasingowe	9 334,7	-	-	9 333,3	9 333,3
należności faktoringowe	5 293,3	-	-	5 293,3	5 293,3
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 504,0	-	-	2 344,9	2 344,9
Bankowość detaliczna, w tym:	47 600,3	0,0	0,0	47 494,6	47 494,6
kredyty i pożyczki hipoteczne	40 597,4	-	-	40 461,7	40 461,7
kredyty i pożyczki pozostałe	7 002,9	-	-	7 032,9	7 032,9
Inne należności	2 296,8	-	-	2 296,8	2 296,8
Zobowiązania wobec klientów	130 473,5	-	-	130 473,6	130 473,6
Zobowiązania podporządkowane	2 131,1	-	-	2 139,0	2 139,0

Grupa ujawnia dane nt. wartości godziwej kredytów i depozytów zaliczanych do grup aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Dla potrzeb wyliczeń wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych wykorzystywana jest krzywa rentowności zawierająca ceny transferowe, które są kalkulowane na podstawie:

- PLN: stawki BID do 9M (włącznie) to WIBID a od 1Y odpowiednie stawki IRS; stawki OFFER do 9M (włącznie) to WIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS,
- EUR: stawki BID do 9M (włącznie) to EURIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS; stawki OFFER do 9M (włącznie) to EURIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS,
- USD i CHF: stawki BID do 9M (włącznie) to LIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS; stawki OFFER do 9M (włącznie) to LIBOR a od 1Y odpowiednie stawki IRS.

Dla potrzeb wyliczeń wartości godziwej pozostałych kredytów i depozytów zaliczanych do grup aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej wykorzystywana jest cena transferowa liczona jako:

- PLN: stawki BID to WIBID overnight; stawki OFFER to WIBOR overnight,
- EUR: stawki BID to EURIBOR overnight; stawki OFFER to EURIBOR overnight,
- USD i CHF: stawki BID to LIBOR overnight; stawki OFFER to LIBOR overnight.

Stawki BID są wykorzystywane w wyliczaniu wartości godziwej dla zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie; w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu wykorzystywane są stawki OFFER. Wszystkie punkty pośrednie na krzywych są interpolowane liniowo.

Szacunki w zakresie strat kredytowych są odzwierciedleniem funkcjonującego w Grupie modelu tworzenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Przyjęty przez Grupę model w niektórych aspektach jest oparty na założeniach, których nie potwierdzają ceny weryfikowalnych bieżących transakcji rynkowych dotyczących tego samego instrumentu – nie uwzględnia też zmian spowodowanych restrukturyzacją.

Kredyty i inne należności

Portfel kredytowy wraz z papierami wartościowymi zaliczonymi do grup aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jest klasyfikowany na subportfele uwzględniające rodzaj produktu, segment klienta oraz walutę.

Dla tak wyodrębnionego subportfela stosowany jest czynnik dyskontujący dla każdego przepływu pieniężnego.

Dla kredytów/papierów przyjmuje się czynnik dyskontowy jako sumę:

- stopy rynkowej opartej na krzywej rentowności z dnia bilansowego oraz
- średniej marży opartej na portfelu kredytów udzielonych w ostatnich dwóch miesiącach.

W tym celu przyjmuje się następujące założenia:

- wykorzystanie do kalkulacji kredytów udzielonych w ostatnich dwóch miesiącach,
- podział na wyżej opisane grupy produktowe,
- miejsce na krzywej rentowności, z którego zostaje wyznaczona właściwa stopa rynkowa odzwierciedla data przeszacowania każdego kredytu.

W przypadku portfela kredytów hipotecznych w CHF stosowany jest model przedpłat. Dla określenia szacowanych przedpłat wykorzystywane są dane o zapadalności portfela kredytów hipotecznych według modelowej struktury zapadalności, w oparciu o nią następuje wyliczenie średniej stopy procentowej ważonej kapitałem niezapadłym. Na podstawie modelowej struktury zapadalności oraz przyszłych przepływów odsetkowych wyliczonych przy użyciu średniej stopy procentowej powstaje zagregowany modelowy harmonogram płatności kapitałowo-odsetkowych.

Dla celów szacowania wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych w CHF – z uwagi na zanik aktywnego rynku – wykorzystano średnią marżę jaka jest stosowana przy udzielaniu kredytów hipotecznych w EUR skorygowaną o kwotowanie instrumentów typu swap dla walut CHF/EUR.

W rezultacie, w trakcie kalkulacji, dla kredytów i innych należności (w tym kredytów hipotecznych w CHF) wartość godziwa powstaje jako suma wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych pojedynczego kredytu/papieru (w przypadku portfela kredytów hipotecznych wartość godziwa jest sumą wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych zagregowanego portfela kredytów hipotecznych).

W przypadku portfela kredytów hipotecznych w PLN w celu wyceny do wartości godziwej stosowana jest metoda dochodowa.

Kluczowe założenia:

- na potrzeby przeprowadzenia wyceny dokonywana jest korekta oryginalnych harmonogramów spłat kapitałowo-odsetkowych przez uwzględnienie przedpłat, ryzyka kredytowego oraz przyjęcie terminowej struktury stóp procentowych,
- parametry ryzyka kredytowego, tj PD lifetime i LGD w ujęciu zdyskontowanym na potrzeby wyceny ujęte są w spodziewanych przepływach pieniężnych,
- na potrzeby szacowania przepływów pieniężnych uwzględnione są przedpłaty, oszacowane w oparciu o analizę historycznych danych na podstawie stosowanego modelu przedpłat,
- kalkulacja stopy dyskontowej przyjętej w celu oszacowania wartości przepływów pieniężnych uwzględnia wszystkie ryzyka i koszty, z pominięciem ryzyka przedpłat i kosztów ryzyka kredytowego odzwierciedlonych w przepływach,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- ryzyko przedpłat oraz koszty ryzyka kredytowego odzwierciedlone są w przepływach pieniężnych,
- zastosowanie marży kalibracyjnej ustalonej na podstawie najnowszej produkcji portfela kredytów hipotecznych analogicznego do wycenianego portfela.

Wartość godziwa kredytu obliczana jest jako suma zdyskontowanych przepływów pieniężnych z tytułu spłat kapitału oraz płatności odsetek, z uwzględnieniem kapitału przedpłaconego oraz kosztu ryzyka kredytowego.

W przypadku kredytów nieposiadających harmonogramu spłat oraz kredytów z grupy zagrożonych utratą wartości przyjmuje się, że dla tych kredytów wartość godziwa równa się ich wartości księgowej.

Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

W przypadku inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu wartość godziwa papierów dla celów ujawnień, które są kwotowane na aktywnym rynku ustalana jest w oparciu o cenę z tego rynku. W przypadku pozostałych papierów wartościowych w tym portfelu wykorzystywany jest model opisany powyżej w części Kredyty i inne należności.

39. Kompensowanie instrumentów finansowych

Poniższe ujawnienie dotyczy kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych, które podlegają egzekwowalnym porozumieniom ramowym o charakterze warunkowym. Główne umowy ramowe zawierane przez Grupę to umowy ISDA (w zakresie instrumentów pochodnych) oraz GMRA (w zakresie transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające, które Grupa składa i otrzymuje w ramach realizacji tzw. Credit Support Annex (CSA), czyli załączników do umów ISDA.

Aktywa finansowe**2020**

	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	Środki pieniężne i instrumenty finansowe otrzymane jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	2 394,6	2 394,6	-964,2	681,0	2 111,4
wycena instrumentów pochodnych	1 199,8	1 199,8	-552,7	0,0	647,1
pochodne instrumenty zabezpieczające	1 194,8	1 194,8	-411,5	0,0	783,3
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	681,0	681,0
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przrzeczeniem odkupu, w tym:	274,9	274,9	0,0	270,6	545,5
transakcje klasyfikowane do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	274,9	274,9	0,0	270,6	545,5
Razem					2 656,9

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	Środki pieniężne i instrumenty finansowe otrzymane jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	1 405,9	1 405,9	-598,1	-560,7	247,1
wycena instrumentów pochodnych	554,3	554,3	-275,3	0,0	279,0
pochodne instrumenty zabezpieczające	851,6	851,6	-322,8	0,0	528,8
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	-560,7	-560,7
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, w tym:	171,5	171,5	0,0	-169,7	1,8
transakcje klasyfikowane do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	171,5	171,5	0,0	-169,7	1,8
Razem					248,9

Zobowiązania finansowe

2020

	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	Środki pieniężne i instrumenty finansowe złożone jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	1 623,9	1 623,9	-964,2	277,2	936,9
wycena instrumentów pochodnych	1 065,4	1 065,4	-552,7	0,0	512,7
pochodne instrumenty zabezpieczające	558,5	558,5	-411,5	0,0	147,0
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	277,2	277,2
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, w tym:	962,9	962,9	0,0	954,5	1 917,4
transakcje klasyfikowane do zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	200,0	200,0	0,0	197,7	397,7
transakcje klasyfikowane do zobowiązań wobec banków / klientów	762,9	762,9	0,0	756,8	1 519,7
Razem					2 854,3

2019

	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
			Instrumenty finansowe	Środki pieniężne i instrumenty finansowe złożone jako zabezpieczenie	
Transakcje pochodne, w tym:	1 213,3	1 213,3	-598,1	-270,1	345,1
wycena instrumentów pochodnych	667,2	667,2	-275,3	0,0	391,9
pochodne instrumenty zabezpieczające	546,0	546,0	-322,8	0,0	223,2
zabezpieczenie transakcji pochodnych	0,0	0,0	0,0	-270,1	-270,1
Pożyczki papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, w tym:	111,8	111,8	0,0	-110,7	1,1
transakcje klasyfikowane do zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	80,7	80,7	0,0	-79,9	0,8
transakcje klasyfikowane do zobowiązań wobec banków / klientów	31,1	31,1	0,0	-30,8	0,3
Razem					346,2

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

40. Działalność powiernicza

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku Grupa prowadziła 582 rachunków papierów wartościowych, na których były przechowywane papiery wartościowe na rzecz Klientów Grupy (764 na 31 grudnia 2019 roku). Rachunki te nie spełniają definicji aktywów i nie są wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Na koniec roku 2020 jednostka dominująca Grupy pełniła funkcję banku depozytariusza dla 146 funduszy inwestycyjnych i subfunduszy, 1 funduszu emerytalnego, 1 funduszu pracowniczego oraz dokonywała wyceny wartości aktywów netto oraz wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa 8 ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (łącznie 156 funduszy). Dla porównania na koniec roku 2019 jednostka dominująca Grupy pełniła funkcję banku depozytariusza dla 151 funduszy inwestycyjnych i subfunduszy, 1 funduszu emerytalnego, 1 funduszu pracowniczego oraz dokonywała wyceny wartości aktywów netto oraz wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa 8 ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (łącznie 161 funduszy).

41. Leasing - Grupa jako leasingodawca**41.1. Leasing operacyjny**

Grupa uzyskuje przychody z tytułu najmu lokali użytkowych w nieruchomościach własnych. Umowy te są traktowane jako umowy leasingu operacyjnego. Umowy te nie przewidują ponoszenia przez leasingobiorcę opłat warunkowych, z postanowień umów leasingowych nie wynikają też ograniczenia. W niektórych przypadkach umowy zawierają możliwość przedłużenia umowy lub zmiany ceny. Umowy nie zawierają natomiast możliwości zakupu.

Płatności leasingowe według terminów zapadalności oraz w wartościach brutto prezentuje poniższa tabela:

	2020	2019
poniżej 1 roku	4,1	4,1
od 1 roku do 2 lat	4,0	4,0
od 2 do 3 lat	3,7	4,0
od 3 do 4 lat	3,1	3,7
	14,9	15,8

41.2. Leasing finansowy

Ujawnienia dotyczące leasingu finansowego, w którym Grupa jest leasingodawcą zostały opisane w nocie 21.1 *Należności z tytułu leasingu finansowego*.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

42. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych**Gotówka i jej ekwiwalenty**

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują bilansowy stan środków pieniężnych oraz salda rachunków bieżących i lokat jednodniowych w innych bankach.

	2020	2019
Gotówka i pozostałe środki pieniężne (prezentowane w nocie 14)	723,1	733,9
Środki na rachunkach w Banku Centralnym (prezentowane w nocie 14)	144,2	669,0
Rachunki bieżące w innych bankach (prezentowane w nocie 15)	92,1	258,3
Lokaty jednodniowe w innych bankach (prezentowane w nocie 15)	0,0	74,1
Inne należności w innych bankach	268,7	262,1
Razem	1 228,1	1 997,4

Objaśnienie podziału działalności Grupy na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Grupy, nie zaliczanej do działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych, wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych oraz instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, a także dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (z wyłączeniem krótkoterminowych bonów skarbowych). Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 1 roku) operacji finansowych, przeprowadzanych z podmiotami finansowymi. Wpływy z działalności finansowej wskazują na źródła finansowania Grupy, uzyskiwane np. poprzez zaciąganie długoterminowych kredytów i pożyczek od innych banków oraz od innych niż banki podmiotów finansowych lub emisję dłużnych papierów wartościowych. Wydatki z działalności finansowej dotyczą głównie spłat przez Grupę długoterminowych zobowiązań (m.in.: spłat otrzymanych kredytów wraz z odsetkami, odsetek od wyemitowanych papierów dłużnych) oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

W poniższych tabelach zaprezentowano różnice pomiędzy zmianami stanu wynikającymi ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej a zmianami stanu wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych. Objasnienia przyczyn wystąpienia różnic są następujące:

- 1) Zmiany stanu poszczególnych składników aktywów i zobowiązań zostały skorygowane o odsetki, które prezentowane są w pozycji *Odsetki otrzymane/zapłacone*.
- 2) Ze zmiany stanu *Kredytów i innych należności udzielonych innym bankom* wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych (rachunki w innych bankach) i zaprezentowano ją w pozycji *Zwiększenie/zmniejszenie środków pieniężnych netto*.
- 3) Zmiana stanu *Pochodnych instrumentów zabezpieczających* uwzględnia zmiany dotyczące instrumentów zabezpieczających ujęte w innych całkowitych dochodach.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- 4) Zmiana stanu *Inwestycyjnych papierów wartościowych* nie uwzględnia wyceny papierów wartościowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach.
- 5) Ze zmiany stanu *Inwestycyjnych papierów wartościowych* wyłączono zmianę stanu papierów wartościowych, która została zaprezentowana w działalności inwestycyjnej.
- 6) Zmiana wartości Inwestycji w jednostki stowarzyszone.
- 7) Kwota dotyczy niezwiązanych w przepływie gotówki ani amortyzacją zmian bilansowej wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.
- 8) Zmiana stanu Innych zobowiązań nie uwzględnia zmian ujętych w innych całkowitych dochodach, dotyczących wyceny motywacyjnych programów pracowniczych oraz zysków/strat aktuarialnych.
- 9) Kwota niezwiązanej w przepływie gotówki zmiany bilansowej wartości zobowiązań podporządkowanych (odsetki naliczone i niezapłacone, różnice kursowe).
- 10) Wartość całkowitego wypływu środków pieniężnych z tytułu leasingu wykazana w działalności finansowej.
- 11) Ze zmiany stanu *Zobowiązań wobec innych banków* wyłączono zmianę stanu wynikającą ze spłaty kredytów na długoterminowe finansowanie spółek zależnych.
- 12) Zmiana bilansowa dotycząca emisji własnej niezaprezentowana w odsetkach oraz w części dotyczącej działalności finansowej.
- 13) Efekt wdrożenia MSSF 16 w pozycji pozostałe zobowiązania.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

	zmiana stanu		różnica, w tym:	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)
	w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych												
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	93,9	-141,5	-235,4	-1,7	-233,7									
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	-633,1	-632,9	0,2	0,2										
Zmiana pochodnych instrumentów zabezpieczających	-330,7	1 614,7	1 945,4			1 945,4								
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	-21 109,1	-100,9	21 008,2	133,0			116,5	20 758,7						
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-6 527,5	-6 687,5	-160,0	-160,0										
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-74,4	-136,8	-62,4						23,0	-85,4				
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	1 971,9	2 061,1	89,2	-38,1										127,3
Zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	615,7	615,9	0,2	0,2										
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	20 555,0	20 568,7	13,7	13,7										
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	227,1	481,8	254,7	0,8							-3,4	179,3	78,0	

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	zmiana stanu		różnica, w tym:	1)	2)	3)	4)	5)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)
	w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych													
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-22,0	-143,8	-121,8	2,7	-124,5										
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	768,8	768,4	-0,4	-0,4											
Zmiana pochodnych instrumentów zabezpieczających	-7,8	684,5	692,3			692,3									
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	-1 887,1	-1 083,5	803,6	-1,7			-19,1	824,4							
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-15 220,4	-15 264,0	-43,6	-43,6											
Zmiana stanu pozostałych aktywów	281,2	266,6	-14,6						-14,6						
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	1 060,3	265,1	-795,2	33,5									-828,7		
Zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	-772,5	-772,6	-0,1	-0,1											
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	12 791,0	12 789,0	-2,0	-2,0											
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	575,2	161,5	-413,7	-3,6						-10,1	-10,6	99,3		-2,4	-486,3

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

43. Podmioty powiązane

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank NV, który według stanu na 31 grudnia 2020 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest ING Groep N.V. z siedzibą w Holandii.

ING Bank Śląski dokonuje na rynku międzybankowym operacji z ING Bank NV i podmiotami zależnymi od niego. Są to zarówno lokaty i kredyty krótkoterminowe jak i operacje instrumentami pochodnymi. Bank prowadzi również rachunki bankowe podmiotów z Grupy ING. Ponadto spółka zależna ING Lease Sp. z o.o. otrzymała od ING Bank NV finansowanie długoterminowe kontraktów leasingowych w EUR (tzw. „matched funding”). Wszystkie wyżej wymienione transakcje odbywają się na zasadach rynkowych.

Koszty działania ponoszone przez Bank na rzecz podmiotu dominującego wynikają przede wszystkim z umów o świadczenie usług konsultacyjno-doradczych, przetwarzania i analizy danych, udostępniania licencji oprogramowania oraz wsparcia informatycznego. W zakresie kosztów ponoszonych przez Bank na rzecz innych podmiotów powiązanych, dominującą rolę odgrywają umowy outsourcingowe dotyczące świadczenia usług hostingu zasobów systemowych dla różnych aplikacji, dzierżawy sprzętu IT, monitoringu dostępności i wydajności aplikacji i infrastruktury IT oraz testów penetracyjnych i monitoringu bezpieczeństwa informatycznego.

Koszty prezentowane są według wartości netto (bez podatku VAT).

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku ING Bank Śląski S.A. posiadał zaangażowanie wobec jednego z członków Rady Nadzorczej wchodzących w jej skład na koniec 2020 roku w postaci wykorzystanego limitu na karcie kredytowej w wysokości 13,9 tys. zł.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Informacje liczbowe o transakcjach pomiędzy podmiotami powiązanymi

	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowarzyszone	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowarzyszone
	2020			2019		
Należności						
Rachunki nostro	2,3	8,1	-	6,6	17,9	-
Depozyty złożone	-	-	-	74,1	-	-
Złożone depozyty zabezpieczające typu call	105,6	1,1	-	-	-	-
Kredyty	21,5	22,6	-	32,0	35,6	-
Wycena dodatnia instrumentów pochodnych	78,3	3,7	-	49,8	34,9	-
Inne należności	4,9	0,5	-	9,9	2,9	-
Zobowiązania						
Depozyty otrzymane	1 476,3	550,0	10,9	791,0	47,8	4,6
Kredyty otrzymane	3 400,0	-	-	3 472,8	-	-
Pożyczka podporządkowana	2 309,3	-	-	2 131,1	-	-
Rachunki loro	34,3	182,6	-	11,7	33,6	-
Wycena ujemna instrumentów pochodnych	197,6	0,1	-	38,4	32,6	-
Inne zobowiązania	39,7	0,2	-	82,6	2,7	-
Operacje pozabilansowe						
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	471,9	890,3	0,1	470,7	750,3	-
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	808,6	17,5	-	412,9	21,4	-
Transakcje wymiany walutowej	9 649,5	58,2	-	6 666,5	-	-
IRS	910,4	140,0	-	2 312,7	2 403,9	-
Opcje	2 355,0	17,0	-	2 851,9	31,3	-
Przychody i koszty						
Przychody, w tym:	-154,8	38,2	50,5	29,3	28,3	36,3
przychody/koszty odsetkowe i prowizyjne	-45,5	3,4	50,5	-33,5	8,6	36,3
wynik na instrumentach finansowych	-109,9	34,2	-	59,8	6,5	-
wynik na pozostałej działalności podstawowej*	0,6	0,6	-	2,9	13,2	-
Koszty działania	126,3	7,9	-	85,1	9,7	-
Nakłady na majątek trwały						
Nakłady na wartości niematerialne	9,5	-	-	-	1,4	-

*) W 2019 roku, Grupa dokonała sprzedaży systemu informatycznego służącego do obsługi transakcji kartowych do jednostki z Grupy ING. Cena sprzedaży wyniosła 26,7 mln zł, natomiast wartość bilansowa sprzedanego składnika aktywów 16,4 mln zł.

44. Transakcje z personelem zarządzającym i pracownikami

Kredyty dla pracowników i kierownictwa Banku

Pracownicy Grupy ING Banku Śląskiego S.A. korzystają z kredytów na takich samych warunkach jak pozostali klienci Banku (nie ma kredytów preferencyjnych dla pracowników). Kredyty dla pracowników ujęte są w kwocie kredytów dla klientów i według stanu na 31 grudnia 2020 roku wynoszą 190,4 mln zł (bez pożyczek z ZFŚS). Na 31 grudnia 2019 roku ich wartość wynosiła 174,9 mln zł.

Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej i poręczenia dla osób będących w kierownictwie Banku jest określone odrębną procedurą i monitorowaniem zgodnie z Zarządzeniem Prezesa ING Banku Śląskiego S.A.

W sprawozdaniu finansowym za 2020 rok ujęto udzielone kredyty, pożyczki pieniężne, gwarancje i poręczenia bankowe dla kierownictwa Banku (w rozumieniu Art. 79 Prawa Bankowego) w wysokości 33,4 mln zł. Na 31 grudnia 2019 roku ich wartość wynosiła 35,8 mln zł.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Wynagrodzenie Członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A.

Skład Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. na koniec 2020 roku został zaprezentowany w rozdziale I. *Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej* w punkcie 5. *Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.*

Świadczenia dla Członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A.

	2020	2019
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w tym:		
wynagrodzenia	13,6	12,7
korzyści	11,0	10,2
Razem	2,6	2,5

Na krótkoterminowe świadczenia pracownicze składają się wynagrodzenia zasadnicze, ubezpieczenia, wpłaty na fundusz inwestycyjny, opieka medyczna oraz inne świadczenia przyznane przez Radę Nadzorczą.

Świadczenia dla Członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń

	2020		2019	
	krótkoterminowe świadczenia	długoterminowe świadczenia	krótkoterminowe świadczenia	długoterminowe świadczenia
płatności w gotówce	2,7	2,1	2,7	2,2
akcje fantomowe	2,7	2,1	2,7	2,2
Razem	5,4	4,2	5,4	4,4

Na krótkoterminowe świadczenia składają się świadczenia wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń – część nieodroczone.

Na długoterminowe świadczenia składają się świadczenia wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń – część odroczone.

Świadczenia za rok 2020 dla członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń nie zostały jeszcze przyznane.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać premia za rok 2020, której część zostanie wypłacona w 2021 roku, a część będzie odroczone na lata kolejne (2022 – 2028). Maksymalna możliwa do uzyskania wysokość premii za 2020 rok, na którą została utworzona rezerwa, wynosi 9,6 mln zł, w tym na wypłatę gotówkową w 2021 roku 2,7 mln zł, a na część premii z odroczonym terminem płatności 6,9 mln zł. Ostateczną decyzję odnośnie wysokości premii podejmie Rada Nadzorcza Banku.

Na 31 grudnia 2019 roku rezerwa na wypłatę gotówkową premii dla Członków Zarządu wynosiła 9,8 mln zł. Zatwierdzona przez Radę w roku 2020 kwota premii, która dotyczyła roku 2019 wyniosła 5,0 mln zł.

W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku Członkom Zarządu nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

Członkowie Zarządu mają zawarte umowy o zakazie konkurencji po zaprzestaniu pełnienia funkcji w Zarządzie Banku. W przypadku nie powołania na nową kadencję lub odwołania Członkom Zarządu przysługuje odprawa. Informacja o odprawach przysługujących Członkom Zarządu jest zawarta w ich umowach o pracę i należy się tylko w przypadku rozwiązania umowy o pracę przez Bank z przyczyn innych niż uprawniające do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Pracownicy Grupy uczestniczyli w programie długoterminowym Grupy ING do 2012 roku. Po tym roku ING Bank Śląski S.A. uruchomił swój wewnętrzny program oparty o akcje fantomowe ING Banku Śląskiego S.A. Obecnie realizowane są ostatnie transze z programów grupowych, ewentualnie instrumenty finansowe, które przydzielane zostały pracownikom Grupy przez spółki zagraniczne ING za czas pełnienia funkcji w tychże spółkach.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

Skład Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A. na koniec 2020 roku został zaprezentowany w rozdziale I. *Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej* w punkcie 5. *Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku*.

Świadczenia dla Członków Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

	2020	2019
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w tym:		
wynagrodzenia	0,8	0,8
Razem	0,8	0,8

Członkowie Zarządu oraz inne osoby będące pracownikami ING Banku Śląskiego S.A. nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych i stowarzyszonych ING Banku Śląskiego S.A.

Stan posiadania akcji ING Banku Śląskiego przez członków Rady Nadzorczej Banku oraz członków Zarządu Banku

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2020 roku nie posiadali akcji ING Banku Śląskiego S.A., podobnie jak na dzień przekazania do publicznej wiadomości rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za 2020 rok.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Pracownicy mogą korzystać z różnorodnych form pomocy socjalnej w ramach utworzonych w podmiotach Grupy Zakładowych Funduszy Świadczeń Socjalnych. Stan pożyczek udzielonych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych według stanu na 31 grudnia 2020 roku wynosił 2,0 mln zł, wobec 2,7 mln zł na 31 grudnia 2019 roku. Stan Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na 31 grudnia 2020 roku wynosił 9,2 mln zł wobec 8,5 mln zł na 31 grudnia 2019 roku.

45. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej na koniec roku 2020 i 2019 wynosiło odpowiednio:

	2020	2019
w osobach	8 507	8 135
w etatach	8 451,2	8 071,6

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

46. Istotne zdarzenia po dacie bilansowej

- Decyzja Zarządu Banku dotycząca stosowania się do indywidualnego zalecenia KNF odnośnie polityki dywidendowej w pierwszym półroczu 2021 roku

W dniu 15 stycznia 2021 roku Zarząd Banku podjął uchwałę, w której zadeklarował podjęcie działań zmierzających do stosowania indywidualnego zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) dotyczącego polityki dywidendowej Banku w pierwszym półroczu 2021 roku. Uchwała ta została podjęta w związku z zaleceniami KNF, które zostały sformułowane w piśmie otrzymanym przez Bank 14 stycznia 2021 roku. W piśmie tym KNF zaleca:

- wstrzymanie przez Bank wypłaty dywidendy w pierwszym półroczu 2021 roku (w tym także niepodzielonego zysku z lat ubiegłych),
- niepodjęcie przez Bank w pierwszym półroczu 2021 roku, bez uprzedniej konsultacji z organem nadzoru, innych działań pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować obniżeniem bazy kapitałowej, w tym wykupów akcji własnych.

W ramach tego pisma, KNF poinformowała również, że jej stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków komercyjnych w drugiej połowie 2021 roku będzie przedstawione odrębnie po dokonaniu analizy sytuacji sektora bankowego w pierwszym półroczu.

Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem

I. System zarządzania ryzykiem oraz kapitałem

1. System zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem stanowi zintegrowany zbiór zasad, mechanizmów i narzędzi (w tym m.in. polityk i procedur) odnoszących się do procesów dotyczących ryzyka. Rolą systemu zarządzania ryzykiem jest stała identyfikacja, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie poziomu ponoszonego przez Grupę ryzyka oraz zabezpieczenie ewentualnych strat poprzez odpowiednie mechanizmy kontrolne, system limitów oraz adekwatny poziom rezerw (odpisów), a także kapitałów i buforów płynnościowych.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Grupa:

- stosuje sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- stosuje sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

Struktura ryzyka i kontroli w Grupie opiera się na modelu trzech linii obrony. Model ten ma na celu zapewnienie stabilnych i efektywnych ram dla zarządzania ryzykiem poprzez zdefiniowanie i wdrożenie trzech „poziomów” zarządzania ryzykiem, z odmiennymi rolami, zakresem obowiązków i obowiązkami związanymi z nadzorem.

- Pierwsza linia obrony - jest odpowiedzialna za analizę ryzyka w swoim obszarze nadzoru, identyfikację ryzyk i luk oraz opracowanie, wdrożenie i wykonywanie kontroli ograniczających ryzyko. Są to Jednostki biznesowe oraz organizacyjne Banku wspierające operacyjnie i technologicznie Biznes.
- Druga linia obrony - odpowiedzialna za wydawanie regulacji oraz zapewnienie metod i narzędzi zarządzania ryzykiem, w tym definiowanie i utrzymanie procesu zarządzania ryzykiem oraz wspieranie pierwszej linii obrony w trakcie realizacji tego procesu. W ramach działań kontrolnych dokonuje własnej niezależnej oceny efektywności funkcjonowania pierwszej linii obrony poprzez: inspekcje, testy, przeglądy i inne formy kontroli. Wspiera też pierwszą linię obrony w ocenie ryzyka. Drugą linię obrony stanowią jednostki z obszaru:
  - ryzyka operacyjnego
  - ryzyka braku zgodności (compliance)
  - ryzyka prawnego
  - ryzyka kredytowego i rynkowego
  - finansów
  - zarządzania zasobami ludzkimi oraz

Departament Inspekcji Ryzyka Kredytowego i Departament Walidacji Modeli (ryzyko modeli).

- Trzecia linia obrony - zapewnia niezależną ocenę systemu kontroli wewnętrznej w odniesieniu do ryzyk zidentyfikowanych w procesach oraz zarządzania tymi ryzykami przez pierwszą i drugą linię obrony.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Szczególną rolę w procesie zarządzania ryzykiem pełnią Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza. Bank posiada także szereg komitetów, które pełnią aktywną rolę w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka.

2. Zasady zarządzania ryzykiem

ING Bank Śląski S.A. zarządza ryzykiem kredytowym, rynkowym i operacyjnym zgodnie z zasadami określonymi przez normy polskiego prawa, regulacje Komisji Nadzoru Finansowego oraz inne uprawnione organy, a także zgodnie ze standardami określonymi przez Grupę ING w stopniu, który nie prowadzi do naruszenia wspomnianych wcześniej regulacji oraz dokumentów z zakresu najlepszych praktyk.

Niezależnie od konieczności zapewnienia zgodności regulacyjnej i prawnej (compliance), Grupa traktuje zarządzanie ryzykiem kredytowym, rynkowym oraz operacyjnym jako fundamentalną i integralną część całościowego zarządzania Grupą.

3. Apetyt na ryzyko

Apetyt na ryzyko określa maksymalną wielkość ryzyka jaką Grupa jest gotowa zaakceptować wspierając tym samym stabilność oraz dalszy rozwój. W ramach zarządzania ryzykiem i kapitałem w Grupie ustalane są parametry apetytu na ryzyko (tzw. RAS - Risk Appetite Statement) w następujących podstawowych obszarach:

- RAS dotyczący adekwatności kapitałowej,
- RAS dotyczący płynności i finansowania oraz ryzyka rynkowego,
- RAS dotyczący ryzyka kredytowego
- RAS dotyczący ryzyka operacyjnego.

RAS dotyczący adekwatności kapitałowej Grupy został ustalony w 2020 roku dla następujących współczynników kapitałowych¹:

- współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) na poziomie co najmniej 10,5%,
- współczynnik Tier 1 (T1) na poziomie co najmniej 12%, oraz
- łączny współczynnik kapitałowy (TCR) na poziomie co najmniej 14%.

RAS dotyczący adekwatności kapitałowej wynika z obowiązku utrzymywania minimalnych poziomów współczynników kapitałowych wynikających z następujących regulacji zewnętrznych:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku (4,5% dla CET1, 6% dla T1 oraz 8% dla TCR),
- Ustawy z 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym sankcjonującej dodatkowe bufor kapitałowe, w tym :
  - bufor zabezpieczający, który w 2020 roku (podobnie jak w roku 2019) wynosił 2,5% ,
  - bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,5% nałożonego decyzją Komisji z 19 grudnia 2017 roku i podtrzymanego pismami KNF z 2 sierpnia 2018 roku oraz z 19 sierpnia 2019 roku, pozostający na nie zmienionym poziomie także w 2020 roku,

¹ Poziomy referencyjne określone w RAS opierają się na nominalnych poziomach poszczególnych buforów kapitałowych. Zastosowane podejście oznacza, że RAS dla adekwatności kapitałowej jest nieco wyższy niż wynikałoby to z regulacyjnych minimalnych poziomów współczynników kapitałowych opierających się na efektywnych i zmiennych w czasie poziomach niektórych buforów kapitałowych. W poziomach RAS utrzymano bufor ryzyka systemowego w wysokości 3%.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- bufor antycykliczny z zastosowaniem do ekspozycji na które taki bufor został przez właściwe organy nałożony. Bufor antycykliczny jest zmienny w czasie w zależności od struktury odnośnych ekspozycji oraz poziomów wskaźników bufora antycyklicznego nałożonych na odnośne ekspozycje (według stanu na koniec grudnia 2020 bufor antycykliczny wynosił efektywnie 0,002%, w porównaniu do 0,002% według stanu na koniec grudnia 2019),
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku w sprawie bufora ryzyka systemowego wprowadzającej bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (dnia 18 marca 2020 r. opublikowano Rozporządzenie Ministra Finansów uchylające rozporządzenie w sprawie bufora ryzyka systemowego, kierując się jednak ostrożnym podejściem Grupa nie obniżyła limitów RAS o wielkość bufora ryzyka systemowego).

W ramach RAS dotyczących adekwatności kapitałowej ustalane są również limity kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka.

4. Fundusze własne i wymóg kapitałowy**4.1. Fundusze własne**

Fundusze własne Grupy składają się z:

- kapitału podstawowego Tier 1, który na koniec 2020 roku wyniósł 14 086,5 mln zł,
- kapitału Tier 2, który na koniec 2020 roku wyniósł 2 307,4 mln zł.

Na 31 grudnia 2020 roku w Grupie nie jest identyfikowany kapitał dodatkowy Tier 1 (AT1).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Fundusze własne

	2020	2019
Fundusze własne		
A. Kapitał Tier 1	14 086,5	12 462,4
A.I. Kapitał podstawowy Tier 1	14 086,5	12 462,4
instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	130,1	130,1
nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	956,3	956,3
zyski zatrzymane	1 013,0	798,6
- zyski zatrzymane w poprzednich latach	547,6	-50,7
- uznany zysk lub uznana strata	465,4	849,3
skumulowane inne całkowite dochody	443,4	332,7
kapitał rezerwowy	10 508,1	9 446,4
fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 215,2	1 215,2
wartości niematerialne	-466,9	-521,5
niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	0,0	-67,4
korekta w okresie przejściowym z tytułu dostosowania do wymogów MSSF 9	361,8	220,3
korekta wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-24,9	-48,3
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych	-49,6	0,0
B. Kapitał Tier 2	2 307,4	2 129,3
zobowiązania podporządkowane	2 307,4	2 129,3
Fundusze własne przyjęte do kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego	16 393,9	14 591,7

4.2. Wymóg kapitałowy

Na potrzeby sprawozdawcze w 2020 i 2019 roku do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Grupa wykorzystywała metodę zaawansowaną wewnętrznych ratingów oraz metodę standardową. Grupa uzyskała zgodę Komisji Nadzoru Finansowego oraz Narodowego Banku Holandii na stosowanie metody zaawansowanej wewnętrznych ratingów (AIRB) dla klas ekspozycji: przedsiębiorstwa oraz instytucje kredytowe dla Banku i ING Lease Sp. z o.o. W obszarze ryzyka operacyjnego, od czerwca 2020 roku Grupa wykorzystuje metodę standardową TSA (the standardised approach). W obszarze ryzyka rynkowego Grupa wykorzystuje metodę podstawową i metodę zaktualizowanego średniego okresu zwrotu (w zależności od rodzaju ryzyk). Grupa wyznacza również wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka koncentracji, ryzyka rozliczenia oraz ryzyka korekty wyceny kredytowej (CVA). We wszystkich przypadkach wymogi wyznaczane są zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Łączny wymóg kapitałowy jest zdominowany przez wymóg z tytułu ryzyka kredytowego. Na koniec 2020 i 2019 roku stanowił on aż 88% wymogu ogółem.

4.3. Adekwatność kapitałowa

31 grudnia 2020 roku wartość współczynnika TCR dla Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego wyniosła 18,72% w porównaniu do 16,87% na koniec 2019 roku a wartość współczynnika Tier 1 wyniosła 16,09% w porównaniu do 14,41% na koniec grudnia 2019 roku. Zmiana współczynników kapitałowych jest wynikiem następujących czynników:

- uwzględnienie w funduszach własnych zysku netto wypracowanego w 2019 roku po podjęciu przez Walne Zgromadzenie uchwały o podziale zysku za 2019 rok po pomniejszeniu o kwotę, którą Bank zaliczył do funduszy własnych w trakcie 2019 roku (809,4 mln zł) oraz części zysku Banku za pierwsze 6 miesięcy 2020 roku (465,4 mln zł) – łącznie wzrost TCR o 1,46 p.p.,
- uwzględnienie wpływu standardu MSSF9 - wzrost TCR o 0,15 p.p.,
- uwzględnienie dodatkowych udogodnień w związku z tzw. CRR2 quick-fix (przyspieszenie obowiązywania nowego podejścia do tzw. współczynnika wsparcia MŚP, zmniejszenie wag

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

ryzyka dla obligacji skarbowych denominowanych w walutach obcych, możliwość preferencyjnego traktowania pewnej części wartości niematerialnych z tytułu oprogramowania jako aktywów ważonych ryzykiem z wagą ryzyka 100% zamiast pomniejszenia funduszy własnych) – łączenie wzrost TCR o 0,47 p.p.,

- uwzględnienie zmiany metody wyliczenia aktywów ważonych ryzykiem dla ryzyka operacyjnego oraz usunięcie nieoptymalności w wyliczeniach dla ryzyka rynkowego i ryzyka kredytowego – łączny wzrost TCR o 0,41 p.p.,
- wzrostu wolumenów biznesowych oraz działalności operacyjnej – łączny spadek TCR o 0,64 p.p.

Zwiększone poziomy współczynników kapitałowych przy jednoczesnym zmniejszeniu wymogów kapitałowych na skutek uchylecia bufora ryzyka systemowego powodują, że nadwyżka TCR ponad wymóg regulacyjny zwiększyła się z 2,91% do 7,72% a nadwyżka współczynnika Tier 1 zwiększyła się z 2,45% do 7,09%.

Łączny współczynnik kapitałowy

	2020	2019*
Fundusze własne przyjęte do kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego	16 393,9	14 591,7
Wymogi kapitałowe		
wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	6 196,0	6 056,6
wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów	60,9	157,1
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	747,5	701,0
kwoty innych ekspozycji na ryzyko	0,0	3,5
Łączny wymóg kapitałowy	7 004,4	6 918,1
Łączny współczynnik kapitałowy	18,72%	16,87%
Współczynnik kapitału Tier I	16,09%	14,41%

*) w dniu 2 kwietnia 2020 roku Walne Zgromadzenie Banku zatwierdziło podział zysku za rok 2019. Zaliczenie do funduszy własnych na 31 grudnia 2019 roku zysku netto wypracowanego w 2019 roku skutkowałoby wzrostem funduszy własnych do wysokości 15 407,1 mln zł a współczynnika TCR i Tier1 odpowiednio do 17,80% i 15,34%.

Grupa w kalkulacji współczynników kapitałowych skorzystała z przepisów przejściowych w zakresie złagodzenia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na poziom funduszy własnych. W przypadku pełnego ujęcia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na koniec 2020 roku na poziomie skonsolidowanym łączny współczynnik kapitałowy kształtowałby się na poziomie 18,48% a współczynnik kapitału Tier I na poziomie 15,69% (w porównaniu do odpowiednio 16,64% oraz 14,18% w 2019 roku).

5. Polityka dywidendowa

Polityka dywidendowa Banku zakłada:

- stabilne realizowanie wypłat dywidend w długiej perspektywie z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania oraz wszelkich wymogów regulacyjnych, do których zachowania Bank jest zobowiązany ,
- możliwość realizowania wypłat dywidendy z nadwyżki kapitału powyżej minimalnych współczynników adekwatności kapitałowej oraz powyżej określonego przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”) dla celów wypłaty dywidendy minimalnych poziomów współczynników kapitałowych.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Ustalając proponowaną kwotę wypłaty dywidendy, Zarząd w szczególności będzie brał pod uwagę:

- aktualną sytuację ekonomiczno-finansową Banku i Grupy Kapitałowej Banku, w tym ograniczenia w sytuacji generowania strat finansowych lub niskiej rentowności (niski zwrot z aktywów / kapitału),
- założenia strategii zarządzania Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku, w tym strategii zarządzania ryzykiem,
- stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej banków,
- ograniczenia wynikające z art. 56 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Wytyczne KNF w sprawie dywidend za 2020 rok

16 grudnia 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków w 2021 roku (dywidenda za 2020 rok). Mając na względzie:

- istotną niepewność co do dalszego rozwoju pandemii Covid-19,
- przejściowy charakter rozwiązań wykorzystywanych przez banki do poprawy pozycji kapitałowej w czasie pandemii,
- ostrożne podejście europejskich organów nadzoru do wypłaty dywidendy oraz innych form obniżania zasobów kapitałowych,
- zmianę wytycznych EUNB wydłużającą moratoria

KNF uznała za konieczne wstrzymanie wypłaty dywidendy w pierwszym półroczu 2021 r. Stanowisko KNF co do możliwości wypłaty dywidendy w drugim półroczu 2021 r. zostanie przedstawione w późniejszym terminie.

II. Ryzyko kredytowe**1. Wstęp**

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako:

- ryzyko poniesienia przez Grupę straty finansowej w wyniku nie wywiązania się dłużnika w całości i terminie ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Grupy, lub
- ryzyko zmniejszenia się wartości ekonomicznej ekspozycji kredytowej lub grupy ekspozycji kredytowych w wyniku pogorszenia zdolności dłużnika do obsługi zadłużenia w uzgodnionych terminach.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

	2020	2019
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	704,6	798,5
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem instrumentów kapitałowych), w tym:	2 016,9	1 384,5
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 910,7	1 224,2
Wycena instrumentów pochodnych	1 199,8	554,3
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	710,9	669,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	436,0	498,4
obligacje Skarbu Państwa	419,2	480,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	16,8	17,8
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	274,9	171,5
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	106,2	160,3
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	106,2	160,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 194,8	851,6
Inwestycyjne papiery wartościowe (z wyłączeniem instrumentów kapitałowych), w tym:	54 775,8	33 713,8
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	21 235,7	21 133,4
obligacje Skarbu Państwa	18 608,0	18 682,4
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 057,7	982,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 078,1	1 021,5
obligacje Rządu Austriackiego	491,9	446,9
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	33 540,1	12 580,4
obligacje Skarbu Państwa	17 982,2	5 962,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	4 094,3	3 272,7
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	2 103,4	508,5
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	6 170,9	2 606,4
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 016,7	0,0
bony skarbowe	172,6	0,0
bony pieniężne NBP	0,0	230,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom, w tym:	124 655,3	118 127,8
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	124 655,3	118 127,8
Bankowość korporacyjna	67 976,7	68 230,7
kredyty w rachunku bieżącym	8 982,1	10 999,5
kredyty i pożyczki terminowe	41 510,8	40 099,2
należności leasingowe	9 697,6	9 334,7
należności faktoringowe	4 794,5	5 293,3
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 991,7	2 504,0
Bankowość detaliczna	54 745,4	47 600,3
kredyty i pożyczki hipoteczne	47 621,8	40 597,4
kredyty w rachunku bieżącym	594,3	596,5
pozostałe kredyty i pożyczki	6 529,3	6 406,4
Inne należności	1 933,2	2 296,8
Należności w innych aktywach	63,2	39,6
Udzielone zobowiązania pozabilansowe, w tym:	43 587,5	36 547,7
niewykorzystane linie kredytowe	33 997,6	27 699,0
gwarancje	6 058,6	5 837,2
niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 580,5	1 425,6
limity na kartach kredytowych	1 520,5	1 389,9
akredytywy	430,3	196,0
Razem	226 998,1	191 463,5

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Polityka Grupy w zakresie ryzyka portfela ekspozycji kredytowych uwzględnia fakt, że działalność generująca ryzyko kredytowe może być powiązana również z innymi rodzajami ryzyk, tj.: ryzykiem płynności, rynkowym, operacyjnym, środowiskowym, społecznym, prawnym i reputacyjnym, które mogą się wzajemnie wzmacniać.

Grupa optymalizuje oraz ogranicza straty z tytułu ponoszonego ryzyka poprzez:

- ustalenie wewnętrznych limitów,
- odpowiednią konstrukcję produktów kredytowych,
- stosowanie zabezpieczeń,
- stosowanie kontroli funkcjonalnej,
- sprawny monitoring, restrukturyzację i windykację,
- monitorowanie zmiany zdolności i wiarygodności kredytowej klientów,
- regularny monitoring i walidację modeli wykorzystywanych do identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego
- przeprowadzanie analiz trendów i wartości kluczowych wskaźników ryzyka.

Podstawowym celem Grupy w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie efektywnej realizacji celów biznesowych poprzez proaktywne zarządzanie ryzykiem i działalność na rzecz wzrostu organicznego, przy jednoczesnym:

- utrzymywaniu bezpiecznego poziomu wypłacalności i płynności oraz odpowiedniego poziomu rezerw,
- zapewnieniu zgodności z przepisami prawa i wymaganiami instytucji nadzorczych.

Ryzykiem kredytowym Grupa zarządza w sposób zintegrowany w oparciu o:

- planowanie strategiczne,
- spójny system limitów, polityk i procedur oraz
- narzędzia służące do zarządzania ryzykiem, w tym do identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka.

Na ten zintegrowany system składają się wszystkie procesy w Grupie realizowane w związku z działalnością kredytową.

Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem kredytowym to:

- wspieranie inicjatyw biznesowych,
- utrzymywanie strat kredytowych na założonym poziomie,
- ciągła weryfikacja, ocena adekwatności i rozwoju stosowanych procedur, modeli i innych elementów systemu zarządzania ryzykiem,
- dostosowywanie działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych,
- utrzymywanie adekwatnego poziomu wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe oraz rezerw,
- zapewnienie zgodności z wymogami regulatora.

2. Strategia zarządzania ryzykiem i parametry apetytu na ryzyko

Zarządzanie ryzykiem kredytowym Grupa traktuje jako fundamentalną i integralną część całościowego zarządzania Grupą. Kluczowymi elementami zarządzania ryzykiem są ustalanie i monitorowanie wykonania strategii oraz parametrów RAS (ang. Risk Appetite Statement).

Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym

Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym wspiera wdrożenie celów biznesowych przy zachowaniu bezpiecznego poziomu wypłacalności i płynności Banku oraz adekwatnego poziomu rezerw. Wyznacza się ją w celu zapewnienia optymalnego rozwoju portfela kredytowego, przy zachowaniu odpowiedniej

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

jakości i dochodowości operacji kredytowych oraz alokacji kapitału. Podstawowym celem określenia strategii zarządzania ryzykiem kredytowym jest optymalizacja relacji między ryzykiem a zwrotem na kapitale, przy uwzględnieniu informacji o aktualnym i perspektywicznym otoczeniu makroekonomicznym, portfelu Banku oraz poziomie realizacji limitów RAS.

Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym uwzględnia „spojrzenie w przyszłość”, w tym potrzebę utrzymania konkurencyjności, atrakcyjności oraz rozwoju oferty Banku.

Ustalanie apetytu na ryzyko (RAS)

RAS to apetyt na ryzyko Banku, który definiuje się poprzez wyznaczenie kluczowych i szczegółowych limitów. Ustalanie i monitorowanie poziomu apetytu na ryzyko (parametrów RAS) to integralna część procesu planowania w Banku oraz zarządzania przez Bank ryzykiem koncentracji.

Rodzaje limitów RAS dla ryzyka kredytowego:

- limity wielkości portfela,
- limity dla wartości parametrów ryzyka portfela i nowej sprzedaży,
- limity koncentracji, w tym limity dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie wynikające z wymogów „Rekomendacji S” Komisji Nadzoru Finansowego.

Oprócz limitów RAS, ustalone są w Banku limity na ryzyko kredytowe dla poszczególnych obszarów, linii biznesowych, produktów oraz limitów transakcji, które są akceptowane przez właściwego decydenta kredytowego. Dodatkowo ustala się wewnętrzne limity koncentracji w odniesieniu do branż gospodarki, przyjmowanych form zabezpieczeń, regionów i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Bieżące wykonanie limitów RAS jest monitorowane i raportowane w trakcie roku, w okresach miesięcznych.

Koncentracja zaangażowań wobec klientów korporacyjnych w branży gospodarki narodowej

branża	zaangażowanie brutto (bilansowe i pozabilansowe)			
	2020		2019	
	kwota zaangażowania	udział w zaangażowaniu ogółem	kwota zaangażowania	udział w zaangażowaniu ogółem
handel hurtowy	13 173,3	12,3%	13 178,7	13,1%
obsługa nieruchomości	9 872,1	9,2%	9 576,5	9,5%
budownictwo	6 249,8	5,8%	5 550,9	5,5%
pozostała działalność związana z prowadzeniem interesów	6 189,1	5,8%	4 559,7	4,5%
handel detaliczny	5 824,6	5,4%	5 564,4	5,5%
produkcja artykułów spożywczych i napojów	5 127,6	4,8%	4 817,1	4,8%
pośrednictwo finansowe	5 101,9	4,7%	5 600,8	5,6%
produkcja metalowych wyrobów gotowych	5 011,9	4,7%	4 543,1	4,5%
transport lądowy i rurociągami	4 067,9	3,8%	3 726,7	3,7%
przemysł energetyczny	3 744,8	3,5%	3 596,6	3,6%
przemysł gumowy	3 608,2	3,4%	3 173,8	3,1%
administracja publiczna i obrona narodowa	3 410,8	3,2%	3 267,6	3,2%
przemysł drzewny i papierniczy	2 703,7	2,5%	2 442,1	2,4%
sprzedaż, naprawa i obsługa pojazdów mechanicznych	2 507,4	2,3%	2 385,7	2,4%
wynajem sprzętu	2 397,1	2,2%	2 709,8	2,7%
rolnictwo, leśnictwo, rybactwo	1 968,3	1,8%	1 762,7	1,7%
pozostały przemysł surowców niemetalicznych	1 940,5	1,8%	1 838,0	1,8%
informatyka i działalność pokrewna	1 859,6	1,7%	1 788,0	1,8%
przemysł maszynowy	1 851,1	1,7%	1 605,6	1,6%
pozostałe	20 817,4	19,4%	19 107,1	19,0%
Razem	107 427,1	100,0%	100 794,9	100,0%

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Największe zaangażowania Grupy

Poniższa tabela prezentuje zestawienie 20 największych zaangażowań Grupy wobec podmiotów / grup podmiotów powiązanych (w tym grup podmiotów, w których jednostką dominującą jest Bank).

W kwocie zaangażowań ujęto wartość aktywów bilansowych (udzielonych kredytów, złożonych lokat, dłużnych papierów wartościowych), udzielonych zobowiązań pozabilansowych oraz wartość ekwiwalentu bilansowego instrumentów pochodnych. Zaangażowania zostały pomniejszone o kwoty wyłączeń dopuszczone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku oraz w Rozporządzeniu MF 1018 z dnia 01 lipca 2016 roku.

Podmiot/grupa podmiotów powiązanych	zaangażowanie	
	2020	2019
Grupa 1	1 861,7	1 872,3
Grupa 2 (bankowa)	1 600,4	1 488,9
Grupa 3 (bankowa)	1 278,7	511,1
Grupa 4 (bankowa)	1 262,8	1 513,4
Grupa 5	1 231,9	1 155,7
Grupa 6	1 052,1	989,4
Grupa 7	1 025,4	418,3
Grupa 8	1 015,8	1 027,9
Grupa 9	995,0	1 135,6
Grupa 10	917,3	907,2
Grupa 11	866,9	858,0
Grupa 12	732,7	1 053,3
Grupa 13	716,2	708,1
Grupa 14	713,0	576,8
Grupa 15	678,3	679,7
Grupa 16	605,1	573,1
Grupa 17	562,4	B/D
Grupa 18	550,8	550,4
Grupa 19	542,3	513,3
Grupa 20	542,1	500,2

3. Proces zarządzania ryzykiem kredytowym

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest procesem ciągłym, na który składają się wszystkie działania Banku związane z wykonywaniem działalności kredytowej. Wszystkie jednostki i osoby, które wykonują zadania w ramach procesu kredytowego ściśle współpracują ze sobą w celu:

- zwiększenia efektywności zarządzania ryzykiem, oraz
- utrzymania ryzyka na poziomie zgodnym ze strategią, apetytem na ryzyko i planami finansowymi Banku oraz zatwierdzonym poziomem RAS.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym realizowany jest w Banku w ramach trzech niezależnych organizacyjnie i funkcjonalnie linii obrony.

W Banku stosuje się rozwiązania organizacyjne uwzględniające rozdzielenie funkcji sprzedaży produktów bankowych od funkcji akceptacji ryzyka na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, w tym Zarządu Banku. Rozdzielenie funkcji monitorowania i kontroli ryzyka ekspozycji kredytowych (w tym ryzyka koncentracji) od funkcji sprzedaży produktów bankowych i funkcji akceptacji ryzyka utrzymywane jest na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Banku poniżej poziomu Zarządu Banku, a dla detalicznych ekspozycji kredytowych również na poziomie Zarządu.

W przypadku uproszczonych, zautomatyzowanych ścieżek procesu kredytowego rozdzielenie funkcji sprzedaży produktów bankowych od funkcji akceptacji ryzyka ekspozycji kredytowych oparte jest na

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

niezależności procesu budowy i walidacji narzędzi wspierających proces akceptacji ryzyka od funkcji sprzedażowych i operacyjnych. Kompetencje w zakresie decyzji kredytowych odnoszących się do indywidualnych transakcji kredytowych są oddzielone od kompetencji decyzyjnych w sferze kształtowania polityki kredytowej i zasad zarządzania ryzykiem kredytowym.

4. Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

W ramach Pionu CRO (Chief Risk Officer, Wiceprezes Zarządu Odpowiedzialny za Ryzyko) wyodrębnione zostały trzy obszary ryzyka kredytowego, podlegające Dyrektorom Banku:

- Transakcyjne Ryzyko Kredytowe, w skład którego wchodzi:
  - Departament Ryzyka Kredytowego Centrali,
  - Departament Ryzyka Kredytowego Regionów,
  - Stanowisko Ryzyka Kredytowego Instytucji Finansowych.
- Centrum Eksperckie – Ryzyko Kredytowe, w skład którego wchodzi:
  - Consumer Credit Risk,
  - Business Credit Risk.
- Modele, Dane i Raportowanie, w skład którego wchodzi:
  - Departament Modeli Ryzyka,
  - Departament Polityk, Procedur, Regulacji i Raportowania Ryzyka,
  - Zespół Credit Risk Tech.

Każdy z tych obszarów sprawuje kontrolę i nadzór nad powierzonym mu zakresem działalności Banku i procesem zarządzania ryzykiem.

5. Zasady działalności kredytowej

Podstawową zasadą, którą Bank kieruje się w ramach prowadzonej działalności kredytowej jest przestrzeganie prawa i przepisów zewnętrznych związanych z działalnością kredytową, tj. np.:

- Ustawa Prawo bankowe,
- Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym,
- Prawo dewizowe,
- przepisy dot. zapobiegania praniu brudnych pieniędzy, itp.

Bank nie zawiera transakcji kredytowych oraz nie angażuje się w działania, których aspekt etyczny budzi wątpliwości i które mogłyby przynieść szkodę dobremu imieniu Banku.

Realizując działalność kredytową stosuje się następujące zasady:

- Bank pozyskuje i utrzymuje w portfelu kredytowym ekspozycje kredytowe, które zapewniają bezpieczeństwo depozytów i kapitału Banku,
- Bank działa w interesie klienta, uwzględniając zarówno jego potrzeby jak i możliwości; unika sytuacji, w której udzielone finansowanie przyczyniłoby się do wejścia klienta w spiralę długów,
- Bank pozyskuje klientów zgodnie z obowiązującymi regulacjami i wymogami dotyczącymi dostarczenia niezbędnych informacji, dokumentacji, przestrzegania procedur,
- Bank świadczy usługi kredytowe efektywnie i profesjonalnie, respektując interes klientów oraz oczekiwania akcjonariuszy Banku w zakresie wzrostu wartości ING Banku Śląskiego S.A.,
- Bank nie zawiera transakcji, zaangażowań kredytowych bez poznania i zrozumienia podłoża ekonomicznego transakcji,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- Bank akceptuje ryzyko kredytowe, jeśli może skutecznie je kontrolować oraz - w przypadku zaniechania spłaty - realizuje procedury odzyskania należności,
- Bank nie udziela zaangażowań w przypadkach, w których naraża się na ryzyko reputacyjne,
- Bank podejmuje decyzje dotyczące nowych rodzajów lub kierunków zaangażowań kredytowych (np. nowe rynki, segmenty rynku, grupy klientów, produkty) po wcześniejszej analizie i ocenie nowych możliwości oraz związanych z nimi ryzyk,
- w relacjach biznesowych Bank stosuje zasadę „równych praw”, tj. wymaga takich samych dokumentów i informacji od takich samych – z perspektywy ryzyka kredytowego – klientów i zwraca szczególną uwagę na ich równe traktowanie,
- Bank prowadzi otwartą komunikację z klientami w zakresie wymagań informacyjnych w procesie kredytowym.

W ramach współpracy z partnerami biznesowymi Bank przestrzega następujących zasad:

- prowadzi weryfikację partnerów biznesowych, z którymi współpracuje w procesie udzielania kredytów,
- posiada procedury obiegu dokumentacji pomiędzy klientem, partnerem biznesowym i Bankiem,
- posiada procedury kontroli jakości partnerów biznesowych,
- nie udziela pełnomocnictwa lub prawa do podejmowania decyzji kredytowych w imieniu i na rzecz Banku przy udzielaniu (dystrybucji) kredytów,
- określa akceptowalny poziom ryzyka dla poszczególnych kanałów sprzedaży,
- monitoruje jakość portfela kredytowego udzielonego za pośrednictwem poszczególnych partnerów biznesowych.

6. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzykiem kredytowym Bank zarządza zarówno na poziomie portfela ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie poszczególnych transakcji.

Zarządzanie ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym portfela Grupy jest zapewnienie rozwoju portfela zgodnie z przyjętą strategią, przy utrzymaniu współczynnika wypłacalności Grupy i Banku na akceptowalnym poziomie oraz w ramach określonych i zatwierdzonych parametrów ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym portfela ekspozycji kredytowych realizowane jest przez:

- określanie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
- uzgadnianie ze stroną biznesową poziomu RAS,
- rozwój, wdrożenie i monitorowanie realizacji polityki kredytowej,
- analizę sytuacji makroekonomicznej i poszczególnych branż oraz formułowanie wytycznych w zakresie kierunków kredytowania,
- rozwój i wdrożenie produktów kredytowych,
- wyznaczanie poziomów kompetencyjnych dla akceptacji odstępstw od polityki kredytowej i odstępstw produktowych,
- rozwój i wdrażanie narzędzi wspomagających pomiar i ocenę ryzyka,
- analiza i ocena sposobu realizacji procesu kredytowego oraz zakresu kontroli funkcjonalnej,
- zarządzanie portfelem ekspozycji kredytowych,
- szkolenia pracowników uczestniczących w realizacji procesu kredytowego,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- tworzenie i utrzymywanie systemu motywacyjnego pracowników, ukierunkowanego na przestrzeganie wewnętrznych standardów kredytowych.

Bank zarządzając profilem ryzyka kredytowego:

- ustala, monitoruje i raportuje wewnętrzne limity koncentracji dla branż gospodarki, typów zabezpieczeń, regionów i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- monitoruje i analizuje jakość przyjętych zabezpieczeń,
- monitoruje i raportuje zgodność z normami ostrożnościowymi wynikającymi z ustawy Prawo bankowe,
- ustala, monitoruje i raportuje wewnętrzne limity koncentracji, z uwzględnieniem poszczególnych pod-portfeli,
- definiuje zmiany w polityce kredytowej oraz ofercie produktowej uwzględniając cykliczność gospodarki oraz zmiany zachodzące na rynku nieruchomości,
- pozyskuje dane rynkowe o jakości portfeli kredytowych i dokonuje ich porównania, z własnymi portfelami kredytowymi.

Adekwatność kapitałowa i tworzenie rezerw na ryzyko kredytowe

Grupa zabezpiecza utratę wartości ekspozycji kredytowych poprzez tworzenie rezerw na pokrycie utraty wartości wynikających z oczekiwanych strat kredytowych. Grupa zabezpiecza także wahania strat względem przeciętnego poziomu straty oczekiwanej (tzn. stratę nieoczekiwaną), poprzez zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego.

Kalkulacja aktywów ważonych ryzykiem oraz wymogu kapitałowego w Banku odbywa się:

- dla ekspozycji detalicznych – zgodnie z metodą standardową,
- dla korporacyjnych ekspozycji kredytowych – zgodnie z metodą zaawansowaną w wewnętrznych ratingów, z wyłączeniem ekspozycji wobec rządów, banków centralnych, jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów sektora publicznego, dla których Grupa stosuje metodę standardową.

Kalkulacja rezerw na ryzyko kredytowe w Banku dla wszystkich ekspozycji kredytowych odbywa się zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym indywidualnych ekspozycji kredytowych

Zarządzanie ryzykiem kredytowym indywidualnych ekspozycji kredytowych obejmuje:

- określenie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym dla transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym,
- zarządzanie wymaganiami dokumentacyjnymi wobec klienta kredytowego Banku,
- określenie standardu analizy kredytowej,
- określenie maksymalnego poziomu wskaźnika DTI, LTV, oraz minimalnego poziomu wkładu własnego dla określonych produktów, rodzajów transakcji,
- opracowanie zasad podejmowania decyzji kredytowych oraz zarządzanie kompetencjami kredytowymi,
- zarządzanie zasadami:
  - określania miar ryzyka z zastosowaniem modeli ryzyka wykorzystywanych w Banku,
  - weryfikowania terminowości spłat,
  - monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
  - monitorowania spełnienia przez klienta warunków umownych,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- monitorowania innych zdefiniowanych sygnałów ostrzegawczych,
- przyjmowania i monitorowania zabezpieczeń przyjętych przez Bank,
- wykorzystania i monitorowania limitów dostępnych w Banku.
- zasady tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych i rezerw na zobowiązania pozabilansowe,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym klientów z portfela w Etapie 3.

W ramach procesu udzielania i zarządzania indywidualnymi ekspozycjami kredytowymi realizowane są następujące działania:

- ocena ryzyka klienta i transakcji,
- podjęcie decyzji kredytowej,
- monitoring,
- restrukturyzacja i windykacja.

Ocena ryzyka klienta i transakcji

Do najważniejszych elementów w ramach oceny ryzyka kredytowego klienta i transakcji należą:

- ocena wiarygodności kredytowej klienta

Wiarygodność kredytową klienta Bank ocenia poprzez:

- weryfikację spełnienia kryteriów minimalnych,
- wyznaczenie ratingu lub scoringu klienta odpowiednio w procesie ratingowym lub scoringowym.

Pomiar ryzyka klienta w procesie ratingowym lub scoringowym bazuje na szacowanym PD (prawdopodobieństwie defaultu). Warunkiem udostępnienia klientowi finansowania jest ustalenie dla klienta ratingu lub oceny scoringowej na określonym minimalnym poziomie dla danego typu klienta, procesu kredytowego lub produktu.

Ocenę wiarygodności kredytowej klienta korporacyjnego w procesie ratingowym dokonuje się w oparciu o:

- rating nadawany podmiotom wnioskującym o zaangażowanie kredytowe, udzielającym zabezpieczenia (np. poręczyciele, gwaranci) oraz innym podmiotom, jeżeli wymaga tego specyfika zabezpieczenia lub transakcji (np. dłużnicy wierzytelności scedowanej na Bank),
- zasadę „dwóch par oczu”, tj.:
  - o funkcje komercyjne są oddzielone od funkcji zatwierdzania ratingu, którą realizują jednostki Pionu Ryzyka CRO, lub
  - o zasady działania automatycznych modeli ratingowych, które są zatwierdzane przez Komitet Polityki Kredytowej.

Ocenę wiarygodności kredytowej klienta detalicznego przeprowadza się w oparciu o:

- punktową ocenę ryzyka kredytowego (scoring),
- analizę historii obsługi zobowiązań w Banku oraz w innych instytucjach finansowych,
- cechy kredytobiorcy mające istotny wpływ na wywiązywanie się z zaciągniętych zobowiązań kredytowych (analiza jakościowa), np.:
  - o cechy osobowe klienta: wiek, stan cywilny, liczba osób będących na jego utrzymaniu, status mieszkaniowy i majątkowy, wykształcenie, staż pracy, forma zatrudnienia, wykonywany zawód, itp.,
  - o historia współpracy klienta z Bankiem: okres współpracy oraz historia prowadzenia rachunku.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

W Banku stosowane są modele scoringowe (modele aplikacyjne, behawioralne oraz scoring BIK) oddające statystyczny poziom ryzyka klienta. Stosowane modele oceny wiarygodności kredytowej klienta podlegają cyklicznemu monitoringowi oraz walidacji w celu zapewnienia dobrej jakości tych narzędzi.

- ocena zdolności kredytowej (ocena ilościowa)

Zdolność kredytowa oceniana jest poprzez rozpoznanie źródła spłaty oraz jego wysokości i stabilności w całym okresie kredytowania. Jest to ocena możliwości spłaty przez klienta ekspozycji kredytowej w określonej kwocie, terminach i na warunkach określonych przez Bank. Przy ocenie zdolności klienta uwzględniana jest ocena wiarygodności kredytowej klienta ustalona w procesie ratingowym lub scoringowym. W ocenie zdolności kredytowej uwzględniane jest również ponoszone przez dłużnika ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej.

Analiza zdolności kredytowej klienta korporacyjnego i przedsiębiorcy może obejmować następujące obszary:

- struktura własnościowa klienta,
- rodzaj prowadzonej działalności,
- strategia biznesowa i inwestycyjna,
- pozycja na rynku,
- rynki zbytu i dostawcy,
- analiza finansowa, w tym prognoza finansowa,
- identyfikacja i ocena źródeł spłaty,
- pozycja finansowa na tle porównywalnych podmiotów z branży,
- czynniki z otoczenia globalnego, makroekonomicznego, regionalnego oraz branżowego oddziałujące obecnie i mogące wpływać w przyszłości w istotny sposób na kondycję finansową przedsiębiorstwa.

Analiza zdolności klienta indywidualnego obejmuje:

- ustalenie wysokości i stabilności uzyskiwanych dochodów (analiza ilościowa),
- ustalenie wysokości zobowiązań klienta o charakterze finansowym (zarówno kredytowych, jak i niekredytowych),
- ustalenie wysokości wydatków gospodarstwa domowego.

Przy ocenie zdolności kredytowej wykorzystywane są miary finansowe oparte na formułach matematycznych.

- ocena zabezpieczenia

W Banku stosowane są zabezpieczenia w celu ograniczenia ryzyka kredytowego oraz wysokości strat poniesionych w przypadku niewywiązania się klienta z obowiązku spłaty kredytu. Przed przyjęciem zabezpieczenia dokonuje się oceny przedmiotu zabezpieczenia oraz jego wartości i efektywności.

Oprócz klasycznych form zabezpieczenia (rzeczowych i osobistych) Bank stosuje dodatkowe instrumenty ograniczania ryzyka utraty należności w formie warunków i klauzul umownych.

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego Bank wykorzystuje zatwierdzone modele LGD, w których każdemu zabezpieczeniu przypisana jest odpowiednia stopa odzysku. Polityką Grupy jest udzielanie kredytów w wysokości i na warunkach, które umożliwiają regularne spłaty bez konieczności odzyskiwania należności z zabezpieczeń.

- ocena ryzyka transakcji

Oceniając transakcję Bank bierze pod uwagę:

- wyniki z oceny wiarygodności i zdolności kredytowej klienta,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- zgodność z polityką kredytową,
- cel kredytowania,
- adekwatność wnioskowanego produktu,
- inne występujące ryzyka, takie jak:
  - o biznesowe – makroekonomiczne, rynkowe, branży, sezonowości,
  - o strukturalne – struktura transakcji, wartość parametrów LTV oraz LGD, wkład własny (jeżeli jest wymagany), siła klauzul, pozycja Banku względem innych kredytodawców,
  - o kadry zarządczej – staż, doświadczenie, ryzyko zastępowalności decydentów i sukcesji,
  - o finansowe – w tym ryzyko kursowe i stopy procentowej,
  - o koncentracji – czy wnioskowany wzrost zaangażowania łączy się z wykorzystaniem wewnętrznie ustalonego przez Bank limitu,
  - o reputacyjne – czy współpraca z klientem może mieć negatywny wpływ na reputację Banku.
- relację poziomu ryzyka do warunków cenowych, itp.

Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji

Grupa stosuje następujące rodzaje zabezpieczeń: środki finansowe (lokata w Banku lub innym banku), papiery wartościowe płynne, nieruchomości, środki transportu, wierzytelności, maszyny i urządzenia, zapasy, wartości niematerialne oraz inne zabezpieczenia.

Wartość zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Etapie 3 w wysokości nie przekraczającej sald poszczególnych kredytów na 31 grudnia 2020 roku wynosiła 763,2 mln zł w porównaniu z 776,6 mln zł na koniec roku 2019.

2020

	Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji				otrzymane gwarancje finansowe
	kredyty zabezpieczone nieruchomościami		inne kredyty zabezpieczone		
	mieszkaniowe	komercyjne	środki pieniężne (wyemitowane instrumenty dłużne)	pozostałe	
Kredyty i zaliczki; w tym:	39 020,1	19 831,9	219,3	15 836,7	4 822,6
pozostałe instytucje sektora finansowego	0,0	0,0	0,0	412,6	472,7
przedsiębiorstwa niefinansowe	117,6	17 758,8	214,3	15 021,3	3 959,6
gospodarstwa domowe	38 902,5	2 068,7	4,3	395,9	389,8
w tym: kredyty na zakup nieruchomości mieszkaniowych	37 017,5	477,8	0,1	0,0	0,0
pozostałe podmioty (banki, sektor budżetowy)	0,0	4,4	0,7	6,9	0,5

2019

	Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji				otrzymane gwarancje finansowe
	kredyty zabezpieczone nieruchomościami		inne kredyty zabezpieczone		
	mieszkaniowe	komercyjne	środki pieniężne (wyemitowane instrumenty dłużne)	pozostałe	
Kredyty i zaliczki; w tym:	33 357,4	19 173,5	157,1	15 938,4	4 163,4
pozostałe instytucje sektora finansowego	0,0	0,0	0,0	327,7	713,0
przedsiębiorstwa niefinansowe	154,4	16 925,0	146,0	13 163,9	3 233,8
gospodarstwa domowe	33 203,0	2 242,3	11,1	2 439,7	213,7
w tym: kredyty na zakup nieruchomości mieszkaniowych	28 091,6	436,0	0,2	0,0	0,0
pozostałe podmioty (banki, sektor budżetowy)	0,0	6,2	0,0	7,1	2,9

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Podjęcie decyzji kredytowej

Zakres kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych w zakresie akceptacji ryzyka indywidualnych ekspozycji kredytowych ustala Komitet Polityki Kredytowej. Brak danych niezbędnych do oceny ryzyka wyklucza możliwość jego akceptacji i podjęcia decyzji.

Zaangażowania na niższe kwoty, krótsze terminy, obarczone niższym ryzykiem, podejmowane są na niższych szczeblach kompetencyjnych. W miarę wzrostu ryzyka kredytowego – tj. wzrostu wielkości pojedynczego lub łącznego zaangażowania kredytowego, wydłużenia okresu kredytowania, pojawienia się niestandardowych elementów we wniosku lub odstępstw od obowiązujących regulacji wewnętrznych – decyzje podejmowane są na wyższych szczeblach kompetencji kredytowych.

Ocena ryzyka i jego akceptacja jest oparta na ocenie eksperckiej bazującej na wynikach pomiaru ryzyka z zastosowaniem narzędzi wspomagających określonych polityką kredytową i procedurami. Wyjątek stanowią tzw. decyzje automatyczne, podejmowane przez system informatyczny lub półautomatyczne podejmowane w ramach uproszczonych ścieżek procesu kredytowego.

Decyzje kredytowe podejmowane są w odpowiedniej ścieżce, w oparciu o kompleksową analizę ryzyka transakcji w zależności od stopnia złożoności i kwoty transakcji. Dla ścieżek o wyższym poziomie automatyzacji, analiza ryzyka transakcji bazuje na jasno zdefiniowanych kryteriach, w tym behawioralnych oraz na automatycznym wyliczeniu limitu kredytowego w oparciu o algorytm zatwierdzony przez Komitet Polityki Kredytowej.

Decyzje kredytowe dla portfela w Etapie 1 i 2 (z wyłączeniem ścieżek automatycznych) podejmowane są:

- kolegialnie w trybie Komitetu Kredytowego Banku lub Komitetu ds. Restrukturyzacji – dotyczy to największych ekspozycji kredytowych,
- w trybie dwuosobowym – przez jednostki biznesowe i jednostki transakcyjnego ryzyka kredytowego,
- w trybie jednoosobowym – przez Menedżera Ryzyka w przypadku małych ekspozycji kredytowych.

Tryb podejmowania decyzji nie zwalnia żadnego z uczestników procesu decyzyjnego od osobistej odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

Decydentom kredytowym w ramach dwuosobowego trybu decyzyjnego przyznawane są indywidualnie personalne kompetencje kredytowe, których wysokość zależy od posiadanej wiedzy oraz doświadczenia. Poziom kompetencyjny koreluje z poziomem ryzyka kredytowego. Jeśli ryzyko kredytowe jest większe, decyzje podejmują osoby z większym doświadczeniem. Zasady nadawania i odwoływania kompetencji kredytowych są odrębne w ramach poszczególnych segmentów klientów. Przy ustalaniu odpowiedniego szczebla kompetencji kredytowych dla klientów korporacyjnych bierzemy pod uwagę m.in. łączne zaangażowanie Grupy wobec grupy podmiotów powiązanych, do której należy klient, a w przypadku osób fizycznych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, poziom kompetencji wynika z łącznego zaangażowania Banku wobec tego klienta. Akceptacja wszystkich transakcji dokonywana jest zgodnie z jasno określonymi zasadami podejmowania decyzji i kompetencji kredytowych.

Decyzje kredytowe dotyczące portfela w Etapie 3 podejmowane są w trybie dwuosobowym lub przez Komitet ds. Restrukturyzacji.

Monitoring

Monitorowaniu podlegają wszystkie ekspozycje kredytowe generujące ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji oraz transakcje rynków finansowych. Celem monitorowania jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podjęcie działań zapobiegających powstaniu trudnego

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

kredytu oraz wczesna identyfikacja przesłanek lub obiektywnych dowodów utraty wartości ekspozycji kredytowej i podjęcie działań ograniczających straty Banku. Monitoring udzielonej ekspozycji kredytowej obejmuje:

- przebieg spłaty wierzytelności Banku (terminowość),
- realizację przez klienta pozostałych warunków umownych,
- sytuację finansową oraz/lub majątkową klienta,
- przebieg wykorzystania środków pieniężnych zgodnie z celem finansowania (jeżeli został określony),
- stopień realizacji inwestycji (w przypadku kredytów inwestycyjnych),
- weryfikację sygnałów ostrzegawczych dotyczących klienta lub transakcji,
- występowanie obiektywnych dowodów lub przesłanek utraty wartości,
- okresową ocenę jakości i wartości zabezpieczenia.

Restrukturyzacja i windykacja

Bank służy wsparciem swoim klientom na każdym etapie finansowania. Bank oferuje produkty dostosowane do ich potrzeb a w przypadku wystąpienia niewielkich opóźnień w spłacie zobowiązań proponuje elastyczne harmonogramy spłat. W przypadku większych trudności w spłacie Bank może zaproponować restrukturyzację zadłużenia. Wówczas wspólnie z klientem Bank ustala najlepszą formę wsparcia lub zawarcie ugody.

Głównym celem działań podejmowanych w ramach portfela w Etapie 3 jest minimalizacja ryzyka powstania strat Banku lub wielkości straty.

Bank przyjmuje następujące strategie postępowania w ramach portfela w Etapie 3:

- restrukturyzacja zadłużenia – w oparciu o współpracę z klientem, która w szczególności może polegać na zmianie warunków umownych w celu dostosowania warunków spłaty zadłużenia do możliwości finansowych klienta, np.:
  - wydłużeniu okresu spłat,
  - sprzedaży aktywów,
  - sprzedaży części działalności gospodarczej kredytobiorcy,
  - umorzeniu części zobowiązań finansowych.

Decyzję o rozpoczęciu restrukturyzacji podejmuje się po szczegółowej ocenie oraz po akceptacji przez odpowiedni organ decyzyjny w Banku. Po pomyślnie zakończonym procesie restrukturyzacji kredytobiorca z powrotem podlega standardowym procedurom monitoringu ryzyka kredytowego.

- windykacja zadłużenia – tj. dochodzenie przez Bank należności z ustanowionych zabezpieczeń prawnych lub z innego majątku klienta albo z majątku zobowiązanych osób trzecich. Bank może dochodzić swoich należności w drodze wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub udziału w postępowaniu upadłościowym lub, w odniesieniu do klientów detalicznych – w drodze polubownej windykacji, tj. umożliwienia klientowi dobrowolnych spłat w ramach strategii windykacyjnej.

Forbearance

Forbearance występuje, jeżeli Bank uzna, że klient nie będzie mógł wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych z uwagi na trudności finansowe (stwierdzone lub spodziewane w krótkim czasie) i zdecyduje się udzielić mu udogodnienia.

Forbearance jest identyfikowany, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- u klienta stwierdzono trudności z regulowaniem zobowiązań finansowych lub Bank spodziewa się tych trudności w krótkim czasie,
- Bank zdecydował się zastosować udogodnienia wobec klienta posiadającego trudności, aby umożliwić mu spłatę zobowiązań umownych lub aby zapobiec powstaniu trudności ze spłatą,
- udogodnienie nie wynika ze względów komercyjnych i przyznawane jest na warunkach odbiegających od rynkowych,
- klient zaakceptował udogodnienie, a więc zmieniły się dotychczasowe warunki umowy, zawarta została umowa o refinansowanie lub weszła w życie wbudowana klauzula udogodnienia, albo Bank zaniechał podjęcia działań w sytuacji istotnego złamania przez klienta kluczowej klauzuli finansowej.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Podział portfela kredytowego na portfel pracujący i niepracujący z wyszczególnieniem ekspozycji z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

2020	Portfel kredytowy pracujący (performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance				Portfel kredytowy niepracujący (non-performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance				Portfel prze-terminowany	Portfel z utratą wartości
			Modyfikacja warunków	Refinansowanie	Kwarantanna*			Modyfikacja warunków	Refinansowanie			
Portfel kredytowy brutto, w tym:	121 824,7	1 229,2	1 229,1	0,1	1 060,6	4 167,7	1 654,3	1 649,8	4,5	1 654,3	1 654,3	
Bankowość korporacyjna, w tym:	67 063,0	1 112,0	1 111,9	0,1	944,1	3 096,9	1 323,7	1 319,2	4,5	1 323,7	1 323,7	
kredyty w rachunku bieżącym	8 838,1	88,2	88,2	0,0	88,2	711,8	207,4	207,0	0,4	207,4	207,4	
kredyty i pożyczki terminowe	41 025,0	859,1	859,0	0,1	855,9	1 903,5	1 084,9	1 080,8	4,1	1 084,9	1 084,9	
należności leasingowe	9 421,2	143,0	143,0	0,0	0,0	410,9	23,5	23,5	0,0	23,5	23,5	
należności faktoringowe	4 786,4	21,7	21,7	0,0	0,0	70,7	7,9	7,9	0,0	7,9	7,9	
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 992,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Bankowość detaliczna, w tym:	54 761,7	117,2	117,2	0,0	116,5	1 070,8	330,6	330,6	0,0	330,6	330,6	
kredyty i pożyczki hipoteczne	47 560,4	64,5	64,5	0,0	63,9	340,7	190,3	190,3	0,0	190,3	190,3	
kredyty w rachunku bieżącym	602,6	2,4	2,4	0,0	2,3	52,4	3,1	3,1	0,0	3,1	3,1	
pozostałe kredyty i pożyczki	6 598,7	50,3	50,3	0,0	50,3	677,7	137,2	137,2	0,0	137,2	137,2	
Odpis na oczekiwane straty kredytowe, w tym:	-744,6	-43,3	-43,3	-0,1	-42,7	-2 525,7	-801,9	-689,9	-3,9	-801,9	-801,9	
Bankowość korporacyjna, w tym:	-414,8	-34,4	-34,4	-0,1	-33,8	-1 768,4	-638,6	-626,6	-3,9	-638,6	-638,6	
kredyty w rachunku bieżącym	-62,9	-2,0	-2,0	0,0	-2,0	-504,9	-118,1	-117,9	-0,2	-118,1	-118,1	
kredyty i pożyczki terminowe	-309,6	-31,8	-31,8	0,0	-31,8	-1 108,1	-508,0	-405,3	-3,7	-508,0	-508,0	
należności leasingowe	-33,9	-0,6	-0,6	0,0	0,0	-100,6	-9,1	0,0	0,0	-9,1	-9,1	
należności faktoringowe	-7,8	0,0	0,0	-0,1	0,0	-54,8	-3,4	-3,4	0,0	-3,4	-3,4	
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Bankowość detaliczna, w tym:	-329,8	-8,9	-8,9	0,0	-8,9	-757,3	-163,3	-163,3	0,0	-163,3	-163,3	
kredyty i pożyczki hipoteczne	-105,8	-4,3	-4,3	0,0	-4,3	-173,5	-79,0	-79,0	0,0	-79,0	-79,0	
kredyty w rachunku bieżącym	-20,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-40,6	-2,1	-2,1	0,0	-2,1	-2,1	
pozostałe kredyty i pożyczki	-203,9	-4,5	-4,5	0,0	-4,5	-543,2	-82,2	-82,2	0,0	-82,2	-82,2	
Portfel kredytowy netto, w tym:	121 080,1	1 185,9	1 185,8	0,0	1 017,9	1 642,0	852,4	959,9	0,6	852,4	852,4	
Bankowość korporacyjna, w tym:	66 648,2	1 077,6	1 077,5	0,0	910,3	1 328,5	685,1	792,6	0,6	685,1	685,1	
kredyty w rachunku bieżącym	8 775,2	86,2	86,2	0,0	86,2	206,9	89,3	89,1	0,2	89,3	89,3	
kredyty i pożyczki terminowe	40 715,4	827,3	827,2	0,1	824,1	795,4	576,9	675,5	0,4	576,9	576,9	
należności leasingowe	9 387,3	142,4	142,4	0,0	0,0	310,3	14,4	23,5	0,0	14,4	14,4	
należności faktoringowe	4 778,6	21,7	21,7	-0,1	0,0	15,9	4,5	4,5	0,0	4,5	4,5	
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 991,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Bankowość detaliczna, w tym:	54 431,9	108,3	108,3	0,0	107,6	313,5	167,3	167,3	0,0	167,3	167,3	
kredyty i pożyczki hipoteczne	47 454,6	60,2	60,2	0,0	59,6	167,2	111,3	111,3	0,0	111,3	111,3	
kredyty w rachunku bieżącym	582,5	2,3	2,3	0,0	2,2	11,8	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	
pozostałe kredyty i pożyczki	6 394,8	45,8	45,8	0,0	45,8	134,5	55,0	55,0	0,0	55,0	55,0	

*) do klasy Kwarantanna Grupa klasyfikuje ekspozycje, dla których w przeszłości zastosowano udogodnienia, a które obecnie znajdują się w okresie obserwacji przed pełnym uzdrowieniem

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019	Portfel kredytowy pracujący (performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance				Portfel kredytowy niepracujący (non-performing exposure)	w tym zaangażowania forbearance				
			Modyfikacja warunków	Refinansowanie	Kwarantanna*			Modyfikacja warunków	Refinansowanie	Portfel pre-terminowany	Portfel z utratą wartości
Portfel kredytowy brutto, w tym:	114 733,0	495,7	433,7	0,4	438,1	3 544,0	943,0	936,3	6,6	936,4	936,4
Bankowość korporacyjna, w tym:	66 990,9	371,1	370,7	0,4	314,1	2 925,8	863,4	856,7	6,6	815,5	815,5
kredyty w rachunku bieżącym	10 782,5	31,3	31,3	0,0	31,3	732,8	63,5	63,0	0,4	63,5	63,5
kredyty i pożyczki terminowe	39 428,9	284,9	284,5	0,4	282,8	1 737,7	775,2	769,0	6,2	727,3	727,3
należności leasingowe	9 002,9	28,4	28,4	0,0	0,0	393,9	19,7	19,7	0,0	19,7	19,7
należności faktoringowe	5 272,0	26,5	26,5	0,0	0,0	61,4	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 504,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	47 742,1	124,6	63,0	0,0	124,0	618,2	79,6	79,6	0,0	120,9	120,9
kredyty i pożyczki hipoteczne	40 577,0	83,8	50,4	0,0	83,2	194,7	50,3	50,3	0,0	46,0	46,0
kredyty w rachunku bieżącym	608,1	2,6	2,6	0,0	2,6	37,1	2,6	2,6	0,0	2,5	2,5
pozostałe kredyty i pożyczki	6 557,0	38,2	10,0	0,0	38,2	386,4	26,7	26,7	0,0	72,4	72,4
Odpis na oczekiwane straty kredytowe, w tym:	-539,1	-16,9	-16,8	-0,1	-16,8	-1 906,9	-449,5	-334,3	-4,7	-448,4	-448,4
Bankowość korporacyjna, w tym:	-215,8	-9,6	-9,5	-0,1	-9,5	-1 470,2	-404,0	-288,8	-4,7	-367,2	-367,2
kredyty w rachunku bieżącym	-42,8	-0,5	-0,5	0,0	-0,5	-473,0	-30,6	-30,4	-0,2	-30,6	-30,6
kredyty i pożyczki terminowe	-158,6	-9,0	-8,9	-0,1	-9,0	-908,8	-365,7	-257,4	-4,5	-328,9	-328,9
należności leasingowe	-5,9	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-56,2	-6,7	0,0	0,0	-6,7	-6,7
należności faktoringowe	-7,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-32,2	-1,0	-1,0	0,0	-1,0	-1,0
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	-323,3	-7,3	-7,3	0,0	-7,3	-436,7	-45,5	-45,5	0,0	-81,2	-81,2
kredyty i pożyczki hipoteczne	-74,1	-4,0	-4,0	0,0	-4,0	-100,2	-25,5	-25,5	0,0	-24,8	-24,8
kredyty w rachunku bieżącym	-22,4	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-26,3	-1,4	-1,4	0,0	-1,4	-1,4
pozostałe kredyty i pożyczki	-226,8	-3,2	-3,2	0,0	-3,2	-310,2	-18,6	-18,6	0,0	-55,0	-55,0
Portfel kredytowy netto, w tym:	114 193,9	478,8	416,9	0,3	421,3	1 637,1	493,5	602,0	1,9	488,0	488,0
Bankowość korporacyjna, w tym:	66 775,1	361,5	361,2	0,3	304,6	1 455,6	459,4	567,9	1,9	448,3	448,3
kredyty w rachunku bieżącym	10 739,7	30,8	30,8	0,0	30,8	259,8	32,9	32,6	0,2	32,9	32,9
kredyty i pożyczki terminowe	39 270,3	275,9	275,6	0,3	273,8	828,9	409,5	511,6	1,7	398,4	398,4
należności leasingowe	8 997,0	28,3	28,3	0,0	0,0	337,7	13,0	19,7	0,0	13,0	13,0
należności faktoringowe	5 264,1	26,5	26,5	0,0	0,0	29,2	4,0	4,0	0,0	4,0	4,0
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 504,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankowość detaliczna, w tym:	47 418,8	117,3	55,7	0,0	116,7	181,5	34,1	34,1	0,0	39,7	39,7
kredyty i pożyczki hipoteczne	40 502,9	79,8	46,4	0,0	79,2	94,5	24,8	24,8	0,0	21,2	21,2
kredyty w rachunku bieżącym	585,7	2,5	2,5	0,0	2,5	10,8	1,2	1,2	0,0	1,1	1,1
pozostałe kredyty i pożyczki	6 330,2	35,0	6,8	0,0	35,0	76,2	8,1	8,1	0,0	17,4	17,4

*) do klasy Kwarantanna Grupa klasyfikuje ekspozycje, dla których w przeszłości zastosowano udogodnienia, a które obecnie znajdują się w okresie obserwacji przed pełnym uzdrowieniem

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według klas ryzyka

	2020				2019			
	portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)		portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)	
	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe
Bankowość korporacyjna	1 112,0	179,3	1 323,7	64,3	371,1	41,4	863,4	25,9
klasy niskiego ryzyka (rating 1-10)	19,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
klasy średniego i podwyższonego ryzyka (rating 11-17)	927,8	172,5	0,0	0,0	290,2	36,0	6,4	0,0
klasy kredytów trudnych (rating 18-22)	164,3	6,8	1 323,7	64,3	80,9	4,4	857,0	25,9
Bankowość detaliczna	117,2	0,1	330,6	0,0	124,6	0,0	79,6	0,0
klasy niskiego ryzyka (rating 1-10)	28,4	0,1	4,6	0,0	45,3	0,0	0,0	0,0
klasy średniego i podwyższonego ryzyka (rating 11-17)	73,8	0,0	0,6	0,0	70,7	0,0	1,0	0,0
klasy kredytów trudnych (rating 18-22)	15,0	0,0	325,4	0,0	8,6	0,0	78,6	0,0
Razem (brutto)	1 229,2	179,4	1 654,3	64,3	495,7	41,4	943,0	25,9

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według okresów przeterminowania

	2020				2019			
	portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)		portfel pracujący (performing)		portfel niepracujący (non-performing)	
	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe	zaangażowanie bilansowe	zaangażowanie pozabilansowe
Bankowość korporacyjna	1 112,0	179,3	1 323,7	64,3	371,1	41,4	863,4	25,9
0	1 101,0	179,3	497,9	64,3	348,4	41,4	465,9	25,9
1-30	7,3	0,0	49,9	0,0	12,3	0,0	6,1	0,0
31-60	2,5	0,0	15,3	0,0	3,7	0,0	11,7	0,0
61-90	1,1	0,0	82,5	0,0	5,7	0,0	13,5	0,0
91-180	0,0	0,0	98,9	0,0	0,1	0,0	38,0	0,0
181-365	0,1	0,0	53,7	0,0	0,0	0,0	60,8	0,0
>365	0,0	0,0	525,5	0,0	0,9	0,0	267,4	0,0
Bankowość detaliczna	117,2	0,1	330,6	0,0	124,6	0,0	79,6	0,0
0	112,4	0,1	259,4	0,0	97,5	0,0	31,0	0,0
1-30	4,0	0,0	19,0	0,0	22,8	0,0	9,7	0,0
31-60	0,5	0,0	6,8	0,0	3,6	0,0	7,1	0,0
61-90	0,3	0,0	2,4	0,0	0,7	0,0	3,5	0,0
91-120	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0
121-150	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0
151-180	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0
>180	0,0	0,0	39,0	0,0	0,0	0,0	24,4	0,0
Razem (brutto)	1 229,2	179,4	1 654,3	64,3	495,7	41,4	943,0	25,9

W rachunku zysków i strat za rok 2020 w pozycji Przychody odsetkowe – odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom ujęto przychód odsetkowy od ekspozycji z udzielonym udogodnieniem typu forbearance w wysokości 75,6 mln zł (45,3 mln zł za rok 2019), z czego 38,6 mln zł dotyczy ekspozycji w portfelu pracującym a 37,0 mln zł dotyczy ekspozycji w portfelu niepracującym (za rok 2019 odpowiednio 23,5 mln zł i 21,8 mln zł).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Ekspozycje objęte narzędziami pomocowymi z tytułu COVID-19

W związku z pandemią Covid-19 Grupa udostępniła swoim klientom następujące narzędzia pomocowe:

- moratoria pozaustawowe, tj. narzędzia wynikające ze stanowiska banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego (moratorium pozaustawowe w rozumieniu wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego - EBA),
- tzw. moratoria ustawowe, tj. wsparcie w ramach Tarczy 4.0.
- gwarancje kredytowe dla klientów korporacyjnych w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej z Funduszu Gwarancji Płynnościowych.

Wprowadzone moratoria znacząco wpłynęły na poprawę kondycji finansowej kredytobiorców. Łączna wartość kredytów dla gospodarstw domowych z aktywnym moratorium według stanu na koniec 2020 roku wyniosła 219,7 mln zł (co stanowi ok 5% wszystkich moratoriów udzielonych gospodarstwom domowym w 2020 roku). Moratoria pozaustawowe spełniające wytyczne EBA były klasyfikowane do Etapu 1, pozostałe w zależności od indywidualnej oceny do Etapu 2 lub 3. Moratoria ustawowe ze względu na stwierdzoną utratę głównego źródła dochodu zostały zaklasyfikowane do Etapu 3.

W segmencie korporacyjnym, ze względu na brak moratoriów ustawowych, udostępniano jedynie moratoria pozaustawowe. W odniesieniu do przedsiębiorstw niefinansowych wartość bilansowa brutto aktywnych moratoriów na koniec 2020 roku wynosiła 21,5 mln zł. Stanowiło to 0,5% wartości moratoriów udzielonych w roku 2020. Moratoria pozaustawowe spełniające wytyczne EBA były klasyfikowane do Etapu 1.

W ramach wsparcia przedsiębiorców udzielono również kredytów i zaliczek objętych programami gwarancji publicznych o wartości bilansowej brutto 2 830,7 mln zł.

Kredyty i zaliczki objęte moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi

	Wartość bilansowa brutto				Odpis na oczekiwane straty kredytowe			
	Obsługiwane			Nie- obsługi- wane	Obsługiwane			Nie- obsługi- wane
			w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 2)				w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 2)	
Kredyty objęte moratorium	241,2	162,3	29,3	78,9	-35,5	-4,5	-3,1	-31,0
w tym: gospodarstwa domowe	219,7	144,7	27,4	75,0	-35,2	-4,3	-3,0	-30,9
w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	120,7	75,6	10,6	45,1	-15,9	-1,0	-0,9	-14,9
w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe	21,5	17,7	1,8	3,8	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1
w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	16,5	12,9	1,8	3,6	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	12,5	10,6	0,0	1,9	-0,1	0,0	0,0	-0,1

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Podział kredytów objętych moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi według rezydualnego terminu moratoriów

	Liczba dłużników		Wartość bilansowa brutto		
			w tym: moratoria ustawowe	w tym: wygasłe	rezydualny termin moratoriów poniżej 3 m-cy
Kredyty, w odniesieniu do których zaproponowano moratorium	44 962	9 805,6			
Kredyty objęte moratorium (przyznane)	44 394	8 667,4	164,2	8 426,2	241,2
w tym: gospodarstwa domowe		4 275,8	164,2	4 056,1	219,7
w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi		2 049,9	104,2	1 929,2	120,7
w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe		4 388,4	0,0	4 366,9	21,5
w tym: małe i średnie przedsiębiorstwa		3 147,9	0,0	3 131,4	16,5
w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi		2 596,3	0,0	2 583,8	12,5

7. System zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem stanowi zintegrowany zbiór zasad, mechanizmów i narzędzi w tym m.in. polityk i procedur odnoszących się do procesów dotyczących ryzyka. Rolą systemu zarządzania ryzykiem jest stała identyfikacja, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie poziomu ponoszonego przez Bank ryzyka oraz zabezpieczenie ewentualnych strat poprzez odpowiednie mechanizmy kontrolne, system limitów oraz adekwatny poziom rezerw, a także kapitałów i buforów płynnościowych.

Na system zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku składają się:

- ogólne zasady zarządzania i ograniczania ryzyka kredytowego,
- strategie i limity RAS,
- polityki, instrukcje i procedury z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym,
- systemy, narzędzia i modele odnoszące się do ryzyka kredytowego,
- system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka kredytowego,
- struktura organizacyjna dostosowana do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka kredytowego.

Działania, które Bank podejmuje w ramach systemu zarządzania ryzykiem mogą polegać na:

- unikaniu ryzyka – likwidacji bądź ograniczaniu rodzajów działalności, które generują zbyt wysoki poziom ryzyka lub rodzaj ryzyka, który nie może być skutecznie kontrolowany,
- ograniczaniu ryzyka – podejmowaniu działań mających na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa niekorzystnych zdarzeń lub ograniczanie skutków takich zdarzeń,
- przenoszeniu ryzyka – przeniesieniu w całości lub części ryzyka na inny podmiot, np. poprzez ubezpieczenie lub sekurytyzację portfela kredytowego,
- akceptowaniu ryzyka – nie podejmowaniu powyższych czynności ze względów ekonomicznych lub praktycznych, w ramach apetytu na ryzyko Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku stosuje się sformalizowane:

- zasady określania wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów.

Dodatkowo Bank:

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka,
- posiada odpowiednio zdefiniowany proces oceny i pomiaru ryzyka kredytowego, niezależny od funkcji udzielania kredytów, obejmujący:
  - skuteczny system ratingowy,
  - skuteczny proces pozyskiwania odpowiednich informacji, w tym prognoz, wykorzystywanych do wyceny oczekiwanych strat kredytowych,
  - politykę oceny, która zapewnia, że wycena oczekiwanych strat kredytowych odbywa się metodą indywidualną lub kolektywną,
  - skuteczny proces walidacji modeli, który zapewnia, że modele generują na bieżąco dokładne, spójne i obiektywne prognozy i szacunki,
  - jasno sformułowaną, formalną komunikację i koordynację działania wszystkich pracowników zaangażowanych w proces oceny ryzyka i wyceny oczekiwanych strat kredytowych.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym struktura organizacyjna, organizacja procesu kredytowego, system regulacji wewnętrznych, stosowane narzędzia i modele, podlegają bieżącej weryfikacji i dostosowaniu w celu zapewnienia realizacji strategii Banku, w tym apetytu na ryzyko. W ten sposób Bank realizuje cel jednoczesnego zachowania adekwatności prowadzonych działań w zakresie identyfikacji, oceny, pomiaru, monitorowania i zarządzania działalnością obciążoną ryzykiem kredytowym oraz zachowania spójności i zgodności z wymogami regulacyjnymi.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku prowadzone jest w oparciu o zaawansowane modele oceny ryzyka kredytowego. Kalkulacja wymogów kapitałowych dla korporacyjnego portfela kredytowego odbywa się w oparciu o metodę zaawansowaną Wewnętrznych Ratingów (ang. Advanced IRB Approach). Również w zakresie portfela detalicznego Bank dąży do uzyskania zgody KNF na stosowanie tej metody dla portfela kredytów hipotecznych oraz konsumpcyjnych. Modele wykorzystywane przez Bank do zarządzania ryzykiem są systematycznie walidowane i rozwijane.

Systemy i modele wspierające ocenę wiarygodności i zdolności kredytowej klienta:

- korporacyjnego - są budowane i monitorowane zgodnie z wymogami stosowania metody zaawansowanej kalkulacji wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe oraz standardami Grupy ING,
- detalicznego - to modele scoringowe (modele aplikacyjne, behawioralne oraz scoring BIK) oddające statystyczny poziom ryzyka klienta, zbudowane zgodnie z wymogami zawartymi w regulacjach nadzorczych,

W ocenie ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych, Bank wykorzystuje posiadane modele:

- PD (ang. Probability of Default) - miara prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania,
- LGD (ang. Loss given Default) - strata dla Banku wynikająca z niewykonania zobowiązania przez klientów,
- EAD (ang. Exposure at Default) - miara zaangażowania klienta wobec Banku w momencie niewykonania zobowiązania.

Modele te są zbudowane zgodnie z wymogami zawartymi w regulacjach nadzorczych i stosowane m.in. do określania wielkości rezerw, kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe dla wewnętrznych i zewnętrznych wymagań sprawozdawczych, raportowania zgodnie z wymaganiami nadzorcy,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

określania ceny kredytów i rentowności klientów. Skuteczność działania stosowanych modeli oceniana jest na podstawie procesów monitoringu i walidacji.

8. Zasady zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w podmiotach zależnych ING Lease (Polska) Sp. z o.o. oraz ING Commercial Finance Polska S.A. podlega takim samym głównym zasadom jak w ING Banku Śląskim S.A., z uwzględnieniem specyfiki działalności tych podmiotów.

Jako część procesu zarządzania ryzykiem Bank sprawuje nadzór nad:

- portfelem kredytowym podmiotów zależnych poprzez ocenę wielkości i profilu ryzyka portfela kredytowego związanego z ich działalnością,
- zasadami identyfikacji, pomiaru i ograniczania ryzyka oraz zarządzaniem ryzykiem kredytowym indywidualnych transakcji kredytowych podmiotów zależnych,
- poziomem ryzyka rynkowego (w tym ryzyka płynności) w spółkach zależnych poprzez ustalanie limitów i monitorowanie pozycji.

Nadzór podmiotów powiązanych sprawowany jest przez Bank poprzez:

- stosowanie jednolitych modeli ryzyka kredytowego w procesie ratingowym,
- stosowanie ujednoliconych zasad analizowania i oceny transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym, z uwzględnieniem specyfiki podmiotu powiązanego,
- stosowanie ujednoliconych zasad i poziomów kompetencji kredytowych,
- udzielanie upoważnień do podejmowania decyzji kredytowych,
- ustalanie umownych warunków wzajemnej współpracy w zakresie udzielania finansowania w przypadku wybranych rodzajów transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym,
- wymianę informacji o preferowanych przez Bank rozwiązaniach oraz narzędziach wspierających zarządzanie ryzykiem kredytowym,
- udostępnianie informacji dotyczących polityki branżowej prowadzonej przez Bank oraz innych dokumentów branżowych,
- współpracę w zakresie przygotowywania raportów dotyczących ryzyka kredytowego.

W obszarze ustalania oraz raportowania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowej i rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe podmioty powiązane zobowiązane są do stosowania zasad obowiązujących w Banku. Ustalane przez podmioty powiązane poziomy odpisów i rezerw prezentowane są na kwartalnych spotkaniach Komitetu LLP. Dodatkowo przedstawiciele Banku są członkami Rad Nadzorczych i Komitetów Transakcyjnych podmiotów zależnych, ponieważ działalność spółek, analogicznie jak działalność Banku, związana jest z generowaniem ryzyka kredytowego i/lub rynkowego.

Dodatkowe aspekty zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych

- ING Lease Polska Sp. z o.o.:
  - jest właścicielem przedmiotów finansowanych w ramach umowy leasingowej, które są podstawowym zabezpieczeniem transakcji,
  - po wypowiedzeniu umowy leasingu, może przejąć fizyczną kontrolę nad przedmiotem zabezpieczenia i dokonać jego sprzedaży, co zmniejsza lub całkowicie eliminuje stratę na ekspozycji kredytowej,
  - posiada rozbudowaną procedurę weryfikacji dostawcy i przedmiotu leasingu w celu ograniczenia ryzyka oszustwa oraz ryzyka związanego z finansowaniem przedmiotu obciążonego wadą fizyczną lub prawną,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- w zakresie uregulowanym wewnętrznymi procedurami weryfikuje zarówno dostawcę (w koniecznych przypadkach również podmioty powiązane z dostawcą) / pośrednika występującego w obrocie finansowanym aktywem, co minimalizuje ryzyko dostawy finansowanego aktywa.
- ING Commercial Finance Polska S.A.:
  - głównym źródłem spłaty zaangażowania są wierzytelności objęte umową faktoringu, zarówno w przypadku faktoringu z regresem, jak i bez regresu,
  - co do zasady, nabywa wierzytelności z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorców po uprzednim ubezpieczeniu tych wierzytelności,
  - oferuje klientom faktoring z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorców na warunkach umów ubezpieczenia zawartych przez klientów z ubezpieczycielami, tzw. „wejście w prawa i obowiązki umowy ubezpieczeniowej klienta”.
- ING Bank Hipoteczny S.A.:
  - ING Bank Hipoteczny S.A. nabywa od ING Banku Śląskiego S.A. wierzytelności, które po ocenie przydatności jako zabezpieczenia udzielonych kredytów i ustaleniu bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości stanowią zabezpieczenie emisji listów zastawnych,
  - ING Bank Hipoteczny S.A. swoją działalność opiera na bieżącej i ścisłej współpracy z Pionem CRO oraz Pionem COO Banku Śląskiego S.A.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

9. Struktura portfela zaangażowań

Zaangażowanie wobec klientów według klas ryzyka

Klasy ryzyka można podzielić na trzy podstawowe grupy:

- grupę klas odpowiadającą ratingom inwestycyjnym (klasy ryzyka 1-10),
- grupę klas odpowiadającą ratingom spekulacyjnym (klasy ryzyka 11-17),
- klasy trudnych kredytów (klasy ryzyka 18-22).

2020

klasa ryzyka (risk rating)	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		RAZEM	
	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe
Bankowość korporacyjna										
klasy niskiego ryzyka (rating 1-10)	23 060,0	17 038,8	217,6	48,8	0,2	0,0	0,0	0,0	23 277,8	17 087,6
klasy średniego i podwyższonego ryzyka (rating 11-17)	36 147,9	18 970,1	7 003,5	978,7	5,2	0,2	0,0	0,0	43 156,6	19 949,0
klasy kredytów trudnych (rating 18-22)	14,2	79,2	621,1	26,7	3 088,9	124,7	1,3	0,0	3 725,5	230,6
Razem brutto	59 222,1	36 088,1	7 842,2	1 054,2	3 094,3	124,9	1,3	0,0	70 159,9	37 267,2
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-192,1	-35,8	-227,7	-12,0	-1 763,4	-31,3	0,0	0,0	-2 183,2	-79,1
Razem netto	59 030,0	36 052,3	7 614,5	1 042,2	1 330,9	93,6	1,3	0,0	67 976,7	37 188,1
Bankowość detaliczna										
klasy niskiego ryzyka (rating 1-10)	41 451,2	3 612,1	528,6	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	41 979,8	3 615,3
klasy średniego i podwyższonego ryzyka (rating 11-17)	11 194,6	626,2	1 278,8	43,6	5,5	0,0	1,8	0,0	12 480,7	669,8
klasy kredytów trudnych (rating 18-22)	0,2	0,1	322,2	0,8	1 049,2	2,9	0,4	0,0	1 372,0	3,8
Razem brutto	52 646,0	4 238,4	2 129,6	47,6	1 054,7	2,9	2,2	0,0	55 832,5	4 288,9
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-150,2	-2,8	-181,8	-2,4	-755,1	-2,5	0,0	0,0	-1 087,1	-7,7
Razem netto	52 495,8	4 235,6	1 947,8	45,2	299,6	0,4	2,2	0,0	54 745,4	4 281,2

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

klasa ryzyka (risk rating)	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		RAZEM	
	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe
Bankowość korporacyjna										
klasy niskiego ryzyka (rating 1-10)	25 324,0	13 763,8	229,8	20,3	0,3	0,0	0,0	0,0	25 554,1	13 784,1
klasy średniego i podwyższonego ryzyka (rating 11-17)	36 399,7	16 588,4	4 566,2	305,0	37,1	1,5	0,0	0,0	41 003,0	16 894,9
klasy kredytów trudnych (rating 18-22)	9,6	88,6	465,7	12,0	2 882,8	97,3	1,5	0,0	3 359,6	197,9
Razem brutto	61 733,3	30 440,8	5 261,7	337,3	2 920,2	98,8	1,5	0,0	69 916,7	30 876,9
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-67,0	-20,8	-144,9	-11,9	-1 474,1	-65,9	0,0	0,0	-1 686,0	-98,6
Razem netto	61 666,3	30 420,0	5 116,8	325,4	1 446,1	32,9	1,5	0,0	68 230,7	30 778,3
Bankowość detaliczna										
klasy niskiego ryzyka (rating 1-10)	37 720,5	3 598,9	810,1	29,9	0,0	0,0	0,0	0,0	38 530,6	3 628,8
klasy średniego i podwyższonego ryzyka (rating 11-17)	6 324,5	416,9	2 472,8	103,2	0,0	0,0	0,0	0,0	8 797,3	520,1
klasy kredytów trudnych (rating 18-22)	0,1	0,5	423,7	1,1	608,6	1,1	0,0	0,0	1 032,4	2,7
Razem brutto	44 045,1	4 016,3	3 706,6	134,2	608,6	1,1	0,0	0,0	48 360,3	4 151,6
odpis na oczekiwane straty kredytowe	-56,2	-1,6	-268,9	-5,8	-434,9	-1,3	0,0	0,0	-760,0	-8,7
Razem netto	43 988,9	4 014,7	3 437,7	128,4	173,7	-0,2	0,0	0,0	47 600,3	4 142,9

Zaangażowanie wobec klientów według okresów przeterminowania

2020

liczba dni przeterminowania	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		RAZEM	
	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe
Bankowość korporacyjna										
0	58 818,4	36 033,8	7 580,0	1 050,5	769,0	122,4	1,3	0,0	67 168,7	37 206,7
1-30	386,1	54,3	192,5	3,7	104,8	1,7	0,0	0,0	683,4	59,7
31-60	10,7	0,0	41,8	0,0	50,8	0,0	0,0	0,0	103,3	0,0
61-90	2,3	0,0	26,5	0,0	110,8	0,0	0,0	0,0	139,6	0,0
91-180	0,4	0,0	1,1	0,0	150,5	0,3	0,0	0,0	152,0	0,3
181-365	2,2	0,0	0,1	0,0	192,0	0,0	0,0	0,0	194,3	0,0
>365	2,0	0,0	0,2	0,0	1 716,4	0,5	0,0	0,0	1 718,6	0,5
Razem brutto	59 222,1	36 088,1	7 842,2	1 054,2	3 094,3	124,9	1,3	0,0	70 159,9	37 267,2
Bankowość detaliczna										
0	52 590,6	4 238,4	1 948,4	47,6	326,7	2,9	1,9	0,0	54 867,6	4 288,9
1-30	51,0	0,0	106,8	0,0	38,2	0,0	0,3	0,0	196,3	0,0
31-60	3,6	0,0	23,7	0,0	16,0	0,0	0,0	0,0	43,3	0,0
61-90	0,3	0,0	22,1	0,0	11,8	0,0	0,0	0,0	34,2	0,0
91-180	0,4	0,0	0,0	0,0	48,6	0,0	0,0	0,0	49,0	0,0
181-365	0,0	0,0	0,0	0,0	94,9	0,0	0,0	0,0	94,9	0,0
>365	0,1	0,0	28,6	0,0	518,5	0,0	0,0	0,0	547,2	0,0
Razem brutto	52 646,0	4 238,4	2 129,6	47,6	1 054,7	2,9	2,2	0,0	55 832,5	4 288,9

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

liczba dni przeterminowania	Etap 1		Etap 2		Etap 3		POCI		RAZEM	
	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe	zaanga- żowanie bilansowe	zaanga- żowanie poza- bilansowe
Bankowość korporacyjna										
0	61 361,8	30 440,8	4 856,6	337,3	913,4	98,5	1,5	0,0	67 133,3	30 876,6
1-30	332,3	0,0	274,6	0,0	112,7	0,0	0,0	0,0	719,6	0,0
31-60	26,7	0,0	92,3	0,0	100,7	0,0	0,0	0,0	219,7	0,0
61-90	2,1	0,0	30,1	0,0	48,7	0,0	0,0	0,0	80,9	0,0
91-180	2,5	0,0	5,4	0,0	238,5	0,0	0,0	0,0	246,4	0,0
181-365	4,9	0,0	1,5	0,0	368,8	0,0	0,0	0,0	375,2	0,0
>365	3,0	0,0	1,2	0,0	1 137,4	0,3	0,0	0,0	1 141,6	0,3
Razem brutto	61 733,3	30 440,8	5 261,7	337,3	2 920,2	98,8	1,5	0,0	69 916,7	30 876,9
Bankowość detaliczna										
0	43 819,6	4 014,1	2 925,7	134,0	57,4	1,1	0,0	0,0	46 802,7	4 149,2
1-30	225,6	2,2	614,6	0,1	26,6	0,0	0,0	0,0	866,7	2,3
31-60	0,0	0,0	120,3	0,1	21,8	0,0	0,0	0,0	142,1	0,1
61-90	0,0	0,0	43,5	0,0	18,8	0,0	0,0	0,0	62,3	0,0
91-180	0,0	0,0	1,7	0,0	74,5	0,0	0,0	0,0	76,3	0,0
181-365	0,0	0,0	0,3	0,0	124,8	0,0	0,0	0,0	125,1	0,0
>365	0,0	0,0	0,5	0,0	284,7	0,0	0,0	0,0	285,2	0,0
Razem brutto	44 045,1	4 016,3	3 706,6	134,2	608,6	1,1	0,0	0,0	48 360,3	4 151,6

Kredyty i inne należności wobec innych banków oraz dłużne papiery wartościowe

Wszystkie dłużne papiery wartościowe z portfela aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz portfela inwestycyjnych papierów wartościowych znajdują się w klasach niskiego ryzyka z ratingami od 1 do 8. Wszystkie dłużne papiery wartościowe z portfela inwestycyjnych papierów wartościowych znajdują się w Etapie 1.

Kredyty i inne należności wobec innych banków w ponad 99% znajdują się w klasach niskiego ryzyka (rating 1-10), pozostałe w klasach średniego i podwyższonego ryzyka (rating 11-16). Ekspozycje w wysokości 705,1 mln zł w całości znajdują się w Etapie 1.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

III. Ryzyko rynkowe**1. Wstęp**

Głównymi celami zarządzania ryzykiem rynkowym w ING Banku Śląskim S.A. są: zapewnienie, że istnieje świadomość i zrozumienie ekspozycji Banku na ryzyko rynkowe, oraz że ta ekspozycja jest odpowiednio zarządzana, i tam gdzie ma to zastosowanie, mieści się w granicach przyjętych limitów. Ryzyko rynkowe definiuje się jako potencjalną stratę, którą może ponieść Bank w związku z niekorzystnymi zmianami cen rynkowych (takich jak krzywe dochodowości, kursy walutowe, ceny na rynku kapitałowym), parametrów rynkowych (zmienności cen rynkowych, korelacji pomiędzy ruchami poszczególnych cen) oraz zachowań klientów (np. wcześniejsze spłaty kredytów).

2. Proces zarządzania ryzykiem rynkowym

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka. Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym (DZRR) dostarcza menedżerom Obszaru Rynków Finansowych oraz Departamentu Skarbu, wybranym członkom Zarządu oraz Komitetowi ALCO regularne raporty ryzyka. Ponadto, ALCO, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza otrzymują okresowe raporty zawierające najważniejsze miary ryzyka rynkowego. Akceptacja poszczególnych limitów ryzyka rynkowego jest przeprowadzana na poziomie komitetu ALCO, Zarządu Banku lub Rady Nadzorczej, zgodnie z podziałem odpowiedzialności w określaniu poziomów limitów definiowanych w Polityce ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej. Pracownicy Departamentu Zarządzania Ryzykiem Rynkowym są wykwalifikowanymi specjalistami, a niezależność departamentu jest zapewniona poprzez jego oddzielenie od jednostek generujących ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Banku obejmuje również funkcję Kontroli Produktów („Product Control”), która zapewnia poprawność wyceny produktów Rynków Finansowych i Departamentu Skarbu poprzez monitoring poprawności modeli wyceny oraz kontrolę jakości danych rynkowych stosowanych do wyceny i kalkulacji wyniku finansowego. Decyzje związane z kwestiami dotyczącymi procesu wyceny, takie jak: źródła danych rynkowych używanych do wyceny, kalkulacja rezerw dotyczących modeli wycen rynkowych, są podejmowane przez Komitet Parametryzacji.

W raportowanym okresie profil ryzyka rynkowego oraz sposób zarządzania tym ryzykiem nie uległ istotnym zmianom.

3. Struktura ksiąg Banku i metody pomiaru ryzyka

Bank utrzymuje strukturę ksiąg bazującą na intencji, co przekłada się na wiele procesów, w tym zarządzanie ryzykiem rynkowym. Struktura ksiąg jest odzwierciedleniem typów ryzyka rynkowego, które są oczekiwane oraz akceptowane w poszczególnych obszarach Banku oraz tego, gdzie ryzyko rynkowe powinno być wewnętrznie transferowane/zabezpieczane. Księgi są pogrupowane według intencji utrzymania pozycji na:

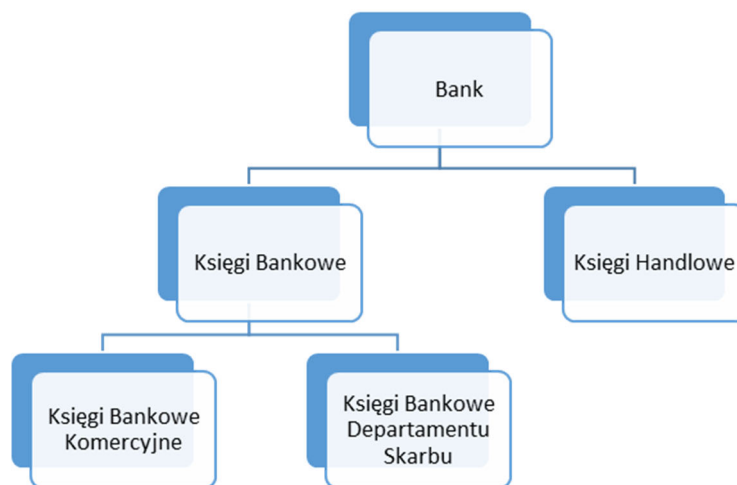
- „handlowe” (pozycje zajmowane w celu uzyskania korzyści w krótkim okresie wynikających z ruchów cen rynkowych), oraz
- „bankowe” (wszystkie pozostałe pozycje).

Ogólna struktura ksiąg Banku wygląda następująco:

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Księgi Bankowe dzieli się na Księgi Bankowe Komercyjne oraz Księgi Bankowe Departamentu Skarbu. Księgi Bankowe Komercyjne, to księgi pionów działalności detalicznej oraz korporacyjnej, zawierające depozyty oraz kredyty komercyjne. Ryzyko wynikające z tych pozycji jest transferowane do:

- ksiąg bankowych Departamentu Skarbu (dla ryzyka stopy procentowej, ryzyka bazowego i płynności), oraz
- ksiąg handlowych Obszaru Rynków Finansowych (dla ryzyka walutowego) poprzez transakcje wewnętrzne.

Proces ten zapewnia, że w bankowych księgach komercyjnych nie pozostaje istotne ekonomiczne ryzyko rynkowe. Jednakże, jak zostanie to opisane bardziej szczegółowo w dalszej części dokumentu, krótkoterminowy wynik finansowy w tych księgach jest wrażliwy na zmiany stawek rynkowych. Działalność komercyjna spółek zależnych należy do komercyjnych ksiąg Banku.

Księgi Bankowe Departamentu Skarbu, to księgi służące do zarządzania:

- ryzykiem płynności Banku jako całości, oraz
- ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej.

Utrzymywanie otwartych pozycji jest tu dopuszczalne w granicach przyjętych limitów ryzyka rynkowego:

- dla księgi bankowej - NIIaR NIIaR (Net Interest Income at Risk), EVE (Economic Value of Equity), NPVaR (Net Present Value at Risk),
- dla księgi handlowej – VaR (Value at Risk), ryzyko slope (niekorzystnego wpływu na wynik spowodowanego nierównomiernym przesunięciem krzywej dochodowości), CS01 (zmiana wartości rynkowej papieru wartościowego na skutek wzrostu spreadu kredytowego), BPV (Basis Point Value),
- CS RRaR (ang. Credit Spread Revaluation Reserve at Risk) – miara ta pokazuje potencjalny wpływ zmiany spreadu kredytowego na poziom rezerwy rewaluacyjnej,
- IR RRaR (ang. Interest Rate Revaluation Reserve at Risk) - miara ta pokazuje potencjalny wpływ zmiany stóp procentowych na poziom rezerwy rewaluacyjnej.

Narzędziem wspierającym zarządzanie ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej jest rachunkowość zabezpieczeń. Opracowane założenia strategii zabezpieczających są stosowane w sposób spójny z podejściem do zarządzania ryzykiem rynkowym w ramach przyjętych limitów ryzyka rynkowego opisanych powyżej. Szczegółowe informacje o założeniach poszczególnych strategii w ramach rachunkowości zabezpieczeń zostały opisane w punkcie 8.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Księgi Handlowe są to księgi Obszaru Rynków Finansowych: walutowe oraz stopy procentowej. Księgi te zawierają pozycje utrzymywane w krótkim okresie w celu:

- odsprzedaży, bądź
- uzyskania korzyści finansowych na aktualnych lub oczekiwanych w krótkim okresie zmianach cen,
- bądź pozycje zawarte w celach arbitrażowych.

4. Pomiar ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej

W pomiarze ryzyka stopy procentowej księgi bankowej Bank stosuje miary wymagane przez regulację Europejskiego Nadzoru Bankowego (EBA/GL/2018/02). Głównymi miarami są:

- dochód narażony na ryzyko (Net Interest Income at Risk) - pomiar wrażliwości raportowanych wyników pozycji księgowanej na zasadzie memoriału w oparciu o zestaw scenariuszy stóp procentowych, które zakładają różne możliwości przesunięcia krzywej rentowności,
- wartość bieżąca netto zdyskontowanych przyszłych przepływów narażonych na ryzyko – (Net Present Value at Risk) - pomiar wrażliwości wartości ekonomicznej pozycji stopy procentowej na nagłe zmiany stóp procentowych w oparciu o zestaw scenariuszy stóp procentowych, które zakładają różne możliwości przesunięcia krzywej rentowności,
- wartość bieżąca netto zdyskontowanych przyszłych przepływów narażonych na ryzyko (Economic Value of Equity - EVE) - pomiar wrażliwości wartości ekonomicznej pozycji stopy procentowej na nagłe zmiany stóp procentowych.

Jako miary dodatkowe w obszarze księgi bankowej Bank mierzy:

- ryzyko opcyjności - potencjalne straty na tych pozycjach wynikające z wcześniejszego wycofywania depozytów i/lub wcześniejszej spłaty kredytów,
- ryzyko rezydualne - potencjalna strata na tych pozycjach wynikająca ze stosowania niestandardowych mechanizmów cenowych, które nie są transferowane do Departamentu Skarbu zarządzającego ryzykiem stopy procentowej.

Powyższe ryzyka mają status nieistotnych (potencjalne straty mają bardzo nieznaczny udział w historycznych i prognozowanych wynikach).

Z uwagi na fakt, iż pozycje Departamentu Skarbu w większości podlegają wycenie według zamortyzowanego kosztu Bank monitoruje miarę BPV, która limituje ryzyko ekonomiczne pozycji na stopie procentowej. Dodatkowo wahania poziomu rezerwy rewaluacyjnej są ograniczane przez limity CS01, IR RRaR i CS RRaR.

5. Pomiar ryzyka rynkowego w księdze handlowej

Pomiar VaR stosowany przez Bank jest zgodny z najlepszymi praktykami rynkowymi. Przy obliczaniu VaR Bank wykorzystuje następujące założenia:

- jednodniowy okres utrzymywania pozycji, 99% poziom ufności,
- 260-dniowy okres obserwacji.

W celu wzmocnienia kontroli ryzyka, Bank dodatkowo wprowadził w obszarze księgi ryzyka walutowego jego pomiar i monitoring w kontekście przyznanych limitów, w ciągu dnia (intra-day).

Bank kalkuluje również tzw. "Stressed VaR". Stressed VaR jest miarą replikującą kalkulację symulacji historycznej przy założeniu, że do pomiaru wykorzystujemy bieżący portfel oraz historyczne dane

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

rynkowe pochodzące z ciągłego dwunastomiesięcznego okresu charakteryzującego się znacznymi wahaniami parametrów rynkowych istotnymi z punktu widzenia danego portfela.

W cyklu półrocznym jest przeprowadzany ogólnobankowy stress-test obejmujący m.in. ryzyko rynkowe, ryzyko płynności i ryzyko kredytowe wykorzystujący scenariusz regulacyjny oraz scenariusze przygotowywane przez ekonomistów Banku i zaakceptowane przez ALCO. Dodatkowo, w cyklu kwartalnym przeprowadzany jest test warunków skrajnych instrumentów pochodnych pokazujący wpływ szokowych zmian rynkowych na wycenę tych instrumentów.

6. Wrażliwość na ryzyko walutowe w księdze handlowej

Poniższe tabele przedstawiają miarę VaR* (w tys. zł) za 2020 i 2019 rok:

Obszar	Limit	stan na 31.12.2020	Średnia	Min	Max
FX	1 845,9	512,6	194,7	9,7	748,0

Obszar	Limit	stan na 31.12.2019	Średnia	Min	Max
FX	1 958,4	121,6	127,9	28,5	305,0

*) Wszystkie limity VaR i ich wykorzystanie w ING Banku Śląskim S.A są wyrażone w EUR. Poziomy limitów oraz ich wykorzystanie zostały przeliczone na zł z wykorzystaniem dziennych kursów fixingowych NBP specjalnie dla celów tego dokumentu; w kolumnie „Limit” kwoty wyznaczone z wykorzystaniem kursu fixingowego z ostatniego dnia w roku.

7. Wrażliwość wyniku i kapitału na ryzyko stopy procentowej

Poniższe tabele prezentują przegląd skonsolidowanej wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej:

- księgi bankowej – obserwowane zmiany w pomiarze zarówno dla miary NII jak i EVE wynikają w głównej mierze z dwóch czynników:
  - zmian (wzrostu) wolumenów produktowych oraz
  - zmian parametrów modelowych stosowanych do wyznaczania wartości ekonomicznej portfeli produktów bez terminu zapadalności.

W związku z obniżeniem stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej, następuje aktywacja minimalnego poziomu zero na cenie klienta w scenariuszach spadku stóp procentowych (przede wszystkim aktywacja na poziomie 0% na cenie klienta dla rachunków oszczędnościowych klientów detalicznych).

- wartości rynkowej instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako HTC&S w portfolio Departamentu Skarbu:
  - zaobserwowano nieznaczne zmiany wrażliwości portfela HTC&S w porównaniu do poprzedniego roku. Miara BPV portfela (pozycja krótka BPV) spadła z 1,13 mln zł do 0,98 mln zł.

Wrażliwość wyników skonsolidowanych na zmiany stóp wynikająca z księgi bankowej:

	zmiana w wyniku ekonomicznym przy zmianie krzywej		zmiana w raportowanym wyniku finansowym przy zmianie krzywej	
	-2%	2%	-2% stopniowy	2% stopniowy
2020	558,2	-721,1	-474,5	125,9
2019	503,9	-1 433,7	-115,5	15,8

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku z tytułu odsetek na zmiany w scenariuszach stóp procentowych:

	zmiana wyniku z tytułu odsetek	
	2020	2019
równoległy +125 p.b.	90,3	9,5
równoległy -125 p.b.	-314,5	-57,0
wzrost krótkoterminowych stóp	58,1	-4,1
spadek krótkoterminowych stóp	-230,9	-29,3
wzrost długoterminowych stóp	28,5	16,8
spadek długoterminowych stóp	-31,6	-15,1
"twist" spadek krótkoterminowych stóp	-29,4	3,6
"twist" wzrost krótkoterminowych stóp	5,1	-9,9

Wrażliwość funduszy własnych na zmiany stóp wynikająca z papierów dłużnych HTC&S:

	przybliżona zmiana w bazie kapitału regulacyjnego przy ruchu krzywej			
	-2%	-1%	+1%	+2%
2020	196,7	98,4	-98,4	-196,7
2019	225,5	112,7	-112,7	-225,5

8. Rachunkowość zabezpieczeń**Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej**

W rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej składnika aktywów finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Przedmiotem zabezpieczenia jest wartość godziwa instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej tj. pozycja (część pozycji) na danym papierze wartościowym zaliczanym do portfela aktywów utrzymywanych w celu otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży (dalej HTC&S), który na moment ustanowienia powiązania zabezpieczającego posiada określoną wartość godziwą odniesioną na pozostałe całkowite dochody oraz pozycja (część pozycji) na danym papierze wartościowym zaklasyfikowanym do portfela aktywów finansowych utrzymywanych w celu otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych (dalej: HTC).

Dla celów strategii, wyodrębnienie części zmiany wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka prowadzone jest w oparciu o modele wyceny bazujące na założeniach analogicznych jak modele wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Stosowane w modelu krzywe wyceny konstruowane są na bazie rynkowych stawek odpowiadającym tenorom przeszacowania zmiennych stóp procentowych instrumentów zabezpieczających.

Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Powyższe powoduje, że zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego wykazuje tendencję odwrotną niż zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej. W związku z tym, dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczonego ryzyka. W celu potwierdzenia efektywności strategii Grupa przeprowadza:

- prospektywny test efektywności:
  - jakościowy w oparciu o termin zapadalności pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego, oraz
  - ilościowy w oparciu o iloraz wartości BPV (ang.: basis point value) pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- retrospektywny test efektywności jako iloraz zmian wyceny instrumentu zabezpieczającego i zmian wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Źródła nieefektywności strategii, która ujawnia się na poziomie rachunku wyników, mogą wynikać z:

- różnic w terminach realizacji przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanych w stosunku do terminów realizacji przepływów pieniężnych pochodnych instrumentów zabezpieczających,
- niedopasowania wynikającego ze stosowania różnych krzywych wyceny (tj.: instrumenty pochodne stopy procentowej wyceniane w oparciu o krzywe wyceny konstruowane z uwzględnieniem dziennego zabezpieczenia ekspozycji z wyceny, tzw. OIS discounting),
- zmiany ryzyka kredytowego stanowiącego komponent wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej z portfela HTC&S,
- korekty wyceny instrumentów zabezpieczających z tytułu przedrozbiczeniowego ryzyka kredytowego (ang. bilateral value adjustment), z tym, że nie mają one istotnego wpływu na prezentowane wartości, w związku z tym, że jako instrument zabezpieczający zostały desygnowane tylko transakcje zawarte na rynku międzybankowym, dodatkowo zabezpieczone w zależności od ekspozycji ulokowanym lub otrzymanym depozytem zabezpieczającym oraz transakcje przekazane do rozliczenia w trybie dziennym za pośrednictwem Centralnego Kontrahenta.

Ponieważ zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (ryzyko zmiany stóp procentowych), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zaliczanej do portfela HTC&S wynikające z pozostałych niezabezpieczonych ryzyk są odnoszone na inne całkowite dochody.

Z punktu widzenia powiązania ekonomicznego, w ramach aktualnie funkcjonujących w Grupie strategii zabezpieczających, można wyróżnić dwa typy powiązań zabezpieczających tj.:

- zabezpieczenie wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych w PLN o stałym oprocentowaniu kuponu odsetkowego zaklasyfikowanych do portfela HTC&S za pomocą transakcji IRS typu „płać stałe, otrzymuj zmienne” denominowanej w PLN,
- zabezpieczenie wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych w EUR o stałym oprocentowaniu kuponu odsetkowego zaklasyfikowanych do portfela HTC za pomocą transakcji IRS typu „płać stałe, otrzymuj zmienne” denominowanej w EUR.

W tabeli poniżej zostały zaprezentowane wartości godziwe i wartości nominalne instrumentów zabezpieczających i zabezpieczanych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2020

	pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej/ nr noty objaśniającej	wartości godziwa		niezrealizowany wynik z wyceny	skumulowana korekta wyceny z tytułu zabezpieczonego ryzyka	skumulowana część wyceny z tytułu niezabezpieczonych ryzyk ujęta w innych całkowitych dochodach*	wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem
		Aktywa	Zobowią- zania				poniżej 1 roku	od 1 roku do 3 lat	od 3 do 8 lat	powyżej 8 lat	
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych, w tym:	Pochodne instrumenty zabezpieczające	0,0	44,6	-296,8	-	-	3 230,0	1 320,0	6 272,0	0,0	10 822,0
<i>rozliczane przez CCP</i>		-	16,5	-311,8	-	-	3 230,0	1 020,0	6 272,0	-	10 522,0
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float		-	16,5	-311,8	-	-	3 230,0	1 020,0	6 272,0	-	10 522,0
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float		-	28,1	15,0	-	-	0,0	300,0	0,0	-	300,0
Instrumenty zabezpieczane, w tym:		11 744,9	0,0	444,7	441,2	18,8	3 230,0	1 320,0	6 272,0	0,0	10 822,0
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	11 416,4	-	444,7	425,9	18,8	3 230,0	1 020,0	6 272,0	-	10 522,0
obligacje Skarbu Państwa	Nota nr 19	10 504,0	-	354,6	335,3	19,3	3 230,0	1 020,0	5 460,0	-	9 710,0
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	Nota nr 19	912,4	-	90,1	90,6	-0,5	-	-	812,0	-	812,0
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	328,5	-	-	15,3	-	-	300,0	-	-	300,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	Nota nr 19	328,5	-	-	15,3	-	-	300,0	-	-	300,0
Instrumenty dla których powiązanie zabezpieczające zostało unieważnione, w tym:											
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe										
obligacje Skarbu Państwa w EUR	Nota nr 19	839,4	-	-	29,9	-	-	784,5	-	-	784,5

*) prezentowana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji: dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny

W zakresie podejścia do rozliczania instrumentów pochodnych stopy procentowej IRS/FRA Grupa korzysta z usługi „rozliczane do rynku” (ang.: „settled to market”) przewidzianej w regulaminie Centralnych Kontrahentów/CCP z którymi Grupa współpracuje. Szczegółowe informacje na ten temat zawarte są w nocie nr 17. *Wycena instrumentów pochodnych.*

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2019

	pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej/ nr noty objaśniającej	wartości godziwa		niezrealizowany wynik z wyceny	skumulowana korekta wyceny z tytułu zabezpieczanego ryzyka	skumulowana część wyceny z tytułu niezabezpieczonych ryzyk ujęta w innych całkowitych dochodach*	wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem
		Aktywa	Zobowiąz- zania				poniżej 1 roku	od 1 roku do 3 lat	od 3 do 8 lat	powyżej 8 lat	
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą papierów wartościowych, w tym:	Pochodne instrumenty zabezpieczające	5,5	71,2	-26,2	-	-	696,3	5 201,8	4 687,0	335,0	10 920,1
rozliczane przez CCP		5,5	2,5	-73,7	-	-	-	4 925,0	4 687,0	335,0	9 947,0
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float		5,5	2,5	-73,7	-	-	-	4 925,0	4 687,0	335,0	9 947,0
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float		-	68,7	47,6	-	-	696,3	276,8	-	-	973,1
Instrumenty zabezpieczane, w tym:		11 385,7	0,0	79,2	150,8	-36,3	711,2	5 201,8	4 687,0	335,0	10 935,0
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	10 329,0	-	79,2	115,5	-36,3	-	4 925,0	4 687,0	335,0	9 947,0
obligacje Skarbu Państwa	Nota nr 19	9 473,0	-	45,9	71,7	-25,8	-	4 925,0	3 875,0	335,0	9 135,0
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	Nota nr 19	856,0	-	33,3	43,8	-10,5	-	-	812,0	-	812,0
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	1 056,7	-	-	35,3	-	711,2	276,8	-	-	988,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	Nota nr 19	1 056,7	-	-	35,3	-	711,2	276,8	-	-	988,0
Instrumenty dla których powiązanie zabezpieczające zostało unieważnione, w tym:											
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	Inwestycyjne papiery wartościowe	1 393,9	-	-	60,0	-	574,9	723,9	-	-	1 298,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	Nota nr 19	1 393,9	-	-	60,0	-	574,9	723,9	-	-	1 298,8

*) prezentowana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji: dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Profil rozkładu w czasie kwot nominalnych oraz odpowiadających im średnich stawek procentowych instrumentów zabezpieczających**2020**

			wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji							
			poniżej 1 roku		od 1 roku do 3 lat		od 3 do 8 lat		powyżej 8 lat	
			nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	stała %		3 230,0	1,76%	1 020,0	1,73%	6 272,0	1,81%	-	-
	zmienna%			0,26%		0,25%		0,27%	-	-
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	stała%		-	-	300,0	4,03%	-	-	-	-
	zmienna%			-		-0,51%		-	-	-

2019

			wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji							
			poniżej 1 roku		od 1 roku do 3 lat		od 3 do 8 lat		powyżej 8 lat	
			nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	stała %		-	-	4 925,0	1,89%	4 687,0	2,25%	335,0	1,85%
	zmienna%			-		1,79%		1,79%		1,79%
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	stała%		696,3	4,34%	276,8	4,03%	-	-	-	-
	zmienna%			-0,40%		-0,41%		-		-

Wynik odsetkowy pochodnych instrumentów zabezpieczających prezentowany jest w pozycji *odsetki od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu* oraz *odsetki od papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody*, w których prezentowany jest przychód odsetkowy pozycji zabezpieczanych w ramach opisywanej strategii.

Wycena transakcji zabezpieczających oraz zabezpieczanych zaprezentowana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupy w pozycji *Wynik na rachunkowości zabezpieczeń* oraz w notce objaśniającej nr 6.

Rozbicie wyniku z wyceny transakcji zabezpieczających oraz zabezpieczanych na poszczególne strategie zabezpieczające przedstawione jest w poniższej tabeli.

Typ ekonomicznego powiązania	2020			2019		
	zmiana wartości godziwej wykorzystywana do badania efektywności strategii		nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w P&L	zmiana wartości godziwej wykorzystywana do badania efektywności strategii		nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w P&L
	pozycji zabezpieczanej	instrumentu zabezpieczającego		pozycji zabezpieczanej	instrumentu zabezpieczającego	
Zabezpieczenie dłużnych papierów wartościowych w PLN	331,4	-311,8	19,6	78,3	-73,8	4,5
Zabezpieczenie dłużnych papierów wartościowych w EUR	-14,7	15,0	0,3	-44,0	47,7	3,7
	316,7	-296,8	19,9	34,3	-26,1	8,2

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w stosunku do określonego portfela aktywów / zobowiązań / wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji finansowych Grupy (np. ekstrapolacje przepływów finansowych wynikające z depozytów odnawialnych/ kredytów w rachunku bieżącym). Stosowane strategie zabezpieczające mają na celu zabezpieczenie ekspozycji Grupy przed ryzykiem zmiany wielkości przyszłych przepływów pieniężnych wynikającej z ryzyka stóp procentowych. Grupa stosuje także strategię zabezpieczającą w stosunku do portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do waluty CHF lub EUR w celu zabezpieczenia zmiany wynikającej z ryzyka stóp procentowych i ryzyka walutowego równocześnie.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Pozycją zabezpieczaną jest określony portfel aktywów i/lub zobowiązań finansowych lub portfel planowanych transakcji, w skład którego wchodzi instrumenty finansowe charakteryzujące się zmiennym oprocentowaniem (produkty finansowe oparte o rynkową stopę procentową WIBOR/EURIBOR/LIBORCHF) a tym samym narażone na ryzyko zmian przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmiany rynkowej stopy procentowej WIBOR/EURIBOR, EURIBOR/LIBORCHF oraz w części portfela denominowanej w walutach CHF/EUR narażone na ryzyko walutowe wynikające ze zmiany kursu walutowego.

Dla celów strategii w zakresie kalkulacji zmian wartości godziwej przyszłych przepływów pieniężnych portfela będącego przedmiotem zabezpieczenia, Grupa stosuje metodę „derywatu hipotetycznego” (tj.: metodę która zakłada możliwość odzwierciedlenia pozycji zabezpieczanej i charakterystyki zabezpieczanego ryzyka w postaci instrumentu pochodnego). Zasady wyceny są analogiczne jak zasady wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Badania efektywności strategii obejmuje również:

- prospektywny test wysokiego prawdopodobieństwa przyszłych przepływów pieniężnych,
- retrospektywny test wysokiego prawdopodobieństwa przyszłych przepływów pieniężnych potwierdzający, na podstawie rzeczywistych wartości, że przyjęty model działa prawidłowo,
- retrospektywny test homogeniczności portfela pozycji zabezpieczanej w oparciu o analizę statystyczną (metodę regresji).

Źródła nieefektywności strategii, która ujawnia się na poziomie rachunku wyników, mogą wynikać z:

- różnic w terminach realizacji przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanych w stosunku do terminów realizacji przepływów pieniężnych pochodnych instrumentów zabezpieczających,
- niedopasowania wynikającego ze stosowania różnych krzywych wyceny instrumentu zabezpieczającego i derywatu hipotetycznego na pozycje denominowane w PLN (tj.: instrumenty zabezpieczające pochodne stopy procentowej wyceniane w oparciu o krzywe wyceny konstruowane z uwzględnieniem dziennego zabezpieczenia ekspozycji z wyceny, tzw. OIS discounting),
- korekt wyceny instrumentów zabezpieczających z tytułu przedrozliczeniowego ryzyka kredytowego (ang. bilateral value adjustment), z tym, że nie mają one istotnego wpływu na prezentowane wartości, w związku z tym, że jako instrument zabezpieczający zostały desygnowane tylko transakcje zawarte na rynku międzybankowym, dodatkowo zabezpieczone w zależności od ekspozycji ulokowanym lub otrzymanym depozytem zabezpieczającym.

Z punktu widzenia powiązania ekonomicznego, w ramach aktualnie funkcjonujących w Grupie strategii zabezpieczających, można wyróżnić następujące typy powiązań zabezpieczających:

- Instrumentem zabezpieczającym pozycje aktywne w strategii zabezpieczającej ryzyko zmiany stóp procentowych jest pozycja na transakcjach Interest Rate Swap typu „płać zmienne, otrzymuj stałe”, natomiast instrumentem zabezpieczającym pozycje pasywne jest pozycja na transakcjach Interest Rate Swap typu „płać stałe, otrzymuj zmienne” oraz wyodrębnione części transakcji Currency Interest Rate Swap, które stanowią odzwierciedlenie transakcji Interest Rate Swap typu „płać stałe, otrzymuj zmienne”.
- Instrumentem zabezpieczającym pozycje aktywne w strategii zabezpieczającej zarówno ryzyko zmiany stóp procentowych jak i ryzyko walutowe są wyodrębnione części transakcji Currency Interest Rate Swap, które stanowią odzwierciedlenie transakcji typu „płać zmienne w CHF/EUR, otrzymuj stałe w PLN”.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Z uwagi na fakt, że pozycja zabezpieczana będąca przedmiotem poszczególnych strategii skutkuje na rachunek wyników w sposób ciągły (tj.: poprzez wycenę zamortyzowanym kosztem) wynik odsetkowy pochodnych instrumentów zabezpieczających portfel:

- aktywów finansowych prezentowany jest w pozycji *odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych zamortyzowanym kosztem*,
- zobowiązań finansowych prezentowany jest w pozycji *odsetki od zobowiązań wobec klientów*.

W tabeli poniżej zostały zaprezentowane wartości godziwe i wartości nominalne instrumentów zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Nominały instrumentów pochodnych w przypadku transakcji jednowalutowych zostały zaprezentowane w kwotach zakupionych, natomiast w przypadku transakcji dwuwalutowych zaprezentowano zarówno kwoty zakupione jak i sprzedane.

2020

	wartości godziwa		wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem
	Aktywa	Zobowiązania	poniżej 1 roku	od 1 roku do 3 lat	od 3 do 8 lat	powyżej 8 lat	
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	1 194,8	513,9	30 019,9	40 935,3	101 917,9	26 830,6	199 703,7
<i>rozliczane przez CCP</i>	258,7	125,4	26 393,8	37 141,4	93 477,8	26 830,6	183 843,6
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	1 031,3	302,9	29 383,1	37 734,5	82 676,6	19 866,9	169 661,1
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	163,5	155,1	636,8	2 774,4	19 126,0	6 963,7	29 500,9
CIRS CHF/PLN (float-float)	0,0	55,9	-	-	-	-	-
float CHF	-	-	-	234,5	64,0	-	298,5
float PLN	-	-	-	191,9	51,3	-	243,2

2019

	wartości godziwa		wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem
	Aktywa	Zobowiązania	poniżej 1 roku	od 1 roku do 3 lat	od 3 do 8 lat	powyżej 8 lat	
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	846,1	474,8	17 565,2	34 841,0	56 914,1	22 737,5	132 057,8
<i>rozliczane przez CCP</i>	37,1	123,7	15 027,3	29 716,6	46 544,0	22 737,5	114 025,4
Swapy na stopę procentową (IRS PLN) fixed - float	675,0	284,1	16 200,8	32 247,1	46 652,5	18 253,3	113 353,7
Swapy na stopę procentową (IRS EUR) fixed - float	171,1	152,4	1 291,2	2 406,1	9 931,7	4 484,2	18 113,2
CIRS CHF/PLN (float-float)	0,0	38,3	-	-	-	-	-
float CHF	-	-	39,2	98,0	176,5	0,0	313,7
float PLN	-	-	34,0	89,8	153,4	0,0	277,2

Na 31 grudnia 2020 roku w innych całkowitych dochodach zaewidencjonowana była kwota 3 480,0 mln zł (uwzględniająca podatek) dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (1 534,6 mln zł według stanu na 31 grudnia 2019 roku). Część nieefektywna powiązania zabezpieczającego wynikająca z niedopasowania w kompensowaniu zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujęta w rachunku zysków i strat w roku 2020 wyniosła -8,4 mln zł w porównaniu z -22,5 mln zł w roku 2019.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody

2020

	wartości godziwa		zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających wykorzystywana do badania efektywności strategii			kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w rachunku zysków i strat	
	Aktywa	Zobowiązania	niezrealizowany wynik z wyceny ujęty w okresie*	efektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w innych całkowitych dochodach w okresie**	nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w rachunku zysków i strat***	wynik odsetkowy wynikający z istniejących powiązań zabezpieczających	amortyzacja wyniku zakończonej strategii zabezpieczającej
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	1 194,8	513,9	2 394,8	-2 403,3	-8,4	759,9	1,6
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	1 025,3	49,3	2 930,4	-2 940,5	-10,1	933,8	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	54,3	12,2	64,4	-64,0	0,4	46,5	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN z uwzględnieniem transakcji IRS wynikających z dekompozycji transakcji CIRS CHF/PLN i CIRS EUR/PLN	6,0	277,5	-586,1	587,4	1,3	-208,2	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	109,2	142,9	-14,5	14,4	-	-12,8	0,9
CIRS CHF/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji CIRS zabezpieczający portfel aktywów finansowych w CHF	-	32,0	0,6	-0,6	0,0	0,6	-
CIRS EUR/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji zabezpieczający portfel aktywów finansowych w EUR	-	-	-	-	-	-	0,7

*) prezentowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Pochodne instrumenty zabezpieczające***) prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Skumulowane inne całkowite dochody* oraz w nocie nr 35.2. (kwota w tabeli nie uwzględnia podatku)***) prezentowana w rachunku zysków i strat w dedykowanej pozycji *Wynik na rachunkowości zabezpieczeń* oraz w nocie nr 6.

2019

	wartości godziwa		zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających wykorzystywana do badania efektywności strategii			kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w rachunku zysków i strat	
	Aktywa	Zobowiązania	niezrealizowany wynik z wyceny ujęty w okresie*	efektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w innych całkowitych dochodach w okresie**	nieefektywna część powiązania zabezpieczającego ujęta w rachunku zysków i strat***	wynik odsetkowy wynikający z istniejących powiązań zabezpieczających	amortyzacja wyniku zakończonej strategii zabezpieczającej
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne, w tym:	846,1	474,8	782,8	-783,7	-22,5	481,2	1,3
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	660,4	132,9	746,6	-746,6	-25,6	515,0	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	63,8	11,6	70,8	-72,1	0,5	42,5	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN z uwzględnieniem transakcji IRS wynikających z dekompozycji transakcji CIRS CHF/PLN i CIRS EUR/PLN	14,6	171,9	-17,1	17,1	2,7	-72,7	-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	107,3	140,8	-22,0	22,5	-0,1	-11,5	1,0
CIRS CHF/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji CIRS zabezpieczający portfel aktywów finansowych w CHF	-	17,6	1,1	-1,1	-	4,8	-0,1
CIRS EUR/PLN wynikający z dekompozycji rzeczywistej transakcji zabezpieczający portfel aktywów finansowych w EUR	-	-	3,5	-3,5	-	3,1	0,3

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Profil rozkładu w czasie kwot nominalnych oraz odpowiadających im średnich stawek procentowych instrumentów zabezpieczających**2020**

		wartość nominalna pozycji na instrumencie zabezpieczającym o terminie pozostającym do realizacji							
		poniżej 1 roku		od 1 roku do 3 lat		od 3 do 8 lat		powyżej 8 lat	
		nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	stała %	22 321,0	2,65%	27 474,5	2,60%	55 848,3	2,25%	17 240,0	1,59%
	zmienna%		0,26%		0,26%		0,26%		0,26%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN	stała%	7 062,1	2,09%	10 260,0	2,14%	26 828,3	1,23%	2 626,9	1,22%
	zmienna%		0,26%		0,26%		0,26%		0,26%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	stała%	447,6	0,27%	2 193,0	0,54%	10 953,2	0,21%	5 154,7	-0,10%
	zmienna%		-0,52%		-0,54%		-0,53%		-0,53%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	stała%	350,7	0,31%	419,9	0,17%	8 172,8	0,76%	1 809,0	0,15%
	zmienna%		-0,44%		-0,47%		-0,42%		-0,46%
CIRS CHF/PLN podlegający dekompozycji na transakcję CIRS zabezpieczającą portfel aktywów finansowych w CHF i transakcję IRS zabezpieczającą portfel zobowiązań finansowych w PLN	zmienna % w CHF	-	-	234,5	-0,71%	64,0	-0,66%	-	-
	zmienna % w PLN	-	-	191,9	0,26%	51,3	0,27%	-	-

2019

		wartość nominalna pozycji na instrumencie zabezpieczającym o terminie pozostającym do realizacji							
		poniżej 1 roku		od 1 roku do 3 lat		od 3 do 8 lat		powyżej 8 lat	
		nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %	nominał (PLN)	średnia %
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w PLN	stała %	6 189	2,24%	13 380	2,81%	31 692	2,66%	18 253	2,37%
	zmienna%		1,78%		1,79%		1,79%		1,79%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w PLN	stała%	1 736	2,26%	7 057	2,67%	4 518	2,73%	-	-
	zmienna%		1,79%		1,79%		1,79%		-
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel aktywów finansowych w EUR	stała%	801	0,44%	1 082	0,28%	2 028	0,66%	1 908	0,25%
	zmienna%		-0,43%		-0,42%		-0,42%		-0,42%
Swapy na stopę procentową (IRS) zabezpieczające portfel zobowiązań finansowych w EUR	stała%	490	-0,06%	175	0,27%	119	0,95%	643	0,21%
	zmienna%		-0,34%		-0,37%		-0,35%		-0,38%
CIRS CHF/PLN podlegający dekompozycji na transakcję CIRS zabezpieczającą portfel aktywów finansowych w CHF i transakcję IRS zabezpieczającą portfel zobowiązań finansowych w PLN	zmienna % w CHF	39,2	-0,62%	98,0	-0,70%	176,5	-0,68%	-	-
	zmienna % w PLN	34,0	1,79%	89,8	1,79%	153,4	1,79%	-	-

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Okresy, w których Grupa oczekuje wystąpienia przepływów pieniężnych będących przedmiotem zabezpieczenia w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych a tym samym w których będą wywierały wpływ na wynik finansowy zaprezentowano poniżej. Negatywna wartość wynika z występowania ujemnych stop procentowych w walutach EUR i CHF.

2020

	przepływy pieniężne w PLN (w mln zł)			przepływy pieniężne w EUR (w mln EUR)			przepływy pieniężne w CHF (w mln CHF)	
	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto	wpływy (aktywa)	przepływy pieniężne netto
do 1 roku	160,4	-68,9	91,5	-3,3	0,6	-2,7	-0,5	-0,5
1-3 lat	472,8	-212,2	260,6	-4,9	0,9	-4,0	-0,5	-0,5
3-8 lat	2 114,5	-549,3	1 565,2	-4,7	1,1	-3,6	0,0	0,0
powyżej 8 lat	241,7	-52,6	189,1	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0

2019

	przepływy pieniężne w PLN (w mln zł)			przepływy pieniężne w EUR (w mln EUR)			przepływy pieniężne w CHF (w mln CHF)	
	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto	wpływy (aktywa)	wypływy (zobowiązania)	przepływy pieniężne netto	wpływy (aktywa)	przepływy pieniężne netto
do 1 roku	1 162,0	-220,4	941,6	-5,1	0,7	-4,4	-0,5	-0,5
1-3 lat	1 955,1	-256,9	1 698,2	-6,4	0,5	-5,9	-0,6	-0,6
3-8 lat	3 066,4	-149,7	2 916,7	4,1	-2,4	1,7	-0,1	-0,1
powyżej 8 lat	389,7	0,0	389,7	3,9	-1,7	2,2	0,0	0,0

Wpływ reformy kluczowych wskaźników referencyjnych na strategię zabezpieczającą funkcjonującą w Grupie

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej wynikającego ze zmian stóp referencyjnych: WIBOR, EURIBOR i LIBOR CHF, w związku z tym zakres realizowanej reformy ma bezpośredni wpływ na stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń.

Z opublikowanych założeń realizacji wymagań wynikających z reformy kluczowych wskaźników referencyjnych stóp procentowych w związku z wytycznymi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/11 z dnia 8 czerwca 2016 roku wynika, że stawka LIBOR CHF zostanie zastąpiona alternatywną stopą referencyjną SARON, natomiast stopy WIBOR i EURIBOR są wzmocnione poprzez dostosowanie do wymagań w/w Rozporządzenia.

W związku z tym, Grupa przyjmuje założenie, że referencyjna stopa procentowa wysoce prawdopodobnych planowanych transakcji w walucie CHF oraz instrumentów pochodnych stopy procentowej opartych o LIBOR CHF nie zmienia się w wyniku reformy rynkowych stawek benchmarkowych.

W tabeli na początku podrozdziału *Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych*, w pozycji szczegółowej CIRS CHF/PLN (float-float) zaprezentowana została wartość godziwa i wartość nominalna instrumentów zabezpieczających według stanu na 31 grudnia 2020 roku, do których Grupa zastosowała zmianę do MSR 39 z uwagi na niepewność wynikającą z reformy stawki benchmarkowej LIBOR CHF.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

9. Podejście do zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych

Polityka ING Banku Śląskiego S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym w spółkach zależnych, zakłada utrzymywanie ryzyka rynkowego na niskim poziomie. Główne kategorie ryzyka rynkowego, jakie mogą wystąpić w związku z działalnością spółek zależnych to ryzyko kursowe i ryzyko stopy procentowej. Bieżąca kontrola i monitorowanie poziomu ryzyka rynkowego odbywa się poprzez okresowe pomiary kategorii ryzyka rynkowego związanego z działalnością spółek zależnych.

Spółką działającą na autonomicznych zasadach jest ING Bank Hipoteczny S.A. Jednostka ta funkcjonuje w ramach apetytu na ryzyko akceptowanego przez ING Bank Śląski S.A. i zarządzanego na poziomie ING Banku Hipotecznego S.A. Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w ING Bank Hipoteczny S.A. został zbudowany w oparciu o najlepsze praktyki ING Banku Śląskiego S.A.. Część czynności technicznych podlega procesowi outsourcingu do ING Banku Śląskiego S.A., zgodnie z podpisaną umową SLA pomiędzy obu bankami. Komitet ALCO ING Banku Śląskiego S.A. pełni rolę nadzorczą w stosunku do Komitetu ALCO ING Banku Hipotecznego S.A.

W procesie zarządzania ryzykiem rynkowym biorą udział Zarząd Banku, Komitet ALCO, Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym, Departament Rachunkowości oraz inne zainteresowane jednostki Banku. Jednym z bardzo istotnych elementów procesu zarządzania ryzykiem rynkowym na poziomie Grupy ING Banku Śląskiego S.A. jest zdefiniowanie limitów ograniczających ryzyko rynkowe dla każdej ze spółek zależnych na skonsolidowanym poziomie. Stosowane techniki pomiaru ryzyka rynkowego na poziomie Grupy są takie same jak na poziomie Banku solo. Zgodnie z polityką Banku monitorowanie wielkości ryzyka oraz przestrzeganie zdefiniowanych limitów ryzyka jest dokonywane miesięcznie.

IV. Ryzyko płynności i finansowania

1. Wstęp

ING Bank Śląski S.A. uznaje proces stabilnego zarządzania ryzykiem płynności i finansowania za jeden z najważniejszych procesów w Banku.

Ryzyko płynności i finansowania jest rozumiane przez Bank, jako ryzyko polegające na niemożności spełnienia, przy racjonalnej cenie, zobowiązań pieniężnych wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych. Bank utrzymuje płynność w taki sposób, aby zobowiązania pieniężne Banku mogły być zawsze realizowane przy pomocy dostępnych środków, wpływów z zapadających transakcji, dostępnych źródeł finansowania po cenach rynkowych i/lub z likwidacji zbywalnych aktywów.

2. Proces zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

W celu optymalizacji procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, Bank stworzył Politykę zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w ING Banku Śląskim S.A., której celem jest opisanie zasad zapewniających odpowiednie źródła finansowania oraz zminimalizowanie ryzyka i kosztów związanych z finansowaniem. Polityka opisuje ogólne podejście do procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku. Głównym celem procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania jest utrzymanie odpowiedniego poziomu płynności w celu zapewnienia bezpiecznego i stabilnego działania Banku w normalnych warunkach rynkowych oraz w trakcie kryzysu.

Polityka wynika z zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą strategii zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności (w tym strategii zarządzania ryzykiem płynności i finansowania). W szczególności odzwierciedla ona określony w strategii i zaakceptowany przez Radę Nadzorczą apetyt na ryzyko.

Dodatkowo, Bank przygotowuje raport procesu ILAAP. Prezentuję on, w sposób całościowy i spójny, kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące profilu ryzyka płynności Banku. Uwzględnia on strategię, plan finansowania oraz tolerancję Banku na ryzyko. Wyniki raportu akceptowane są przez Zarząd, który informuje Radę Nadzorczą o wynikach oceny.

Ogólne podejście do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania składa się z cyklu pięciu powtarzających się działań: 1) identyfikacji ryzyka, 2) oceny ryzyka, 3) kontroli ryzyka, 4) monitorowania i 5) raportowania.

- **Identyfikacja i ocena ryzyka.** Identyfikacja ryzyka jest wykonywana corocznie poprzez organizację warsztatów identyfikacji ryzyka. Każde zidentyfikowane ryzyko jest oceniane w celu określenia znaczenia takiego ryzyka dla Banku. Identyfikacja ryzyka jest również przeprowadzana w procesie wdrażania nowych produktów. Wycena ryzyka oraz jego istotność jest oceniana na podstawie prawdopodobieństwa, z jakim to ryzyko zachodzi i wielkości skutków finansowych, w przypadku zmaterializowania się tego ryzyka.
- **Kontrola.** Ryzyka są kontrolowane poprzez działania, które obniżają prawdopodobieństwo zajścia ryzyka, lub działania, które zmniejszają skutki w przypadku materializacji ryzyka. Ważnym elementem zarządzania ryzykiem jest ciągłe sprawdzanie, czy wdrożona kontrola ryzyka jest wykonywana. Jednym z elementów kontroli ryzyka jest zdefiniowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka. Regularna kontrola pozwala wykazywać, czy działania w zakresie kontroli ryzyka są efektywne. Istotnym elementem procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania jest odpowiednie raportowanie, które dostarcza zarządzającym informacji potrzebnych do zarządzania ryzykiem.
- **Monitorowanie i raportowanie.** Monitorowanie ryzyka służy trzem ważnym celom: ciągłemu sprawdzaniu, czy wdrożona kontrola ryzyka jest wykonywana; czy działania w zakresie kontroli ryzyka są efektywne. Takie działanie pozwala zdobyć ich zaufanie, jeden z najistotniejszych elementów w bankowości. Dobrze zorganizowane i zaprojektowane regularne kontrole lub monitorowanie, które funkcjonują pod nazwą zarządzania ryzykiem, są

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

niezbędne do dobrego zarządzania ryzykiem. Odpowiednie raportowanie dostarcza zarządzającym informacji potrzebnych do zarządzania ryzykiem.

Zgodnie z wymogami uchwały KNF 386/2008 i Rekomendacji S, Bank przygotowuje pogłębioną analizę płynności długoterminowej, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów hipotecznych. Powyższa analiza płynności pokazuje poziom ryzyka związany z finansowaniem długoterminowych kredytów hipotecznych.

Bank prowadzi aktywną politykę zarządzania płynnością w odniesieniu do walut głównych. Dla tych walut, pomiar i limitowanie ryzyka płynności odbywa się per waluta, a zarządzanie płynnością operacyjną przeprowadzane jest osobno dla każdej z walut oraz uwzględnia się je w systemie transferu ryzyka.

Płynność śróddzienna jest aktywnie zarządzana przez Departament Skarbu. W tym procesie zarządza się pozycją i ryzykiem płynności krótkoterminowej (jednodniowej i w ciągu dnia). Jego celem jest spełnienia obowiązków płatniczych i rozliczeniowych w sposób terminowy w warunkach regularnej działalności oraz w sytuacjach nadzwyczajnych/stresowych.

W Banku funkcjonuje system transferu ryzyka, w ramach, którego ryzyka rynkowe, w tym ryzyko płynności, są przekazywane do Departamentu Skarbu. Z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, zarządza on ryzykami w sposób zcentralizowany w ramach przyjętego w Banku systemu limitów.

3. Rodzaje ryzyka

Ryzyko płynności Bank dzieli na dwie grupy:

- ryzyko płynności wynikające z czynników zewnętrznych, oraz
- ryzyko czynników wewnętrznych związanych z danym bankiem.

Celem Banku jest konserwatywne podejście do zarządzania ryzykiem płynności, które pozwoli w sposób bezpieczny przetrwać zdarzenia specyficzne dla ING Banku Śląskiego S.A. oraz dla całego sektora bankowego.

W kontekście horyzontu czasowego, Bank dzieli ryzyko płynności na:

- operacyjne - skupione na bieżącym finansowaniu pozycji Banku oraz zarządzaniu płynnością śróddzienną,
- strategiczne - skupione na zapewnieniu, aby strukturalne pozycje płynnościowe Banku były na akceptowalnym poziomie.

Biorąc pod uwagę termin oraz sposób zachowania się klientów (dwa aspekty wpływające na płynność Banku), Bank rozróżnia trzy typy ryzyka płynności i finansowania:

- strukturalne - rozumiane, jako potencjalnie negatywny wpływ na dochody Banku ze względu na niedopasowania pomiędzy oczekiwanymi terminami płatności aktywów i zobowiązań Banku, jak również ryzyko braku możliwości refinansowania w przyszłości,
- związane z zachowaniem klientów - rozumiane jest, jako potencjalnie negatywny wpływ na dochody Banku ze względu na wbudowane opcje płynnościowe w produktach oferowanych przez Bank,
- związane z warunkami skrajnymi - rozumiane jest, jako ryzyko braku możliwości spełnienia przez Bank własnych zobowiązań finansowych w momencie, gdy staną się one wymagalne z powodu braku odpowiedniego poziomu dostępnych środków pieniężnych, lub ich wygenerowanie nie jest możliwe za żadną cenę, co skutkuje natychmiastową niewypłacalnością Banku.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

4. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Struktura ryzyka i kontroli w Banku opiera się na modelu trzech linii obrony.

Szczególną rolę w procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania pełni Rada Nadzorcza, Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Rada Nadzorcza odpowiada za:

- zatwierdzanie tolerancji ryzyka płynności, ogólnego akceptowanego poziomu ryzyka płynności i finansowania (w HL RAS) przedstawianego Radzie Nadzorczej przez Zarząd.

Zarząd Banku odpowiada za:

- ustanowienie strategii w zakresie ryzyka płynności i finansowania, docelowej pozycji płynnościowej, metod jej finansowania oraz profilu ryzyka płynności,
- ustanowienie akceptowanego poziomu ryzyka (apetytu na ryzyko) i przedstawienie go do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą,
- akceptację zmian limitów ryzyka płynności i finansowania (w MB RAS),
- akceptację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania i istotnych zmian w polityce, w tym w szczególności limitów dostosowanych do ogólnego poziomu akceptowalnego ryzyka zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą,
- zapewnianie alokacji odpowiednich zasobów ludzkich oraz zasobów teleinformatycznych w ramach Banku w celu wdrożenia polityki,
- zatwierdzanie poziomów premii płynnościowych na podstawie poziomu doradzanego przez Departament Skarbu wynikającego z przeglądu premii płynnościowej i / lub koryguje ją, gdy uzna się to za konieczne, ze względu na strategiczne zmiany w bilansie lub inne czynniki.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) odpowiada za:

- realizację strategii Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania,
- zarządzanie buforem płynności w ramach odpowiednich polityk i limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku, działania operacyjne w tym zakresie są delegowane na Departament Skarbu,
- nadzorowanie i monitorowanie poziomu ryzyka płynności, jak również struktury finansowania w ramach bilansu Banku,
- comiesięczną analizę krótko-, średnio- i długoterminowego profilu płynności (strategiczne pozycje płynności) prezentowaną w raportach zdefiniowanych przez regulatora i raportach wewnętrznych,
- akceptację zmian limitów ryzyka płynności i finansowania (w LCS i ALCO RAS),
- wdrażanie limitów w ramach przyjętego apetytu na ryzyko (zatwierdzanego zgodnie z podziałem odpowiedzialności w określaniu poziomów limitów definiowanych w Polityce ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej), zatwierdzanie założeń do raportów i modeli,
- analizę wszelkich zaproponowanych zmian w polityce płynności i finansowania oraz przekazanie pozytywnie rozpatrzonych zmian do Zarządu Banku.

5. Ramowe zasady zarządzania ryzykiem

Ramowe zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania zawierają wszystkie istotne metody w odniesieniu do dziennego, krótkoterminowego, średnioterminowego i długoterminowego zarządzania ryzykiem płynności i finansowania. Składają się na nie, następujące kluczowe elementy:

- system limitów i pomiar ryzyka płynności,
- monitorowanie źródeł finansowania i ryzyka koncentracji,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- zarządzanie rezerwami płynności,
- zarządzanie płynnością śróddzienną,
- zarządzanie pozycjami zabezpieczeń,
- testy warunków skrajnych i plany awaryjne.

System limitów i pomiar ryzyka płynności

Formalne limity są określane przez regulatora sektora bankowego i/ lub Bank dla różnych miar ryzyka płynności. Dopuszczalny poziom ryzyka finansowania i płynności jest zdefiniowany poprzez kilkuelementowy system: ogólny poziom akceptowalnego ryzyka Banku, który jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku, oraz system limitów, który jest zatwierdzany zgodnie z podziałem odpowiedzialności w określaniu poziomów limitów definiowanych w Polityce ustalania i monitorowania apetytu na ryzyko w obszarze ryzyka rynkowego, płynności i adekwatności kapitałowej. Rada Nadzorcza otrzymuje informacje o zgodności z tymi miarami, co najmniej kwartalnie.

Poziom limitów opiera się na strategicznych celach Banku, zidentyfikowanych ryzykach płynności, wynikach testów warunków skrajnych oraz zasadach określonych przez organy regulacyjne. Limity są brane pod uwagę w procesach planowania (tj. realizacja przyjętych planów nie może prowadzić do przekroczenia limitów). W większości przypadków limity mają zdefiniowany poziom ostrzegawczy ustalony powyżej (lub poniżej) limitów nadzorczych. Dopuszczalny poziom ryzyka płynności jest określany i aktualizowany, co najmniej raz w roku.

System limitów jest bardziej szczegółowy niż poziom ryzyka akceptowany przez Radę Nadzorczą. Dopuszczalny poziom ryzyka jest zagwarantowany poprzez monitorowanie ryzyka w różnych raportach dotyczących ryzyka płynności i finansowania w zakresie normalnej/regularnej działalności Banku oraz w sytuacjach nadzwyczajnych/ekstremalnych. Bank monitoruje między innymi ryzyko koncentracji finansowania, wewnętrzny bufor bezpieczeństwa płynności oraz bada stabilność środków obcych.

M3-M4

Bank jest zobligowany do dziennego monitorowania i przestrzegania limitów określonych w uchwale Komisji Nadzoru Finansowego 386/2008 dla miar M3 i M4. W roku 2020 Bank utrzymywał wszystkie normy płynnościowe powyżej wartości minimalnych.

Na koniec roku 2020 i 2019 nadzorcze miary płynnościowe dla ING Banku Śląskiego S.A. wynosiły:

Miary płynności		Wartość minimalna	2020	2019
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	1	9,63	9,39
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1	1,33	1,17

Stabilność bazy depozytowej

Jednym z istotniejszych elementów kalkulacji nadzorczych miar płynności jest badanie stabilności bazy depozytowej poprzez kalkulację części stabilnej środków obcych stabilnych. Analiza przeprowadzana jest w oparciu o wewnętrzny model. Model uwzględnia następujące aspekty:

- finansowanie otrzymane od znaczących depozytariuszy,
- rozkład zmian,
- szacowanie zmienności i skalowanie czasem,
- trendy długo- i krótkoterminowe,

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

- wpływ zmienności kursów walut na stabilność bazy depozytowej.

Model podlega rocznemu przeglądowi, który obejmuje szczegółową analizę jego funkcjonowania, analizę przyjętych założeń i weryfikację historyczną (backtesting).

Wskaźnik pokrycia płynności (LCR) oraz stabilnego finansowania (NSFR)

Zgodnie z obowiązkami i zasadami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oraz Rozporządzeniami delegowanymi Komisji (UE) 2015/61 oraz 2018/1620, Bank dokonuje obliczeń nadzorczych miar płynności:

- miary płynności krótkoterminowej (LCR - Liquidity Covered Ratio, czyli wskaźnik pokrycia płynności) – ma on zapewnić, że Bank posiada odpowiedni poziom płynnych aktywów o wysokiej jakości, które pokryją potrzeby płynnościowe w okresie 30 dni kalendarzowych w warunkach skrajnych. W 2020 obowiązywał regulacyjny limit na poziomie 100%,
- miary płynności długoterminowej (NSFR – Net Stable Funding Ratio) – ma on na celu zapewnienie minimalnego poziomu dostępnego finansowania w średnim i długim okresie.

Bank jest zobligowany do raportowania wielkości miar płynności do regulatora miesięczne i kwartalne.

Na koniec roku 2020 i 2019 skonsolidowane nadzorcze miary płynnościowe wynosiły:

Miary płynności		Wartość minimalna	2020	2019
LCR	Wskaźnik pokrycia płynności	100%	220%	130%
NSFR	Wskaźnik stabilnego finansowania	nd*	144%	130%

*) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, docelowy limit regulacyjny dla NSFR jeszcze nie obowiązuje, począwszy od 28.06.2021, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/876 poziom minimalny wskaźnika będzie docelowo wynosić co najmniej 100%.

Poniżej przedstawiono rozbieżność aktywów płynnych poziomu 1 wykorzystywanych przez Grupę w wyliczeniu wskaźnika płynności LCR (wg definicji Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61) według stanu na koniec roku 2020 i odpowiednio 2019. Aktywa płynne poziomu 1 obejmują aktywa charakteryzujące się wyjątkowo wysoką płynnością i jakością kredytową.

	2020	2019
Aktywa płynne poziomu 1		
Gotówka	723,1	733,8
Środki na rachunkach nostro w Banku Centralnym po pomniejszeniu o wartość wymaganą rezerwy obowiązkowej	13,2	1,2
Inne ekspozycje wobec Banku Centralnego (lokaty O/N, bony pieniężne)	0,0	230,0
Nieobciążone obligacje Skarbu Państwa	43 801,2	27 705,1
Nieobciążone obligacje BGK	2 149,5	525,6
Nieobciążone obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	7 095,8	3 554,2
Razem	53 782,8	32 749,9

W aktywach płynnych poziomu 1 papiery wartościowe prezentowane są według ich wartości rynkowej. Pozycja płynnościowa Grupy jest pomniejszana o papiery wartościowe obciążone (stanowiące zabezpieczenie, zablokowane) i powiększana o papiery wartościowe otrzymane jako zabezpieczenie w transakcjach reverse-repo.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Dodatkowe wskaźniki monitorowania płynności (ALMM)

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/313, Bank raportuje zestaw dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności. W skład raportów wchodzi:

- niedopasowanie terminów zapadalności,
- koncentracja finansowania według kontrahenta,
- koncentracja finansowania według rodzaju produktu,
- ceny za różne okresy finansowania,
- prolongowanie finansowania,
- koncentracja zdolności równoważenia płynności według emitenta.

Wewnętrzne raporty płynnościowe

Kolejnym istotnym elementem procesu zarządzania ryzykiem płynności Banku są wewnętrznie zdefiniowane raporty, które prezentują szczegółowe i różnorodne podejście Banku do pomiaru i zarządzania ryzykiem. Bank modeluje charakterystyki płynnościowe, zarówno aktywów, jak i zobowiązań Banku w celu uwzględnienia oczekiwanych/rzeczywistych zachowań klientów. Podejście do modelowania jest mieszane. Oznacza to, że analiza zachowań klientów opiera się na danych historycznych oraz na podejściu eksperckim.

Jednym z wewnętrznych raportów płynnościowych jest raport płynności strukturalnej. Raport ten przedstawia lukę pomiędzy aktywami a zobowiązaniami Banku w przedziałach czasowych na prawidłowo funkcjonujących rynkach. Raport jest wykorzystywany do monitorowania i zarządzania pozycjami średnio- i długoterminowej płynności. Służy on jako wsparcie w procesie planowania bilansu i finansowania. Wskazuje on również wszelkie istotne potrzeby finansowania w przyszłości.

Raport ten jest scenariuszem dla aktualnego bilansu w normalnych warunkach rynkowych. Nie obejmuje on żadnych dodatkowych prognoz rozwoju bilansu. Jednakże uwzględnia typowe zachowania klientów obserwowane w poprzednich okresach. Przykładowo, przepływy pieniężne dla kredytów hipotecznych, pożyczek pieniężnych, kredytów w rachunku bieżącym uwzględniają przedpłaty, a przepływy pieniężne dla rachunków oszczędnościowych i rachunków bieżących alokowane są z uwzględnieniem charakterystyki płynności.

Raport płynności strukturalnej:

	1-6 m-cy	7-12 m-cy	1-5 lat	6-10 lat	11-15 lat	pow. 15 lat
2020						
Luka płynnościowa	39 808,7	9 763,0	26 946,9	841,8	-63 811,4	-13 548,9
Skumulowana luka płynnościowa	39 808,7	49 571,6	76 518,5	77 360,4	13 548,9	0,0
2019						
Luka płynnościowa	24 321,7	9 459,2	23 514,3	-718,7	-45 972,5	-10 604,0
Skumulowana luka płynnościowa	24 321,7	33 780,9	57 295,1	56 576,4	10 604,0	0,0

W przypadku Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A., Bank stosuje monitorowanie i limitowanie ryzyka płynności oparte na pomiarze luki skumulowanej. W celu właściwego nadzoru nad ryzykiem płynności w podmiotach Grupy ustalane są limity dla każdej spółki zależnej odrębnie.

Monitorowanie źródeł finansowania oraz ryzyka koncentracji

Bank ustala, przynajmniej raz w roku, ogólną strategię biznesową Banku oraz wynikający z niej średnioterminowy (3-letni) plan finansowy wraz z ogólną strategią ryzyka. Nieodłącznym elementem strategii jest plan finansowania, który zapewnia skuteczną dywersyfikację źródeł i terminów finansowania.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Komitet ALCO aktywnie zarządza bazą finansowania. Ponadto, monitoruje źródła finansowania, w celu:

- zweryfikowania zgodności ze strategią i planem finansowania,
- zidentyfikowania potencjalnych ryzyk związanych z finansowaniem.

Głównym źródłem finansowania w ING Banku Śląskim S.A. są depozyty klientowskie (detaliczne i korporacyjne). Bank monitoruje strukturę finansowania, a zarazem bada ryzyko koncentracji poprzez analizę swojej bazy depozytowej w podziale na:

- rodzaj finansowania,
- segment klienta,
- typ produktów,
- waluty,
- region geograficzny oraz
- koncentrację dużych depozytów.

W cyklicznych analizach monitorowane jest również ryzyko generowane przez klientów powiązanych (w ramach grup kapitałowych).

Obecna struktura finansowania jest dobrze zdywersyfikowana. Poniżej przedstawiono strukturę finansowania na koniec 2020 i 2019 roku, w podziale na finansowanie bezpośrednie i wzajemne. Finansowanie bezpośrednie dostarczane jest głównie przez klientów detalicznych i korporacyjnych, natomiast finansowanie wzajemne stanowiły przede wszystkim środki pozyskiwane od innych banków.

Finansowanie bezpośrednie:

Główne segmenty klienta	2020		2019	
	finansowanie bezpośrednie	udział %	finansowanie bezpośrednie	udział %
Banki	2 900	1,7%	1 606	1,1%
Klienci korporacyjni	46 797	27,3%	41 362	28,2%
Klienci detaliczni	102 742	60,0%	87 877	59,9%
Emisja własna/ pożyczka podporządkowana	3 632	2,1%	2 529	1,7%
Kapitał	15 116	8,8%	13 590	9,1%

Finansowanie wzajemne:

Główne segmenty klienta	2020		2019	
	finansowanie wzajemne	udział %	finansowanie wzajemne	udział %
Banki	15 459	100,0%	8 994	99,5%
Klienci korporacyjni	0	0,0%	43	0,5%
Klienci detaliczni	0	0,0%	0	0,0%

Zarządzanie rezerwami płynności

Istotnym elementem zarządzania płynnością Banku jest utrzymywanie odpowiedniego bufora płynności. Bufor płynności prezentuje dostępną płynność, niezbędną do pokrycia luki pomiędzy skumulowanymi odpływami i wpływami w relatywnie krótkim czasie. W jego skład wchodzi aktywa, które są „nieobciążone” i łatwo dostępne dla celów pozyskania płynności. Aktywa nieobciążone są rozumiane, jako wolne od jakichkolwiek prawnych, regulacyjnych, umownych ograniczeń dla upłynnienia ich przez Bank. Bufor płynności jest kluczowy w okresie kryzysu, gdy Bank musi w krótkim czasie pozyskać płynność, podczas gdy standardowe źródła finansowania są niedostępne lub niewystarczające.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Bufor płynności jest utrzymywany, jako zabezpieczenie przed realizacją różnych scenariuszy sytuacji nadzwyczajnych, zapewniając zaspokojenie dodatkowej potrzeby płynności, która może pojawić się w określonym czasie w warunkach nadzwyczajnych, jak również w warunkach normalnych.

Tabele poniżej prezentują strukturę bufora płynnych aktywów według stanu na 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku:

	2020	2019
Struktura bufora płynności	udział %	udział %
obligacje emitowane przez rząd lub bank centralny (w zł)	67,2%	76,0%
obligacje emitowane przez rząd lub bank centralny (w EUR)	11,0%	13,7%
obligacje BGK i EBI	21,8%	10,3%

Bank uwzględnia realistyczne obniżki z tytułu utraty wartości papierów wartościowych, których poziom jest cyklicznie przeglądany i akceptowany przez Komitet ALCO. Obniżki te oceniane są m.in. na podstawie płynności i głębokości rynku, zmienności cen rynkowych, wymogów banku centralnego.

Bank obserwuje również koncentrację aktywów zapewniając ich bezpieczną dywersyfikację pod względem emitenta, zapadalności i waluty.

Zarządzanie płynnością śróddzienną

Bank aktywnie zarządza pozycjami i ryzykami płynności krótkoterminowej (jednodniowej i intraday/śróddzienną) w celu spełnienia obowiązków płatniczych i rozliczeniowych w sposób terminowy w warunkach regularnej działalności i w sytuacjach nadzwyczajnych/stresowych.

Proces zarządzania płynnością intraday jest procesem krytycznym z punktu widzenia poprawnego funkcjonowania Banku, jako całości, i dotyczy działalności prowadzonej w warunkach normalnych jak i w sytuacjach nadzwyczajnych (kryzysowych). Jest elementem składowym zarządzania bieżącą płynnością operacyjną. W zarządzaniu płynnością intraday Bank wykorzystuje wskaźniki intraday. Wskaźniki płynności intraday monitorowane są na bieżąco, jak również prezentowane odpowiednim jednostkom zarządzającym ryzykiem płynności oraz na Komitecie ALCO.

Jednym z elementów zarządzania płynnością intraday jest utrzymanie gotowości do realizacji zobowiązań Banku również w warunkach kryzysowych. W związku z powyższym, konieczne jest utrzymanie odpowiedniego bufora płynności w oparciu o informacje o zakresie możliwego pogorszenia dostępu Banku do płynności intraday na skutek wystąpienia stresu rynkowego. W celu zabezpieczenia odpowiedniego bufora płynności, Bank w ramach programu testów warunków skrajnych, stosuje stres testy płynności intraday.

Zarządzanie pozycjami zabezpieczeń

Zarządzanie pozycjami zabezpieczeń obejmuje zarówno pozycje wynikające z umów typu CSA i GIMRA, jak również pozycje płynnych aktywów pod operacje z bankiem centralnym. Odbywa się ono na poziomie odpowiadającym świadczonym usługom, portfelowi Banku, profilowi finansowania oraz wymogom w zakresie płynności.

Większość kontrahentów, z którymi Bank zawiera transakcje pochodne, ma podpisane umowy zabezpieczające (CSA - Credit Support Annex) będące aneksem do umowy ISDA. Regulują one kwestie zabezpieczenia portfela transakcji pochodnych. Dają one prawo do żądania wniesienia depozytu zabezpieczającego stronie, której wycena portfela za dany dzień jest dodatnia (portfel strony jest in-the-money) oraz prawo do żądania zwolnienia zabezpieczenia w przypadku zmiany tej wyceny. W ramach strategii ustanawiania zabezpieczenia dla każdego kontrahenta objętego umową CSA, portfel transakcji jest codziennie wyceniany pod kątem wymagalności zabezpieczenia.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

Instrumenty pochodne, takie jak FRA i IRS, rozliczane są za pomocą izb rozliczeniowych CCP (Central Clearing Party). Umożliwia to sprawne zarządzanie zabezpieczeniami oraz mityguje ryzyko braku rozliczenia ze strony kontrpartniera. ING Bank Śląski S.A. ma podpisane umowy z KDPW CCP oraz London Clearing House (LCH).

6. Analiza wymagalności aktywów oraz zobowiązań finansowych według umownych terminów płatności

Poniższa tabela przedstawia aktywa oraz zobowiązania finansowe (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych) w podziale na pozostałe – licząc od dnia sprawozdawczego – umowne terminy wymagalności. Prezentowane wartości uwzględniają przyszłe kwoty płatności odsetek. W przypadku udzielonych zobowiązań warunkowych przy analizie wymagalności wzięto pod uwagę najwcześniejsze możliwe terminy realizacji przez Grupę wspomnianych zobowiązań.

2020

	bez określonego terminu	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
Aktywa finansowe					
Kasa, środki w Banku Centralnym	0,0	867,3	0,0	0,0	0,0
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	0,0	376,7	47,0	310,9	0,0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	0,8	290,2	248,7	224,5	75,3
Inwestycyjne papiery wartościowe	157,7	86,4	7 113,1	37 882,8	11 729,7
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	0,0	14 271,2	26 844,6	46 030,3	56 181,9
Inne aktywa	0,0	14,3	48,6	0,0	0,0
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania wobec innych banków	0,0	5 008,6	1 340,8	1 875,2	69,2
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	0,0	200,0	0,0	117,9	147,6
Zobowiązania wobec klientów	0,0	148 809,6	1 688,5	227,0	303,2
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	0,0	0,0	979,1	409,5	0,0
Zobowiązania podporządkowane	0,0	0,8	28,2	116,3	2 164,0
Inne zobowiązania	0,0	872,9	636,5	19,8	347,4
Zobowiązania warunkowe udzielone	0,0	43 278,5	0,0	0,0	0,0

2019

	bez określonego terminu	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
Aktywa finansowe					
Kasa, środki w Banku Centralnym	0,0	1 402,9	0,0	0,0	0,0
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	0,0	602,6	56,8	237,4	0,0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	0,1	186,2	73,1	347,5	282,5
Inwestycyjne papiery wartościowe	110,6	388,1	3 706,8	20 741,6	10 687,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	0,0	18 471,1	20 588,8	40 938,0	42 009,1
Inne aktywa	0,0	1,5	38,1	0,0	0,0
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania wobec innych banków	0,0	2 812,4	981,5	2 373,8	88,5
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (z wyłączeniem wyceny instrumentów pochodnych)	0,0	80,7	0,0	85,9	81,3
Zobowiązania wobec klientów	0,0	127 969,6	2 302,2	177,7	41,1
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	0,0	0,0	4,7	437,1	0,0
Zobowiązania podporządkowane	0,0	0,9	28,2	116,3	2 224,7
Inne zobowiązania	0,0	741,2	529,9	24,6	366,0
Zobowiązania warunkowe udzielone	0,0	36 547,7	0,0	0,0	0,0

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

W poniższych tabelach zaprezentowano analizę wymagalności pochodnych instrumentów finansowych, których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna. Analiza oparta jest na pozostałych umownych terminach wymagalności.

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane przez Bank na bazie netto obejmują transakcje IRS, FRA, opcje oraz transakcje FX Forward NDF. Poniższe dane odzwierciedlają – w przypadku transakcji IRS – niezdykontowane przyszłe przepływy pieniężne z tytułu odsetek, a w przypadku pozostałych transakcji jako kwotę przepływu przyjęto wartość wyceny odpowiednio na 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku.

2020

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
transakcje IRS, w tym:	-432,9	-1 205,9	-805,8	184,6
transakcje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	-135,8	-264,4	-95,9	26,6
pozostałe instrumenty pochodne	-8,0	-33,3	-2,4	0,0

2019

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
transakcje IRS, w tym:	-97,6	340,0	-182,5	-299,0
transakcje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	10,0	118,5	-152,0	-175,7
pozostałe instrumenty pochodne	-10,6	-19,8	-24,1	0,0

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane przez Bank na bazie brutto obejmują transakcje FX Swap, FX Forward oraz CIRS. Poniższe dane odzwierciedlają niezdykontowane umowne wypływy i wpływy pieniężne z tytułu nominalów oraz – w przypadku transakcji CIRS – z tytułu odsetek odpowiednio na 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku.

2020

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
wypływy	4 961,8	4 255,6	1 380,5	0,0
wpływy	-5 036,3	-4 376,6	-1 457,7	0,0

2019

	do 1 m-ca	1- 12 m-cy	1-5 lat	pow. 5 lat
wypływy	-2 799,0	-3 029,3	-725,2	-252,1
wpływy	2 786,3	2 992,1	659,4	244,4

7. Centralizacja procesu zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest w pełni scentralizowany na poziomie funkcji skarbowych jak i zarządzania ryzykiem. Ryzyko płynności (wraz z generowaną pozycją płynnościową) poszczególnych linii biznesowych jest transferowane do Departamentu Skarbu w celu centralnego zarządzania.

Bank uwzględnia koszty i korzyści z różnych rodzajów ryzyka płynności w systemie wewnętrznych cen transferowych, w pomiarze rentowności i w procesie zatwierdzania nowych produktów we wszystkich znaczących obszarach działalności biznesowej (zarówno bilansowej, jak i pozabilansowej). Departament Skarbu zarządza pozycjami przeniesionymi do swoich ksiąg poprzez system transferu ryzyka, w tym zarządza ryzykiem płynności związanym z resetem premii za płynność.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

W celu zapewnienia prawidłowego, niezależnego i scentralizowanego wykonywania zadań niezbędnych w procesie zarządzania ryzykiem płynności (w tym pomiar i raportowanie ryzyka oraz przygotowanie, przegląd i aktualizacja dokumentacji), w Banku funkcjonuje Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym, który w strukturze Banku podlega Wiceprezesowi Zarządu.

8. Systemy raportowania i pomiaru ryzyka płynności

Raportowanie i pomiar ryzyka płynności jest procesem zautomatyzowanym. Bank posiada narzędzia generujące zestaw raportów płynnościowych w sposób automatyczny w częstotliwości dziennej lub miesięcznej. Informacja o miarach ryzyka pozwala na bieżące monitorowanie profilu płynności i kontrolę bazowych miar. Raporty prezentujące ryzyko płynności prezentowane są jednostkom zaangażowanym w proces zarządzania tym ryzykiem.

9. Podejście do zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych

ING Bank Hipoteczny S.A. pełni istotną rolę w procesie zarządzania długoterminową płynnością Grupy. Jego rolą jest pozyskiwanie długoterminowej płynności, co pozwala Grupie na:

- wzmocnienie stabilności finansowania,
- zapewnienie dywersyfikacji finansowania dla portfela kredytów hipotecznych,
- lepsze zarządzanie niedopasowaniem aktywów i zobowiązań.

W 2020 roku ING Bank Hipoteczny w ramach Programu Emisji Obligacji wyemitował obligacje własne na kwotę 925 mln zł. W 2019 roku ING Bank Hipoteczny wyemitował w ramach Międzynarodowego Programu Emisji Listów Zastawnych listy zastawne na kwotę 400 mln zł.

ING Bank Hipoteczny S.A. jest spółką działającą na autonomicznych zasadach. Jednostka ta funkcjonuje w ramach apetytu na ryzyko akceptowanego przez ING Bank Śląski S.A. i zarządzanego na poziomie ING Banku Hipotecznego S.A.

Ryzyko płynności pozostałych spółek zależnych Banku jest utrzymywane na minimalnym poziomie poprzez zapewnienie finansowania w ramach Grupy ING.

10. Podsumowanie

W raportowanym okresie profil ryzyka płynności i finansowania oraz sposób zarządzania tym ryzykiem nie uległ istotnym zmianom. W kwestii pomiaru ryzyka główne zmiany wynikały z wytycznych organów nadzorczych, w tym KNF i EBA.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

V. Ryzyko niefinansowe

Ryzyko niefinansowe obejmuje funkcje zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności (Compliance) oparte na wspólnych ramach określających jasne zasady i standardy identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania ryzyka. Bank zarządza ryzykiem niefinansowym zgodnie z przyjętą przez Zarząd Banku Strategią oraz Deklaracją Apetytu na Ryzyko Niefinansowe określającą limity i tolerancję na ryzyko. Zgodność z deklarowanym apetytem na ryzyko jest monitorowana z wykorzystaniem okresowego Raportu o stanie ryzyka niefinansowego (NFRD). Ponadto w Banku funkcjonuje Komitet Ryzyka Niefinansowego powoływany przez Zarząd Banku, który wykonuje funkcje doradcze dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania ryzykiem niefinansowym. Rada Nadzorcza pełni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym przez Zarząd i dokonuje co najmniej raz w roku oceny efektywności działań w tym zakresie.

Wspólne ramy zarządzania ryzykiem niefinansowym pozwalają Bankowi aktywnie identyfikować główne zagrożenia i luki oraz związane z nimi ryzyka, które mogą powodować niepożądane zdarzenia. Wspierają je takie procesy jak samoocena ryzyka i kontroli, analizy scenariuszowe, monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka czy testowanie kluczowych kontroli. Wyniki analiz zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych stale poprawiają adekwatność i efektywność funkcjonującego w Banku systemu kontroli wewnętrznej.

Bank jest przekonany, że skuteczne środowisko kontroli jest niezbędne do budowy i utrzymania zrównoważonego biznesu, a także zachowuje i zwiększa zaufanie klientów, pracowników i akcjonariuszy.

1. Ryzyko operacyjne

Celem Banku w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym jest ciągła poprawa bezpieczeństwa Banku i klientów, obniżenie kosztów funkcjonowania i poprawa efektywności działania.

Zarząd Banku – po uzyskaniu akceptacji Rady Nadzorczej – określił strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym. Bank wprowadził spójny pakiet wewnętrznych dokumentów normatywnych. Uregulowany tam zakres, zasady i obowiązki jednostek organizacyjnych oraz pracowników mają na celu ograniczanie skutków i prawdopodobieństwa strat finansowych i reputacyjnych w tym obszarze. Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku uwzględnia wymagania prawne i regulacyjne oraz wykorzystuje dobre praktyki Grupy ING.

Ponadto Zarząd – także w porozumieniu z Radą Nadzorczą – w deklaracji apetytu na ryzyko określił maksymalne dopuszczalne limity strat, limity kapitałowe oraz zakres ryzyka, jaki jest skłonny podjąć, realizując zaplanowane cele biznesowe – przy zachowaniu pełnej zgodności z prawem i regulacjami. Poziom wykorzystania limitów jest monitorowany i przedstawiany okresowo Zarządowi, Komitetowi Ryzyka oraz Radzie Nadzorczej.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym dotyczy wszystkich sfer działalności Banku oraz działalności Grupy Kapitałowej, współpracy z klientami, dostawcami i partnerami. Stanowi on spójną, stałą praktykę, która obejmuje następujące elementy:

- identyfikację i ocenę ryzyka,
- ograniczanie ryzyka i monitorowanie działań ograniczających,
- wykonywanie kontroli,
- monitorowanie i zapewnienie jakości.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2. Ryzyko braku zgodności (Compliance)

Misją Banku w zakresie zapewnienia zgodności jest budowanie kultury korporacyjnej opartej na znajomości i przestrzeganiu przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych oraz Wartości i Zachowań ING, określonych w Pomarańczowym Kodzie.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, a Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym za: wdrożenie rozwiązań organizacyjnych, regulacji i procedur, umożliwiających efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności oraz za zapewnienie adekwatnych zasobów i środków wymaganych dla realizacji zadań.

Jednostka Compliance jest wyodrębnioną organizacyjnie, niezależną komórką, która odpowiada za organizację i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności. Celem jednostki Compliance jest kształtowanie rozwiązań w zakresie identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie. Działania podejmowane w ramach zapewniania zgodności mają na celu aktywny udział pracowników Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności poprzez kształtowanie kultury ryzyka opartej na znajomości i przestrzeganiu przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych.

3. Bezpieczeństwo transakcji i stabilność systemów IT

Bezpieczeństwo środków i danych klientów oraz partnerów jest kluczową kwestią, na którą Bank zwraca szczególną uwagę w swoich codziennych działaniach. Na bieżąco obserwuje zagrożenia i analizuje ich wpływ na infrastrukturę teleinformatyczną (aplikacje, systemy, sieci), a także procesy biznesowe, procesy swoich partnerów oraz ich potencjalny wpływ na klientów. Na tej podstawie projektuje i wdraża odpowiednie rozwiązania organizacyjne i techniczne w obszarach prewencji, detekcji i reakcji. Systemy teleinformatyczne Banku chronią wielowarstwowe mechanizmy i systemy cyberbezpieczeństwa.

4. Bezpieczeństwo danych osobowych

Stabilność systemów IT to również ochrona danych osobowych klientów, partnerów biznesowych i pracowników. Jednak poza bezpieczeństwem informatycznym, Bank dba również o bezpieczeństwo fizyczne przechowywanych w Banku danych i informacji i stale doskonali swoje podejście do ochrony danych osobowych. Wewnętrzne regulacje Banku ściśle określają obecność osób postronnych w biurach i wykluczają podłączanie niezwyfikowanych urządzeń do bankowej sieci teleinformatycznej. Regularnie testowane są fizyczne zabezpieczenia, a wnioski z kontroli stanowią inspirację dla zmian. Testowanie zabezpieczeń fizycznych stało się w Banku nieodłącznym elementem testów APT badających odporność cyberbezpieczeństwa Banku.

W ostatnim roku Bank nie stwierdził uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klienta choć w jednej ze spraw toczy się postępowanie administracyjne.

Adekwatnie do zmian, Bank dostosował wymagane prawem, regulacjami wewnętrznymi oraz dobrymi praktykami zabezpieczenia techniczne i proceduralne w celu lepszej ochrony danych klientów.

Bank nie tylko wdrożył wymagania związane z wprowadzeniem Rozporządzenia Unii Europejskiej dotyczącego ochrony danych osobowych, ale również analizuje zmiany i wprowadza je bez zbędnej zwłoki w procedury i regulacje wewnętrzne. Tak jak w poprzednich latach, Bank współpracuje w ramach Związku Banków Polskich, z innymi bankami w celu wypracowania wspólnego kodeksu postępowania, a także wypracowania spójnych rozwiązań związanych z ochroną danych osobowych.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

VI. Ryzyko modeli

Zarządzanie ryzykiem modeli jest realizowane zgodnie z *Polityką zarządzania ryzykiem modeli w ING Banku Śląskim S.A.* Polityka ta określa m. in.:

- cykl życia modeli,
- zasady oceny istotności modeli,
- zasady funkcjonowania rejestru modeli,
- zasady wyliczania kapitału z tytułu ryzyka modeli,
- zasady przeprowadzania walidacji.

Departament Walidacji Modeli prowadzi rejestr modeli, który stanowi repozytorium informacji na temat funkcjonujących w Grupie kapitałowej Banku modeli ryzyka i modeli wyceny. Rejestr i dzienniki modeli zawierają m.in. informacje o istotności modeli, wynikach ich monitorowania oraz rezultatach walidacji modeli i poziomach ich ryzyka.

Grupa kapitałowa Banku regularnie ocenia ryzyka poszczególnych modeli oraz szacuje kapitał ekonomiczny z tego tytułu zgodnie z zasadami przyjętymi w regulacjach wewnętrznych. Sposób wyliczania kapitału w przypadku identyfikacji istotnych i średnio istotnych modeli o ryzyku podwyższonym lub wysokim określa metodyka kalkulacji kapitału ekonomicznego na ryzyko modeli.

Jakość funkcjonowania modeli podlega weryfikacji w ramach monitoringu i walidacji modeli, w trakcie których dokonywana jest także ocena stopnia ich narażenia na ryzyko modeli. Walidacja modeli jest wykonywana zgodnie z Polityką Walidacji Modeli w ING Banku Śląskim S.A. oraz instrukcjami walidacji.

Raportowanie zarządcze do Komitetów, Zarządu oraz Rady Nadzorczej statusu działań w zakresie zarządzania modelami oraz walidacji obejmuje m. in. wyniki walidacji oraz oceny ryzyka modeli, ocenę zagregowanego poziomu ryzyka modeli w kontekście przyjętego poziomu tolerancji na to ryzyko, a także poziom kapitału na ryzyko modeli.

VII. Ryzyko biznesowe

W ramach ryzyka biznesowego Grupa wyróżnia następujące istotne ryzyka:

- ryzyko makroekonomiczne,
- ryzyko portfela hipotek walutowych.

1. Ryzyko makroekonomiczne

Ryzyko makroekonomiczne to ryzyko wynikające ze zmian czynników makroekonomicznych oraz ich wpływu na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych. Grupa zarządza tym ryzykiem poprzez regularne przeprowadzanie wewnętrznych testów warunków skrajnych, co pozwala na bieżący monitoring wrażliwości minimalnych wymogów kapitałowych na czynniki makroekonomiczne. W 2020 roku Grupa przeprowadziła pełne testy kapitałowe dwa razy: według stanu na koniec 4 kwartału 2019 roku oraz na koniec 2 kwartału 2020 roku.

W oparciu o wyniki wewnętrznych testów warunków skrajnych dla scenariusza łagodnej recesji, Grupa szacuje dodatkowy wymóg kapitałowy, aby zabezpieczyć się przed skutkami materializacji wspomnianego scenariusza. Wyniki testów warunków skrajnych pokazują, że materializacja scenariusza łagodnej recesji nie spowoduje spadku adekwatności kapitałowej poniżej wymaganego poziomu.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku

(w mln zł)

2. Ryzyko portfela hipotek walutowych

Ryzyko portfela hipotek walutowych to ryzyko wynikające z poniesienia straty finansowej z powodu konieczności przewalutowania walutowych kredytów hipotecznych na kredyty złotówkowe. W zarządzaniu tym ryzykiem Grupa bazuje na aktualnych propozycjach legislacyjnych w zakresie przewalutowania hipotecznych kredytów walutowych. Według stanu na koniec roku 2020 oraz 2019 Grupa utrzymywała dodatkowy kapitał ekonomiczny na ww. ryzyko w filarze II.

Na koniec 2020 roku, Grupa posiadała 311,8 mln zł rezerwy portfelowej na kredyty hipoteczne w CHF (w tym 11,8 mln zł jako rezerwę dotyczącą ryzyka prawnego dla ekspozycji spłaconych oraz 300,0 mln zł jako koszty ryzyka prawnego kredytów w Etapie 2 na obecne i przyszłe sprawy sporne dla ekspozycji bilansowych). Ponadto, Grupa posiadała 2,0 mln zł odpisu na oczekiwane straty kredytowe z tytułu zaklasyfikowania wszystkich kredytów hipotecznych w CHF zaliczonych poprzednio do Etapu 1 jako kredyty w Etapie 2. Na koniec 2020 roku wartość portfela walutowych kredytów hipotecznych Grupy wynosiła 600,7 mln zł netto.